

EDEBİYAT DİZİSİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

6.Hikâye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
6.Hikaye Yarsması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
EDEBİYAT DİZİSİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları No: 186
Serbest Hikâye Yarışması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi VI. Hikaye Yarışması)

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kültür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Eylül 2022
ISBN: 978-605-9117-71-5

Editör: Erkan KÜP

Tasarım: Selvinaz YILMAZ
Kapak: Selvinaz YILMAZ

Baskı ve Cilt: Or-kay Matbaacılık, İncelik Mah. Çırağan Sk. No:4
Melikgazi / KAYSERİ / info@orkamatbaa.com
T: +90 352 322 17 00

Adres: Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
T: +90 352 220 70 90

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

6.Hikaye Yarsması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
EDEBİYAT DİZİSİ

YAYIN SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

YAYIN YÜRÜTME KURULU

Erkan KÜP
Mustafa ERDOĞDU
Maide OLGUN

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

GÖZDEN GEÇİRENLER

Tuğba KAYGISIZ
Mustafa ERGÜL
Gülsema YURTTAŞ
Rümeysa ERSÖZLÜ
Muhammed KARADURMUŞ
Sena BABUR TOK

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr Atabey KILIÇ / Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi
/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Güray SÜNGÜ /Hikayeci
Necip Tosun / Hikayeci -Eleştirmen
Abdullah Harmancı / Hikayeci
Hüdaverdi Aydoğdu / Hikayeci
Cemal Şakar / Hikayeci
Mustafa İbakorkmaz / Yazar
Serdar Öztürk / Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı
Salih Özgöncü / Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı

Takdim

Sevgili Kitapseverler!

Hayal etmenin ve özgürlüğün kaynağı, başarının sırrı, geçmiş deneyimlerin bilgisi ve hakikat arayışı okumaktan geçmektedir. Okumak ve kitap gönülden gönüle yoldur.

Okumakla aralanır perdeler, açılır ufuklar, aydınlanır karanlıklar, çözülür sırlar, anlaşılır insanlar. Okumak, bizi cehaletin karanlığından bilgeliğin felahına çıkarır. Yepyeni ufukları bize açan kitaplarla kültürel mirasımızı ve başka dünyaları okuruz. Her bir kitap yolculuğu ile zamanımızı ve dilimizi en doğru şekilde kullanıp hayattan ve zamandan kazanmış oluruz.

Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı ve eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar.

İlk çağlarda dahi taşlara, mağaralara yazan insanın amacı kendini ifade etmek ve iz bırakmaktır. Gerek tahtalara, ağaçlara, derilere yazılı olsun gerekse iki kapak arasında sahifelere yazılsın kitap, kültürel bir mirastır, toplumun hafızasıdır.

İlk emre muhatap olan insan, okur Yaratıcı Rabbi'nin adı ile kâinatı, kendini, Rabbini ve kitabı. Bu yönüyle kitap vahiydir, hakikattir, dünya ve ahiret mutluluğunun rehberidir.

“Eğitimi önemsiyoruz çünkü cehaletin düşmanıyız.” sloganıyla hareket ettiğimiz güzel şehrimizde ulaşım, yol, su gibi ihtiyaçları şehircilik anlayışıyla görüp giderdiğimiz gibi, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da dikkate almaktayız. Kitapları ve kitap yuvaları olan kütüphanelerimizi hemşehrilerimize sunma gayreti göstermekteyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, siz kitapseverleri kitaplarla buluşturmak için elimizden geleni yapıyoruz. Gerek basılı, gerek e-kitaplar ile hayal etmeniz ve hayallerinizi gerçekleştirmeniz için kütüphanelerimize bekliyoruz.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin beşiğı olan Kayseri’de tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayımlayarak halkımıza ulaştırma kaygısı taşıyoruz. Biliyoruz ki yayımladığımız eserler geleceğe bıraktığımız mirasımız, hoş bir sedamızdır. Açtığımız her bir kütüphane ve kültür merkezi, yayımladığımız her dergi ve kitap, memleketimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir. Akif’in dediğı gibi: “Okuyorsa ahali, yapılamayacak ne var...”

Hayal eden, merak eden, araştıran ve okuyan neslimiz gelecek adına ümit vaat etmektedir. Kütüphanelerimizin raflarında okurlarıyla buluşmayı bekleyen her bir kitap bu anlayışla hareket eden hemşehrilerimizi beklemektedir. Unutmayalım ki bir insanın hayatta kendisine yapabileceğı en büyük iyilik; iyi bir okur olmaktır.

Bir kütüphanenin rafında, bir kitabın sayfalarında, bir yazının satırlarında gönüllerimizin buluşması dileğıyle...

DR. MEMDUH BÜYÜKKILIÇ
Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

Takriz

Ülkemizin hem nüfus hem de nüfûz bakımından önde gelen şehirlerinden Kayserimiz, Büyükşehir Belediyesince düzenlenen Hikâye Yarışmalarının altıncısına kıymetli başkanımız sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ Beyefendi himâyelerinde bu sene de ev sâhipliği yaptı. 2017 yılında, bu şehrin yetiştirdiği en güzel insanlardan olan kıymetli dostumuz Emir Kalkan adına birincisi düzenlenen yarışmaların ikincisi, 2018’de Mustafa Miyasoğlu, üçüncüsü de 2019’da Hasan Nail Canat hâtırasına düzenlenmişti. 2020 ve 2021 yıllarında da devâm ettirilen yarışmalara herhangi bir Kayserili meşhurun ismi verilmemiştir. Kezâ, bu seneki 6. Hikâye Yarışması da yine herhangi bir isme hasredilmeden usûle uygun olarak tertip edilmiştir.

6. Hikâye Yarışması’na ilân edilen zaman zarfında gönderilen 773 hikâye, ön jüri tarafından gözden geçirilerek sayısı 59’a düşürüldükten sonra, Prof. Dr. Atabey KILIÇ, Prof. Dr. Abdullah HARMANCI, Necip TOSUN, Cemal ŞAKAR, Güray SÜNGÜ, Hüdaverdi AYDOĞDU ve Mustafa İBAKORKMAZ olmak üzere alanlarında söz sâhibi kalemlerden oluşan seçici kurul üyeleri tarafından bilhassa tahkiye üslûbu, kurgu, cümle kuruluşu, ifâde tarzı, noktalama, imlâ gibi temel hususlar gözetilerek değerlendirilmiş ve derecelendirme aşağıdaki gibi oluşmuştur:

1. ‘Bir Çift Göz’, ‘Emine Ecran Çeliksi’ (Yozgat)
2. ‘Hatırlamak ya da Gömlek Değişimi’, ‘Elif Kesikoğlu’ (Kayseri)
3. ‘Cümle Fânîst’, ‘Ali Söyler’ (İstanbul)
4. ‘Pederin Evi’, ‘Fatih Alibaz Dursun’ (İstanbul)
5. ‘Yük’, ‘İrem Nisa Öz’ (Kayseri)
6. ‘Kanayarak Çoğalan’, ‘Turan Gündüz’ (Gaziantep)

Altıncısı da başarılı bir şekilde düzenlenerek dereceye giren ve seçilen eserlerin neşredilme noktasına getirildiği Kayseri Büyükşehir Hikâye Yarışması, şüphesiz ki ülkemizde tertip edilen bu tür faaliyetler arasında dikkat çeker bir yere gelmiştir. Bu yarışmanın, bütün dünyâyı sarsan salgın döneminde bile ara vermeden, ufak tefek bile olsa rahatsız edecek hâdiselerle anılmadan devam etmesi, Kayseri Büyükşehir Belediyemizin yönetim ve kültür heyeti olarak faaliyetlerdeki ciddiyetine de bir işâret sayılmalıdır. Görevim gereği “Çeşitli bilim ve kültür faaliyetleri için ülkemizin çeşitli şehirlerine gittiğimde, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Hikâye Yarışmasının hemen her seferinde bir şekilde mevzû edildiğini, gerek yarışmadaki ciddiyet, gerek değerlendirme safhasındaki titizlik, güven ve gerekse yarışmaya katılan hikâyelerin önemli bir kısmının bazı düzenlemelerden geçirildikten sonra muhakkak yayımlanıyor olması, şahit olduğum kadarıyla meraklı ve muhâtaplarının ilgisini fazlasıyla çekiyor.” şeklinde bir tesbitimi daha önce de arz etmiştim. Hem bir Kayserili olarak hem de jüri üyeliği ve

başkanlığı görevini gururla ifâ ettiğim bir ciddî faaliyetin içinde yer almak, zannımca, ancak ilâhî bir lutuf şeklinde görülüp şehir kültür târihine önemli bir katkı olarak sayılabilir. Bu hususta, belediyemizin gösterdiği süreklilik ve devamlılık esaslı tavrını, memnûniyetle ifâde etmem gerekir. İnsanlar gelir geçer, fakat, eserler kalır. İnşallah, bu şehrin, bu tür faaliyetler gibi daha niceleri ile anılmaya vesîle olunacak güzel insanları, değerli yöneticileri dâimâ bulunsun.

Elinizdeki bu hikâyeler kitabının içerisinde, bir kısmı dereceye girmiş, bir kısmı da yayımlanmaya değer bulunmuş 26 eser bulunmaktadır. Birtakım denetlemelerden geçtikten, noktalama ve imlâ gibi bâzı hususlarda tek tip bir usûle uygun hâle getirildikten sonra sizlere sunulan hikâyelerde, muhtemel ki hem kendi hayâtımızdan veyâ çevrenizde yaşananlardan hem de gelenekten gelen bâzı hisseleri, meseleleri, takdim edilmiş bulacaksınız. Netîce itibâriyle, hepimiz bir veyâ birkaç hikâyenin kahramânı ya da kişisi değil miyiz? O hâlde, buyurunuz temâşâya...

Daha öncekilerde olduğu gibi, bu yarışmada da bir kültür ve sanat hâmîsi olarak güçlü desteklerini gördüğümüz Kayseri Büyükşehir Belediyesini, başta başkanımız sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ olmak üzere, emeği geçen her kademedeki kıymetli çalışanlarıyla tebrik etmek, teşekkürlerimizi bildirmek zevkli bir vazîfe olmalıdır. Yarışmanın duyurulmasından, hikâyelerin derlenip toparlanmasına, değerlendirme safhasına kadar pek çok aşamadaki ismi anılan anılmayan kıymetli ve vefâkâr dostlarımıza da şahsen ve şehrimiz adına teşekkür borçlu olduğumuzu, kendilerini minnet-târlıkla andığımızı ifâde etmemiz gerekir. Seyyid Burhâneddîn, Ahi Evran, Kadı Burhâneddîn, İbrâhîm-i Tennûrî gibi Türk kültür, târih, edebiyat ve irfânının çok kıymetli isimlerine ev sâhipliği yapmış, makarr-ı ulemâ sıfatıyla tavsîf edilmiş, başka hiçbir şehre nasip olmayan bir unvâna sâhip Kayserimizde bu tür güzel faaliyetlerin alışageldiğimiz ciddiyetiyle devâm etmesi, hâlisâne niyâzımızdır.

Prof. Dr. Atabey KILIÇ
10 Eylül 2022 KAYSERİ

İçindekiler

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

BİR ÇİFT GÖZ*	18
E.Ecran ÇELİKSU	
HATIRLAMAK YA DA GÖMLEK DEĞİŞİMİ*	22
Elif KESİKOĞLU	
CÜMLE FANİST*	26
Ali SÖYLER	
YÜK*	38
İrem Nisa ÖZ	
KANAYARAK ÇOĞALAN*	44
Turan GÜNDÜZ	

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

USTURA	50
Semiha KARAKÖSE	
SEVDİĞİMİN KAVALI	53
Mustafa SOYUER	
İMAN KÂĞIDI	57
Emrah KURUL	
ERZADE KIZ, YAŞLI KADIN VE ERİK AĞACI	65
Ömer YERLİKAYA	
YER GÖSTERİCİ VE BİRKAÇ TABAK	73
Emine BAYINDIR	
YÜK	75
Erdal ERCİN	
KORKMA GEÇECEK	78
Hüseyin HAKAN	
ZİRVEDE MELODİ	82
Rabia Sude ALTIOK	
VEFA'SIZ GEÇEN YILLAR	88
Ömer KESKİN	

KUYUSUNA DÜŞEN	94
Arif Semih SULUBULUT	
VELÂDET	106
Özge KORKMAZ	
HİCAZDAN RASTA	110
Alim AKCA	
ATIMA İYİ BAK NALAN	114
Hayati ATEŞ	
HOROZLU AYNA SİNEMASI	126
Ahmet KALKAN	
ŞİİR SENDEN İBARET	130
Üzeyir KARAHASANOĞLU	

GERÇEĞİ DÜŞLERİNDE BULURSUN.....	134
Yeşim DAĞSUYU	
TANSU ÇİLLER ÇAYI	138
Aysel KİŞİ	
ZAMANIN İZİNDE	143
Yağmur DEMİRBAŞ	
YILDIZLAR VE GECE BEKÇİSİ	146
Asiye AKIŞ	
OLUR MU OLUR	158
HİMMET ÇOKAL	
MERDÜMGİRİZ	162
ŞEYMA KAYA	

Dereceye Giren Öyküler

Bir Çift Göz*

E.ECRAN ÇELİKSU

*Ben hep aynalardan geçerim doktor, aynalar benden geçer.
Rükneddin'in Kalbi İçin Kehanetler/Kemal Sayar

Her şey yolunda, her şey güzel, her şey iyiydi, her şey olmadan önce. Delikanlıydım, babyıgıttım, güçlüydüm, yakışıklıydım, merttim, cesurdum, becerikliydım. Okumadım belki ama zekiydim. Askere gitmeden önceydi. Çok çalıştım, hayaller kurarak birikim yaptım. Azimliydım, çalışkandım, kararlıydım. Bir çift göze sevdalıydım. Öncedendi, hepsi önceden. Yüzümle birlikte kaybettim hepsini. Hayallerimi, sevdiklerimi, sevildiklerimi, umutlarımı, inançlarımı... En çok da yüreğimi titreten, adımlarımı birbirine dolayan, aklımı başımdan alan o bir çift gözü kaybettim. Oysa ona bakmak... Neyse.

Bizim Mehmet'le aynı anda gittik askere. Dostum, yarenim, yoldaşım, gardaşım Mehmet. Yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmezdi. Askerden dönünce ortak iş kuracaktık. Sonra yuvamızı da kurardık belki. Belki de ben, o bir çift gözle... Mehmet işini de kurdu, yuvasını da. Ben? Dedim ya, kaybettim her şeyimi. Yüzümle birlikte.

Her şey olmadan önce, her şey yolundayken, ben askerdeyken, her işe koşup koştuğum her işten de alnımın akıyla çıkarken komutanlar çok sevdiler beni. Neşeli, sevecen, sempatik yanımı da sevmeyen yoktu zaten. Komutanlardan biri beni şoförlüğüne tayin etti, benimle sohbet etmek neşesini yerine getiriyormuş, öyle derdi. Hiçbir zorluğunu görmedim askerliğin, saymadım bile günleri, geçti gitti. Tezkereye son bir hafta kalmıştı. Komutanı eve bırakıp birlige döndüğüm bir gün yoldan çıkmış bir tır benim olduğum şeride girdi ve bana doğru gelmeye başladı. Uzunları yaktım, kornaya bastım, çekilmedi. Şoför, direksiyon başında uyumuş, öyle anlattılar bana. Korktum, telaşlandım, tırın altında kalmamak için direksiyonu sağa kırdım. Sağ taraf uçurumdu. Kayalıklı, koca bir uçurum. Arabayla birlikte hayatım yuvarlandı o uçurumdan, dağıldı, parçalandı, yandı ve kül oldu. Şoförden şikâyetçi olmadım. Olsam ne olacak, kaybettiklerimi geri getirecek mi, yüzüme kavuşabilecek miyim, o bir çift göze bakabilecek miyim yeniden, dedim. Bir hayat yandı, ikinci bir hayat da yanmasın, dedim. Dua etti şoför, bundan sonra kardeşiz, dedi. Benim kardeşe değil, hayata, dağılmamış, yaralanmamış bir hayata ihtiyacım var, diyemedim.

Kazayı görenler sağ çıkamayacağımı düşünseler de ambulansa haber vermişler. Vermez olardı, ambulans gelmez olaydı, sağ çıkamaz olaydım, Allah kahretsin, diyemedim. Ambulans gelmiş, beni hastaneye yetiştirmişler. Biraz gecikselemiş kan kaybından ölürmüşüm, öyle söyledi doktor. Yüzüm dağılmış, sağ kulağım kopmuş, vücudumda kırılmadık kemik kalmamış. Kırıklar zamanla kaynadı da yaralar geçmedi. Acısı geçse de derinliği, izi, çirkinliği geçmedi.

Kazadan sonra üç ay bilincim kapalı olarak yoğun bakımda kalmışım. Her şeye hazırlıklı olun, demiş doktor. Olmamışlar her şeye hazırlıklı. Anamın duası, babamın umdu hazırlıklı olmadıkları şeyi olur kılmamış. Onlara da öfkeleniyorum içimden, bırak-saydınız da ölseydim, diyecektim, diyemedim. Kendime geldikten sonra onlarca kez ameliyata girip çıktım. Yüzümü toparlamaya çalıştı doktorlar, olduğu kadar. Olduğu da bu kadar. Beni gören çocukların korkudan saklanacağı kadar, insanlardan kiminin acıyarak bakıp vah tüh edeceği, kiminin de acımıyormuş gibi yapıp gözlerini kaçıracağı kadar. O bir çift gözün bir daha asla gözlerime, yüzüme değmeyeceği kadar.

Hiç bilemedim, ben yokken beni bekledi mi o gözler, yolumu gözledi mi? Hâlimi düşünüp yaşlarını döktü mü bir kez? Beni görmek istedi mi? O istedi mi bilmem ama ben istemedim. Yani bu hâlimi görmesini istemedim. Aşk bulduğum gözlerde acımak duygusunu görmek istemedim. Unuttum, dedim. Unutsun, dedim. Hayata olan öfkem, sevdiğime karşı gururum aşka engeldi artık. Yüzümle birlikte kaybettiğim güzellikler listesinin en başına yazdım o bir çift gözü.

Bir yıl hastanede geçti; ameliyatlar, ilaçlar, tedaviler... Hastaneden çıktıktan sonra millet geçmiş olsun ziyaretine başladı. Geliyorlar, oturuyorlar, akıllarınca teselli veriyorlar, daha beterlerinin de olduğunu hatırlatıyorlar, annemin hazırladığı kekleri, kurabiyeleri gömüyorlar ve gidiyorlardı. Çok sıkılmıştım. Yalnız kalıp acımı yaşamak, doya doya ağlamak, küfretmek, kaybolan inancımı sorgulamak istiyordum. Bitmiyorlardı. Ne çok eş, dost, akraba varmış. Gelen gidiyor, giden gelmiyordu. Bir kere geçmiş olsun demişlerdi ya, geçmiş oluyordu. Onların üzerine düşen vazife geçmiş oluyordu da benim acılarım, yangınlarım, kayboluşlarım geçmiyordu. Geçmezdi. Kabullenmem gerekti. Kabullenmek ne demekti? Otur ve bekle, yum ve görme, sus ve söyleme, mi? İsyân etme, derdi annem, kabullenmek isyân etmemek demek mi?

Kabullendiğimi sandığım günlerin birinde yine geçmiş olsun ziyaretine gelmişti birileri. Birisi laf arasında o bir çift gözün sahibinin adını dedi. Dedi ki hafta sonu düğünü... Dedi ki güzelim kızı çirkin birine... Dedi ki sana yakıştırdım ben onu, kader işte. Kader. Kader. Keder. Nefesim kesildi, zaman durdu, mekân kayboldu. Yüzümdeki yaralardan daha büyük, daha dermansız, daha onulmaz bir yara açıldı yüreğime. Yüreğimin tam ortasına. Büyüye büyüye zamanla tüm benliğimi kaplayacak bir yara. Kalkıp

odama geçtim. İçimden küfürler savurdum, lanet ettim. Bütün çirkinliğimi, bütün kaybettiklerimi haykıran aynaya bir yumruk indirdim.

Ne olduysa o zaman oldu. Olması gerekenler olmadı, ayna kırılmadı mesela. Vurma sesi bile çıkmadı. Olmaması gereken oldu, elim aynanın içine geçti mesela. Sonra ayağımı değdirdim yavaşça, değmedi, içinden geçti aynanın. Parmağımı dokundum, dokunmadı, içinden geçti. Anladım ki aynanın içine girmek istesem girebilecektim ve uzun zamandır ilk defa bir şey istedim; aynadan geçmek. Nereye olduğunu bilmeden, kimseye haber vermeden çekip gitmek. Girdim aynanın içine. Yavaş ve temkinli. Kocaman beyaz bir ışık gördüm ve tuhaf bir his kapladı içimi. İçimde kelebekler mi uçtu denir, bilmiyorum, tuhaf bir his işte. O bir çift gözü gördüğüm zamanlardaki gibi bir his. Eski ama eskimeyen, acı ama acıtmayan, yakan ama kül etmeyen, öyle bir his. Sonrası yok.

Gece üçte yatağımda uyandım. Ya da uyandığımda gece üçtü. Bütün yaşadıklarım rüya mıydı? Dün gelen misafirler, verdikleri kara haber, aynadan geçmem. Hepsi rüya mıydı? Rüyaaysa her şeyi nasıl bu kadar gerçekçi hatırlıyordum? Rüya değilse aynadan geçtikten sonra ne oldu? Rüya olmasını ister miydim? O bir çift gözü sonsuza kadar kaybetmiş olmamak için evet. Kalktım, sabaha kadar sigara içtim. Sabah annem geldi odaya, izmaritleri görünce iç çekip ben sana daha güzellerini bulacağım yavrum, dedi her şeyin rüya değil gerçek olduğunu darmadağın yüzüme vurarak. Boş ver ana, hayırlısı böyleymiş, dedim, hayra inanmasam da. Böyle deyince anamın yüreğine su serpilirdi, bilirdim. Dün nerelerdeydin, diye sormaması dikkatimi çekse de üzerinde düşünmedim. Aynaya baktım, bir ara yeniden içinden geçmeyi deneyecektim.

Deneyecektim denemesine ama korkuyordum. Delirmiş olmaktan korkuyordum. Ya gerçekten geçmiyorsam aynadan. Bütün kaybettiklerim gibi aklımı da kaybetmekten korkuyordum. Aynadan geçip geçmediğimi, geçtiğim yerde neler olduğunu ve ben gittikten sonra arkamda neler yaşandığını öğrenmenin yollarını düşündüm. Olanları Mehmet'e anlatıp ona danışmaya karar verdim. En iyi o anlardı beni. Bir telefona hemen geldi gardaşım. Anlattım. Aynadan geçiyorum, dedim. Şaşırdı ama hiç şüphe etmeden inandı. Sen diyorsan doğrudur, dedi. Hadi geç de bakayım, dedi. Telefonumu aldım, kamerasını açıp geçtim aynadan. Geçtiğim yerde ne var ne yok çekecektim. Gece üçte yatağımda uyandım.

Sabah Mehmet geldi. Beni odaya çekti. Telefonumdaki kayda baktık, yalnızca kocaman bir beyazlık vardı. Beyazdan başka ne bir renk ne manzara, ne bir ses ne seda. Evde neler olduğunu sordum, Mehmet kıpkırmızı kesildi, gözleri doldu. Sen gittikten sonra sanki ölmüşsün hatta bu dünyaya hiç uğramamışsın gibiydi her şey ve herkes, dedi. Anamın yüzündeki keder, babamın omuzlarındaki dağ kalkmış sanki, öyle söyledi Mehmet. Adım bile anılmıyormuş. Anama beni sormuş, o kim demiş anam. Mehmet bunları anlatırken sesi titredi. Gitme bir daha oğlum, dedi zar zor. Bir şey demedim.

Elini tuttum, sırtını sıvazladım, gitmem demedim.

Gitmem demedim ama o günden sonra aynaya da yaklaşmadım. Mehmet'in hatırına birkaç gün ara verdim aynadan geçme işine. Ta ki o sabaha kadar. Mahallede müzik seslerinin duyulduğu o sabah. O bir çift gözün başkasına... Buna dayanamazdım. Aynadan geçmeliydim ve bir süreliğine de olsa yok olup unutulmalıydım. Geçtim, gittim. Geçti, gitti her şey, gece üçe kadar. Gece üçte kalktum, yine yaktım. Dünyayı yakma isteğimi bir paket sigarayla geçiştirdim. Kazadan sonra başladım bu illete de. Sağlığa zararlı bilirim ama bende zaten sağlık kalmadı, bir çeşit intihar yolu diye... Hatta intiharın en masum, en kolay, intihar ettiğinin insanlara en çaktırılmayan yolu olduğunu düşünüyorum.

Aynadan geçiyordum, unutuluyordum, unutuluyordum... Ya sonra? Her şey kaldığı yerden devam ediyordu. Mahalledeki düğün devam ediyordu, yüzümdeki izler, gönlümdeki yara, başımdaki seveda, içimdeki hasret devam ediyordu. Nefretle baktım aynaya. Madem beni içine kabul ediyordu, ya hiç bırakmayacak, ya da bir şeyleri değiştirecekti. Kahrettim. Kadere kahretmek günah diye aynaya kahrettim. Parçalansın istedim, yerle bir olsun. O esnada aynada bana bakan bir çift göz gördüm. Bu bir çift göz, o bir çift gözdü. En son askere gitmeden bir gün önce görmüştüm onu. Yüreğim yerinden çıkacak gibi çarpmaya başladı, boğazım düğümlendi, nefesim kesildi, gözlerim doldu. Aynaya yaklaştım, tam karşısında durdum. O bir çift gözün dudakları, burnu, gece karası saçları, hilal kaşları, ok gibi kirpikleri, elleri... Ellerini uzattı bana. Gel, der gibiydi. Ellerimden tut, der gibiydi. Yapmadım. Tutamadım. Geçmedim aynadan. Geçersem yok olacak diye korktum. Sabaha kadar o bana baktı, ben ona baktım. Önceden olduğu gibi tek kelime etmeden, o bana, ben ona.

Sabah annem odaya girince kayboldu bir çift göz. Yok oldu. Annem, kahvaltıya gel, dedi, gittim. Gözümün önünden gitmiyordu hülyası. Duramadım. Tekrar odaya gidip aynaya baktım, yoktu. Dışarı çıktım. Günlerden pazardı. Yani gelinlerin baba evinden çıkma günü. Onu öyle görmeye dayanamayacağımı bile bile evlerine gittim. Ne çalgı vardı, ne çalgıcı, ne davul, ne zurna, ne masalar, ne sandalyeler. Düğün evi olduğuna dair tek bir alamet yoktu. Kapıyı çaldım, annesi açtı. Evde mi, diye sordum. Kim, dedi. Kızınız, dedim. Adını söyleyemedim. O güne kadar adını bir kere bile ağzıma alamadım ki. Kıyamadım. Adını ansam yapraklarına dokunulan bir çiçek gibi incineceğini sandım hep. Benim kızım yok ki delikanlı, dedi annesi.

Kadına cevap vermeden eve gittim, anneme sordum. Düğün ne oldu, dedim. Ne düğünü, dedi. Komşuların kızı... derken anladım her şeyi. Aynadan geçmişti o da. Aynadan geçip unutulmuştu. Hızla odama girdim. Aynaya baktım, görünmüyordu. Elinden tutmak istedim, doya doya bakmak o gözlere. Aynadan geçtim. Gece üçte yatağımdaydım. Sabah evlerine gittim, o yoktu. Eve geldim, aynadan geçtim, gece üçte yatağımdaydım...

Hatırlamak Ya Da Gömlek Değişimi*

ELİF KESİKOĞLU

Elleri ve dizleri kar üstünde, yüzü öne eğik, dermansız öylece duruyordu. Tülbendi kaymış, saçları omuzlarına dağılmıştı. Sırtındaki sepetten samanlar yağıyordu karla beraber. Zühre bu hâliyle kendini cılız, yaralı bir hayvana benzetti. Az önce samanlıktan eve doğru yürürken soğuktan uyuşmuş çıplak ayakları bileğinden bükülmüştü. Bir düşüştü bu. Yenilgi. Ya da zaferin derin darbesi.

Kalkmalıydı yerden. Devran anasının onu hâlâ avluda beklediğini biliyordu. Denedi ama titreyen bacaklarıyla doğrulmayı beceremedi. Zühre'nin kalbi yavaşlıyordu sanki. Kendi nefesinden başka ses işitmiyordu kulakları. Uzak, hırıltılı bir nefes. Emzirememekten şişmiş, alev alev yanan göğüslerinden, incecik entarisini aşarak kanlı sütler damladı karın üzerine. Damladıkça sıcak süt karı eritti, sonra iki beyaz beraber kayboldu ve toprağa doğru bir kan kuyusu açıldı.

Hava yeni yeni aydınlanırken ahşap evlerin bacaları gecenin karanlığını kusar gibi tütüyordu. Pencerelerin birinde yaşlı, tıknaz bir kadın, "Zalim, göğsüne yılanlar çöreklenesice Devran." dedi. "Körpecik geline yapılır mı bu?" Ama kendi kendine sadece. Söyledikleri mırıltıdan öteye gidemedi. Gidemezdi. Evinin önünden Zühre hiç geçmemiş gibi gözleri yeniden tepelerdeki dumanlara daldı. Unuttu az önceyi. Heybetli, koyu yeşil dağlarla çevrili, dünyanın kuytusunda kalmış bu köyde "unutmak" omuzda taşınan bir tüfektir. Yaşananları çekip vurmamak, tüfekten çıkan acı barut dumanını üflemek ve devam etmek için kalındığı yerden.

Kan kuyusu büyüyordu. Zühre de kundakta bekleyen kızını bir an olsun untabilmek için gözlerini yumdu. Karanlık. Şimdi, bir yandan bütün bedeniyle kuyuya giriyor, diğer yandan dışarıda kalıp derinleştiriyordu kuyuyu kanlı sütüyle. Toprak derinleşirken yankılı, tıslayan bir ses "Hoş geldin." dedi.

Korkuyla gözlerini açtı. Aynı anda karanlığa bir kibrit çaktı elleri Zühre'nin. Şimdi o penceresiz, köhne odadaydı. Askerdeki Ömer'ini sabırla beklediği, Ömer'in annesi Devran'ın zulmünü her gece yeniden unutmaya çalıştığı odada. Kibritin alevi söndü. İnce, kuru parmaklarıyla yerdeki kutuyu buldu ve bir tane daha çaktı. Kızının yüzü aydınlandı. Tek eliyle alev çöpünü tutarken -Devran'ın sandığından çaldığı kibritlerdi bunlar- diğeriyle bebeğinin küçük ağzını, yaralardan çürümüş meme ucuna tuturmaya çalıştı. Olmadı. Kızı bıraksa sütü boşa akıyor, kibriti bıraksa karanlıkta hepten yok oluyorlardı. Bir kibrit daha çaktı. Bir tane daha. Bir tane daha. Kibrit çöpleri birikti yerde; sabah olunca yaşanacakların habercisi, boynu eğik çöpler.

Son alev söndüğünde Zühre, kan kuyusunda düşmeye başladı. Baş aşağı. Sağa sola çarpa çarpa. Ezile büzüle. Karanlıkla beraber sesler de çoğalıyordu. Kızının ağlaması, Ömer'in türküleri: Ay mıydı, gün müydü yüzü, sandım ki Zühre yıldızı, şavkı beni yaktı geçti. Ömer saza vurdukça Devran ananın dul geçirdiği otuz seneye sagusu, kibritleri çaldığını öğrenince yanığına savurduğu şamarlar, ceza olarak onu gün boyu saman taşımaya için yalın ayak dışarı itelediği tahta kapının gıcirtısı. Ve hepsinden başat tıslamalar, yankılı bir "Hoş geldin." Her yeni ses hırpaladı onu, canını yaktı sonra bütün elemlerini dindirir gibi kucakladı, ardından tekrar tekrar savurdu.

Elbet nihayete erecekti kuyu. Erdi. Kör eden bir aydınlıkla. Zühre ellerini ve dizlerini silkeleyerek doğruldu. Bu defa kendini dinledi. Üşümüyordu. Sepeti de yoktu sırtında. Göğüslerine baktı, entarisi kupkuru. Damlamıyordu kanlı sütler. Böyle bir şey miydi ölüm. Eğer öldüyse nasıl hâlâ kızını düşünebiliyordu. Gözleri aydınlığa alışınca etrafa baktı. Her yan bahar bahçe, bembeyaz çiçekler. "Hoş geldin Zühre" dedi arkasından aynı ses. Döndü, çatal dilli yılanları ve ifritleri gördü evvela. Sonra ardı görünmeyen bir boşluktan çıkıp geliyormuş gibi kendisine yaklaşan dumanlı cini ve onun başında taşıdığı gümüş tepsiyi. Tepsinin de üzerinde Şahmeran'ı. Büyük mavi gözleri, koç boynuzu, kiraz küpeleri, parlak pullarıyla ona bakıyordu Şahmeran, "Ölmedin" dedi, "Korkma."

Tanıyordu Zühre Şahmeran'ı. Bu yüzden gördüğüne şaşırmadı. Doğduğu günden evlendiği güne değin, kerpiç evlerinin duvarında seyretmişti onu. Kimi zaman korkmuş, kimi zaman güzelliğine hayran kalarak aynalarda kendini ona benzetmişti. Kaç kereler sormuştu ninesine, Şahmeran şimdi nerede nine? Nine saçlarını okşayıp uzun uzun, elini Zühre'nin göğsüne koyarak burada, senin kalbinde, derdi. O zaman küçük yüreği korkudan güm güm atardı. İstemiyorum, diye ağlardı, içimde bir yılan olmasın. Korkma, der, yine saçlarını okşar, sarılırdı ninesi; onu yılan olmaktan kurtarmak senin elinde, istersen yılan olur, istersen insan, diye öğütlerdi. Belki de Şahmeran'dı Zühre'yi seyreden. Kerpiç duvardan yaşamına şahitlik eden; bebekken çocuk oluşuna, genç kızken kadın. Bozkır kızı Zühre, bu uzak, yeşili bol köye gelesi beri unutmuştu onu. Neydi unutmak buralarda: Omuzda taşınan bir tüfek.

Şahmeran gümüş tepsisinden süzüle süzüle indi. Üzeri mücevherlerle bezeli, parlak tahrına oturdu. Heybetli, aynı zamanda merhametli görünüyordu. Zühre de ona yaklaştı. İfritler, çatal diller çevreledi ikisini.

"Nasıl buldun beni" diye sordu Zühre.

"Ben değil, sen beni buldun."

"Gelin olduğum gün ninem, Camsab'ın seni öldürdüğünü söylemişti."

"Doğru, öldüm. Camsab geldi, kırk parçaya böldü beni. Kırk parçam kırk şifayı dile getirdi. Kuyruk suyumu vezir içti, öldü. Etimi padişah yedi, şifalandı. Başımın suyunu da Camsab içti, sırrıma erdi. O da divane oldu. Ölümümde acı, ihanet, intikam vardı. Ama bilinmeyen bir şey var, o da sularımı içerken bir damlamı toprağa akıttıklarıdır. Bu yüzden toprağa değen her acıda yeniden dirilirim. Camsab beni bir bal kuyusunun

sonunda bulmuştu. Sen bir kan kuyusunun. Acısıyla kuyular kazanların sonu benim yanımdır.”

Zühre ilk anda geçmişine, özlediği birine kavuşmuş gibi sevinç hissetse de şimdi ürüyor, gitmek istiyordu. Geri adım atmaya çalıştı ancak yılanlar engel oldu. Şahmeran insanı sarhoş edip büyüleyen, diğer yandan tuhaf şekilde içe işleyerek benlik uyandıran sesiyle devam etti.

“Seni bırakamam Zühre, bunu istesem de yapamam. İki kez insanoğlunun ihanetine uğradıktan sonra mümkün değil. Önce Belkiya ve sonra Camsab beni bulup sırrımı açık ettiler.”

“Ama benim kızım kundakta ve...”

“Biliyorum. Kızın kundakta ve sen ona gitmek, göğsünden taşan sütlerle onu doya doya emzirmek istiyorsun...”

Kâinat durmuş misali sakinlik çöktü her yana. Zühre göğüslerinde sızlayan sütün sesini duydu. Dizlerinin üzerinde oturdu yere. Korkuyordu artık. Bunu nasıl yaptığını sordu kendine, Şahmeran’ı nasıl isteyerek bulduğunu. Onu hiç düşünmemişti bile. Yalnızca bir an, bir saniye yılan olabilme fikri... Ceza olarak taşıdığı samanlarla bilmem kaçınıcı kez avluya girdiğinde ağlamaktan katılan bebeğine dayanamamış, sepeti fırlattığı gibi eve koşmuştu. Aynı anda Devran, gebermez açlıktan, diye bağırarak elindeki sopayı savurmuştu dizlerine. Zühre onun ayakları dibine düşmüştü. Ağlıyordu. Acıdan değil. Biliyordu ki onun zalimliği kızını da bulacak. İşte o an, ak karın üzerinde, kara bir yılan olup zehrini Devran’ın ayaklarına kusabilmeyi dilemişti.

“... ama söyledim ya beni sen buldun. Hem ölüyüm ben hem diri. İnsanoğlu beni her bulduğunda bir Şahmeran ölür, bir Şahmeran doğar. Artık yapılacak tek şey...”

“Öldürülmeliyim, değil mi?”

Şahmeran bu soruya suskun kaldı. İri gözlerinden hiçbir şey okunmuyordu. İfritlerini, yılanlarını süzdü. Tahtından indi, Zühre’nin tam önüne yerleşti. O durunca çatal diller ağır ağır yaklaşarak her yanına dolanmaya başladı. Az sonra bütün bedenini kapladılar. Yalnızca ağzı ve gözleri açıktaydı. Zühre de öleceği, yılanların gelip onu da sarmalayacağı âni bekliyordu. Aklına, kalbine ve bedenine dolduracakları zehri. Yakarıyordu bir taraftan, kızına gitmek istiyor, sözler veriyordu onun yerini kimseye söylememeye dair. “Korkma.” dedi Şahmeran, “Sabret.”

Çatal diller tıslaya tıslaya, dişlerini bıçak edip Şahmeran’ın derisini vücudundan ayırdı. Bir yanda cansız, yılan başlı, parlak pullu kabuk; diğer yanda alımlı, diri bir kadın bedeni duruyordu şimdi.

“Artık Şahmeranlık senindir Zühre. Bekleme, bir an evvel yılan derisinin içine gir. Çatal diller seni nakış nakış işleyecek, deriyle bütünleşeceksin. Sen Şahmeran olduğunda ben öleceğim.”

Zühre anladı yaşananları. Artık dönüşünün olmadığını bildi. Doğmaktan dönüşü olmamıştı, büyümekten, sevmekten, doğurmaktan da. Şahmeranlıktan da olmayacaktı.

Ayağa kalktı. Çatal dillerin tuttuğu kabuğa yürüdü. Ellerini yağlı pullarda gezdirdi. Hareketleri ağırdı. Ağlıyordu. Neden ağladığını, ne hissettiğini bilmeden. Parmak uçlarında şefkat vardı, dudaklarında hüznün. Kırmızı damarlı gözlerinde korku. Burnundan çıkan nefeste hırs. Göğsünde analık. Entarisini çıkarıp ayakları dibine bıraktı. Usulca girdi derinin içine. Yılanların aynı dişleri bu defa birer iğneydi. Ağızlarından akan salyalarla kabuğu Zühre'nin tenine işlemeye başladılar. Onlar işledikçe kuyruktaki yılan başı da hayat buluyordu yavaş yavaş.

“Çatal diller artık senin hükmünde. Dilersen bundan böyle kızını onlar besleyecek. Sen emri verdiğinde gelip göğüslerinden sütleri emecek ve gidip kızına içirecekler. Devran'ın evinin altına, duvarına, çatısına çöreklenerek kızının koruyucusu olurlar. Devran'ı bile yok edebilirler. Bunların hepsi sana kalmış. İstersen yılansın, istersen insan şimdi. Bir acı kuyusunun dibinde, âdemoğlu sana ulaşınca dek, bulunduğu vakit türlü hâllerde can verecek bir Şahmeran.”

Son yılan da Zühre'deki nakşını tamamlamak üzereydi. Yerde yatan kadın, yani eski şahmeran, artık gözlerini kapatıyor, ruh yükünü bir başka âleme indiriyordu sırtından. Zühre telaşla,

“Kızım” dedi. “Kızıma gidebilecek miyim?”

“Hayır” diye cevapladı kadın cılız bir sesle. “Ama kızın sana mutlaka gelecek.”

Sırasını bekleyen iki ifrit yerdeki kadına doğru eğildi, kulaklarındaki kiraz küpeleri alarak Zühre'ye taktı. Çatal diller bembeyaz sütleri biriktirmeye başladı ağızlarında. Ve yola çıktılar Şahmeran'ın kızı için.

Cümle Fanist*

ALİ SÖYLER

Yeni bir ülke bulamazsın,
başka bir deniz bulamazsın.
Bu şehir arkandan gelecektir.
Sen gene aynı sokaklarda dolaşacaksın.
Aynı mahallede kocayacaksın;
aynı evlerde kır düşecek saçlarına.
Dönüp dolaşp bu şehre geleceksin sonunda. Başka bir şey umma - Bineceğin gemi yok,
çıkacağı yol yok. Ömrünü nasıl tükettiysen burada, bu köşecikte, öyle tükettin demek-
tir bütün yeryüzünde de.

Konstantinos Kavafis

Anlamlarla oluşturduğumuz bu dünyada.
Bize kalan belki de
Bir ağaç, yokuşun başında her gün yeniden gördüğümüz;
belki de bize kalan, geçmişin sokakları;
Ve çeke çeke uzattığımız bağlılığı bir alışkanlığın,
Bize yapışp kalmış; öylesine yapışmış ki, kopmak bilmiyor.

Rilke

CÜMLE FANİST

“Annen” deyip susuyor karşımdaki ihtiyar. Sonra bakışları boşlukta kayboluyor. Biraz sonra cümleyi bulup dönüyor odaya: “papatyaları severdi.” Hatırlamayı hatırladığı zamanlarda böyle cemileler yapardı hep.

Bir zamanlar bakanlara ihtişamlı bir Yunan heykeli intibayı veren bu yüz, nasıl oldu da bu kadar aciz ve acınacak hâle geldi, anlamıyorum. Demek ki insan gerçekten de hafızadan ibaretmiş. Meğer yüzdeki mana çizgileri, mazinin bir gölgesiymiş yalnızca. Orwell’e de hak veriyorum artık. Bir millet tarihi ve dili silinerek yok edilebilir ancak. Annem papatyaları, Yadigâr Dadı begonyaları...

Çiçekçiden aldığı papatyaları vazoya yerleştirirken “Kırlardan papatya topladığımız eski güzel günler...” diye mırıldanıyor köyde geçirdiği çocukluğunu anımsatarak. Yedi yaşlarındayım, Yedigâr Dadı henüz köyden gelmemiş. Annem mide kanserinden henüz yatağa düşmemiş. Solgun, biraz yorgun ama sınırları çizilemeyen bir güzelliği var. Köylerde görülen gerçek baharlara benziyor. “Neresi güzel? Hani yokluk günleriydi?” diye soruyorum ona.

Yanaklarımı avuçlayıp yüzüme bakıyor hüznü bir neşeyle. Camdan geçen güneş ışıkları bedenini sarıyor. Bir meleğe benziyor o an. Gözlerim kamaşıyor. Kelimelerini tanıdığım ama manasını idrak edemediğim yabancı bir dille “Varlığın mutluluk getirmediyini anlayınca öğrendik o güzelliği” diye cevap veriyor bana.

Karşımdaki manasını yitirmiş yüze bakıyorum yeniden. Emekli ceza reisi Nusret Bey... Uzay boşluğunda süzülen hafızası, kaybettiği şahsiyetini arıyor. Ağır cezanın muktedir reisinin bir bebekten farkı yok şimdi. Yirmi sekiz yaşında başladığı vazifesini tam otuz yedi yıl yapmıştı. Beş yıl önce başlayan hafıza zafiyeti iki yıldır en temel faaliyetlere kadar sirayet etmişti.

Balkona götürüp hasır koltuğuna oturtuyorum onu. Balkonun bahçeden farkı yok. Her yerde begonyalar, kasımpatılar, sardunya ve yaseminler, duvarı bütünüyle kaplamış sarmaşık... İki de muhabbet kuşu... Balkon değil Sarıayla'nın kırlarına açılan bir pencere sanki... “Bütün bunlar hep Yedigâr Dadı'nın marifeti” diye geçiriyorum içimden. Reis Bey'in muhteşem ciddiyeti çiçekle böceklerle uğraşmaya manidir zira.

Tıraş takımını getirip tıraş ediyorum onu. Burun ve kulak kılları... Kaş uçları... Hele ense temizliği güneşin doğması kadar mühim. Bir yandan da “Artık bu seremoniye ne hacet var?” diye soruyorum kendi kendime. Suya limon dilimi, salataya muhakkak sirke, ayakkabılar gününbirlik boyanmalı, havlular her gün değişmeli ve daha onlarca kanunlaşmış rutin. Evi terk etmeme sebep olan bütün bu kurallar manzumesini neden devam ettiriyorum? Hem de harfi harfine. Ne de olsa Reis Bey bunların hiçbirini hatırlamıyor. Haşmetmeab unutmaya bile unuttu. Niyeyse paşa dedemden bana tevarüs etmiş hakikat iradem dışında dilimden dökülüyor: “Fanist cihan der u vefa nist. Baki heme ost cümle fanist.”

Cep aynasında kendime bakıyorum. Ben miyim bu heyula? Saçım sakalım birbirine karışmış, gözümde mesken tutmuş bir bıkkınlık... Koltuk altımdan yayılan kokudan yüzümü buruşturuyorum. Bıyıklarım ağzımın içine dolmuş. Nusret Bey yüzüme bakıyor ben kaşlarının ucunu alırken. Eskiden beni böyle görse kalp sektesinden ölürdü herhâlde. Elimde olmadan gülüyorum. Ona olan isyanımın bitmediğini görmesi hâlen hoşuma gidiyor. Sonra onun nefret ettiği ilahiyi mırıldanıyorum:

Ben bir dağın ağacıyım,
Ne tatlıyım ne acıyım,
Ben Mevlâ'ya duacıyım,
Derdim vardır inilerim.

Dağdan kestiler hezenim,
Bozuldu türlü düzenim,
Ben usanmaz bir ozanım,
Derdim vardır inilerim.

Susmamı ister gibi gözlerime bakıyor nemli gözlerle, sonra yalvarır gibi kekeliyor: “Benim adım dertli dolap.” Kalbime bıçak saplanmış gibi susuyorum. Nasıl oluyor da her şeyi unutturken bunu hatırlıyor? İrade özgürlüğünü takıntı hâline getirdiği için insanı aciz ve edilgen gösteren her şeye bütünüyle düşman Reis Bey. Yedigâr Dadı bu ilahiyi söyledikçe öfke nöbetlerine tutuluyor. Ben de ona isyan etmeye cesaret edemediğim anlarda bu ilahiyi söylemeyi itiyat ediyorum.

Kırk yaşında son günlerini yaşayan paşa babasının ve etraftaki sözü geçen akrabaların tazyikine dayanamayıp evlenmeye karar veriyor Nusret Bey. Köyden hatırı sayılır bir yakının, Beşir Ağa'nın, güzide kerimeleri Neveser Hanım'la izdivaç ediyor. Kendisi pek hassas, pek narin bir kız. Bir kayanın ucunda yetişmiş nergisi andırıyor. Kopmak için sert bir rüzgâr bekleyen nazenin bir bünyesi var. İki sene sonra ben doğuyorum. Benden sonra her sene biraz daha kötüye gidiyor sıhhati. Okula başladığım sene onu hep yataкта hatırlıyorum. Kayasından kopan nergis gün be gün kuruyor. Evin işleri için, becerikli ama sürekli mızızılanan, aksi ve fütursuz gündelikçi bir kadın tutuluyor. İsmi de berbat geliyor bana: Şöhret. Onu hafızamda eteğinin ucunu belindeki lastiğe iliştiirmiş hâlde sürekli zemini temizlerken buluyorum. Ucu dantelli diz donu komiğime gidiyor ama evde gülmek ya da dalga geçmek gibi düşkün şeyler ceza kanununun bentleri ve fırkalarına göre suret-i katiyetle yasak. Nusret Bey şaşmaz nizamından ödün vermiyor ama eskisi kadar keskin olmadığını, hâl ve hareketlerinde bir iştahsızlık, derine sirayet etmiş ince bir keder olduğunu seziyorum. Aramızdaki zayıf bağ annemin öldüğü gün bir daha bağlanmamak üzere kopuyor. Annemin ölümünden sonra Şöhret Kalfa, Nusret Bey'in paslanmaz çelikten nizamına en fazla bir sene dayanabiliyor. Sonra köyden Yedigâr Dadı'yı gönderiyorlar. Berbat bir evlilikten sonra köydeki kulübesine terk edilmiş, etraftaki tanıdıkların yardımlarıyla hayatını ancak idame ettirebilen bir gariban. Aileye de büyük hürmeti var. Annemin de dadılığını yapmış üstelik. Beni görür görmez sarılıp hümgür hümgür ağlıyor. Nusret Bey böyle sululukları sevmez ama o gün o da gözlerini penceredeki kar manzarasına kaçırıyor. Boşuna dememişler: Gönlümüzdeki en beyaz ağrılarının ressamıdır kar. Belki de vicdan azabı.

Yadigâr Dadı kurumuş aile ağacımıza yeniden can veriyor. Nusret Bey'in de ona karşı bir zaafı oluşuyor. Anayasamız, kandil gecelerinde mevlidlerle, öfkeli anlarımızda sık sık salavatlarla ihlal ediliyor. En şedid zamanlarında bile Nusret Bey, Yadigâr Dadı'nın kâbesini yıkmaya cesaret edemiyor. Bu arada büyük bir hukukçu olmam için eve sürekli özel muallimler gelip gidiyor. Sırf onun dahli olduğu için nefret ediyorum hukuktan. Annemin ölümünden onu mesul tutmadan edemiyorum. Aramızdaki bürüdet üniversite yıllarında çatışmaya dönüşüyor. Evdeki dört duvarı hukuk kitaplarıyla kaplı misafir odasında düzenlenen hukuk sohbetlerini bir köşeden takip etmeme müsaade ediliyor. Bazen derslerime giren profesörlerin de iştirak ettiği bu sohbetlerde kimi zaman benim de fikrim soruluyor. Hukuk ve adalet hakkındaki fikirlerim henüz tekâmül etmediği için birkaç cümleyle geçiştiriyorum bu yoklamaları.

Nusret Bey bu toplantılarda da her zamanki gibi net ve kati duruyor. Ona göre insan özünde iflah olmaz bir caniydi. Bu sebeple umutla değil şaşmaz bir nizamla ıslah olabilir veya zapt u rapt altında tutulabilirdi. Avrupa'daki nizam şiddetli ve caydırıcı cezalar üzerine tesis edilmişti. Bir Avrupalı, içindeki nizam ve adalet aşkından değil şiddetli cezanın korkusundan uyardı kanunlara.

Silik köşemden şahit olduğum bu konuşmalar beni dehşete düşürüyor. Nusret Bey konuştuğu zamanlarda elimde olmadan hayalimde bir giyotinin sürekli kelle kestiğini hayal ediyorum. Sonra kellelerle dolan sepet değiştirilir bu arada çaylar tazelenir ve giyotin intizamlı bir şekilde kelle kesmeye devam ederdi.

Ağır ceza reisinin söylediği hiçbir şey saçma, mübalağa veya saptırılmış değildi. Beni en çok da Nusret Bey'in bu haklılığı ürkütürdü. Bu tecrit edilmiş mükemmellik arzusu, hayatın içindeki mucizevi kusura zıttı bana göre. Sokakta gördüğü aç dilenciye evine götürüp doyuran bir arkadaşımı ömrüm boyunca kıskanmıştım. Benim böyle bir şey yapmam cinayete denk sayılırdı hâlbuki.

Çok sürmeden insanlığı kurtaran bu sıkıcı toplantılar yerine öğrenci evlerindeki ser-seriliğe, vurdumduymazlığa ve umutsuzluğa kendimi teslim ediyorum. Etrafımı Jilet gibi, Serdar Fahri gibi, İhsan Süreyya gibi nev'i şahsına münhasır umutsuzlar çeviriyor. Onların kendilerinden başlayarak hayatı yok saymaları hoşuma gidiyor. Onlar gibi olmayacak kadar mahdut bir ruhum var. Belki de bu yüzden bana cazip geliyor hayatları. Kimseyi ürkütmeden onlara takılıyor, ara sıra onlardan görünmek için öksüre öksüre tütün çekiyorum.

Bunları hatırlarken ayağıma doğru yaklaşan idrar akıntısına bakıyorum dalgın. Reis Bey yine kekeliyor: "Benim adım dertli dolap." Üzüldüğü vakitlerde altını ıslatıyor.

Küçük düşürücü bu intikamdan aldığım hastalıklı zevkten dolayı kendimi kınıyorum. Ama ara ara tekrar etmeden de duramıyorum bu adiliği.

Jilet hiç lazım değilken konuyu değiştiriyor: “Ben ne zaman öleceğimi biliyorum. Seksen yaşında, bir kokteyl parti köşesinde, etrafımda bana hayran kadınların ortasında, kır saçlı bir yakışıklı olarak öleceğim. Azrail yerine on sekizlik bir dilber, dudağımdan öpecek ve ruhumu alacak.”

Öğrenci evinin köşelerine yayılmış ninni dinler gibi Jilet’i dinliyoruz. Bu izbenin hiç bu kadar sükûnet içinde yüzdüğü görülmemiştir.

Serdar Fahri çubuğundan çektiği dumanı havaya savuruyor. Jilet’e ilk onun cevap vereceğini anlıyorum hemen: “Metruk bir bunak olarak Darülaceze’de ölecek ve cehennem dibine gideceksin Jilet.”

Jilet, Fahri’yi umursamadan kahkaha atıyor: “Senin cehenneme inandığımı bilmiyordum Fahri, kuzum.”

Fahri’nin derisi narkozlu olduğu için iğne ona tesir etmiyor: “Ben inanmasam da cehennem dibine gideceksin Jilet.”

“Peki, sana gelince?” diyor Faruk, Fahri’nin yüzüne bakmadan.

Fahri havaya savurduğu dumanı baygın gözlerle takip ederken “Bana gelince ben 4. Murad’ın yirmi sekiz yaşında öldüğü bir dünyada daha fazla yaşamak istemiyorum. Yirmi yedi yaşında Bağdat fatihi olmak ve yirmi sekiz yaşında da ölmek istiyorum.” diye cevap veriyor ona.

İhsan Süreyya elindeki Senfoni dergisini sehpaaya bırakıp konuşmaya dâhil oluyor: “İhtiyar Tolstoy kafayı yemeden önce şöyle demiş bir yazısında: ‘İnsan yaşadığını fark etmediği bir ânı gerçekte yaşamamıştır.’ Şu hâlimize bir bakın, yaşamıyoruz ki ölelim. Ben bir sandalyenin ölmesi gibi öleceğim mesela. Kimse öldüğümü fark etmeyecek. Bir ayağım aşınacak önce, sonra tellerim gevşeyecek ve oturulmaz hâle geleceğim. Kimsizler mezarlığında unutulmuş biri gibi, tavan arasında unutulacağım.”

İhsan Süreyya Balkan göçmeni bir muhacirdi. Kendisini hiçbir yere ait hissedemeyen bir vatansızdı. Paltosunu hiç çıkarmaz, paltonun yakası içeride dışarıda sürekli kalkık olurdu. Burnu ve kulakları devamlı kırmızı; elleri devamlı beyazdı. Kadınlardan çok korkardı. Eğer evlenirse ilk gece kalp sektesinden öleceğinden emindi.

Ebu Nuvas, bana bakıp tebessüm ediyor: “Senin nasıl öleceğini söyleyeyim mi Adil?”

Aklım Yadigâr Dadı’da olduğu için “Çok istiyorsan söyle” diyorum keyifsizce.

“Sen bütün dünyayı dolaştıktan sonra ihtiyar bir seyyah olarak öleceksin. Tıpkı gazalara çıkan büyük dedelerin gibi. O zaman hiçbirimiz hayatta olmayacağız. Bizi hatırladıkça hüznüleneceksin.”

İçimdeki muannit his genç yaşta öleceğimi söylediği için ihtiyarlık hâlimi hiç düşünmemiştim. Eğer o yaşları görürsem kendisini terk edip ahirete giden dostlarına dargın, aksi bir ihtiyar olacaktım şüphesiz. Sarıyayla’daki dede ocağına avdet edecek, kışlık bir takke giyecek, pantolonumu çoraplarımın içine sokacaktım. Kireç boyası duvarları Adıyaman tütününden sararmış, gömme dolaplı, yer minderli bir evin erik ağaçlarına açılan penceresinden annemin güzel günlerinden kalma papatyaları seyrederken İhsan Süreyya’nın unutulduğu tavan arasını düşüncektim. Ölünce hepimiz bu ağır uykudan uyanacağız Ebu Nuvas. Ve bunak Rus haklıydı: “İnsan yaşadığını her an fark etmediği bir hayatı gerçekte yaşamamıştır.”

Kimseye bir şey demeden çıkıyorum öğrenci evinden. Yadigâr Dadı’nın yerleştirildiği bakımevine uğruyorum. Ona güllü lokum götürüyorum. Beni görünce sessizce ağlıyor. “Allahumme salli ala seyyidina muhammed.” Felcin ağırlaştırdığı dilinden salavattan başka bir şey çıkmıyor. Haftada bir kere muhakkak uğrayıp saçlarını tarıyorum, tırnaklarını kesiyorum. Son gidişimde onun yerine boş odasını buluyorum. Kalp sektesinden öldüğünü söylüyorlar bana. Salavat getire getire kavuşmuş Muhammed’ine. Elimdeki lokum paketi yere düşüyor. Sanki üzerime beton döküyorlar. Kaç ay öylece kalakaldım bilmiyorum. Resepsiyonist çocuk kapımı çalıp beni karakoldan istediklerini haber veriyor. Sebebini soruyorum. Bunak bir ihtiyarın boynunda benim adım ve kaldığım otelin adresi yazılıymış. “Boynunda mı?” diye soruyorum Nusret Bey’in anlamsız yüzüne şaşkınlıkla bakarak. “Evet, boynunda” diye cevap veriyor pos bıyıklı komiser. Sonra pvc kaplanmış ipli kâğıdı bana uzatıyor. Adımın ve adresimin yazıldığı kâğıda bakıyorum hiçbir şey düşünmeden. Kâğıdın arkasını çeviriyorum “Benim adım dertli dolap” yazıyor. Bu cümle Nusret Bey’in ayağıma kapanıp yalvarmasından daha fazla tesir ediyor bana.

Birbirimize yeniden alışmaya çalışıyoruz sonraki haftalar. Rollerini değiştiriyoruz yalnızca. Nusret Bey hayattan umduğunu bulamadığı için çocukluğuna avdet ediyor. Ben annemin kanserli yatağında terk ettiğim çocukluğumdan nefret ettiğim için ihtiyarlığa göçüyorum. İlk zamanlar alışmam zor oluyor bu sıkıcı yeniliğe. Nusret Bey’i sık sık hasta bakıcıya emanet edip umutsuzların kucağına bırakıyorum kendimi. Hukuktan sonra edebiyat fakültesini de terk ediyorum.

“Edebiyat fakültede öğrenilmez” diyor Jilet.

“İzbeler” yazarının tespiti dikkatimi celbediyor: “Edebiyat, Gorki’nin üniversitelerinde öğrenilir. İlk üniversitesini hatırla: bir harabede köpeklerle sabahladığı gece...”

Jilet’in ağzından ilk defa hakikate benzeyen bir şey duyuyorum. Faraç’ın yerinde oturmuş nargile çekiyoruz. Faraç, Suriyeli bir mırra ustası. Fatih’te kırk yıldır işlettiği bir kıraathanesi var.

Ebu Nuvas Ortadoğu’dan gelen haberler üzerine burnundan soluyor ama öfkesini çıkaracak kimseyi bulamıyor:

“Dünyada ne kadar çok acı, zulüm ve ihanet varsa o kadar İngiliz ve Yahudi vardır. Meşhur meseldir, büyük okyanusta iki balık kavga ediyorsa oradan yakın zamanda bir İngiliz geçmiştir. Gerçek bir sanatı, felsefesi, hatta tarihi olmayan; Henri rahatça zina yapsın diye kendi dinini bile kendisi uydurmuş; dünyaya masum bebekleri öldürmek için gönderilmiş beyefendi yamyamların diyarı. Orwell’in dediği gibi riyakârlar ve züppeler ülkesi...”

Serdar Fahri ince bir sigara sarıp tabakasına koyduktan sonra bir tane daha sarmaya başlıyor ve her zamanki sakinliğiyle Ebu Nuvas’a cevap veriyor:

“Ne kadar çok ağladın Mısırlı. Allah, kitabında iman edenlerin mağlup edilemeyeceğini yazmıyor mu? Neden kendi imanınızı sorgulamak yerine işini yapan düşmanlarınızı suçlayıp duruyorsun? Şu yaşadığın hayata bak. Senin İngilizlerden ne farkın var?”

Ebu Nuvas sözlerine hemen destek bulacağını zannettiği için neye uğradığını şaşırıyor. Bu sebepten olsa gerek soruya cevap bile veremiyor. Fahri sardığı ikinci sigarayı Ebu Nuvas’a uzatıyor. Ebu Nuvas titreyen bir sesle onu reddediyor: “Ben sigara kullanmıyorum.”

Fahri hiçbir şey demeden mütebessim bir yüzle sigarayı uzatmaya devam ediyor. Ebu Nuvas’ın kulağına eğilip “Faraç’ın yerinde ikramlar geri çevrilmez” diyorum. Mecburen sigarayı alıyor ve acemice birkaç firt çekip bitene kadar elinde tutuyor. Bir daha da küskün bir çocuk gibi konuşmalara dâhil olmuyor.

Serdar Fahri içeriden ninni tonunda dışarıya yayılan “Biktup ismek ya habibi” parçasını dinleyip çubuğunu çekmeye başlıyor.

İhsan Süreyya ilk defa tattığı helli kahvenin keyfini çıkarıyor.

Süleyman Salih, Senfoni dergisinde o ay çıkan kendi yazısını otuz sekizinci defa okuyor. Rıdvan Hüseyin, Yazıcızâde’nin Tevarih-i Al-i Selçuk’unu okurken çıraktan mırra istiyor.

Jilet, etrafını pürdikkat süzerek yeni kitabına eklemek için her teferruatı zihnine kazıyor.

Aylardır hikâye yazamayan Celâl doğum çılgınlıklarıyla ilk cümlesini haykırıyor: “Kitaplarım olmasaydı babamın kötü bir taklidi olacaktım.”

Serdar Fahri bu cümleye muhalefet şerhi düşüyor: “Şimdi de babanın iyi bir taklidisin Celâl. Boşuna kaderinden kaçmaya çalışma, baba insanın içinde yaşadığı evdir.”

Celâl, Fahri’ye kulak vermeden yazmaya devam ediyor.

Söz Celâl’den çok beni vuruyor. Celâl’in cümlesini içimden tashih ediyorum: “İsyanım olmasa Nusret Bey’in kötü bir taklidi olurdu.”

Jilet gözlem ameliyesi bittikten sonra Ebu Nuvas’ın az önceki mevzusuna geri dönüyor: “Asil İngilizlere yaptığın hakaretler, kediyle ulaşılamayan ciğer arasındaki münasebete benziyor Ebu Nuvas. İngilizlik dünyaya şiirsel bir dokunuştur.”

Ebu Nuvas cevap vermiyor ona. Onun yerine Serdar Fahri bir kral edasına bürünerek Jilet’i hafife alıyor: “İngilizler ile şiir arasındaki münasebet eşekle hoşaf arasındaki münasebete benzer. Çabuk bu aptalca iddianı ispat et züppe adam!”

Jilet biryantınli saçını eliyle yokladıktan sonra: “Büyük Britanya’daki bütün kuğular Kraliçe’nin malıdır. Bundan daha güzel bir şiir olabilir mi acaba, soruyorum sana?” diye cevap veriyor ona.

Rıdvan Hüseyin kitabı okumayı bırakıp Jilet’e karşı çıkıyor: “Arkasında yüz yirmi bin kişilik bir orduyla Sina Çölü’nden geçen pos bıyıklı bir sahipkiranın kum fırtınası içindeki hüznü silueti daha güzel bir şiirdir bence. Fakat eşekler et yiyemez maalesef.”

Celâl hikâyeyi bırakıyor. Yazmaktan kaçmak istediği her hâlden belli oluyor.

Benim aklım ise Fahri’nin sözüne takılı kalıyor. Belki de Fahri haklıydı, ben de Nusret Bey’in iyi bir taklidiydim ve onun görünmez evinde yaşıyordum.

İçimde bir hiss-i kable’l vuku vardı. Kıraathanenin yazıhanesinden evi arıyorum. Kimse açmıyor. Hastabakıcı böyle şeylere bir türlü alışamadı. Adam işinden başka bir şey bilmeyen bir makineye benziyor. Acil durumlarda nereyi arayacağına dair numara listesi bırakmadığım için kendime kızıyorum.

“Fatih, cenazesinin üzerine ilim talebelerinin ayaklarından çıkan tozların serpilmesini vasiyet etmiş. Başka da şiir bilmiyorum ben.” diye araya giriyor Celâl.

Celâl’in tarihle ilgilenmesi şaşırtıyor beni. Çoktandır Üsküdar’da yalnızlık eylemi

yapıp Nail-i Kadim divanı okumuyorduk. “Ben yokken tarihe sarmış olmalı” diye düşünüyorum. Zavallı Celâl gülünce gözleri kısılır ve kaybolurdu. Benim için bu, Rudolf Valentino’nun yüzünden daha sevimli bir şeydi. Âşık olup yüz bulamadığı kızlar bunu anladığında Celâl çoktan ölmüş olacak. Fahri eksik söylüyordu. Celâl babasının mız-mız ve gariban bir taklidiydi. Garibanlık denilince insanın aklına çay, simit ve Celâl’in gülerken kısılan gözleri geliyordu.

Şiir konusu dallanıp budaklanmadan ünlü çay tüccarımız Hacıosmanoğlu, tarihin unutulmuş bir sayfasından sökün edip geliyor. Herkese belli belirsiz bir neşe sirayet ediyor. Ebu Nuvas bile biraz canlanıyor.

“Oooo, büyük çay tüccarımız da teşrif ettiler. Söyle bakalım bugün kaç bin lira batırdın Osmanoğlu?” diyor Fahri.

“Günde en az üç bin lira batırmadan yaşadığımı hissedemem ben. İstedikleri kadar dünyaya hâkim olmaya çalışsınlar ona tapanlar. Ben onu her gün kaybedeceğim ve batıracağım.”

“İşte şiir bu!” diye haykırıyor İhsan Süreyya.

Ebu Nuvas yalnızca benim duyabileceğim bir sesle mırıldanıyor:

“Dünyanın bütün kuğuları kraliçenin değildir.”

Yine kimseye haber vermeden ayrılıyorum şamatadan. Eve döndüğümde kimseyi bulamıyorum. Bakıcıya sebepsiz yere öfkeleniyorum. Kapının zili çalıyor. Koşarak gidip açıyorum. Komşu, Nusret Bey’in acilen hastaneye kaldırıldığını haber veriyor. “Ne olmuş?” diye soruyorum. Nusret Bey’in banyoda kayıp kafasını çarptığını söylüyor. Dilim tutulduğu için bir şey diyemiyorum. Doktor elime filmleri verip “beyin kanaması” diyor. Ameliyat riskliymiş, durum fazlasıyla ciddiymiş. Ameliyata rağmen komadan çıkamayabilirmiş. Ölümüne hazırlıklı olmalıymışım.

Konuştuğu sözlerden bir şey anlamıyorum. Pencere kenarındaki çiçek dikkatimi çekiyor. Kimse ilgilenmediği için mi yoksa komaya giren hastaların umutsuz haberlerinden mi solmuş acaba? Kendisini dinlemediğimi fark edince doktor da benim baktığım yere bakıyor. “Çiçeğiniz kurumuş” diyorum. Doktor cevap vermeden yüzüme bakıyor anlamsızca.

Cenazeye hukuk camiasının bütün önde gelen simaları iştirak ediyor. Cenazeden çok adli yıl açılışını andırıyor. Ağlayamıyorum, konuşamıyorum, hiçbir şey hissetmiyorum. Nusret Bey’in yokluğunun benim için ne manaya geldiğini bilmiyorum.

Fahri kalabalığa katılmadan mezarlığın duvarı üzerine uzanıyor. İlk toprağı Celâl atıyor. Mezarda kendi babasını gördüğüne eminim. Jilet cenazeye katılmak yerine çelenk gönderiyor. Çelenk hayata dokunan İngiliz şiirini andırıyor. Şiire bakıp kafiyelerini bulmaya çalışıyorum.

Herkes dağılıyor. Çölden farkı olmayan kalbimle yalnız kalıyorum. Haftalardır girmedğim kütüphaneli odaya Nusret Bey’in ölümüyle giriyorum. Belli ki okumam için masanın üzerine bıraktığı günlükleri de o zaman fark ediyorum. Hâkimliğe başladığı gün

tutmaya başlamış günlükleri. Çoğu günler “Bugün adaleti bir kez daha sorguladım” gibi kapalı veya “Suç ve ceza üzerinde düşünmek kumarbaz ve saralı bir Rus’un romanına terk edilemeyecek kadar ciddi bir iştir” gibi edebiyata düşmanlığını izhar eden birer cümleyle geçiştirilse de ondan fazla defter duruyor önümde.

Nusret Bey’in kırk yıla yakın hayatını gün gün yeniden yaşıyorum. Günlükler bitene kadar evden hiçbir yere ayrılmıyorum, hiç kimseyle görüşmüyorum, misafir kabul etmiyorum. Bu iş Reis Bey’le son hesaplaşmamız oluyor. Bilhassa neredeyse tamamı bana ve ona ayrılmış son defteri kaç kez yeniden okudum bilmiyorum. Yaşadığımız olayları yeni baştan bu defa onun gözünden yeniden ve yeniden düşünüyorum.

“Oğlum bugün masamın üzerine ‘Reis Bey’ piyesini bırakmış. Edebiyatla alakam yok ama oğlumdan aldığım tek hediyeyi görmezden gelemezdim. İki saatte bitirdim. Anladım ki oğlum beni merhamete çağırıyor. Müellif dünyayı merhametin kurtaracağına inanıyor. Peki, merhamet nedir ve onu göstermek kimin hakkıdır? Beni asıl alakadar eden bu soru. Bugünkü duruşmada karşımda baba görünümünde yaşayan bir ölü vardı. Küçücük kızı tecavüz edilip öldürülmüş. Katile merhamet göstermek benim hakkım değil yaşarken ciğeri sökülmiş bu babanın hakkıdır. Bir caninin idam edilmesi, şerrinin bulaşabileceği diğer bütün insanlara merhamet etmek değil midir? Bilmiyorum.

Hayatımı adadığım bu soruların iki saatlik bir çözümü olduğuna inanmıyorum. Keşke inanabilseydim”

“Oğlumun büyük bir hukukçu olmasını istedim çünkü onda merhameti ve adaleti terkip edecek bir istidad görüyorum. İnsanlığa yeni bir şey teklif edebilir. Politikacıların yapbozu olmuş bir hukuk adil olamaz. Bu sebeple Mecelle’ye olan saygımı hiçbir zaman kaybetmedim. Çünkü adaletin insani değil ilahi bir şey olduğuna inandım hayatım boyunca. Oğlum bunun farkında, hem de bu yaşta. Profesör Cevdetgil yine aynı klişeyi savundu bugün: ‘Demokrasi kötü sistemlerin en az kötüsüdür.’ Ona Aristofanes’in Atina komedilerini, Aristo’nun ve Platon’un Devlet’ini hediye ettim. Belki de demokrasi kötü sistemlerin en kötüsüdür. Bunu müdafaa ederken hepsinin birden üzerime çullandığını biliyordum. Öyle de oldu. İnsanlığın; icat edildiği topraklarda idam edilmiş bir sisteme mahkûm edilmesi ne kadar da hazin. En başta Sokrates, Platon ve Aristo bunun farkındaydılar. Demokrasinin budalalığını örtmek için temsilî demokrasi diye bir saçmalık uyduruldu. Onlara demokrasiyle yükselmiş hiçbir medeniyet olmadığını hatırlattım. Niyazi benim teklif ettiğim sistemi sordu. Bana göre büyük bir medeniyetin tek şartı meritokrasi temelli aristokrasiydi. Cevdetgil meritokrasinin ütopya olduğunu iddia etti. Ona tarihte dönem dönem tesis edilmiş bir şeyin ütopya olamayacağını söyledim. Yapılması lazım gelen bu sistemi inşa edip tefessüh etmemesi için mekanizmalar kurmak. Kenan beni ve kendilerini ayrı ayrı işaret ederek ‘Açık toplum ve düşmanı’ diye haykırıyor. Ona sömürgelerden elde edilen ganimetler tükendiği zaman açık toplumun bir illüzyon olduğunu göreceğini söylüyorum. Açık toplum illüzyonu emperyaliz-

min makyajıdır. Gece yarısına kadar mücadele ettim ama hiçbiri fikrimi kabul etmedi.” Hep öyleydi. Hayatında tek bir fikrini bile kimseye kabul ettiremedi. Okyanus ortasındaki kendi küçük adasında yalnız başına yaşadı. Şimdi düşününce Nusret Bey’in bu tahammül edilmez yalnızlığı bana hüznün veriyor nedense. Hâlbuki eskiden tiksindirirdi beni.

“Bugün oğlum beni annesini öldürmekle suçlayıp evi terk etti. Neveser öldüğü gün hayatımın yarısı gitmişti. Bugün kalan yarısı da gitti. Dünya’da bir şeyim kalmadı. Ben artık ölü bir adamım. Adalet sarayım temelinden kül oldu.”

“Yadigâr Dadi’nın gizlice Adil’le buluştuğunu biliyorum. Bugün onu karşıma oturtup adamakıllı bilgi alıyorum. Hukuku bırakmak için rahatlatmamış ben sevmiyorum diye edebiyat fakültesine kayıt yaptırmış. Kötü bir pansiyonda kalıyormuş. Gündelik işlerle geçiniyormuş. Dadiyla para göndersem asla kabul etmez. Sevdiği yemekleri götürmesi için tembih ediyorum. Oğlumun hayatını intizam hastalığımla mahvettim. Gidip yalvarmama aptal gururum mani oluyor.”

“Yadigâr Dadi felç geçirdi. Onu bakımevine yatırmak perişan etti beni. Keşke ona bakabilecek mevkide ve kudrette olabilseydim. Maalesef değilim. Ona merhametle muamele etmeleri için bakıcı kızlara her gittiğimde bir hediye götürüyorum. Yine gündelikçi kadınlara alışmaya çalışmak beni çok yıpratıyor. Artık kendi kendime itiraf etme zamanım geldi zannederim. Hafıza zafiyeti başladı. Yemek yiyip yemediğim gibi en asli şeyleri dahi unutmaya başladım. Ateh getiren bir zavallı olmaktan korkuyorum. Cınayet olduğuna itikad etmesem kafama sıkılmaktan bir an bile tereddüt etmem. Allah’ım insanların başına bela olmadan canımı alsan olmaz mı?”

“Artık mazimdeki büyük şeyler dışında bir şey hatırlayamaz oldum. Onları da tek tek kaybediyorum üstelik. Ben kopuk bir düğmenin büyük intizamsızlık addedildiği bir paşa konağında yetiştim. Hayatımda babamın saçımı okşadığını hatırlamıyorum. Paşa babamla hiçbir zaman “siz” makamından daha fazla samimi olamadım. Bu hastalıklı nizam tutkusu ben istemeden ruhumu istila etti. Fakat tuhaf bir şekilde babamın beni çok sevdiğini hissettim ömrüm boyunca. Bunu her daim hissettirmeye nasıl muvaffak oldu bilmiyorum. Bildiğim tek şey ben oğluma onu çok sevdiğimi bir kez bile hissettiremediğim. Acaba Neveser onu deli gibi sevdiğimi hissetmiş midir? Hissetmiştir. Neveser tepeden tırnağa kalpti. Bunlar bu deftere yazdığım son şeyler. Artık yazacak bir hafızam kalmadı. Eğer bu satırları okuyorsan senden tek bir isteğim var: Beni affet oğlum.”

Günlükleri bitirince masanın üzerinde bırakıyorum. Kalbime bakıyorum: bomboş. Yalnız boğazımda ciğerime doğru inen bir yanma hissediyorum. Cenazeden bu yana gözlerimdeki kuruluk devam ediyor. Ağlayamamak lanetine duçar olduğuma inanıyorum. Ertesi gün üniversiteye gidip af hakkımı kullanmak için dilekçe veriyorum. Öğrenci İşleri’nde Profesör Cevdetgil’i görüyorum. Hukuka devam edeceğimi duysa pek sevinirdi

herhâlde. Ama beni tanımıyor. Camdaki yansıma bakıyorum. Kimindi bu vahşi hayal? İzbelerden birinde kapmış olmalıyım onu. Bir sokak berduşuna benziyordum. Eve dönünce saatlerce banyoda temizleniyorum. Nusret Bey'in ince bıyığı dışında vücudumdaki bütün kılları kazıyorum. Dolabındaki takım elbiselerinden birini giyip ayakkabısını ayağıma geçiriyorum. Sonra da balkonda asılı olan bastonunu alıp hasır koltuğuna oturuyorum. Annemin yüzünden yansıyan ışık begonyaların ve yaseminlerin arasından yüzüme yansıyor. Yedigâr Dadı kahvemi getirip sehpaye bırakıyor. Bir müddet gıptayla yüzüme baktıktan sonra: "Tıpkı babanıza benziyorsunuz küçük bey" diyor. Tebessüm ediyorum. "Sen de gençleşmiş ve güzelleşmişsin dadı" diye mukabele ediyorum ona. Dadı aşına bir şeyler mırıldanıyor. Ne dediğine kulak kabartıyorum:

Yunus bura gelen gülmez,
Kişi muradına ermez,
Bu fanide kimse kalmaz,
Derdim vardır inilerim.

Derviş Yunus eydür ahı,
Gözyaşı döker günahı,
Hakk'a âşıkım vallahi,
Onun için inilerim.

Dadı ilahiyi kesip yüzüme bakıyor. Sonra neden ağladığımı soruyor merhametle. Kekeleyerek "Benim adım dertli dolap" diyebiliyorum ancak. Dadı "Altınızı ıslatmışsınız küçük bey" diyerek hâlimi haber veriyor biraz utanarak. Ona sarılıp hıçkırarak yalvarıyorum: "Beni affet baba."

Yük*

İREM NİSA ÖZ

Bir adım daha attı genç kadın. Kızgın güneş alnını çoktan yakmıştı ancak ısrarcıydı devam etmekte. Siyah saçları güneşin aceleci ışıklarını kendine çekmekte ve hapsetmekteyken yürüyordu yavaş yavaş. Bir adımı diğerini takip ediyordu, zemini izleyen gözleri adımlarını saymaktan yorulduğundaysa etrafına bakıyordu.

Yalnızca elliye kadar sayıyordu genç kadın. Attığı adımların sayısı elliye bulduğunda başa dönüyordu. Kendini bildi bileli yürüyordu ancak hep elliye kadar saymıştı adımlarını. Ona göre, adım sayısı arttıkça sırtındaki yükler de ağırlaşacak, yorgunluğu daha da hissedilir olacaktı.

Kırk sekiz, kırk dokuz ve elli.

Elli!

Bir elli daha.

Zemini ezip geçen güçlü adımlarının altında ezilen toprağı izliyordu gözleri çünkü ağırdı sırtındaki yükü. Belini büküvermişti zamanında. Bir anda sırtına atılan ancak bir türlü bir aynaya bakıp da göremediği yükleri, o uzun yollarda yürüdükçe ağırlaştıkça ağırlaşmış, bir süre sonra da belini büküvermişti. O gün bu gündür doğrultamamıştı belini, bir kez olsun yüklerini de kenara koyamamıştı.

Yüküyle uyurdu genç kadın. Sırt üstü değil de yan yatardı. Yüküyle uyurdu, bir derdi oldu mu yüküne anlatırdı, bazen siyah saçlarına serinlemek için döktüğü suyu yüküyle paylaşırdı.

Üç elliye daha geride bıraktı bunları düşünürken.

Kafasının içindeki gürültülü seslere birkaç çocuğun neşeli sesi eklendiğinde bir köye yaklaştığını anladı.

Böyle köylere iki, bilemediniz üç günde bir rastlardı. Kimisine uğrar, birkaç yudum su

kalmış matarasını doldurur, kimisini de uğramadan geçerdi. Bu kez uğraması gerektiğini biliyordu genç kadın. Sırtındaki yük, o yürümeye devam ettikçe ağırlaşmaya başlamıştı. Üstelik suyu da yok denecek kadar azdı.

Adımlarını köye yönlendirirken yeri izleyen gözlerini etrafta dolaştırdı. Bu köye dair ilk dikkatini çeken şey evlerin çatılarında dahi olan pembe çiçeklerdi. Güzel görünümlü bu pembe çiçekler köyün dört bir yanını sarmıştı.

Genç kadın köye adımladıkça birkaç kişinin dikkatini çekti. Onu görenler her zaman yaptıkları gibi önce sırtına sonra da yüzüne baktılar kadının. Onu gören herkes yüküne bakardı ilk, alışmıştı artık.

Gülümsedi genç kadın. Kendini bildi bileli yürüyor ve köylere girip çıkıyordu. Tanımadığı insanlarla bir sohbet başlatmanın ve onlardan bir yudum su istemenin en iyi yöntemi muhabbete gülümsemekle başlamaktı, biliyordu artık.

“Ne gezersin böyle?” dedi köylülerden birisi, meraklı gözleri kadının sırtındaki yükteydi hâlâ.

“Yoluma giderim.” diye cevap verdi genç kadın.

“Yolun neresidir?”

Bilmem ki, diye düşündü genç kadın. Nereye gittiğimi hiç düşünmedim, öylece yürüdüm durdum. Öylece yürüdüm durdum, yüküm de benimle birlikteydi. En son adımı seslenen sevdiğim bir adamdı, bir daha kimse adımları anmadı. Birkaç köye girdim çıktım, ancak kimseye adımları söylemedim. En son o söylemiş olsun istedim, öyle de oldu. Şimdi adımları hatırlamıyorum, çünkü uzun zamandır kimse bana adımları seslenmedi.

Genç kadın düşündü ama konuşmadı, yıllarını yollarda geçirince insan cevap vermeyi unutuyordu anlaşılın.

Onun bu gizemli tavrına karşılık, köylü kadın bir bardak su doldurdu genç kadına. Bardağı uzatırken de gözlerinin en içine baktı.

“Kalacak mısınız?” dedi köylü kadın. Başını iki yana salladı genç kadın, istemem derken. Bardaktaki suyu içip bitirdikten sonra matarasını uzattı bu sefer de köylü kadına. “Biraz daha su verirsiniz, çabucak giderim. Daha fazla rahatsızlık vermeyeyim.”

Başını salladı köylü kadın, matarasına uzanırken. Soğuk su koymak için genç kadının yanından uzaklaştığı esnada pembe çiçeklerin arasından bir çocuk uzattı başını. Meraklı gözler onda da vardı. Bu köyün insanları da biraz meraklıydı anlaşılın. Daha önce girdiği köylerde insanlar hep tek tip olurdu.

Bir köyde herkes hüznüydü. Onların hüznüne ortak olmak istercesine bir nehir geçirdi köyün ortasından. İki yanına yapılmış evlerin bacaları yaz kış tüterdi çünkü üşürdü üzgün insanlar. Mutluluk ısıtırdı canlıları, o köy ise griydi. Hüznün grisi. Çok duramamıştı orada, köyün havası genç kadının ciğerlerini bir el olup sıkılmıştı.

Bir diğer köyde kimse konuşmazdı. Hiç çocuk sesi de gelmezdi. Bir çocuk ölmüştü o köyde, herkes hatırlardı o çocuğu. O günden sonra kimse konuşmamıştı köyde, geleni gideni de umursamazlardı bu yüzden. O çocuk gitmişti çünkü. O geri gelmeyecekti, köye giden gelenin pek de bir önemi yoktu artık.

Bir köyde ise güneş hiç batmıyordu adeta. Herkes öyle çok neşeliydi ki köy turuncu olmuştu artık. Güneş en çok o köye vuruyordu, gün de hiç batmıyordu. Yer gök turuncuydu o köyde. Orada da çok duramamıştı genç kadın. Fazla hüznün nasıl sıkıyorsa ciğerlerini, fazla mutluluk da öyle zarar veriyordu ona.

Bu köye gelene kadar kimse bakmamıştı onun sırtındaki yüke. Bir tek bu köyün insanları bu kadar meraklıydı demek. Aslına bakarsanız sormalarını da bekliyordu genç kadın.

Küçük çocuk çıktı pembe çiçeklerin arasından. Meraklı gözlerini dikti genç kadının gözlerine.

“Neden böyle yere bakarsın? Gökyüzü ne güzel parlar, sen hiç bulutları merak etmez misin?”

Güldü genç kadın.

“Ederim tabii, görürüm de bulutları. Bazen uzanırım yere ki bulutları görebileyim.”

“Kaldıramaz mısın başımı?” dedi küçük çocuk.

İki yana salladı başını genç kadın.

“Kalkmaz, sırtımdaki yük çok ağırdır.”

Öylece sırtına baktı küçük çocuk. Genç kadın ise bir süre sonra sıklıdı bu ilgiden.

“Ne de güzel çiçekleriniz varmış!”

Güldü küçük çocuk. Hatta öyle bir güldü ki minik elleri karnını buldu.

“Neden güldün?” dedi genç kadın, “Yanlış bir şey mi söyledim?”

“Bu pembe çiçekler çok güzel görünür ancak çok kötü kokarlar, yalnızca etrafı kokut-

mazlar bizi de sararlar. Üstümüze yapışıp kalırlar.”

“Doğru,” dedi köylü kadın. Elindeki matarayı ağzına kadar buz gibi suyla doldurmuştu. “Kokuları kötü bir kader gibidir, bir kez sindi mi üstünüze sizi bırakmazlar.”

“Kötü bir kader gibi,” diye mırıldandı genç kadın matarayı alırken. Kötü bir kader ya da bir yük gibi. Bir kez yazıldıysa alınıza ya da atıverdiyse sırtınıza bırakmazlar sizi.

“Teşekkür ederim.” dedi genç kadın.

“Çabuk git,” dedi köylülerden birisi. “Koku üzerine sinmesin.”

“Kötü bir kader ya da ağır bir yük,” dedi genç kadın. “Ağır yükü sırtımdan atamamamı dert etmiyorken biraz kötü kokmayı da dert etmem sanırım.”

Sonra çıktı köyden sessizce. Pembe çiçekler çatılardan sarkıyordu güzelce, görüyordu genç kadın. Demek ki böyleymiş, diye düşündü. Güzel gözükene her şey güzel olmak zorunda değilmiş.

Birkaç elli adım daha saydı ilerlerken. Hava kararmak üzereydi anlaşılana, gökyüzünü göremiyordu ancak haberci bir kuşu vardı genç kadının. Peşinde dolanır durur, akşam vakti geldiğinde de öterdi tam kulağının dibinde.

Uyuyacak bir yere ihtiyacının olduğunu biliyordu genç kadın. Bazı günler güneş battığında da yürümeyi denemişti ancak pek iyi şeylerle karşılaşmamıştı. Yüküne bakmazdı karşılaştığı varlıklar, öylece geçerlerdi yanından ancak dokunurlardı sanki ona, genç kadın fark etmeden. Laflarıyla, bakışlarıyla, nefes alıp vermeleri ya da gülümsemeleriyle bile dokunurlardı genç kadına rızası olmadan. Genç kadın biliyordu ki bazen rahatsız olmak için temasa gerek olmaz, bir gülümseme, bir bakış bile huzursuz edebilir insanı.

Genç kadın birbirini takip eden adımlarını az ileride gördüğü bir ağacın derin kovuğuyla durdurdu. Geceyi orada geçirebileceğini biliyordu.

Ağacın kovuğuna ulaştığında önce matarasını bıraktığı yere, kapağının sıkıca kapalı olduğundan emin oldu. Oturuverdi sert zemine sonra, biraz sırtını yaslamak istedi ancak izin vermedi yükü, bu yüzden her zamanki gibi sağ kolunun üstüne uzandı. Kollarını birleştirdi başının altında, birkaç böceğin sesini işitiyordu ancak onları düşünmüyordu, çok yorgundu.

İlk defa bu kadar çok yorulduğunu hissetti genç kadın, sırtındaki yük müydü onu yoran ya da meraklı insanlar mıydı, bilemiyordu. Çok geçmeden yavaşça kapanan gözleri

haberci kuşunun ötmesiyle açıldı. Güneş doğuyordu. Günleri ne çabuk geçiyordu ona sormadan. Ona sormadan, kimseyle konuşmadan.

Matarasından birkaç yudum su içtikten sonra ayaklandı genç kadın, nereye gideceğini bilmeden yürüdüğü yoluna devam etti. Sevdiği adam, çok eskiden konuştuğu o adam haklıydı. İnsan nereye gideceğini bilmiyorsa yol sahiden bitmiyordu. Birkaç adım daha, diyordu genç kadın. Birkaç adım sonra kendimi evimde hissedeceğim. Birkaç köy daha geçecek ve ben kendimi ait hissedeceğim.

Adımları birbiri arkasına gelirken zorlukla kaldırdığı başı gökyüzünü görmesini sağlamak dışında bir işe daha yaradı, az ilerideki köyün tabelasını okuyabildi. İlk defa bir tabela görüyordu genç kadın, şimdiye kadar girdiği tüm köyler hep yolunun üstünde olurdu, ya seslerden fark ederdi bir köye geldiğini ya da duman kokusundan.

Tabelayı dikkatlice okumuştur genç kadın.

Aradığın Yer.

Aradığın yer, yazıyordu tabelanın üstünde.

Aradığım yer, diye düşündü genç kadın. Evim burada mı?

Hiç ümidi yoktu ama denemeye değer diye düşündü, ne kaybedebilirim daha fazla?

Köye girdiğinde onu ilk karşılayan boş evlerdi. Perdeleri sökülmiş, tek tük sağlam camlarıyla ayakta durmaya çalışan bu evler genç kadını hüznüyle gülümsetti. Evi burası olamazdı, biliyordu. Bu zamana kadar düşlediği şeylerden birisi sıcak bir yuvaydı, bir diğeri ise sırtındaki bu yükü bir yere bırakabilmek.

Genç kadın ilerledikçe etrafını daha çok inceleme fırsatı buldu. Duvarlarda çocukların yaprakların en güzel tonundaki yeşilini kullanarak çizdiği resimler vardı. Henüz küçük bir çocukken ve duvarlara harcayacak boyası yokken o da böyle yapardı, yapraklarla çizerdi resimlerini. Biraz daha ilerledikten sonra aralık bir kapı gördü. İçeriden bir ışık yansıyor gözlerine. Daha önce görmediği, rastlamadığı bir ışıktı bu. Merakına yenik düştü ve kalan gücüyle ilerledi eve doğru.

Genç kadın içeri girer girmez, gözünü rahatsız eden yansıma kesildi. Işık tamamen gitmedi, henüz birkaç dakika önce durduğu yere yansımaya devam etti. Kadın birkaç adım daha attı ve gördü.

Daha önce böyle bir şey gördüğünü sanmıyordu. Görse hatırlardı elbette. Kendini görüyordu bu şeyde, gözlerini, ne kadar da yorgun bakıyordu bu şeye. Sahiden gördüğü,

gözlerini dikip baktığı bu şey kendisini mi gösteriyordu? Bu yorgun bakışlar ona mı aitti? Saçlarında beyazlıklar vardı, artık genç bir kadın diyemez miydi kendisine? Belki de köylü çocuklar ona bu yüzden garip garip bakıyordu.

Yüzünü inceledi detaylıca, ellerine baktı, üstüne, saçlarına, en son da sırtına. Görmek istedi belini büken bu yükü. Ne kadar ağırdı kim bilir, ne kadar çirkinde görüntüsü. Sırtına dikti gözlerini, dikkatlice baktı. Gözlerini kapayıp açtı, kafasını biraz daha kaldırdı, bu şeye biraz daha yaklaştı ancak sırtındaki yükü bir türlü göremedi. Neredeydi bunca zamandır belini büken bu yük? Nereye kaybolmuştu bir anda? Yoksa gelirken düşürmüş müydü? Ama hayır, gerisine baktığını hatırlıyordu, o hep gerisine bakardı zaten, yolda bir yük görse anlardı ona ait olduğunu.

İşte o an genç kadın, kendisine bakarken bu şey dediği aynada, anladı. Genç kadın anladı, sırtında bunca zamandır bir yük olmamıştı. Belini büken bu şey maddi bir yük değildi.

Evet, bu bir yükü, ama maddi bir yük değildi. Aslında sırtında değildi, hiç orada olmamıştı. Yük, bunca zamandır bir türlü kaldırıp da gökyüzüne bakamadığı kafasının içindeydi.

Hayır, köylü çocuklar genç kadının saçlarına bakmıyorlardı, genç kadının boş sırtına bakıyorlardı. Genç kadının boş ama bükük beline bakıyorlardı.

Zorla da olsa kaldırdı başını genç kadın, tutundu aynanın bir kenarına, hâlâ bakıyordu kendisine, bu ayna kırılıp bin parçaya ayrılrsa ve her bir parçası kadının kalbine sapsansa anca o kadar yanardı canı.

Neden, diye düşündü, doğrulturken belini. Neden bunca zamanımı boşa harcadım? Kaç binlerce adım attım, yüzlerce köye girdim çıktım da bana belini doğrult diyecek birisine rastlamadım?

Doğrulttu belini genç kadın, hayatının hem en üzücü hem de en rahatlatıcı anındaydı şimdi.

Aradığım yer, diye düşündü. Sırtındaki yükü bırakabileceğim bir yer.

Genç kadın, beli bükük girdiği bu yıkık dökük evden adını dahi bilmediği ama ona gerçekleri gösteren aynayı da alıp çıktı. Ayna ağırdı, evet, ama bir zamanlar sırtında taşıdığını sandığı yükü kadar değildi.

Kanayarak Çoğalan*

TURAN GÜNDÜZ

Babam öldüğünde Yozgat'taydım. Şubattı ve ansızın demirden bir soğukla tıkanıp gırtlığımı. Telefonda, “Abi yükü bırak da gel hele, babamız öldü!” dedi Hilmi. Birden altımda yaylanan kamyon çıkırığa bulanmış bir boğuntuyla sarsıldı. Sarsıldı mı yoksa Hilmi'nin boğazından hiç gürültü patırtı bırakmadan ve de hiç tıkanmaksızın birdenbire çıkan cümlemin kolaylığından mı bilmiyorum, önce dağ bayır kaçkını, haftalardır mazota bulanmış ve üstüplü bir kürenmişliğin kasasında soluklanan ellerim, sonra da göğsümün ortasında patozlanarak tozuyan şarkısız, iniltili bir kış kıyın kıyın üşüdü.

Kamyonu, fosurtularla karışık, silme kürüm kokulu simsiyah dumanlarla çıktığım dağın uçuruma uzanan yassı tarafına çekip bacaklarım titreyerek indim. Fısıltılı, cızırtılı bir makina ile aramda üşüyen ellerim vardı sadece. Durduğum yamacın karanlığına doğru kamyonun inerken açık bıraktığım dörtlüler, tozuyan kar içinde bulanık bir fotoğrafta titreşerek parlayan iki ateşböceği gibiydi. Yüzümde pıtır pıtır taze bir serinliğin kollarına atıldıktan sonra anlamsız bir hevesle oynayıp duran kara aldırmadan, gecenin gittikçe daha da koyulaşan incecik dantellerine baktım bir süre. Sonra buruşuk bir güve yeniğini andıran görüntülere kayıp gitti zihnim. Montumun cebindeki paketten bir sigara çıkarıp yaktım. Çektiğim ilk nefesin savrulan maviliği içinde babam, başı yumuşak bir yastığa gömülü, aralık gözlerinde mat bir perdenin gerisinden bana bakıyordu. Derken, o buruşuk güve yeniğini andıran görüntülerden biri, zamanın, belki de bir türlü geçmek bilmeyen yelkovan ve akrep arasında sıkışmışlığımın ıssızlığından kurtulup, tam söndürmek için fırlattığım sigara ile aynı anda pantolonumun arka cebindeki cüzdana yapıştırdı. Cüzdanı çıkardım ve otuz yıldır yanımdan hiç ayırmadığım fotoğrafa, kardan ayrılmış aynı dantel örgüsü gibi yere pıtır pıtır düşüvereni gözyaşlarıma aldırmandan dalıp gittim. Dalmış gitmişim...

O siyah beyaz fotoğrafta mevsim hep yazdı. Askerden yeni dönmüştüm. İkimiz, yani babam ve ben, iki hasret kurusu, örste dövülmüş iki ayrı çelik gibi, görünmeyen mavilikler arasında sokulmuşuz birbirimize. Gök de en güzel mavilikler içinde yunup arınmış üstümüzde. Ayaklarımızın altından susamış bir ırmak gibi akıyormuş deniz. Sahilde, tahta bir masada, kırık dökük sandalyeler üzerinde fısıldaşan biz değilmişiz de, bize çarparak dünyaya doğru uzayan yitik seslerimizmiş oysa. Dünya avuçlarımızdan pul pul dökülen temmuzmuş ve bulanık bir mavinin köpürüp duran sırtına binmiş hayâllerimiz...

Hatırlıyorum, o coşkun temmuzla tavsayan hayâlim, bir kamyon almaktı sadece. Babamla en çok bunu konuşurduk o vakit. Irak'tan alacağım mazotu Yumurtalık'a nakledecektim. Belki taşıyacaktım ama bu nakil olacaktı aslında. Sonrasında ise, önce ben baş göz edilecektim, ardından da Hilmi. Bacım zaten yenilerde gelin gitmişti ve tam da o aralıkta annem ardından uzun süre üzülmüş, içini yırtarcasına, “Süreyyaa! Canım kızım!” demez miydi, sanki evden cenaze çıkmış duygusu birdenbire gelip zihnimizin karanlık bir yerlerine çivi gibi çakılır, öylece kalırdı.

Çıkarıp bir sigara daha yaktım ve mazot ile üstüpü kokan sağ elimin tersiyle gözlerimi sildim. Gözlerimi silmedim belki, gözlerim yüzümden silindi o ân! Babamın aralık gözlerinin gerisinden bana baktığını, aradan geçen otuz yılın ardından ise, artık tavsamaya yüz tutan hayâlleri şehir şehir dolaşıp, pamuk ve mercimek ırgatlığından sonra inşaat bekçiliğinin ve fabrika işçiliğinin en dibinde bulduğumu görmüş; beni baş göz edip Nuri'yi kucağına alınca da, “Remzi, bak oğlum hele, bu tam bana benziyor ha, fark ettin mi?” diye sorduğunda anlamıştım baba ne demekmiş!

Ayaklarımın altında gıcırdadıkça çoğaldığımı sandığım karı ve tıkanmış bir öksürüğün kirlettiği bir mendil gibi zehir dolu geceyi eze eze, yutkuna yutkuna yeniden kamyonu bindim. Bacaklarıma sırnaşan soğuğun şiddetiyle titreyerek uzun uzun avuçlarıma hohladım. Peşim sıra sendeleyeyen gergin bir uykunun, tuhaftır, sanki geçirmeyi andırır çirkin ifşasından bir an önce kurtulmak için üç dingili hızla topuklamaya başladım. Altımdan kayıp giden kasası tıka basa kuru yük dolu kamyon değil de, artık kavuşulmayacak olan alazlanmış bir çöl ürpertiyle baş başa yoğun, kavruk bir gurbet türküsüydü. Bir gurbet türküsüymüş...

Karşılaştığım keskin her viraj ve devrildiğimi sandığım her dönemeçte anladım ki, artık uzun bir kışla kabaran uykularına kar yağarken, farkım yoktu beni kınayanlardan. Yani her defasında, “Bırak şu gurbeti, boş ver! Kamyonu filan, memleketine dön artık.” cümlesinden sonra suratımın ortasında patlayan tokatlar beni kendime getirmeye yetmedi. Benim kürenmiş karla uykularımdan, benim çoğul çaresizliğimi kışa zemheriyle çağırın ölüm adındaki sulardan farkım yoktu. Uzun bir kışla şimdi, yeminli kitapların, öğütülmemiş buğdayın, mürekkebi kurumamış muskaların baygınlığıma ses veren yorgun bir şahidiydim. Üstelik kanaviçe kokulu örgülerle deşiliyordu ruhum. Çünkü ruhum deşiliyor ve ben, geçtiğim yollar boyu aralanan, seçilen oluyordum böylece. Böylece ölümle aramda yeminli kitapların, öğütülmemiş buğdayın ve kışa zemheriyle çağırın suların durgun sayhasıyla bakıyordum dünyaya.

Sağımdan, karanlığı boğan karla birlikte peş peşe sıralanmış şehir, kasaba, köy tabelalarının ayırdına varmaksızın ne kadar gittim, bilmiyordum. Sonra bol ışıklı bir tesiste farları kapatıp durdum. Aklımda karşılıksız ve karmakarışık sorulara boğulmuş titrek

bir mum sönmeye yüz tutmuş aleviyle salınıp duruyordu. İçeri girdim. Buğulanmış camlara bakıp istiflendiğim sandalyede ölüm de benimle birlikte girdi.

“Babam öldü.” dedim, masaya usulca ince, küçük bardakta çay bırakan geçkin yüze. Birden ben yokmuşum gibi masaya usulca çayı bırakan o geçkin yüz, yüzüme baktı ve gözlerinde beliren itimat adındaki anlamışlığın en koyusuyla başını hafifçe aşağı yukarı indirip kaldırdı. O anlamışlık sonra, boynundaki bordo atkının üzerine buruşuk şekiller bırakarak yavaşça damladı.

“Babalar ölür, bilirim.” dedi fısıltıyla sonra. Ölümle farkımız, uykularımızda çoğalarak kırılmış aynalarda boy gösteren hayatla farkımız oluyordu aslında. Sonra kısalan yıllar, aylar, hatta günler içinde anlaşılmasız seslerimizmiş hâlbuki bütün sabahları karşılayan ölüm. Bütün sabahlar, yaşlılığın ve hastalıkların çok zaman önünde, belki bir gül dalında, gül tadında bir sancıyı çağırıyormuş böylece.

Yıkılmış bir gölge gibi oradan uzaklaştığımda, büyüyen karanlıkla birlikte ardımdan koşar adım kamyonla birlikte sürüklene sürüklene gelen kar beni, “Babalar ölür, bilirim.” cümlesini kanatlandırıp kanatarak çoğalan bir şehre taşıdı sonra. Bütün o, artık kavuşulmayacak olan alazlanmış bir çöl ürpertisiyle baş başa yoğun, kavruk gurbet türküleri içinde bir türlü bitmek bilmeyen geceyi de gözlerime bekçi kılıp, başımı direksiyona dayayıp ağladım, ağladım, ağladım...

Eskiyen, sararmış bir siyah beyaz fotoğrafta ben ve babam, ince fakat ağır bir kasnağa sıkıştırılmış kudümlü sesler, tıknaz hayâller ve henüz patlamamış sürgün dalları arasında uzayan yazdan çok, aralık bırakılmış uykularımızdan sızan kışa sokuluverdik. Dalgın, aceleci ve karanlıkla büyüyen kış, yorgunluğuma yemin ediyor ve ben, yemin edilmiş yorgunluklarla dalgın, aceleci ve karanlıkla birlikte büyüyen bir kışın kalbinden geçiyordum. Yarım bırakılmış uykularımdan geçerken kış, bir ölümle aralandığında, seçilen olduğumu anlamıştım böylece. Ölümle büyüyen bir kışın kalbinden geçiyordum...

Kapalı kasadaki yükü boşalttım mı veya içimdekileri kapalı bir mevsimin içine mi doldurdum, doğrusu bilmiyordum. Demirden dağlardan, geniş ovalardan, akarsularla bitişik ağıtlardan, türkülerden geçtim ve yıkıldığım bir köy kahvesinde, çöktüğüm sandalyeye tedirgin, korkulu ve şaşkın bir kış akşamının son soluğunu bıraktım. Uzamış sakalları, paçavrayı andıran pardösüleri, uykularında karanlığın hazımsızlığını açıkça gösteren aynasıyla darabansız kahvenin ortasında ben, “Ne içersin beyim?” sorusunu duyduğumda, meraklı başların bana çevrilmiş olduğunu gördüm. Sonra ağızlarında üç beş diş kalmış birkaç ihtiyar ellerini yavaşça kaldırıp selâm verdiklerinde aynı masada olduğumuzu fark ettim.

“Babalar ölür, bilirim.” dedi biri gülkurusu sesiyle başını sallayarak. Afalladım birden. “Ölür ölür, babalar ölür her zaman.” dedi bir başkası. “Sizin de mi babalarınız öldü?” dedim ben de. Hep birden başlarını salladılar gülkurusu seslinin başını salladığı gibi. “Hep mi ölür?” dedim bu kez. “O ölür de, seni de sağ bırakmaz fakat” dedi, ocaktaki başını uzatarak. Sonra nasıl olduysa işte, ansızın bu yavan yapıldak cümlelerin içinde kayboldum. Ansızın anısız kaldım ve kırılan bir şeyler oldu sol tarafımda.

Kış, sessizliğimizmiş oysa bunu ölümlerle çoğalan takvimleri anarak anladım. Ölüm-leri anarak kışı çağırın da sesimizmiş hâlbuki bunu da. Artık kararan ilk akşamlarla ben, korkular çoğaltmışım birden dünya görklü mızrağıyla saldırırken. Ölüm-leri ana-rak dünyaya inen bir merdivenmiş hayat; yazla ısıtılı sayfaların soluk alıp verdiği her yerden sızıyor, sızlıyormuş işte. Dünya görklü mızrağıyla saldırırken, uzun bir kışla kabaran öfkemi, miskinliğimi kim teskin edecekti artık? Ölüm-lerle kürenmiş kar gibi bembeyaz sessizliğimi kim? Sesimmiş işte mürekkebi kurumamış muskalardan sıyrıp nabzımıza sürdüğüm o uçucu ecza. Yeminli kitapların, öğütülmemiş buğdayın beni gur-bete ve özleme davet eden cüretkârlığıymış hayat. Böylece ölümlerle çoğalan takvimler içinde ben, hangi dağın duldasından geçsem, hangi Vandal çarşısında kurumuş bir çeş-menin, ayaklanmış bir poz içinde daima, yankılı kasabalarımışım. Bütün kısalan gün-leriyle bir şehrin, kimmiş o dalgın, aceleci ve karanlıkla büyüyen, anladım. Karanlıkta büyüyen anlamışım...

Babam gömülürken kendi ellerimle bıraktım karla ıslanmış o karanlık çukura. Şubat'tı ve ansızın demirden bir soğukla tıkanıp gırtlığım. Telefonda, “Abi hastaneden aradılar, masraflar için para lazım” dedi Hilmi. Birden altımda yaylanan kamyon hıçkırığa bulanmış bir boğuntuyla sarsıldı. Sarsıldı mı yoksa Hilmi'nin boğazından hiç gürültü patırtı bırakmadan ve de hiç tıkanmaksızın birdenbire çıkan cümlelerin kolaylığından mı bilmiyorum, dağ bayır kaçkını, haftalardır mazota bulanmış ve üstü-pülü bir yorgunlu-ğun duldasında soluklanan ellerimle kavradığım küreği toprağın sırtına geçirip usulca, serpeleyerek çukura, babamın üzerine bıraktım. Kalabalığın içinden biri, “Babalar ölür, bilirim.” dedi, gülkurusu sesiyle başını sallaya-rak.

“Babalar ölmez!” dedim ben de, başımı dik tutmaya ve gözyaşlarımı saklamaya çalışa-rak. Gözyaşlarımı saklamaya çalışmışım...

Yayımlanmaya Değer Öyküler

Ustura

SEMİHA KARAKÖSE

Kadınlar bütün hikayelerin kuaförlerde kurgulandığını düşünse de memleketin, mahal-
lenin, sokağın, apartmanların, ailelerin ve bireylerin yaşamları berberdedir. Bunu müş-
teriye para üstünü vermeye çalışırken çarpmamla yere düşen ama neyse ki kırılmayan
vazoya bakarken düşünüyordum. Sanılanın aksine berberler tüm gün siyaset yapmaz,
futbol konuşmaz veya oğlunun notlarından dert yanmaz. Berberler hep düşünürler. Ses-
sizliklerini duymadınız mı hiç?

Gündelik usturamla turuncu bir sakalı köklerinden yeniden çıkmak üzere tıraş edi-
yordum. Usturayı her vuruşumda yere dökülenler kıl değil adamın anasının öpüşleri,
evladının dokunuşu ve parmaklarının dert haliyle kaşığılarıydı. Çırağa dikkatlice, in-
citmeyerek yeri süpürmesini söyledim zira anılar cam gibiydiler; bazen apaçık bazen
puslu bir düşmeye kırılğan. Turuncu sakallı-artık sakalsız adam gittikten kısa bir süre
sonra dükkânıma bir insan yerine ışık girdi adeta. Tok sesiyle “Sakal, bıyık ve saç.”
Dükkânda ben, o ve çırak vardı ama o öyle konuştu ki sadece çırak kaldı. Adam beni
öyle titrettirdi ki ona bu basit siyah metal usturamla hitap etmek istemedim, dolabımı
açıp aile ve ata yadigârım, 1851’den beri dipdiri olan, lacivert saplı ve gümüşten ustu-
ramı çıkardım. Ki ben bu usturayı sadece babam bizi terk etmeden önce onun sakalla-
rında kullandım. Babamın kara yazgılar taşımış sakalında. Annemin geçmiş hikayeleri
okuduğu sakalında. Babamın hatırasına ihanet olur mu bilemem ama bildiğim şey bu
usturayı bugün kullanacağımdı. Adamın sakalına usturayı yazı yazar gibi vurmak iste-
dim, ilk vuruş ‘p’ harfi oldu, nedenini bende anlayamadım. Adam birden konuşmaya
başladı “Baban neden gitti?” Çırağımın ani hamlesi olmasaydı usturam yere düşecekti.

“Babamı nereden tanıyorsunuz?” deyiverdim. Adam “Bunun cevabı, benim sorumun
yanında önemsiz.” Kuvvetli bir soru olduğunu biliyordum, lakin benim açımı ve acımı
ilgilendirdiğini düşünüyordum. İçimin boş soru bırakmayan öğrencisi adamın açlarına
dâhil olmayı yeğledi, bu yüzden adama cevap vermeye çabaladım. “Birçok veda gibi ani
ve sessizdi. Beklenmedikti, yıkıcıydı ve daha on bir yaşındaydım.” Adam “Bana duygu
verdin; ben sana nasıl hissettiğini sormadım, nedenden sonra hisler gelir. Bana bilgi
ver.” Konuşmasından ilmi ve hikmeti hissediliyordu, utanarak “Bilmiyorum.” dedim,

belki de gömmüştüm çoktan bu sorunun yanıtını toprağımın kurusuna, yeller esiyordu orada ve bana cevabı unutturuyordu. “Gecenin üzerindeki rakamları topla ve bulduğun sonucun sokağına git.

Elin gibi sende ağırısın. Bir de kendini çok kapatmışsın. Sadece önünü görmekle olmaz, sağından solundan gerekirse arkandan haberdar olmalısın.” deyip kalktı. Çırağın eline birkaç kuruş verdiğini gördüm, bana para vermedi, önemli olan iki dişinin arasından verdikleriydi çünkü. O an neden p harfi ile yazıma başladığımı anladım; yazdığım kelime pusula idi. O adam benim pusulamdı. Beni neye götürecekti bilmiyordum. Pusulalar genellikle eve götürürdü, benim evim neresiydi?

Evim bildiğim yer değilmiş meğer. Çırağım kuruşlarını bana gösterirken “Gecenin üzerindeki rakamlar da ne oluyor usta? “ Gerçek manasındaki gece olamazdı, çünkü yıldızları toplamak imkânsızdı. Gece lacivetti eğer olağan halindeyse. Elimde izi çıkmış olan usturaya baktım. Sapı gece gibiydi. Üzerinde 1851 yazıyordu. Toplamı on beş: 15. sokak. Dört sokak ötem. Yuvam. İhtimalim. “Sen dükkânı işletirsin, ben yuvama gidiyorum.” Çırağın omzuna hafifçe dokunup çıktım dükkândan. Babam gibi ani bir vedayı da ben yaptım, vedalarda mı genetikti? Yağmaya başlayan yağmurla yarışırca-sına hızlı koşuyordum. Yağmur beni islamıyordu, terbiye ediyordu. Koşuşturmam beni bir başka dükkâna götürdü, usturacı. Acelelik karışmış soluğumu dizginleyince içeri girdim. Kahverengi ve siyah usturalar arasında dolandım, kimse yok mu diye birkaç kez seslendim, cevap gelmedi. Kapıyı açık bırakıp anahtar yaptırmamak da neyin nesiydi? Siyah usturalardan birini elime aldım, kullandığımın aynısıydı. Usturayı incelerken gözüm az ileride duran vazoya takıldı. Dükkânımdakinin aynısıydı, buradaki her şey benim aynam gibiydi, tek farkı her yanı keskindi. Vazoyu incelerken karanlıktan bir adam geldi. Bütün usturaların beni hedef alıp kestiğini hissettim. Karşımda babamı görüyordum. Bu nasıl bir ayrılıktı ki kavuşması bile beklenmedikti. Babam “Sonunda görmeyi öğrendin oğlum. “ dedi. Gözlerinin ucuna düşmüş yaşları başını yere eğerek gidermeye çalıştı, bilmiyor muydu ki babam gözyaşları yere dönüktür. Baktı, gitmiyor yaşları, devam etti konuşmasına “Her şeyi düşünen oğlum, her düşünenin görmediğinin kanıtı oğlum. On bir yaşındayken en hafif sınavımı geçtin, benim sakallarımı bir vedaya uygun şekilde tıraş ettin. Aslında benim gidişim sana göre bir vedaydı. Annen görmesini öğrenmiş, her gün geliyor yanıma. Onu tembih ettim, sana benden bahsetmesi öğrenmeni bekleyen gözlerine, görme ilmine hakaret olurdu. “ Sağ gözüm mutluluktan ağ-larken sol gözüm kaybettiği zaman için ağlıyordu. Daha fazla dayanamadım, babama doğru koştum. Bir dağı kavramaya çalışır gibi sarıldım babama, o da sarkan bir elektrik direğini dik tutmaya çalışır gibi sarıldı bana. Dağda elektrik olmazdı, ama ben ışığımı dağın kendisinden aldım. Babamdan ayrılırken ona beni buraya getiren adamı anlattım.

“Parlıyordu baba. Yanında iken farklı hisler içinde oluyorsun. Sesi baki değil ama şu

gök kubbede hoş bir seda.” Babam tebessümler içinde “Kim olduğunu anladın mı peki?” Ben cevaptan habersiz, sessizliğimi konuşturdum. Babam noktayı koyar gibi

“Yorumlamak bana düşmüyor ama inanıyorum ki o bizlere iyi olduğumuz her zaman yardım edecek.” Kimliğini kavradığımda sıcak bir titreme aldı beni, bu sıcaklıkla bir kez daha babama sarıldım.

Akşam babamın eli avucumda dükkânı kapatırken bugün olanları düşündüm. Turuncu bir sakal kestim bana güzü yaşatan, bir vazoyu kırma eşiğinden döndüm baharın telaşı gibi, bir ışık bana yol gösterdi yazdan kalma güneş, o yol beni evime yani babama getirdi, kışın kalbe düşen ilk kar tanesi. İki de yön öğrendim; iyinin yardımı ve yardımcısı her zaman özeldir ve görmek her gözü olanın haddi değildir. Bir gün bazen bir ömrü belirler.

Sevdiğimin Kavalı

MUSTAFA SOYUER

Babamı biraz önce gömdük. Kızgınlığını, kaşının eğrisini, ana avrat küfredişini, tespihini sündüre sündüre çekişini de babamla beraber gömdük. Hepi topu altı dakika sürdü. Ve altı kelimeye sığdırıverdik, altmış küsur yıla dar gelen ömrünü: Adı, soyadı, doğdu, öldü ve Ruhuna Fatiha. Bu kadar.

Ev, herhangi bir ölü evi işte. Un helvası, kıymalı pide, ayranlı soğuk çorba... Kasvet eşiklerden taşıyor. Kapı pencere karşılıklı açık ama odadaki kasvet cereyan yapıp da bir türlü dağılmıyor. Bir oda dolusu insan, bir ağızdan susuyoruz. Herkes, halıdan bir nakış seçmiş kendine, kimi dokuyor kimi söküyor.

Benim kirpiklerim de kirkit gibi işliyor halının desenleri arasında. Kâh çocukluk günlerime sağlam bir ilmek çalıyorum kâh ilk gençlik yıllarıma dikenli bir gül konduruyorum. Ve babam sanki biraz önce gömülmemiş gibi, bütün canlılığı ile her nakşın içinde, her ilmeğin düğümünde...

Derken parlak bir görüntü yakalıyorum desenlerin arasından. Vakit kaybetmeden binip haliya, şaklatıyorum kırbacı. Uçuyorum. Çocukluğuma doğru. Dörtnala...

On bir yaşındayım. Babam otuz beşinde falan. Bıyıkları elindeki değneğin kalınlığında. Askeriye eskisi bir parka var sırtında. Tek kırma tüfeğini omzuna çapraz asmış. Öyle heybetli görünüyor ki gözüme... Bu haliyle, önümüzdeki sürünün komutanı gibi. Gibisi fazla. Gerçek bir komutan. Sürü, onun her emrine kayıtsız şartsız itaat ediyor. Mesela sürüyü suya mı indirecek, bir ıslığıyla, üç yüz koyun birden dereye dökülüyor. Mesele üç beş koyun sürüden ayrı mı gidiyor, siteme benzer tonda başka bir ıslık çalıyor, koyunlar yaptıklarından utanarak hemencecik sürünün içine katılıyor. Hele sürünün önüne düşüp dişleriyle dudakları arasından “bürrrrr” diye bir ses çıkarması yok mu... Üç yüz koyun birden, yünden bir ırmak olup peşi sıra akıyor.

Babam, bu dağların Hazreti Süleyman'ı. Kurdun, kuşun hatta gevenlerin bile dilini biliyor. Anasından doğdu doğalı sürü peşindeymiş. Ayağının değmediği tek yer kalmamış bu dağlarda. Nerede bir karamuk çalısı bitse, nerede bir kuşburnu bükü kurusa hemencecik haberi oluyor. Her akşamüstü, çingırağını alıp kırlara açılıyor. Ve her gün aynı daüssılayı dolaşıp aynı pınardan dolduruyor testisini. Kuzular toklu oluyor, toklular şişek, şişekler koyun... Takvimler değil, kuzular söylüyor babama yılların ne de çabuk geçtiğini.

On bir yaşındayım ve gün kuşluğa dönmek üzere. Dağların dumanı henüz çekilmedi. Sabahki çise, beni üşüttüğü gibi, sarıçiçekleri de üşütüyor. Menekşelerin boynu sanki

daha bir eğri. Güneş, cilveli kız gibi. Yüzünü bir gösterip bir çekiyor. Poyraz, ustura olmuş doğruyor alınlarımızı. İrice bir kayanın duldasına kaçıyoruz. Belinden, azık çıkınına çözüyor babam. Bir parça ekmek veriyor bana, biraz da yeşil soğan... Aslında yemesem de olur. Az sabretsem... Şunun şurasında iki kurşun atımı yol kaldı köye. Derenin iki geçesine, iki sıra çürük diş gibi dizilmiş çatısız kara damların yoksul sesleri, kulağımıza kadar geliyor.

Taşa verirken yanını “Poyraz” diyor babam “Amma da sert esiyor ha!” Oturunca döşüne batan kavalını çıkarıp yanına uzatıyor. Heyecanlanıyorum kavalı görünce. Ekmeği, soğanı bir kenara itip reddedileceğimi bile bile:

“Baba, az versene kavalını.” diyorum.

Gülümsüyor. Çalamayacağımı biliyor çünkü. Kendine eğlence çıkarmak için olsa gerek uzatıyor kavalı. Al, diyor. Şaşıyorum babamın bu cömertliğine.

Bir üflüyorum... On bir yaşın çocuksu soluğu, kavalın öteki ucuna bile varmadan yedi delikten ayrı ayrı dökülüyor kucağıma. Bir daha deniyorum, bir daha... Olmuyor. Bir damlacık olsun ses çıkaramıyorum.

Babam kahkahayla gülüyor hâlime. Bu alaycı gülüş zoruma gidiyor.

“Dili olsaydı görürdün.” diyorum.

“Dili olmaz olur mu? Sen konuşurmayı bilmiyorsun?”

“Hıh, bilmiyormuşum! Sen konuşur da görelim o zaman!”

“Bak şimdi!”

Kavalı alıyor. Kayaya iyice yaslıyor sırtını. Dizlerini karnına doğru çekiyor. Boynunu hafifçe sola büküyor. Öpüşecekmiş gibi dudaklarını iyice büzüp gözlerini yumuyor. Yüzündeki o alaycı tebessüm, derin ve hüzünlü çizgilere bırakıyor yerini.

Kaval, besbelli önceden çokça çınlattığı, alışığı olduğu bir uzun havanın saçından asılıyor. Hayretler içindeyim. Babam beni ciddiye alıp benim lafımla kavalını üflüyor. Parmakları öyle ustalıklı geziniyor ki kavalın sırtında... O iri parmakların müsaade ettiği deliklerden öyle bir hüzün saçılıyor ki etrafa... Ciğerlerinden değil de sanki kalbinden doğuyor babamın nefesi. Nağme diye kuşbaşı doğranmış yüreğini tükürüyor sanki ağzından. Öyle içten, öyle yanık... Koyunlar meleşmeyi bırakıyor, çan sesleri kendiliğinden susuyor. Karşıkı dağlar, kavalın sesiyle şöyle bir silkelenip dumandan şalını üstünden atıyor. Sabahtan beri bir damlacık sıcağını esirgeyen güneş, bulutların arasından boynunu uzatıp bize uzun uzun bakıyor. Çayırklar daha bir yeşeriyor, poyrazın kalbine bile bir yumuşaklık geliyor. Menekşeler hafifçe doğrultuyorlar eğri boyunlarını.

Ve kaval susuyor. Babam usulca yanına bırakıyor kavalı. Birinci'nin sararttığı sesiyle dağlara doğru haykırıyor:

Bülbülü suladım altun tasınan
Ne günler geçirdim gara yasınan
Ben seni severdim ne havasınan
Ölem ne havasınan

Babamın sesi, bir yolağa düşüp iki kurşun atımı ötedeki köye kadar iniyor. Dereden atlayıp loğ taşlarının belini ağırttığı toprak damlara çıkıyor. Oradan da süzüle süzüle pencere aralıklarından evlere içine kadar doluyor.

Annem geliyor aklıma. O da duyuyor babamın türküsünü. Uzun havanın daha da uzattığı heves, kulağına ıtır gibi damlıyor annemin. Nasıl bir yiğide sahip olduğunun bilinciyle gizli bir övünç duyuyor yüreğinde. Gamzeleri beliriyor yaşmağının altında. Yüzüne utangaç bir tebessüm yerleşiyor. Biliyor elbet annem, bu türkünün kimi çığırıldığını, kimin kimi hangi hevesle sevdiğini. Daha bir şevkle sallıyor yayığı. Acele etmeli, bir an önce yaymalı, diyor. Çay suyunu ocağa koymalı, yemeğin altını harlamalı.

Türküyü bitiriyor babam. Bir damla yaş topaklanıyor göz pınarında. İnsanın kendi sesi dokunur mu hiç kendine? Dokunuyor işte. “Poyraz” diyor babam, gözündeki yaş elinin tersiyle silerken. “Amma da sert esiyor bugün ha!” “Poyraz” diyorum “Poyraz zaten her zaman sert eser baba.”

Birinci’yi ateşliyor türkünün peşine. Derince bir nefes alıyor. Sigaranın ucundaki köz, uzun hava gibi uzuyor. Ağız dolusu dumanını, dağların dumanına doğru savuruyor. Ağzına dolan tütün kırıntılarını pıt pıt tükürüyor. Dalıyor sonra uzun uzun. “Memmet” diyor. “Biliyor musun oğlum bu dağların ötesinde de yerler var. Şehirler, çarşılar, denizler... Sen oralara git. Bu yokuşlar senin ayaklarına göre değil; sen asfalt çiğne benim babam, kaldırımlarda yürü. Heves etme zurnaya, kavala. Kafan çalışıyor. Git, savcı ol, candarma yüzbaşı ol, hem kendini kurtar hem bizi.”

Birden, bir yerlerden ıslak yün kokusu geldi burnuma. Odayı dolduran ölüm kokusunu bastırdı bu koku. Genzim acı acı yandı. Taziye odasındaki halının üstünden gözlerimi topladım. Şimşek gibi doğruldum gömüldüğüm minderden. Sessizliğin bir anadile dönüştüğü bu kasvetli odadan çıkıp babamın odasına geçtim. Sandıkta olmalıydı kavalı. Sandığın üzerinde dizili yüklüğü indirdim. Kaval, boynunu bükmüş orada duruyordu. Babamın öldüğünden haberi var gibiydi. Aldım elime. İnce ince süzdüm. Babamın ölü yüzünü okşar gibi okşadım yüzünü. Sonra tıpkı babamın yaptığı gibi, duvara iyice yaslayıp sırtımı, dizlerimi karnıma doğru çektim. Dudaklarımı öpüşecekmiş gibi büzdüm, boynumu hafifçe sola yatırdım. Bir üfledim... Bülbülü, bir kez de ben suladım altın tasınan, bir kez de ben sevdim kara yasınan... Ah hem de ne havasınan ne havasınan! Kavalın sesi, diğer odalardan duyulunca bir homurtu başladı. Ölü evinde böyle bir münasebetsizlik olacak iş miydi? Bülbül sulamanın sırası mıydı şimdi? Kim bu densiz? Bir anda, hane halkı, komşular herkes babamın odasına doluştu. Gözlerine inanamadılar. Ben, bir Fatiha okumak yerine, oturmuş kaval öttürüyordum babamın arkasından. Yüzlerdeki hüznün, yerini aptalca bir şaşkınlığa bırakmıştı. Ama ben kimseyi umursamıyordum. Bülbüle su içirmeye devam ediyordum. Ortanca kardeşim öfkeden dişlerini gıcırdatıyor, yumruğu havada beklüyordu. Kaşıyla gözüyle bir şeyler söylüyordu. Onun bir küçüğü, boynunu kulağını büküyordu iki yana. Komşular bu garip hâl karşısında, gülmemek için kendini zor tutuyordu. Ağlamayı sızlamayı bırakmış, beni seyrediyordu herkes. Ama benim umurumda mı? Dumanlı dağları düşünüyordum; dağları sarartan

sarıçiçekleri, mor menekşeleri, parkasının içinde büyüdükçe büyüyen babamı. Onların göremediği bülbüller konuyordu kavalın ucuna. Hevesler, vaatler, kapkara yaslar uçuyordu etrafımda.

Kızgın kalabalığın içinden belli belirsiz bir hıçkırık sesi geldi kulağıma. “Şükür” dedim, neyse ki annem hâlâ sağ. Şu hâli anlarsa bir annem anlar. Bir yandan kavalı üflerken bir yandan da gözlerimle annemi arıyordum. Sonunda bir çift yaşlı göz değdi gözlerime. Uzun uzun bakiştık. Odanın eşiğine oturuyordu. Gözlerimizle yağmurlu, soğuk bir günden bahsediyorduk birbirimize. Kırışık yanaklarından çenesine bir damla yaş yuvarlanıyordu. Bildim: O gün, babamın göz pınarından doğan yaş topağının diğer eşiydi bu.

Ama... Ama bu kadın annem değildi. Tanıyordum. Evleri, derenin öbür geçesindeydi.

İman Kâğıdı

EMRAH KURUL

Apartman görevlisi zarfı getirdiğinde kahvaltı masasındaydılar. Sait Bey eski alışkanlığıyla gazetesinin pazar ekine göz gezdiriyor, evin tombul hanımı Hümeyranın, koca bir lokmayı ağzına tıktırırken hoppa kızı Süheyla'nın elindeki zarfa bakıyordu.

Zarfın tam ortasında bozuk el yazısıyla Sait Bey'e mazruftur yazıyordu. Ne bir pul vardı köşesinde ne bir damga. Hümeyranın dışında kimse zarfla ilgilenmemiş, kahvaltı masasının ortasında gelişigüzel duran zarfın varlığı çabucak unutulmuştu.

“Sana gelmiş Sait!” dedi Hümeyranın, sesinin sakinliğine kendisi de şaşırmişti. İlgisiz görünmek için ekmeğine usul usul tereyağı sürüyor, kaçamak bakışlar fırlattığı zarfla ilgili aklına gelen ihtimalleri sıraya koymaya çalışıyordu. Sait Bey'e mazruftur cümlesini okur okumaz aklına ilk gelen şey, zarfın bir kadından geldiğiydi. Gerçi kocasının böyle taraklarda bezi olmazdı, on yedi senedir böyle bir şey ne duymuş ne görmüştü. Bir kez olsun şimdiye dek böyle bir hisse bile kapılmamıştı. Fakat neme lâzımdı, erkekti eni sonu, erkekler kırkıdan sonra değişiyordu. Kırkıda azanı da teneşir paklıyordu.

Şeytan kulağına... Allah korusun, işe diye çıkıp körpelerin koynunda... Tövbe tövbe... Yakışıklıydı, parası da vardı. Sonra bir kendini düşündü Hümeyranın, Süheyla doğduktan sonra iyice kilo almıştı. İlk zamanlar “Emziren bir kadını, nefsim çekiyor, yiyorum!” diye kendini rahatlatırken sonraları su içse kilo aldığını iddia edecek kadar kendini aklıyordu. “Eskiden böyle miydin, yolda sokakta gören dönüp bir daha bakardı. Bir güldüm mü Sait'in aklı başından giderdi.” Gerçi eskisi kadar olmasa da şimdi de cilveleşiyorlardı sessiz sessiz. Ama işte, erkekti neticede, güvenilmezdi.

Diğer ihtimal ilki kadar korkunç gelmedi Hümeyranın'a. On yedi yıldır küs oldukları kayınbiraderinden gelmiş olabilirdi zarf. “Meymenetsiz! Yine ne yumurtlayacak hakkımda?” diye geçirdi içinden. Bunu düşünürken yüzünü ekşittiğini kocası da kızı da fark etmedi. On yedi yıl önce, Süheyla'nın kırkı çıktı çıkacakken kayınbiraderi çekmiş bir köşeye Sait Bey'i. “Gardaşım...” demiş, “Küçüğüksün, ben söylemezsem el söyler zoruna gider. Bu kadın sana yakışıyor mu dön bir bak! Büyüyle muskayla aldı seni avcuna. Bağladı yuları da ağzına, gel Sait git Sait. Azıcık karşı duracak olsan çekiveriyor gemini, dur Sait. Abim demedi deme, iki seneye varmaz yer bitirir seni.” demiş, der demez de Sait Bey'in kafası atmış: “Ne ölüme ne ölüne!” deyiş o deyiş.

Üçüncü ihtimal ise sonra sonra düştü içine, hâlâ bir şeyler tıknırken. Acaba Süheyla bir fenalık mı yapmıştı, sağda solda görenler Sait Bey'in yüzüne söyleyememiş de isim-siz mektup mu göndermişti? Süheyla'ya baktı bunları düşünürken, öğle vakti olacaktı neredeyse ama gözlerinden uyku akıyordu. Gece kim bilir kaçta uyuyordu? Genç kız diye üstüne de gidemiyordu. Arada bir sevgilisi var mı yok mu diye ağzını aradıysa da bir şeyler öğrenememişti. "Öyle arkadaş gibi falan olunmuyor ki çocuğunla! Ben olsam o olmuyor, sonuçta anasıyım işte, saklıyor, sır küpü." şüphelenmiyor değildi, bakkala gitse süsleniyor, daracık daracık şeyler giyiyor, odasından çıkmıyor. "Var bir şey amma dur bakalım." diyor, "Çıkar kokusu. Belki de şimdi..."

Sait Bey, kahvaltısının bittiğini muştulayan sigarasını yakmıştı. Karısının seslenişini duymazdan geldiğinden zarftan yeni haberi olmuş gibi yaptı. Önemsiz bir şeye bakar gibi gözlerini kısıp bir iki evirip çevirdi. Sait Bey'e mazruftur cümlesinden başka önünde arkasında başka bir şey göremedi.

"Hâlâ bu zarflardan kullanan var mı yahu?"

"Çocukluğumuzda vardı bunlardan değil mi?" dedi Hümeyranın, bir kocasına bir Süheyla'ya baktı. İkisi de cevap vermedi, Hümeyranın içinden konuştuğunu sandı.

"Kimden gelmiş baba?"

Süheyla pek meraklı görünmeyerek sormuştu sormasına fakat Hümeyranın'ın zihninden geçen son ihtimal onun da aklına gelivermişti. Göğsünün hızlı hızlı çarptığını, yüzünün yandığını hissetti. Tak diye kesildi iştahı, midesi bulandı. Kendini toparlamazsa annesi anlayacaktı, arka arkaya sorular sorup sıkıştırıcaktı yine. Üstelik babası da vardı şimdi, yerin dibine girerdi. Biraz su içti, sezdirmeden annesine baktı, bir şey anlamış gibi görünmüyordu. Babası sigara keyfindeydi. Sakin kalıp düşünmeye başladı: iki haftadır görüşüyorlardı Murat'la. İki kez dükkânın önünden geçmiş, üç beş saniye göz göze gelmişlerdi, o kadar. Gerçi Murat'a kalsa her pazar buluşmak istiyor, telefonda sesini incelte incelte yalvarıyordu da Süheyla çok korkuyordu. Hele annesinin şüphelendiğini sezdiğinden beri daha da dikkatli davranıyor, laf arasında "Baban esnaf olunca maşallah tanımadığı kimse yok." diye üstü kapalı tehditlerden iyiden iyiye çekiniyordu.

Gün içinde aynı insanın iki kere görülebileceği kadar küçük bir yerdi neticede.

Yine de iki hafta önce Murat'la kavilleşip Perşembe Pazarı'nın aşağısındaki eski kilisenin duldasında on beş yirmi dakika görüşmüşlerdi, korkusu bundandı. O gün geldi aklına; tir tit titriyordu, heyecanı yetmiyor gibi biri görecekti diye ödü kopuyordu. İlk kez o zaman öpüşmüşlerdi, yüzü tıpkı şimdiki gibi o zaman da alev alev yanmış, baştan ayağa kıpkırmızı kesilmişti. Filmlerdeki gibi olmamıştı gerçi, Murat mı bilmiyordu öpmeyi yoksa böyle hayâl etmediğinden mi nedir, bir şey anlamamıştı. Sadece Murat bir aralık göğüslerine dokununca korkuyla karışık tuhaf bir haz duymuştu, o kadar. Hepi topu yirmi otuz saniyede olmuştu hepsi, daha çok Murat konuşmuş o dinlemişti. O gün

eve nasıl geldi, ne yiyip içti, anımsamıyordu bile.

Sait Bey hâlâ zarfı evirip çeviriyor, içindeki korkuyu bastırmak için sigarasını usul usul içiyordu. Zarfı açmayı ne kadar geciktirirse o kadar toparlayacaktı zihnini. Aklına gelen başına gelirse kıyamet kopardı, biliyordu. Korkuyordu çünkü abisi yollamış olabildi. Sağı solu belli olmazdı, yine bir şeylere kızıp gemileri yaktıysa kendi de yanacaktı şuracıkta. Hümeyranın bilmiyordu, Sait Bey biraderiyle yalnızca iki ay küs kalabilmiş, yüzünün yumuşaklığı daha fazlasına izin vermemişti. Oldum olası kolay kanan biriydi Sait Bey, karısı da kızı da abisi de biliyordu ve bunu kullanmaktan hiç çekinmiyorlardı. Bu yüzden belki de saygı duymuyorlardı ona. Kolay ikna edilen insan aptal insandı onlara göre. “Biraderim...” demişti abisi, “Bana öfkelenin, haklısın da elbet. Ne dediysen seni düşündüğümde dedim. Elkızı bulunur da gardaş bulunmaz. Ben büyüğünüm, hoş gör, gardaşlıkta küslük iyi olmaz.” Dayanamamıştı Sait Bey, “Aman diyeyim abi, Hümeyra duymasın. Kız da şuncacık, iş açma başıma.” deyip kavilleşmişlerdi. Telefonda görüşmezlerdi, ara sıra buluşur iki çift laf ederlerdi.

Sait Bey’in aklına zarfı yalnızken açmak geldi fakat bu kez de daha çok dikkat çekeceğinden bu düşüncüyü çarçabuk savdı.

“Açsana, kimdenmiş?” dedi Hümeyranın, ağzının nadir boş kaldığı zamanlarda konuşuyordu. Derken zarfın üzerindeki cümlenin bozuk bir el yazısıyla yazılmış olduğunu fark etti. “Eyvah!” dedi içinden, boğazını sıkıyorlarmış gibi öksürdü birkaç kez. “Zelâkadın olmasın gönderen?” Kayınbiraderi haklıydı, Hümeyranın oldum olası düşküdü muskaya. Zelâkadın’a çeşit çeşit muskalar yazdırmış, tomar tomar paralar dökmüştü. Seksenine gelmiş kadın şimdi gerçeği söyleyip günah mı çıkaracaktı? Yoksa üstü kapalı tehdit mi ediyordu?

Süheyla’nın yüzü daha da kızarmış, Hümeyranın’ın boğazına koca bir taş gelip oturmuş, Sait Bey’in söndürmeyi unuttuğu sigarası tütsü gibi usul usul yanmıştı küllükte. Sait Bey zarfı kenarından özene bezene ve bilhassa yavaş yavaş yırtarken kâğıdın sesine karışan üç sessiz dua gezindi odada. Dikdörtgen zarfın içinden beşe katlanmış ikinci hamur renginde ucuz bir kâğıt çıktı. Sait Bey tek tek açarken katları, zarar vermekten korkuyor gibi özeniyordu. Nihayet bütün katları açmıştı, neredeyse gazete sayfası büyüklüğünde bir kâğıt duruyordu önünde şimdi. İçi ferahladı, yüzüne bir aydınlık yerleşti. Süheyla’nın yüzündeki alev dindi. Hümeyranın kâğıdı görür görmez “Hiiiih-hhhh!” dedi, avcuyla ağzını kapatıp “Muska mı yoksa?” ve der demez de pişman oldu. Böyle muska olur muydu hiç? Çarşaf çarşaf muska yazıldığı nerede görülmüş? “Tutamadın çeneni Hümeyra! Çenen çekilsin e mi! Sen nereden biliyorsun muskayı, derse Sait, ne diyeceğim!”

Her iki yanı da Arapça yazılı iki bitişik sayfadan oluşan kâğıdın en üstünde kalın ve iri harflerle Besmele vardı. Arapça bildiklerinden değil ama hepsi besmeleyi tanımıştı.

Diğer yazılar ise küçük ve yer yer birbirine girmiş, katlanmış yerlere denk gelen kısımlar silinmiş durumdaydı. El yazısı değildi fakat okunması da kolay görünmüyordu. Yine de Sait Bey, karısının telaşına aldırmadan kâğıdın üzerine iyice eğildi, okuyormuş gibi bir şeyler mırıldandı. “Dua herhâlde!” dedi. “Muska olsa besmele olur mu?” Bunu söylerken abisinin on yedi sene önce söyledikleri geldi hatırına. Kaşları çatıldı, yüzü ekşidi, kime kızacağını bilemedi. Sonra yeniden dikkatini kâğıda verdi, kâğıdın arkasına yanına yöresine bakındı; bir işaret yahut bir Türkçe yazı arandı. O sırada Hümeyranı uzandı kâğıda, çocukken yaz tatillerinde camiye giderdi. Göğgözlü İsmet Hoca’dan Kur’ân öğrenmişti, okurdu elbet. Kâğıda kibirle baktı bu yüzden, İsmet Hoca’nın harfleri tastamam öğrenip de Kur’ân’a geçmeye hak kazanan çocukların bütün çocuklara dağıttığı cıcık şekerleri, Almanca çocukların dudaklarını büze büze verdiği lord çikolataları yerken, kendisi şeker almadığı için onu hep en sona bırakışı geldi aklına. Ne zaman sıra Hümeyranıma gelse ya dersi bitirirdi ya da üstünkörü dinleyip başından savardı. Yine de diğer çocukların hepsinden daha iyi okuyordu Hümeyra, hem sesi güzeldi hem de bütün harfleri en iyi çıkararak oydu. Sonraları da annesinin binbir zoruyla arife günlerinde dedesinin, anneannesinin mezarında Yasin’ler okudu. Evlendikten sonrası bir iki okudu sonra el sürmez oldu.

Hümeyranı, kutsal bir metin okuyacak olmanın ağırlığıyla yeleğinin önünü kapayıp kâğıdın üzerine eğildi. “Abdestim de yok, Allah affetsin.” deyip okumaya çalıştıysa da besmeleden öte geçemedi. Kocasını da kızını da pek aldırmadı fakat okuyamayışına bozuldu, bir daha denedi, birkaç harfi birleştirip heceledi fakat vazgeçmek zorunda kaldı. Süheyla ise iyiden iyiye rahatlamıştı. Murat’la öpüşmeleri geldi gözünün önüne. Bir dahaki sefere daha uzun öpüşecekti, orasını burasını ellemesine de izin verecekti. Eski kilisede olmazdı, korkuyordu. Hem bira kokuyordu orası, yerler kedi köpek pisliğinden geçilmiyordu. Kocaman kilise terk edilmiş edilmesine ama yine de kutsal bir yerdi. Bunu düşününce korktu, Murat’a anlatırım bunları tek tek, diye geçirdi içinden.

“Dua herhâlde!” dedi Hümeyranı, “Muska filan sanmıştım, evlerden ırak!”
 “Ne biliyorsun? Belki de muska?” sesinde öfkeden çok mazinin hesabını soran bir sertlik vardı Sait Bey’in. Abisinin haklı olup olmadığından çok karısının böyle şeylere meraklı olması dokunuyordu ona. “Kaç kere muska gördün de buna muska değil diyorsun?”

“Yok canım, gördüğümde değil de...” Sesinin titrediğini fark etmişti. “Canım filmlerde görüyoruz işte, şuncacık oluyor muska.”

Sait Bey üzerinde durmadı, Hümeyranı ise dilini ısırды, uzun uzun ilendi kendine.

“Neyse, belli ki dua. Kim gönderdi, onu bulmak lazım.”

Zarfın içine baktılar, kâğıdın arka yüzüne baktılar yeniden, tek kelime bir şey göremediler.

“Kızım, git sor bakalım görevliye, kim getirmiş zarfı?”

Süheyla, babasının söz biter bitmez apartman görevlisinin yanına gitti. Apartman gö-

revlisi zarfı kimin getirdiğini görmediğini, sabah çöpleri toplarken giriş kapısında bulunduğunu, isterlerse sağa sola sorabileceğini, içinde ne olduğunu kendisinin de merak ettiğini ama açmak şöyle dursun aklından bile geçirmediğini, kötü bir haber geldiyse dua edeceğini ve Süheyla'nın aklında tutamadığı bir sürü şey söylemişti.

Hümeyranın hâlâ huzursuzdu, kaygısızca televizyon izleyen kocası ve gözleri yarı uykulu kızına öfkeyle baktı. “Ben çabuk ölürüm anam, şunlara bak. Umurlarında mı?” dedi ama kimse işitmedi.

Aklına iki kat aşağıda oturan tarih öğretmeni geldi, eski yazıları okurdu elbet. Süheyla'yı kâğıtla birlikte yolladı, zahmet olmazsa okuyversindi. “Selam söyle, böyle böyle oldu diye de anlat, tamam mı?” diye tembihledi.

Korktuğu başına gelmeyen Sait Bey rahatlamıştı. Büyütülecek bir şey de yoktu hem, karısı abartıyordu. “Ne gerek var herkese duyurmaya? Şimdi böyle desem, kırk lafa geçer. En iyisi mi karışmayayım, iki güne unuttur.” Çocukluğunda da böyle yazılar bulurlardı evlerinde. Kim yazıyor da evlere kimse görmeden koyuveriyordu, bilmezlerdi. Mahallelinin her yıl en az bir kez bu giz hakkında türlü rivayetlerini dinlerdi. Sözelimi “Bu yazıyı okuyup da on beş tane yazıp on beş ayrı hâneye bırakmazsan ömür boyu kıtlık çekeceksin.” ya da “Bu kâğıdı ayak basmaz bir yere üç kulhü bir elham okuyup gömmezsen her gece uykunda fötr şapkalı karabasan göreceksin.” gibi tehditlerin gerçekleşeceğinden korkan genç yaşlı herkesin bir hafta yazıp yazıp birbirine dağıttığı, kuytu köşeye gömülen kâğıtlar, bir hafta on gün sonra unutulur giderdi.

“Valla o da okuyamadı. Arapça bu, dedi. Osmanlıca olsa okurmuş. Olsa olsa duadır, dedi.”

Süheyla bunları söylerken annesi olduğu yere çöktü kaldı. Bir dua lafıdır gidiyordu. Durduk yere kim dua gönderirdi? Şayet duaysa ne duasıydı bu? “Olmaz olmaz deme Hümeyra, olmaz olmaz deme! İnsanın başına her şey geliyor.”

Gece boyu kâğıtta ne yazdığını düşündü, sağa döndü uyuyamadı, sola döndü aynı. Kalktı, bir daha okumaya çalıştı, beceremedi. Zihnini zorladı, arkadaşlarını, akrabalarını düşündü, işin içinden çıkamadı. Derken mahallenin imamına sormak geldi aklına, o da bilemezse yakıp kurtulacaktı.

İmam bir uzaktan bir yakından gözlerini kısarak baktı kâğıda. Meslek alışkanlığı uzun bir Besmele çekti, mırıldanarak bir iki satır okuduktan sonra durdu, Hümeyranın uykusuzluktan kızaran gözlerine ve telaşlı tombul suratına bakıp:

“Kimin gönderdiğini bilmiyorsunuz, öyle mi?” diye sordu.

“Vallahi de bilmiyoruz, billahi de bilmiyoruz hocam. Dün kahvaltı ederken...”

Sözünü tamamlamaktan vazgeçti, imam dinlemiyordu. Kısık gözlerle kâğıda bakıp mırıldanıyordu.

“Korkacak bir şey değil bu!” dedi imam. Bir yandan da okumasını tamamlamış gibi kâğıdı katlı yerlerinden yeniden katlıyordu. Devam etti:

“İman kâğıdı, derler buna. Eskiden elle yazardık bunu, eskiden dediğim ben diyeyim yirmi sen de otuz sene evvel. Her şeyin kolayı çıktı, her şeyin...”

Hümeyranın tafsilat bekleyen bir bakış fırlattı. İmamın gevezeliği de meslek alışkanlığıydı, lafı dolandırması da...

“İman kâğıdını mevtanın göğsüne koyarlar, kefeninin içine. Ammâ böyle katlamak olmaz. Bir, bilemedin iki kere katlamak kâfi.”

İmamın her kelimesinde Hümeyranın gözleri biraz daha büyüyordu.

“Şimdilerde kalmadı böyle âdet. Niye dersin, şimdi mevtayı hastanenin morgunda yalandan yıkayıp çuvala sokar gibi kefenliyorlar, sonra da doğru mezara. Eskiden öyle miydi? Ha? Mevta baba ocağında güzelce yıkanır, çoluğu çocuğu eşi dostu mevtaya bir tas su dökerdi. İmam olsun, gassal olsun, okuya üfleye yur yıkar tertemiz kefenlerdi. Ahan da bu iman kâğıdını da koyarlardı göğsüne.”

“Niye koyuyorlardı bu kâğıdı hocam?” diye sordu Hümeyranın. Merak etmekten çok böyle bir kâğıdın nasıl olup da evlerine, hem de kocasının adına geldiğini tahmin edebilmek için sormuştu.

“Öteki tarafta sorgu meleklerinden korkup da dili tutulursa, bildiğini unutursa, bu kâğıt işte ‘Benim imanım var.’ diye dile gelir, mevtayı kurtarır.”

Alay mı etmişti imam yoksa hakikati mi söylüyordu, ayırt edemedi. Yalapaşap teşekkür ettikten sonra kâğıdı da alıp oradan ayrıldı. Her adımda imamın söylediklerini düşünüyor, ayakları onu Zelâkadın’a sürüklüyordu. Kuşkuları dinmemiştii, içini ancak Zelâkadın soğuturdu. Hem Zelâkadın göndermişse eğer, ortaya çıkardı böylece.

Zelâkadın’ın da evinin bulunduğu bu gecekondu mahallesine yıllar olmuştu gelmeyeli. Zaman bütün canlıları değiştirirken bu mahalleyi görmezden gelmişti sanki. Birinin toprak damı diğerinin bahçesi badanası kirli evler, yürürken daima yere baktıran çukurlu şose yollar, ucuz ürünler satan köşebaşı mahalle bakkalı, yabancı bir kadın gördüğünde erkekliği kabaran delikanlılar... Şehrin ortasında şehirden bağımsız bir köy gibiydi. İnsanları da değişmiyordu bu mahallenin; çocukları yanık suratlı, delikanlıları kambur, ihtiyaçları sessizdi. Sanki bu mahalle tek bir ana babanın çocuklarından oluşuyordu ve mayası hiç bozulmamıştı.

Kapıyı Zelâkadın’ın evde kalmış kızı Navruz açtı. Hümeyranın’ı baştan ayağa süzdükten sonra tek kelime etmeden içeri aldı. Sanki ana kız onu bekliyorlardı da geç kaldığı için bozulmuşlardı. “Hoş geldin, gel şöyle” diye karşıladı Zelâkadın. Dişsiz ağzı karanlık, pis bir kuyuyu andırıyordu. Konuşurken dili arada bir ağızdan fırlıyor, dudaklarının kenarında köpükler birikiyordu.

“Kocanın adı yazıyor zarfta, doğru mu anladım?”

“Doğru Zelâkadın, aha da burada, bak!”

“Tamam, tamam, ben bilmem yeni yazıyı a kızım, unuttun mu? Unutmuşundur gerçi,

kimler kimler unutmadı ki? Seksen yaşıma geldim – daha fazladır ya – şu eşikten girenin haddi hesabı yok amma herkes işini gördürür sonra ara ki bulasın. Yoo, sözüm sana değil, bak sen yine saydın geldin, sağolasın, ömrün çok olsun. Amma şu Navruz’la kaldık işte, zoruma gidiyor a Hümeyra’m. Kocamak pek kötü pek, kapıya konacak şey değil.

Ağzımda diş kalmadı, başımda saç. Dizlerim tutmuyor, kollarımın sızısından sabaha kadar uyku tünek yok. Her gün yalvarıyorum, emanetini al ya Rab, diye. Ölsen ölemiyor kalsan kalamıyorsun işte. Navruuuuz! Navruuuuz! Su getir de içelim hay kızım. Navruz da biliyorsun, varamadı kocaya. Kanayaklı, ne yapsın başında anası olunca bencileyin. İmam ne dediği?”

Hümeyanım bir bir anlattı imamın söylediklerini. Zelâkadın arada bir başını sallayarak dikkatlice dinledi. Navruz’un getirdiği suyu içtikten sonra, kızına bir tane kuru soğan getirmesini söyledi. Hümeyanım şaşırmadı, Zelâkadın’ın böyle ritüellerine alışkındı, tek kelime etmeden bekledi.

“Gel şöyle, bir okuyup üfleyleyim. Gözlerini kapat.” dedi Zelâkadın soğanı önüne alıp. Hümeyanım’ın ellerini tuttu, bir sağa bir sola sallana sallana kâh sesli kâh içinden hızlı hızlı bir şeyler okumaya başladı. Söylediklerinin tek kelimesi bile anlaşılıyordu. Okudukça esnemeye başladı Zelâkadın, durmadı. Daha yüksek sesle okumaya başladı, esnemesi de arttı. Dişsiz ağzı esnemekten yırtılacak gibi gerindi. Küçülmüş gözlerinde yaşlar birikti. Durmadı, yüksek sesle “Tövbe Bismillah! Tövbe Bismillah! Tövbe Bismillah!” diye diye inledi, Hümeyanım’ın elleri bıraktı.

“Nazar mı Zelâkadın?” diye sordu Hümeyanım. Biliyordu, bu kadar esnediyse nazar vardı.

“Nazar ya kızım, hem de ne nazar. Kocanı çatlatır bu. Seni dul, çocuğunu yetim koyar.” İştir iştir çantasını açıp cüzdanını arandı Hümeyanım. Zelâkadın’ın esnemesi seyrekleşmişti ama bir esnedi mi ağzı kapanmak bilmiyordu. Hümeyanım eline para tutuşturunca esnemesi tak diye kesildi. Bu kez de Hümeyanım ağlamaya başlamıştı.

“Zırlayıp durma, hiç de korkma. Al şu soğanı. Buradan çıkınca hiçbir yere bakmadan on bir adım at, her adımında Ayete’l-Kürsi oku. Toprağı bir karış oyup içine göm.”

Zelâkadın’ın dediklerini bir bir yaptı yapmasına ama içindeki korkuyu bir türlü silip atamadı Hümeyanım. Hemen her gece kocasının cenazesıyla uyanıyor, Süheyla bir şey söylediğinde ya duymuyor ya da paylıyor, bu hâli kocasının dikkatinden kaçmasa da Sait Bey bir şey diyecek olup vazgeçiyordu. Bazı geceler kocasının sırnaşmasına karşılık vermiyor, verdiği zaman da iştahsız, donuk bir sevişmeyle –bir ölüyle sevişmek gibi geliyordu ona - kadınlık görevini yaptığını düşünüyordu. O tombul Hümeyanım yemeden içmeden kesilmiş, gün gün zayıflıyordu. Çoğu geceler evin içinde bir odadan diğerine geziyor, gündüzleri oturduğu yerde uyuyakalıyordu. Bazen de durduk yere namaza duruyor, Fatiha’yı bitirmeden secdeye kapanıp ağlıyordu.

Bir sabah iman kâğıdını çoktan unutmuş kocası ve kızının umursamazlığını görünce sinirleri zıpladı. Koştur koştur Zelâkadın'a gitti. Yol boyu dualar etti, bir aydan fazla olmuştu ve Zelâkadın'ın iyi ya da kötü bir şeyler söylemesini istiyordu.

“Kâğıt duruyor mu?” dedi Zelâkadın.

“Durmaz olur mu, çantamda.”

“Şimdi git, soğanı gömdüğün yere bak. Soğan çillendiyse kâğıdı on bir parçaya böl ve tek tek savur.”

“Çillenmediyse?”

“O zaman nazar çıkmamıştır, bilmiş ol.”

Hümeyranın Zelâkadın'ın yanında çıkıp on bir adım attı. On bir seneden uzun süren kısacık mesafede okumadığı sure, etmediği dua kalmadı. Gözünü iyice açıp da bakmaya cesaret edemedi. “Ya çillenmediyse soğan?” diye diye bekledi. Son bir nefes alıp açtı gözlerini, açmasıyla gözlerinden yaşların boşanması bir oldu. İlkin ne yapacağını bilemedi, kollarını açıp göğe baktı, baktı. Çillenmişti soğan hem de filizlenip büyümüşü. İçindeki tüm kuşkuları biraz sonra on bir parçaya ayıracağı iman kâğıdıyla göğe savuracaktı. Belki de kâğıdın bir parçası eski kiliseye giden Süheyla'nın saçına yapışacaktı, bir parçası da abisiyle laflayan Sait Bey'in küllüğüne.

Erzade Kız, Yaşlı Kadın ve Erik Ağacı

ÖMER YERLİKAYA

Erzade kız, yaşlı kadın ve erik ağacı ve...
Elinde kitabı, Erzade kitap okudu.
Esmer karası, siyah beyaz, renksiz bir kız Erzade.
Ama güzel bir kız. Küçük elleri, ışıltılı, deniz yosunu boyalı gözleri var.
Erzade'nin küçük hayalleri küçük evin damında saçığında gezindi.
Döndü iki göz odada gezindi. Daha ötelere hiç gidemedi.
Damda, çatıda gezinirken bile küçük rüzgârlara yenik düştü.
Damdan düşer gibi düştü Erzade'nin kucığına.
Küçük hayalleri iki küçük gözü gibi kucığına düştü.
Erzade küçük kirpiklerini, küçük gözlerinin üzerine indirdi.
Göz bebekleri ağladı Erzade'nin.
Yüreğini inciten hüzünlü hıçkırıklarını avucuyla örttü.
Yüzünü örten saçları bile dargındı Erzade'ye.
Divandan dışarıya göz gezdirdi.
Küçük gözleri bahar gibi kımıl kımıl, bahar gibi ıslıl ıslıl bir güne uzandı.
Binbir renkli bir kelebek. Bin bir renkli bütün renkleri taşıyor üzerinde.
Cama konup konup havalanıyor. Açık camdan. Açık camdan Erzade'nin kokusunu alıyor.

Saçları başka, teni başka kokuyor Erzade'nin.
İpek gibi. İpek kanatlarını çırpıyor. Nazlı nazlı havalanıyor bir süre.
Bir süre düz ve dalgalı bir uçuşa geçiyor. Mavi havaya süzülüyor. Yeniden geliyor cam kenarına. Kanatlarını kapatıp pervaza iniyor. Göz göze geliyor Erzade'yle. Erzade gözlerini kaçırıyor kelebekten. Binbir renkli kelebek ısrarla bakıyor Erzade'nin küçük deniz yeşili gözlerine. Kanatlarını çırpıyor, pervaza inip inip kalkıyor. Pervaz da ileri geri...
İnip, inip ileri geri...
İleri geri, tın tın...
Erzade küçük aptal bir kız gibi gözlerini kaçırıyor.

Açık camdan içeriye küçük esintiler doluyor. Saçları uçuşuyor. Binbir renkli kelebek içeri girip girmeme konusunda tereddüt ediyor. İçerisini, Erzade'nin saçlarını, kokusunu çok merak ediyor. İçeri girip Erzade'nin saçlarına konmak istiyor. Ya cam kapanır ya dışarıya çıkamazsa! Kanat çırpıp havada durmaya çalışıyor. Tiz homurtu, kuyruk titreşi, ipek kanatların açıp, açıp kapaması bin bir renkli kelebeğin yoğun çabası; kokusuyla kokusunu Erzade'nin saçlarına konduğunda birleştireceğini biliyor.

Bazen merak duygusu üstün gelir derler.

Binbir renkli kelebek birden dalıyor içeriye.

Erzade'nin başında heyecanlı ama sessiz iki tur...

İki tur atıyor. Sonra gelip saçlarına konuyor.

Erzade üzgün.

Gözleri elindeki kitapta ama okuduğunu söylemek çok zor...

Belli ki aklı başka, başka...

Başka yerlerde geziniyor.

Annesi deniz yosunu... Kendisi deniz yeşili diyor.

Deniz yeşili gözleri öylesine dalgın ki gözünün önündeki bir nesneyi görmüyor olması bile pek mümkün. Binbir renkli kelebek havalanıp birkaç tur daha atıyor başının üzerinde. Erzade kelebeğin vızıltısına dikkat kesiliyor. Gözleriyle takip ediyor bin bir renkli kelebeği. Kelebek yeniden saçlarına konuyor. Bir süre sessizce Erzade'yi dinliyor. Sonra havalanıp eline konuyor. Şimdi Erzade de binbir renkli kelebek de birbirlerine çok yakınlık. Yeniden. Yeniden bakıyorlar birbirlerinin gözlerine.

Erzade bu kez gözlerini kaçırmıyor.

Binbir renkli kelebeğin ne kadar güzel gözleri var.

Kelebek gözü kadar hiçbir şey ama hiçbir şey güzel değildir.

Erzade kelebeğin gözlerinde kayboluyor.

Diğeri, bir diğeri, bir diğeri derken gözlerinde kayboluyor. Binbir renkli kelebek antenlerini oynatıyor. Işıltılı, bir ileri bir ileri... Küçük esintiler yeniden gelip odanın içine doluyor.

Saçları uçuşuyor Erzade'nin.

Saçları, binbir renkli kelebeğin kanatları gibi. İpek gibi savruluyor.

Erzade elindeki kitabın sayfasını çeviriyor.

Açtığı yeni sayfada elindeki binbir renkli kelebeğin resmini görüyor.

Şaşkın gözlerle bir resme birde elindeki kelebeğe...

Kelebek havalanıp sayfanın üzerine, üzerine...

“Bu sen misin?” diye soruyor Erzade.

Binbir renkli kelebek havalanıyor. Odanın rutubet kokan duvarlarında bir iki tur...

O tiz sesiyle;

“Ben değilim. O bir resim.” Diyor.

Erzade, “Bir şey anladıysam Arap olayım” diyor.

Kelebek beklenmedik bir şekilde camdan dışarıya...
Erzade kalkıp pencereden bakıyor. Başını uzatıp dışarısını izliyor.
Binbir renkli kelebek erik ağacının dalına konuyor. Yeşil bahçe yeşil bir dünyaya el sallıyor.
Güneş dalların arasında yeşil bahçeye süzülüyor.
Yeşil erikler sarkıyor dalında.
Kirazların bal sarısı, alı güneşe...
Ayva, güneşin al sarısını çiğ tüylü sarısına. Sarısına bandırıyor.
Kırmızı tüylü kırmızı şeftali kabarık dağ kestanesi gibi güneşe... Güneşe abanıyor.
Al al olmuş sulu üzüm içini.
İçini ısıtıp, ısıtıp tadına tat katıyor. Güneş bir yanını ısıyor. Bir yanı al al.
Güneş gibi al al oluyor.
Kırmızı nar güneşe dönüyor. Yanıyor, nar gibi. Nar gibi kızarıyor.
Bin bir renkli kelebek bin bir renkte uçuyor.
İri yeşil gövdeli altın böcek o sessiz sakin yaratılışı bir tül kadar hassas kanatlarıyla havalanıyor ceviz yaprağından. İri gövdesiyle kıyıya yanaşan bir tekne gibi... Bir tekne gibi yalpalı geliyor.
Erzade bir süre takip ediyor.
Altın Böcek yeşilliklerin içinde yeşil gövdesiyle gözden kayboluyor.
Su boyunda iki kız... İkisi de Erzade'nin arkadaşı. İkisi de pembe yanaklı uzun saçlı.
İkisi de çiçekli entari giyiyor. Entari diz altlarına iniyor.
Kızların bacaklarında ayva tüyü...
Kızlardan biri bir şeftali koparıp kırmızı dudaklarıyla kırmızı şeftaliyi ısıyor.
Isırık iri olunca bir parça suyu yere akıyor şeftalinin.
Ağzını daha, daha açarak şeftali ısırığını iştahla eziyor.
Isırıkta küçük kanalları olan kırmızı çekirdeği gözüktüyor. Kırmızı güneşte kızaran kırmızı şeftali kızın kırmızı dudaklarına binbir reha yayılıyor. Kız büyük bir istekle dudaklarını şapırdatıyor. Şeftalinin diğer yanından bir ısırık daha alıyor. Kırmızı çekirdeği uçlarında tutunuyor kırmızı şeftaliye.
Şeftali yiyen kız dudaklarını. Dudaklarını iştahla yalanıyor.
Binbir renkli kelebek erik ağacından kalktı. Geldi şeftali yiyen kızın omzuna kondu. Antenleriyle dokundu. Güldü.

Kızın dudaklarında kırmızı şeftalinin tadı duruyor. Güneş kızların önüne iniyor, meyvelerinin ağırlığıyla sarkan dalların arasından. İki kız çimeni solmuş bir patıkada yana yana yürüyor. Erzade pencerede iki kıza bakıyor. İki kız Erzade'ye el sallıyor.
Kerime Nadirin hıçkırık isimli kitabı... Kitabı hala elinde...
Erzade diye bağırıyor iki kız, aynı anda.
Gülüyor, el sallıyor Erzade.

“İçeri gelin kızlar”. İki kız ikisi de kararsız.

“Dışarı çok güzel... Sen dışarı çık, burada, bahçede olalım.”

Erzade, elindeki kitabı sehpanın üzerine bırakıyor. İçeriye annesine sesleniyor.

“Kızlar geldi, bahçeye çıkıyorum.”

Annesi iç kapıda kendini gösteriyor.

“Şu Allıyla Güllü mü, gelen kızlar?” “

“Onlar Allı ile Güllü değil anneciğim. İkisinin de bir ismi var.”

“Biri Pembe biri Leman.”

“Pöh Pembe’yle Leman’mış, Allıyla güllü daha yakışıyor ikisine de.”

“Anne ben kızların yanına gidiyorum. Nasılsa bildiğini söyleyeceksin. Nasıl istersen öyle söyleyebilirsin ama arkadaşlarım bu yakıştırmaya üzüyor bilmeni isterim. Her insan kendi ismiyle çağrılmak ister. Doğrusu bu değil midir?”

Erzade, küçük deniz yosunu gözleriyle kızgınlığını gizleyerek baktı annesine.

Yaşlı kadın ne Erzade’yi, ne gözlerini... Ne Erzade’yi umursadı.

Çok sevdiği bir türkünün sözlerine allıyla, güllü sözcüklerini katarak doğaçlamanın önünü açtı. Diğer odanın penceresinden arka bahçeye baktı. Küçük gölgeler ağaçlardan inmiş eve doğru yayılmış küçük otların üzerini örtmüştü. Böğürtlenler yeşil dallarıyla sarkmış küçük mavi gölgelere uslu bir çocuk gibi başlarını uzatmıştı. Böğürtlenin iştahlı şişkin taneleri bahçenin tek büyüğü gibi bir edayla kibirleniyor güneş görmeyen hali zarafetine gölgenin içinde mavi bir tat katıyordu.

Arka bahçenin yüksek duvarı neredeyse günün her saati güneşi engelliyor, arka bahçeye inmesine izin vermiyor.

Erzade kaç kez söyledi. Kaç kez anlattı annesine, babasına.

“Yüksek duvar bir kale gibi güneşimizi büsbütün keser.

Arka bahçemizin gölgesine hüznü kattığı bir bahçe olur!”

Sözünü dinlemedi Erzade. Küstü arka bahçeye. Ne gitti ne o büyülü böğürtlenlere dokundu. Güneş görmeyen erikler bile irice sulu halleriyle öylece kaldılar. Görünüşleri güzeldi ama güneşle buluşmayınca tatsız tuzsuz kaldılar. Yaşlı kadında sevmedi eriklerin tadını. Hiç koparmadı onları. Dalında seyretti güzelliklerini. İri lokum taneleri gibi baktı uzaktan.

Erikler soluk yüzleriyle büyüdü.

Sıklıkları sarkıttıkları dallardan belliydi. Güneşten değil gölgenin gücünden beslendi. O sevimli halleri günlerce sürdü. Sonra bir parça çekilip büzölmeye ve giderek daha da solmaya başladı. Yaşlı kadın eriklerin bu halini hiç sevmiyordu. Camdan dışarısına bakmayı çok sevmesine rağmen gözlerini eriklere kapatıyormuşçasına görmezden geliyor uzaklara bakıyordu.

Sonra bir gün pırıl, pırıl kuşlar geldi.

Neşeli, çığırkan, küçük yaramazlar...

Küçük çılgınlar...

Uzun gagaları parlak tüyleriyle o küçük hallerine bakmaksızın bir yerlerden bahçedeki erikleri keşfetmiş olmalıydılar. Kuşkusuz sürüden kopan bir şaşkının yolunu aramaya çalışırken erikleri görmüş olma ihtimali çok yüksekti. Bir şekilde sürüsünü bulmuş ve diğerleriyle birlikte bahçeye yeniden gelmişti. Diğerlerinden ayrı duruyor. Eriğin bir dalında çıkardığı tiz sesleriyle arkadaşlarına dünya nimetinden övgüyle söz ediyordu. Diğerleri bir komutanı dinleyen itaatkâr bir disiplinle hayranlıklarını gizlemiyor ve erik dalındaki kuşu ciddiyetle dinliyorlardı. Bir süre sonra cıvıldaşma bitince küçük bir bulut gibi havalanıp erik ağacına kondular.

Bir kuşun gagası ne kadar marifetli...

Bir süre sonra dallarda sarkan erikler delinip küçük soluk etleri güzel bir gıda olarak kuşların midesine iniyor. Uzun süre erik ağacındaki hareketlilik hiç kesilmedi. Birden duvarın arka yüzünden bir esinti indi bahçeye. Kuşlar havalandı. Sanki nefes almaya çalışan erik ağacı kuşlardan sonra dallarıyla diklenip silkinmeye çalıştı. Meyvelerdeki gaga izleri doymak bilmeyen maymunun iştahlı bir çocuğun pişmiş bir mısırın danelerinde gezinerek bıraktığı diş izleri gibiydi. Erik ağacı mutlu ve esenlik için de bahçeden uzaklaşan küçük kuş ordusuna baktı.

Birilerine yaranmak duygusu, dallarının mutluluğuyla köklerine kadar indi.

Yaşlı kadın penceresinde bulutlu gözleriyle kuşların arkasından baktı.

Birden bir utanma duygusu içini kapladı.

Özür dileyen gözlerle ve daha çok minnet duygusuyla erik ağacına baktı.

“O kuşlar yine gelecek, hiç üzülme meyvelerini yiyerek büyütecekler yavrularını. Senin meyven o yavrulara süt olacak. Mutlu olmalısın bahçemin erik ağacı. Ama bunu söylememe gerek yok sanırım çok mutlu olmalısın. Kuşlar bir yeri uğrak haline getirirse oradan asla vazgeçmezler. Hazır ol erik ağacı. Benim gibi, benim gibi hazır ol. Onlar geldiğinde her seferinde penceremde olacak ve onların o çılgın telaşlarını buradan izleyeceğim. Belki sen bahçenin en şanslı ağacısın. Sanki dallarınla şiir okuyorsun kuşların arkasından. Bir gün bende o kuşlara şiir okumayı pek isterim. Ben yaşlandım erik ağacı. Bunu biliyorsun, şu aksi halimi, çekilmez birisi olduğumu da biliyorsun. Ne zaman Erzade’ye kızsam acısını hep senden çıkardığımı da. Bağışla beni erik ağacı. Aklım başımda değil. Biliyorum yaşlı ve çekilmez birisiyim ama bu öyle değil. Aksiliğim yaşlılığımdan çok, şu bizim Erzade’yle ilgili.

Biliyor musun erik ağacı bizim Erzade âşık. Son günlerde kızcağıza bir şeyler oldu.

Odasından dışarı çıkmıyor. Elinden bir kitabı bırakmıyor. Geceleri derinden hıçkırıklarını duyuyorum. Bu kız beni korkutuyor erik ağacı. Bir gün o bahçedeyken odasına girdim. Elinden bırakmadığı kitap sehpanın üzerinde duruyordu. Okumasını bilen biri gibi açıp sayfalarına uzun uzun baktım. Anlamsızca birkaç sayfa çevirdim. Keşke oku-

mayı biliyor olsaydım. Kitabın ortasında bir yerde bir kabarıklık hissettim. Ön bahçe-deki koparılmış kokusu hala üzerinde tüten kurumuş gül duruyordu.

Büsbütün endişelendim.

Âşık bir kız kitabında kurumuş bir gül saklardı.

Onu her kokladığında sevdiğini anımsar yeniden koklarmış.

Sen bunları nereden bileceksin ki?

Bu kız beni korkutuyor erik ağacı. Eskisi gibi yemesi içmesi yok artık. Gözlerinin ferisi sönüyor. Gözleri bile bir tuhaf bakıyor. Sanki birini bekleyen uzak bakışları, mavi göğün içine dalıp gidiyor.

Âşık bu kız âşık!

İyi de kime âşık?

Bize bir şey anlatmıyor bizde bir şey sormuyoruz. Az önce komşu kızlar geldi. Allı ile güllü diyorum ben onlara. Buna bile kızıyor. Kim bu çocuk, kime âşık oldu bu deli kız? Yoksa masallarda ki beyaz atlı bir prensese mi gönlünü kaptırdı. Erzade biricik kızım benim. Konuş annenle, içini dök. Ne biliyorsan anlat. Anlat ki yardımcı olayım. Her gün gözümün önünde eriyip gitmene göz yummayayım, yoksa yoksa karşılık görmüyor mu sevgisinden.

İşte buna yanarım.

Yanarım buna bu çok kötüdür.

Ah! Erik ağacı hangimiz daha dertliyiz?

Bilirim sen hep oradasın, çakılı gibisin. İçinden kır, bayır gezmek geçiyordur. Canının istediği yere gitmek ve yıldızları seyrederek uykuya dalmak. Biz insanlar hep böyleyiz, gezeriz tozarız ve hiç ummadık bir yerde uykuya kaparız gözlerimizi. İnan ki mutluluk bu değil.

İnan bana senin gibi bir erik ağacı olmayı çok isterdim.

Yeryüzünde ne kadar çileli ne kadar bilinmeyen dert varsa tasası hep insan içindir.

Erzade bir yanda kendini diğer yanda yaşlı annesini bitiriyor. Kızıyorum âşık olduğun bu çocuğa. Her kimsen çık ortaya. Adam gibi çık gel kızımı iste benden. Erzade'm bir mum gibi eriyor gözümün önünde. Buna dayanamıyorum. Çileli ömrümde bu günleri de görmek varmış. Sen erik ağacı güneşi göremeyeceğim diye günlerce bitirdin kendini. Uzak dalların bile kurudu. Sonra kendine geldin, güneşsiz de yaşıyor, güneşsiz de mutlu olunuyormuş erik ağacı.

O küçük kuşlar yine gelecek onlarla yine mutlu olacaksın.

Her sabah hatta bütün gün pencereimde seninle yarenlik etmiyor muyum?

Bilmeni isterim ki benim yerimde olmayı istemezdin. Köklerine sadık kal, sıkı sıkı tutun onlara. Bir erik ağacı mutluluğunu öyle yaşar. Hem belki eriklerinden seneye bende yerim. Biraz tatsız biraz ekşisin ama katlanırım artık. Üzülmeni istemem, kıyamam sana erik ağacı. Geceleri senin kadar rahat uyuyamıyorum. Şu yaşlı halimle onlarca şey gelip

takılıyor aklıma. Çıkamıyorum işin içinden. Bazı geceler Erzade hiç uyumuyor. Onu düşünürken gözlerim yenik düşüyor uykuya.

Sen öyle misin erik ağacı?

Bir kova su döktüğümde nasıl mutlu oluyorsan, gecelerinde aynı mutluluğu yaşıyorsun.

Umarım yanılmıyorum erik ağacı. Ah! Benim günlerim sayılı. Sonumun geldiğini her gün daha çok hissediyorum. Her gün bir yerim bir öncekinden daha çok ağrıyor. Bilir misin biz insanlar hep mutlu olduğumuzu düşünürüz. Bu mutlu olduğumuz anlamına gelmez. Ama nedense garip bir duyguyla mutlu olmayı arzuladığımız kadar hiçbir şeyi arzulamıyoruz. Mutlu olmak için bir ömür harcıyoruz ama çoğumuz bu duyguyla tanışmadan gidiyoruz. Bilir misin erik ağacı biz insanlar tuhaf deyimler edinmişlerdir.

Biri talihsizce öldüğünde vah vah eder; gözü açık gitti zavallı, deriz. Oysa kimsenin gözü açık filan gittiği yoktur. Bu dünya öylesine güzel ki hepimizin aklını başından aldı. Çile çeksek de terk etmek hep zor geldi insana. İnsan olmak bazen öyle zor ki erik ağacı... Burnun sızlar göğsüne sancılar dolar. Kahır çekmekle geçer ömrün. Bir şey düşünmeden sadece erik ağacı olmak isterdim.

Sen mutlu olmalısın erik ağacı?

İki yıl oldu koca adamı verdik toprağa. O artık senin köklerinle beraber. Bizi ebediyen terk etti. Senin kökünden çıkan bir fidanına aşı yapmış yıllar sonra ağaç olmuş senin gibi meyveye durmuştu. Nasıl oldu bilmiyorum yavru erik ağacı kurduğunda hepimiz üzülmüştük. Kuşkusuz sen daha çok üzüldün. O en yakınındaydı, senin damarlarınla besleniyor birlikte nefes alıyordunuz.

Sen çocuğunu, ben koca adamımı kaybettim.

Sen gözyaşını içine, ben dışarı akıtıyorum.

Biliyorum ikimizin de canı yanıyor.

Sende yaşlandın benim gibi erik ağacı. Sen güneşe küstün ben hayata. İkimizde ayakta-yız ama içim titriyor benim. Erzade yaktı ciğerlerimi. Şu kızın mutlu olduğunu dünya gözüyle bir görsem başka bir şey istemem. Söz veriyorum işte başka bir şey istemem. Sonu yok bu işin. Bir gün hepimiz geldiğimiz gibi. Geldiğimiz gibi gideceğiz. Erzade benim canım. O gülmeyince Erzade mutlu olmayınca hiçbir şeyin anlamı olmuyor. Erzade gülmeyince ben de... Bende gülemiyorum.

Köklerinle toprağa bağlısın bir yere gidemiyorsun diye sakın üzülme erik ağacı.

Yeter ki kendini sev, köklerini sev. Ah! Sevgi öyle bir şeydir ki mutluluğu yapraklarının altına kadar getirir. Gezerek ya da arayarak mutluluğu bulamazsın. Bu ayaklar nerelere gitti bu gözler neleri gördü! Öyle çok hayal kurardık ki! Öyle çok. Dünyaya sığmayacak türden. Geceleri dolunayla alıp başını giderdi. Göğün maviliklerine. Sonra küçük yıldızlar gibi kırpışıp göğün bir yanından, bir yanına... Maviliklerde kayıp dururdu. Ama her şeyin bir sonu var işte. Doğduk, büyüdük, yaşadık ve yaşlandık. Bak şu ha-

lime; sırtımda ki kamburumu görüyorsun. Ellerim titriyor. Ayaklarım artık tutmuyor. Çok çoçuğumuz olsun istedik ama olmadı. Sadece Erzade'yle yetinmek zorunda kaldık. Sen öyle misin her sene, her sene...

O güzel eriklerinle bahçemizin en sevimli ağacı oluyorsun.

Ah! Erik ağacı benim en yakın arkadaşım oldun. Yıllardır pencereimin önünde seninle yarenlik ettik. Hatırlıyorum bu eve ilk geldiğim günü. Çok gençtim, belime kadar inen düz saçlarımı hatırlıyorum. Şu bizim ihtiyar seni o günlerde dikmişti bahçemize.

Sen bu bahçeye ben bu eve...

İkimizde.

İkimizde yabancı gibiydik.

O günlerde sevmiştim seni. İlk fırsatta koşup sana geliyor bakır güğümle getirdiğim suyu köklerine döküyordum. İkimizde çocuk gibiydik. Sen yaşlı ağaçların gölgesinde, bense bu eve gelmiş küçük bir yabancı gibi hissediyordum kendimi. Her fırsatta koşup yanına gelmem içimi dökmek ve seninle dertleşmek içindi. O gün bugündür hala dertleşiyoruz seninle. Sen hep burada dikili kaldın. Başka yerleri göremedim diye üzülme sakın. Ben çok yer gördüm ama insanın evi gibisi yok inan. Bu yaşımda öğrendiğim temel dürtülerimden birisi bu oldu.

Sen güneşini.

Ben koca adamımı...

Biliyorum ikimizde çok şey kaybettik.

Ama sen çok inatçısın hala meyvelerini vermeye devam ediyorsun.

Oysa ben kendimi bile zor gezdiriyorum.

Sana su, gübre hiçbir şey getiremiyorum.

Ah! Şu deli kız Erzade.

Kaç kez söyledim.

Şimdiki çocuklar bir âlem, bir şey umursamıyor.

Akılları bir karış havada...

Hava güzel...

Erzade güzel...

Yer Gösterici Ve Birkaç Tabak

EMİNE BAYINDIR

Abim, tabaklara ölü kuşlar dizerdi. Yanlışlıkla psikolog olduktan sonra ölü kuşları hatırlamadı, beni de.

Sonra biri, “O tabak bitecek,” dedi ve ben güldüm. Ama önemli olduğum için değil. Önemli insanlar var zaten dünyada.

Ölü kuş tüyünde annesini görmeyen insanlar bunlar; ben onlardan değilim; abim de öyle. Bu yüzden patlıcanı ölü kuşa benzetirdi eskiden.

Şimdi benzemiyor gerçi, şimdi ölü kuş bile kendisine benzemiyor. Ama o vakitler, ölü kuş tam bir ölü kuşken, ben bir çocukken ve abim biraz büyük bir çocukken ve annem çok fazla çocuğunu zar zor doyurabilirken tabaklarımızdaki her şey olduğundan farklı görünürdü.

Anlamadınız. Ama suç benim; anlatamam ki.

“O tabak bitecek” der yine, başka zaman ama aynı kişi, o bir yer gösterici. “Ben önemli değilim,” derim hemen, annem gibi. “Yemek yedin mi?” diye sorunca, hep böyle söylerdi o.

Bu sözden nefret ederim ve bunun bir anlamı olsun isterim ama söyleyemem. Bu iyi olur; benim için ve herkes için. Önemsiz şeyleri söylemenin kimseye yararı yok; bizim evde ve başka başka evlerde, bitmesinden korkulan tabaklar olduğunu mesela!

Annemin, yumurta yediği için kızdığı evladına yıllar sonra ağladığını söylemek ne gereksiz. Bir annenin çocuğuna “yeme” demesi korkunç ama ben önemsizken onun önemli olmasını beklemek de yanlış.

Ben küçük bir çocukken ve çok daha önemsizken; abim biraz büyük bir çocukken ve benden birazcık daha önemliken; sırf yiyecekleri elimden almak için kötü şeyler uydurdu.

O zamanlar daha önemsizdim ve kimse bana “O tabak bitecek!” demiyordu. Buna annemin dahil olması ne kötü, yani annem için; yer göstericinin ve insanlığın umurunda olmasını beklemiyorum tabii.

Önemsiz olmak bunu gerektirir.

Yük

ERDAL ERCİN

Fal taşı gibi açıldı gözleri... Bir türlü kabuk bağlamamış yarasının her yanından kan sızıyormuş gibi yandı canı. Büyüdü içinin boşluğu. Sarsıldı birden. Başının döndüğünü hissetti. Dumanlandı gözlerinin önü. Bir elini alnına götürdü. Nefes alamıyor gibiydi. Dizlerinin dermanı kesildi birden. Öbür elindeki poşeti taşıyamadı, düşürdü. Bir iki domates yuvarlandı poşetten. Sık ve derinden nefes almaya başladı. Yüzü al al oldu. Ayşe'ye tutundu. "Tamam tamam; geçti." dedi. İçini çekti derin derin.

"Gel otur şöyle." dedi Ayşe; sarardın birden. Elindeki şişenin kapağını açıp uzattı. Çarp sundan yüzüne. İki yudum iç...

Kendine geldi. Biliyor musun Ayşe; o çocukların annesi ben olabilirdim. Kader işte, dedi...

Erken gitmişti bu dünyadan Cemile'nin annesi. Gözünün önünde eriyen Hüseyin'e, bütün evin yükünü, üstüne Hüseyin'in daha ağır yükünü üstüne atıp atıp kaçan sorumsuz bir kocaya daha fazla dayanamamış, avlunun ortasına yığılıp kalmıştı bir gün. Mahalle başlarına toplanmış, yıkamışlar, götürüp koymuşlardı mezara. Evde işler aksamaya başlayınca çekmiş almıştı babası Cemile'yi orta ikiden. Ev işleri neyse de Hüseyin abisi ayrı bir zordu. Sinir hastasıydı Hüseyin. Birinin sürekli ilgilenmesi gerekiyordu. Su uzatsan, vurup bardağı düşürüyor, yemek versen tabağı deviriyordu. Çamaşırdan, temizlikten çıkmıyordu eli Cemile'nin. Sürekli ve yüksek sesle, anlaşılmaz bir şeyler söylüyordu. Parmakları, kolları, gövdesi, başı; sürekli ve kontrolsüz biçimde kasılıyordu. Öyle zamanlar oluyordu ki, babası ve Şaban abisi de yardım ettiği hâlde zor sakinleştiriyorlardı Hüseyin'i. Yorgun düşüyorlardı boğuşmaktan.

Şaban abisi büyükleriydi. İlçenin postanesinde görevliydi. Kendine çok az bir harçlık ayırır, sehpanın üstüne bırakırdı maaşını. Babası, ender olarak, çağırana olursa gündelik işlere giderdi. Kahvede olurdu çokça. Yük Cemile'nin yüküydü. Ağırdu. Yağı azaldığı için ferî kısılan bir lambadan farksızdı gözleri. Uzaklara bakar gibi bakıyordu çokça. Boğuşup duruyordu Cemile.

Ara ara, nefes alacak boşluk bulduğunda; kafasını kaldırdığında, perdeyi araladığında, bahçeye çıktığında, Ahmet'i kendini izlerken görüyordu. Güzel oğlandı Ahmet. Annesiyle yaşıyordu. Kız kardeşini gelin etmiş, kendisine kız bakıp duran annesinin gösterdiklerinin hiçbirini beğenmemişti. Uzaktan uzaktan boyunu seviyordu Cemile'nin. Şaban arkadaşığıydı. Ayıp da olurdu belki. Girip çıkmışlığı vardı evlerine. Ciddi olduktan sonra, niye ayıp olsundu. Bir de Hüseyin vardı yalnız. O olmasaydı...

Babasının; Osman amca, Cemile, diyen komşularına; "Etmeyin komşular, evin direği o. Ne ederiz o giderse? Hüseyin ne olacak?" dediğini duymuştu bir iki kez. Zaman, diyordu Ahmet. Allah belki Hüseyin için iki iyilikten bir iyilik düşünür; hem onu, hem Cemile'yi kurtarırdı. O zaman belki...

Şaban, biraz babasından, biraz Hüseyin'den, daha çok Cemile'den kaçmak için, ta İzmir'e çıkarttırmıştı tayinini. Gitme, demişti babası; dinlememişti. Gene içi rahat değildi, gene her ay para gönderiyordu, ama uzaktı hiç olmazsa. Gözü görmüyordu en azından. Bir ayağının zinciri Hüseyin, bir ayağının zinciri babasıydı. İsterse Fizan'a gitsin, kafesinde çöküp kalmış bir kuş neyse, Şaban oydu.

Babasının gün saya saya beklediği izinlerini aldığında, ayakları geri geri giderek memlekete varır, izni bitene kadar, bağlı gibi dururdu. Kızcağıza birazcık yardımcı olur, bir iki gün nefes aldırır ona. Geceleri Hüseyin'in bağırtıları ile, kırıp döktüğü bir şeylerin sesleriyle bölük bölük bölünürdü uykusu. Sen yat, derdi Cemile'ye. O ilgilenirdi. İznini bitirince de kaçır gibi dönerdi İzmir'e.

Abi, demişti Cemile, bir seferinde; Hüseyin olmasa, babam kendine bakar, idare eder. Ben seninle gelirim. Yemeğini yaparım, evini temizlerim, gömleğini ütülerim. Yaşar gideriz ikimiz. Fakat Hüseyin... Senin işin de zor. Sen de kuramadın düzenini bizim yüzümüzden. Geçirdin vaktini...

Suluk alamıyorum bazen abi. Bir kuyu bulsam diyorum; sonra aklını başına al kızım, diyorum. Kime kalır o zaman, diyorum...

Bir hacı leylek giriyor ara sıra düşlerime. Dönüp duruyor üstümde. Açıyor kanatlarını sonra, dalıyor üstüme doğru; uzanıyorum ki kanatlarından tutayım, bir ata biner gibi bineyim sırtına, çekeyim gideyim sıcacık bir ülkeye doğru... Tutuyor kollarımdan Hüseyin, çekiyor ayaklarımdan beni. Havalanıp gidiyor hacı leylek. Kalıyorum öylece. Uyanıyorum ki külçe gibiyim. Bittim abi, anladın mı; resmen bittim...

Ahmet, askerliğini yapıp gelmiş, ustasından ayrılıp kendi kaporta dükkânını açmış, arabasını almış, beş altı sene beklemişti. Birkaç kez haber göndermiş Cemile'ye, her seferinde; "Nasıl he diyeyim ki? Hüseyin'i bilmez mi?" cevabını almış, umudunu kesmişti. Başka yolu olmadığını anlayınca birini bulup evlenmiş, babadan evi satıp bir daire alarak aşağı mahalleye taşınmıştı. Ara ara haber almıştı Cemile. Bir çocuğu olmuş... Bir çocuğu daha olmuş... Bir çocuğu daha olmuş...

Şaban'ın izne geldiği, yükünü birkaç günlüğüne aldığı bir zamandı. Babaları yaşlanmış, ama kahveden ayağını kesmemişti. Sen bir dolaş, demişti Şaban. Cemile, mahalleden Ayşe ile anlaşmış, Ayşe çocuklarını kayınvalidesine bırakmış ve birlikte çarşıya inmişlerdi. Bir iki parça kıyafet almıştı kendine. Yemek yemişlerdi. Bir marketten sebze meyve alıp çıkmışlar, minibüs bekliyorlardı...

Küçük çocuk annesinin kucağındaydı. Ahmet, öbür ikisinin ellerinden tutmuştu. Minibüs durağının az ötesinden karşıya geçiyorlardı. Balonlar vardı çocukların ellerinde. Lacivert bir ceket vardı Ahmet'in üstünde. Yakası açık, beyaz bir gömlek giymişti. Kırklı yaşlar, buranın insanına biraz da yakışan bir göbek, biraz seyren, kır saçlar getirmişti Ahmet'e. Gene, sol kaşının üstüne doğru taralıydı saçları. Azalmıştı perçemi. Gene çok yakışıklıydı. Cemile dondu kaldı.

Fal taşı gibi açıldı gözleri...

Korkma Gececek

HÜSEYİN HAKAN

İleride bir gün avukat olacağım derdim. Yaşım daha küçüktü. Nereden geldiğini anlamadığım bir özgüvenle kalabalık aile efradının arasına atılıp bu kararımı ilan ederdim. Her seferinde yeni yeni övgüler, kahkahalar işitir; saçlarımdan süzülen avuç içleriyle sırtıma erkekliğimi teyit eden hafif darbeler alırdım. İnanmadıklarını, izlediğim çizgi dizilerden etkilendiğim için böyle söylediğimi düşündüklerini tabi bilirdim. Üstelik bugün yarın başka mesleklere kayacağıma adları gibi emindiler. Çocuklara has ciddiyetsizliğimin yeni bir ürünüydü nasıl olsa. Gıcirtısı ta salondan duyulan merdivenleri birer ikişer inen ve kalabalığı ortalayan bir yere dikilip kollarını birleştiren bir velet başka hangi hisleri uyandırabilirdi ki zaten. Yıllar sonra yüzlerini kara çıkarmadım ben de. Haklıydılar.

Yaşıma başıma bakmadan yetişkin insanlar gibi davrandığım çoktu. Ciddi konuları görüşmek için apar topar çağırılan aile bireylerinin konuşmalarını değerli fikirlerimle baltalardım mesela. Su akıtan musluğu nasıl onaracağımızı da ben bilirdim, hep birlikte gideceğimiz piknik yerini de. Babam direksiyon başındayken ailemizin selameti için sorumluluğu yine ben üstlenirdim. Ön koltuğa sızlayarak, annemin desteğini de arkama alarak oturduğumda babama yolu ben tarif ederdim. Dinlemezdi, dinlemediğini alenen belli de ederdi ama bazen döneceği yönle benim komutum uyuştuğunda sevinçten havalara uçardım. Babamın beni dinlediğini, yüzüme bakmasa da bir kulağının bende olduğunu düşünürdüm. Öyleydi babam. Sevgisini belli etmezdi. Aracın direksiyonu gibi hayatımıza yön veren kararlar da yine onun elleri arasındaydı. Canı nereye kırmak isterse kırar, hepimiz aynı şarampole yuvarlanırdık. Vakitli vakitsiz esmek de karşısındakini ufalamak da ona has bir tutumdu. Yeryüzünde bu hak bir tek ona zimmetlenmiş gibiydi. Babam da kendisine verilen bu emanete ihanet etmez, ailenin içerisinde fırsat buldukça görevini icra ederdi. Yıllarca eksik bir kelime olarak kaldı içimde. Ağız dolusu seslenmeyi, “baba” diyebilmeyi tadamadım. Kapısı kilitli misafir odasını keşfetmek

neyse babamla aramızdaki tanımsız mesafeyi yürümek de aynıydı. İkisi de büyüyen, serpilten, birbirimizin kalbine basa basa yürümek zorunda kaldığımız yollarda biten çiçekler gibiydi. İzlediğim çizgi filmdeki karakter büyüdü, bir yuva kurdu ve mahkeme salonunda müvekkillerini canla başla savunmayı sürdürdü. Bu süre içerisinde bizim hayatımızda da çok şey değişti. Yalnızca o gün üzerine çıktığım masada zaten hiç giyinmediğim cübbem ve telefon rehberimde babamın tamamlanmayan ismi aynı kaldı. “Ba.”

Arayan babamdı. Bütün gün çalışmanın verdiği yorgunlukla kendimi eve atmış, hayatın bu kez parmağıyla neyi göstereceği konusunda fikrim olmadan kendime çay demlemiştim. Çoğu zaman böyledir. Kaçıp kurtulmak istenilen her şey sessizlik çöktüğü zaman karşımıza dikiliverir. Hayatın işaret ettiği yerde kaybedilen, eksik bırakılan, hatta eksilen, zaten hiç başlanmayan her şey durur. Dalıp gidilen uzaklarda hiç kimse ve hiçbir şey yoktur fakat yine de keşke gitseler diye umut edilir. O gün baktığım yönde keyfi yerinde balkon çiçekleri, hafiften paslanmaya başlamış korkuluklar, çamaşır ipine sınımsız tutunan kıyafetlerim ve arkasında uzanan dünyanın geriye kalanı vardı. Bir süre hayata tutunmaya çabalayan fakat herhangi bir şekilde dikiş tutturamayıp ilk fırsatta soluğu evden uzaklaşmakta bulan kendimle çamaşırlar arasında yakın bir ilişki kurdum. İkimizin de çaresizce tutunduğumuz ipten savrulma lüksümüz yok. Güç bela üzerimizden attığımız lekeleri bir süreliğine de olsa üstlenmek istemiyoruz. Burada, tutunduğumuz ipte bir başkası tarafından teker teker alınacak, hak ettiğimiz yere katlanıp bırakılacağız. Kendimize ait bazı kırışıklıkları gidermek için kavrulmaya tahammül edeceğiz. Öyle ya da böyle içimizden birkaçı ne kadar sevilirse o kadar çok kullanılacak, eskiyecek, yıpranıp bir kenara atılacak. Bu durum yıllar önce evimizin salonunda toplaşan kalabalık aile bireylerinin teker teker eksilmesi gibi değildi de neydi? Evlilikleri gibi ayrılıkları da bir çırpıda gerçekleşen annemle babam gibi. Hiçbirimize sormadan güzel güzel yaşlanıp güzel güzel ölen dedem gibi. Ortada bölüşecek bir bağımız kalmayınca geriye kalan üç beş mirası bölüşelim deyip oradan da hüsrarla çıktığımız kardeşlerimiz gibi.

Ahizedeki ses babama ait değildi. Bir şeylerin yolunda gitmediğini bildirecek insanlara ait bir sestir. Yolunda gitmeyen birçok şeyin üzerine yeni bir aksilik daha ekleyen, felaketi ilk önce haber vermek için telefona davranan insanlara özgü bir ses döküldü dışarıya.

“Memlekete gelmen lazım. Baban çok kötü.”

Nazmiye halamın açık çağrısı o an kahrolmam, dizlerimi parçalayıp üzülmem ve ilk fırsatta memlekete gidip beni bekleyecek her şeyle burun buruna gelmem üzerineydi. Babamın durumu iyi değildi ve onun vurguladığı şekliyle “çok kötüydü.” Babamın iyi

bir insan olduğuna hiçbir zaman inanmadım fakat şimdi gerçekten kötüydü. Muhtemelen bir hastanenin yoğun bakım ünitesinde plastik borularla yaşatılmaya çalışıyorlardı onu. Belki de ölmüş de bir umut daha bekletiliyordur. Annem de oradadır hatta. Ayrıldıktan sonra evlendiği ikinci eşi ve çocuklarıyla birlikte. Abim, kardeşim. Evliliği kurtuluşu zannedip giden ve gün yüzü görmeyen ablam da belki. Maaile ilk fırsatta olay mahalline üşüşmüş, bütün hesapları sıfırlayan ölüm için hazırlık yapıyorlardır. Kim bilir? Aksi de olabilir. Kendilerine açılan telefonu açmamış, açan olduysa da umursamadan kapatmışlardır. Herkesi aynı çatı altında tutması gereken babamızın herkes için farklı bir kin sebebi olması karşısında söylenecek taze cümleleri savurmuşlardır üşenmeden.

Çok genç yaşta, on yedisinde evlendirildiği için yaşayamadığı bütün gençlik heveslerini kırkıktan sonra yaşamaya çalışıp eline yüzüne bulaştıran babam ve üst üste koyduğu tahammülünün sınırına gelince ayrılmayı kafasına koyan annemin ortak eseri bu savruk aile şimdi bir felaket haberiyle bir araya gelmeliydi. Hem de hemen.

Tek kelime edemeden telefonu kapatıp halamın sesiyle birlikte geçmişime ait her şeyi susturdum. Bir süre öylece kaldım. Hayatın işaret ettiği yönde neyin olduğunu algılayacak kıvamda değildim. Zihnimde onlarca ses ve görüntü iç içe girmişti. Ömrümün neredeyse yarısını ailemle geçirmek zorunda kaldığım ev, kapısına dayanıp eli boş döndüğüm onlarca iş başvurusu, her birisi için babamdan işittiğim hakaret ve alaycı bakışlar, annemle kavgaları, bir gram utanma duygusu barındırmayan küfürleri, yakıştırdığı kaba ithamlar, öfkesini yutmak için ev işlerine saran annem, borç batakları, babamın isminin yazılı olduğu icra dosyaları, celpler, kaba saba adamların alacaklı sıfatıyla kapıya dadanmaları, hovardalıkları, çapkınlıkları, birkaç kez giriştiği gizli saklı evlilik planları, bu uğurda saçtığı rızkımız, kırdığı camlar, tabaklar, kalpler; esirgediği sevgi sözleri, özürler, bakmamak için bir sözünü beklediğimiz kusurları, zaten koklatmayacağı baba yadigârı mirasını bir koz olarak kullanması, kendisinden yana duracak evlatlarına aneme karşı oluşturulacak takımın lejyonerleri gibi davranması, elde avuçta ne varsa yok pahasına tüketmesi, hiçten az çabası, emekliliği, kesintilerinin ardından kalan kış kadar maaşı, onunla çekip gitmesi, kaldığımız ulu ortalar, annemin canına tak etmesi, boşanmaları, sevgisizliği kendisine mazeret kabul gören annemin evvelce görüştüğü Ekrem Bey, evlenmesi, engel olamayışımız, birer ikişer savrulduğumuz, küslükler, böyle bir aileye verecek kızlarımızın olmadığını söyleyen müstakbel kayınbabam, atılan yüzükler, çoktan beri ağırlaşan başımı da alıp geldiğim bu koca şehir, üç beş sene süründüğüm işler, uykusuzluklar, duvarlara yumruklar, yıktığım hayaller, kurduğum düzen, sessizce geçen yedi sene ve çalan cep telefonum. Zihnimde bütün bunlardan mürekkep bir uğultu vardı. Özenle ilgilenip yıkılmasın istediğim çiçeklerimi ve her şeyi öylece bırakıp yola koyuldum.

Bir hafta sonra yarım kalan heceyi toprağa verip döndüm. Yetiştirdiğim son nefesini vermişti zaten. Uzak akrabaları yetişip helallik alsınlar diye bir gün daha bekletmişler.

Uzak olsam da akraba mertebesinde kaldığım için beklenen birisi olarak hastaneye vardım. Ölümü aklına bile getirmeden yaşayan babamı ilkin morgda gördüm. Bir sürprizi gösterir gibi sıyırdıkları örtünün altında ne hissedeceğimi bilemediğim bir adam yatıyordu. İçimde bir yerde pısmış bir kedinin zavallılığı birikti. Söylemek istediğim çok şey, çıkmayan bir o kadar yarım sözcük vardı. Tıpkı “ba” gibi.

Ağlaşıp sarıldığımız, kışın ortasında üşütmesin diye üzerini kalın bir toprakla örttüğümüz babamın yasını kardeşlerimle birlikte tuttuk. Annem yoktu. Her parçası bir tarafa dağılan oyuncakları andıran ailenin eldeki parçalarıyla bir şeye benzemeye çalıştık. Olduğumuz şekil hepimize biçimsiz geldi. Elle tutulur, gözle görülür bir yanımız kalmamıştı. Yine de hiç tanışmadıkları halde anlamsız bir samimiyet kurabilen insanlara özgü bağımız duruyordu. Pısmış kedi gibiydi. Orada öylece duruyordu, iyiydi, güzeldi ama bir gün elbet ölecekti.

Günler sonra eve döndüğümde beni en az taze yaralar kadar içten bir sessizlik karşıladı. Yüzeyi grileşen mobilyalar, ahşap zemin, içeride birikmiş tuhaf hava, günlerdir öylece duran terliklerim, sıkılıp okumayı bıraktığım kitap, belki devam ederim deyip yarım bıraktığım metin, iş dosyaları, buruşuk kıyafetlerim, puf yastıklar.. Her şey mütema-diyen bir sessizlik içindeydi. Aralarından geçip yüzlerine bile bakmadım. Balkona geçtim. Yokluğumu fırsat bilip küçük kentler kuran örümcek izleri, kuş dışkıları, rüzgârda savrulan masa örtüsü ve devrilen kahvem zeminde bıraktığı patika ve daha bir sürü şey. Güç bela tutundukları ip-te daha fazla duramayan çamaşırlar da ortada yoktu. Özenle baktığım, hiçbir şeyi eksik etmediğim çiçeklerin de boynu bükülmüştü. Kötü haberi vermediğim halde duruma uygun davranıp iyice bükülmüşlerdi. Küçükken üzerine çıktığım masada ilan ettiğim avukatlığım inanmadıklarında nasıl boynu bükük indiysem bugün de aynı şekilde büküktü boyunları. Kurumuş, ayakta duracak mecalle-ri kalmamıştı. Boşanma davası için gittiğimiz günü saymazsak mesleğe dair adamakıllı bir tecrübem dahi yoktu. Mobilyaları temizleyebilir, temiz havayı içeriye buyur edebilirdim. Yetmezse yarım bıraktığım kitaba devam edebilir, metni tamamlayabilirim. Bir şekilde eşyanın ruhuna hürmetimi tazeleyip onlarla birlikte yaşamıma devam etmek zor değildi. Her şey kaldığı yerden devam etmeliydi nasıl olsa. Üstelik yıllar sonra gönülsüz cümlelerle de olsa kardeşlerimle arayı düzeltme yoluna girmiştim. Bu bile olduysa. İşe balkondan başladım. Çiçeklere su verdim, öncesinde topraklarını tazeledim. Yerle bir olan ne varsa eski hallerine dönsünler diye çabaladım. Abime eve vardığımı, merak etmemeleri gerektiğini bildiren kısa bir mesaj da gönderdim.

Yaşamın bundan sonrası için işaret ettiği yöne baktım. İçime. Orada duran her şeye sarılabılırdim. Artık gittiye madem.

Zirvede Melodi

RABİA SUDE ALTIÖK

Sevdikleri ruhunu dinlendiren birkaç melodi, bazıları, kalbinin kulak aşinası. Özeldir onun için birkaç beste, hayranı olduğu hayatlardan kesitler, fısıldar gecenin sessizliğinde.

Güzeldi. Belini saran mor kumaş, kaslı bacaklarının çevresinde uçuyordu. Yaptığı her hamle, kaslarını geren zorluğu reddediyor ve yer yer çukurlarla dolu pürüzsüz omuzlarını, sırtını kasıp kolunu yayıyla birlikte yana açıyordu. Manolya, dünyayı melodisiyle kutsuyordu. Bitirdiğinde herkes ayakta alkışlardı. Her zaman böyle olurdu. Zarafeti, bir aslanın kürkünü taşıdığı gibi taşıyordu. Işıkları, sahnenin tozlu zeminini, insanları, alkışları ve herkes tarafından tanınmayı seviyordu. Müzik bittiğinde sahneye atılan güller onu büyüleyen tek şeydi. Sonrasında inci gibi dişleriyle gülümseyip sahneden yavaş adımlarla ayrılmak mutluluğun ta kendisiydi.

Gözlerini araladı. O günleri, o anları özliyordu. Kim özlemezdi ki? Kim özenmezdi ki onun eski hayatına? Kim inanırdı ki bir günde bütün hayatının değişeceğine?

Anılar kayıttaki müzikle birlikte zihnini terk etmişti. Viyana'daki ilk çello konserinin ses kaydıydı. Kaseti bir süre alnına dayadı. Soğuğun tenine temas etmesine izin verdi. Ardından kaseti sağ elinde bir süre çevirdikten sonra sağındaki duvara fırlattığı kasetin parçalanmasını izledi.

Çello yok.

Gözleri son bir ayın yorgunluğunu hâlâ taşıyordu. Gözyaşları yanaklarından elbisesine doğru süzölmeye başlamıştı bile. Kapının zil sesi... Bir insanı ne kadar gerebilirdi? Kapıya doğru ilerlerken sağ elinin tırnaklarına bakıyordu. Tırnakları kir içindeydi. Beş kilo almıştı. Muntazam kasları eriyordu. Yaşamak için bir sebebi kalmamıştı. Ancak aklından ölmeyi geçirmeyecek kadar kendini seviyordu.

Her adımında ayakkabısının parkede çıkardığı ses kulaklarını rahatsız ediyor, her seste biraz daha geriliyordu. Kapıyı açmadan önce sağ eliyle saçını düzeltti, pürüzsüz yüzüne sahte bir gülümseme yerleştirerek kapıyı açtı. Gelen kişiye küçümseyen bir bakış atarak ismini söyledi.

“Sezen Köndiri...”

Açılan kapıyla karşısında gördüğü uzun dağınık siyah saçlı, mavi gözlerinin altı mos-

mor olmuş ama kendini beğenmişliğinden bir gram taviz vermeyen arkadaşını süzdü, Sezen.

“Munise Yener, namı değer Manolya... Ne hale geldiğine bir bak. Üstelik hâlâ burnundan kıl aldırılmayacak kadar da dik başlısın.” Sezen kapıdan içeriye girerken Munise de onu takip etti. İkisi de kaset yığınlarıyla kaplı koltuğa oturdu.

“Munise, daha ne kadar hayatını böyle devam ettireceksin?”

Munise bu soru karşısında hazırlıksız yakalanmıştı. Gözlerini duvardaki çerçevede gezdirdi. Her çerçeve bir anı, her anı buruk bir gülümsemeydi onun için artık. Beyaz bir çerçeveye takıldı önce gözü, gazete kupürü siyah kalın büyük puntolu yazılı başlık: “Munise Yener viyolonsel kariyerinde yükseliyor.” Sonra başka bir gazete kupürü ve dikkat çeken başlığı: “Munise Yener, Manolya parçasıyla dünyaca tanınıyor.” Munise son başlığı okurken buruk bir tebessüm dudaklarında yer almıştı. Gözleri bu defa istemeyerek kasetlerle dolu masanın üzerindeki gazeteye kaydı. 13 Kasım Çarşamba... Kalın başlık bu defa ilgisini çekmiyordu. Aksine o başlığa nefretini kusmak ve o anı unutmak istiyordu. İstemeyerek de olsa başlığa kaydı gözleri. “Manolya İtalya’daki konserinde sol kolundan vuruldu! Munise Yener’in bu vurulmayla kariyeri bitti mi?” Munise, Sezen’e sol takma kolunu göstererek döndü. Gözleri dolmuştu ama ağlamayacaktı. Gururu ağlamayı güçsüzlük olarak görüyordu. O kimsenin karşısında ağlamazdı. Kibri açısından daha büyüktü.

“Bu takma kolla ne yapmamı istiyorsun, Sezen? Tellere dokunamıyorum, bu sahte parmaklar tellerden kayıyor. Bittim, kariyerim yok, Manolya yok ve çello yok!” Munise bir aydır düşündüğü şeyi tekrar aklından geçirdi, yaşama tutunduğu çellosu elinden alınmışken o hala neden yaşıyordu ki? Ama demiştim ya kendini öldüremeyecek kadar kendini beğenmiştir. Sezen’in pes etmeye niyeti yoktu. En yakın arkadaşı, kendini ne kadar beğenmiş de olsa onun bu kariyerine ne zorluklarla geldiğini biliyordu.

“Munise, eğer pes edersen emeğin ne olacak? Sana kimse inanmadı çünkü sen kadındın. İlk dünyaca tanınan kadın viyolonsel sanatçısı. Sen başardın ve hepsinin laflarını tokat gibi yüzlerine çarptın. Çünkü Munise sen inandın, sen birçok kadına lider oldun, kadınların başaramayacağı şey olmayacağı konusunda onlara bunu gösterdin. Unutma Munise, sen pes edersen melodilerin susar, umut verdiğin kadınlar söner.” Munise ayağa kalktı, salonda gezinmeye başladı. İnkâr etmek istiyordu ama bunların hepsi doğrudu ondan ilham almıştı kadınlar. Munise de kadınların başarılarını duydukça daha da başarmıştı.

“Sezen artık ne yapabilirim ki? Hiçbir şey yapamam, çelloyu bile taşımaya gücüm yetmiyor.” Zayıflıklarını söylemeyi sevmezdi Munise. Açık konuşmak gerekirse kimseye derdini anlatmayı da sevmezdi. Kimsenin kendine acımasını da.

“Munise Yener bir öğrenci yetiştirse, beş ay sonra ki dünya viyolonsel sanatçısı yarışmasına katılsa, Manolya namı hiç ölmese?” Sezen geldiğinden beri içinde tuttuğu bu fikri söylemenin rahatlığıyla koltukta arkasını yaslanarak derin bir nefes aldı. Arkadaşının

yüzüne baktı, tahmin ettiği gibi onun mimikleri okunmazdı. Ama bu fikri düşünüyor gibiydi. Sezen'in içindeki umut kırıntılarını öldüren şey Munise'nin kahkahasının bütün salonda yankılanacak kadar yüksek oluşuydu. En azından gülüyordu. Bir ay sonrasında sanki her şeyi unutmuş, kariyeri sönmemiş, kolu kesilmemiş hala dünyaca ünlü ilk kadın viyolonsel sanatçısı kariyerine devam ediyor gibi gülüyordu. Sonra bir damla yaş elbisesine damladı. O an zihni şimdi olduğu konumu kavradı ve gülüşü yüzünde dondu. “Beş ay, bir viyolonsel sanatçısı. Sezen, insanlar müzik yapmaktan enstrüman çalmaktan korkuyorlar. İnsanlar müzikle para kazananları istemiyorlar çünkü müzik karın doyurmaz diye düşünüyorlar. Bu yüzden kendilerini gösteremiyorlar. Sen kalkmış diyorsun ki bul birisini beş ayda öğret bütün bildiğini. Ben bu işe on altı yılını verdim. Önemli olan şey ben tekrar bu riski alamam. Tekrar ölme riskini göze alamam beni öldürmek istediler çünkü. İnsanlar kadınların başarılı olmasını istemiyorlar.” Munise arkadaşının yüzünü bir süre inceledi ve derin bir nefes alarak konuştu.

“Birisini buldun değil mi?” Sezen onaylarcasına başını salladı ve gülümseyerek ayağa kalktı.

“Munise kendine inan inandığında yapamayacağın bir şey yok. Getireceğim kişinin müzik kulağı var sesi de güzel.” Sezen sarı saçlarını kaplayan şapkasını, siyah eldivenlerini düzeltti. Kapıya doğru ilerledi. Sonra Munise'nin konuşmasına fırsat vermeden cümlesine devam etti: “Yarın saat ikide.” Kapıyı açtı ve dışarı çıktı. O an munise inandı, o ev bir ayın sonunda ilk defa Munise'nin içindeki umudu hissetti.

Munise ertesi gün erken kalktı. Heyecanlanmazdı. Onun için heyecan, başarısız olacaklarını düşünen insanlarda olurdu. Siyah elbisesini giyindi. Her giyindiği onu zarif gösteriyordu ama bu asaletin vücut bulmuş hali gibiydi. Sol kolunu gizlemek için uzun siyah kadife eldivenlerini kullandı. Ve beklemeye başladı.

Zaman gelmişti, bir kapı zili, bundan sonra değiştirecekti her şeyi. Munise saçlarını düzelterek kapıyı açtı, sol kolunu gizleyerek Sezen'in üzerinde gözlerini gezdirdi, gülümsemiyordu. Demiştim size mimikleri okunmaz. Düşüncelerini, kapıda duran iki kişi anlayamadı. Sezen kendisinin içeri davet edilmeyeceğini anlayınca gitme vaktinin geldiğini anlamıştı.

“O halde size iyi günler dilerim siz tanışırsınız.” Sezen gittikten sonra Munise gözlerini kapıda kalan beyfendiye çevirdi, ilk izlenimi şöyleydi: “İyi giyinilmiş, bu güne önem veriyor. Sorumluluk alabilecek biri ama güvenme seni yarı yolda bırakabilir.” Munise düşüncelerinden sıyrılarak kapıdaki beyfendinin içeri geçmesi için kenara çekildi. İçeri giren beyfendi Munise'nin yönlendirmesiyle koltuğa oturdu. Fötr şapkasının altında gölgelediği gözlerinin rengini Munise ancak o an fark edebildi.

“Mazi Hisar...” Şapkasını çıkaran beyfendinin dudaklarında bir tebessüm belirdi. Munise sanki Mazi hiç konuşmamış gibi kendi kendine ama Mazi'nin de duyabileceği bir sesle konuşmaya başladı.

“Yaptığımız şeyde doğru olan hiçbir yan yok.” Munise'nin kaşları belli belirsiz bir

tereddütle kıpırdandı. “Ve bunda yanlış yok çünkü dünya böyle işliyor. Aç bırakanı yerinden edersen yeni aç bırakan sen olursun ama karnın doyar.” Munise gerginlikle çello kutusunun başına gitti ve Mazi Hisar’ın gözlerine bakarak konuştu: “Ne olursa olsun, ne yaparsak yapalım; attığımız her adımda, bu adım binlerce yanlışlık içeriyor olsa da bir tane doğru yapmaya dikkat edeceğiz. Çünkü yanlışlar unutulur Mazi Bey, insan kendi çıkarı için işler yolunda girdiğinde onları affeder. Ama doğruları kimse unutmaz. Senin değerini onlar belirler.”

Mazi bu sözler karşısında bir süre düşündü. ‘Haklı, böyle söze ne denir?’ diye düşünerek cevap vermedi Munise’ye. Munise de bunun bir kabul ediş olduğunu anlayarak üstelemedi daha fazla. Kutuyu işaret etti:

“Çelloyu al.” Munise bunu umursamazca söylemişti. Bir emirden çok artık işe koyulma vakti gibi ama Mazi bunu yanlış anladı.

“Bana emir vermeyin Munise Hanım.” Munise şaşkınlıkla Mazi Hisar’a baktı, zor anlaşacakları belliydi.

“Emri, sesini yalnızca bağırdığında duyurabilenler verir. Kendi ses tonum yeterli olmayacaksa baskın olmayı zaten hak etmiyorumdur.” Mazi bu sözler karşısında afallamıştı. Zeki bir kadın ve onun süslü olmayan ama düşündürücü cümleleri...

Mazi korkmuştu, Munise’den. Daha önce zeki bir kimseyle özellikle kadınla konuşmamıştı. Hamlelerini nasıl seçmeliydi bilmiyordu. Karşısındaki kadın hamlelerini sanki daha önceden görüyor, düşünüyor ve yapıyordu.

“Vaktinizi ve kendi vaktimi boşa harcadım. Kusura bakmayın.” Munise, Mazi’nin en derin sırlarını görmüştü sanki.

“Çalışkansınız, yanlış hamleler yapıyorsunuz ve aklınızı yeterince kullandığımız söylemez ama çalışkansınız. Söyleyin Mazi Hisar her şeyi öğrenebilir misiniz?”

“Benden ne istediğinize göre değişir.” Munise belki de hayatında bu cümleyi ilk defa söyleyecekti.

“Benden daha zeki olmanızı istiyorum. Benden daha güzel çello çalmanızı istiyorum. İşte o zaman beni alt edebilme ihtimaline sahip biri karşımda olur. Bu da demektir ki: Beş ay sonra gerçekleşecek Uluslararası Viyolonsel Yarışması’nı kazanabilecek kişi oluşur.”

Mazi konuşmadan çelloyu eline aldı. Munise çellosuna ilk defa başka ellerin dokunduğunu görmüştü, bu tuhaf bir histi onun için. Alıştırdı. Nelere alışmamıştı ki?

İlk günleri böyle geçmişti. Mazi konuşmamış, Munise’nin dediklerini yapmıştı. Bu böyle bir ay devam etti. Az konuşuyorlardı. Sanki konuşmadan birbirini tamamlayan iki ruh. Ve geriye kalan dört ay.

Mazi artık normal saatinden daha erken geliyordu. Munise’yi dinlemek ve onunla daha fazla çalışmak, konuşmak... Onun sesini duymak, yanındaki varlığını daha fazla hissetmek... Munise ise daha fazla bağlanmıştı bu bir ayda hayata. Kendine önem vermeye başlamıştı ve artık gizlemiyordu da takma kolunu kadife kumaş eldivenlerle. Unutmuş-

tu bile o gece yaşadığı korkunç olayı. Alışmıştı belki de kolunun böyle olmasına. Ama Munise'yi en çok mutlu eden öğrencisinin öğrettiklerini anlıyor ve sanki kendisi çalıyor gibi müziği ruhunda hissediyor oluşuydu.

5 ay sonra...

Sadece bir haftaları kalmıştı. Mazi Hisar öğreniyordu ve çok iyi çello çalıyordu. Çelloyla bir bütün olmuşlardı bile. Munise, Mazi'nin başarısıyla gurur duyuyordu.

Bir gün yine kasetlerle dolu oturma odasında önlerinde nota kağıtları karşılarında çello. Yarışmada çalacakları parçaya çalışıyorlardı. Munise aniden ayağa kalkarak ileri geri yürümeye başladı. Gergindi, barut gibiydi çünkü Mazi en önemli notayı çalamıyordu ve Munise'nin sinirlenmesi artıyordu. Ağzından çıkan cümlelere belki de ilk defa o an dikkat etmedi. Hamlesini ilk defa yanlış piyona oynadı.

“Derman bulabileceğimi bilsem derdime düşerdim. Sizden anca ferman gelir, Manolya'nın ölümü adına.” Mazi duyduğu bu aşağılanma cümlesi karşısında cevap vermek istemedi. Munise'nin o kadar başarısını görmek yerine bir yanlışını görmesi canını sıkıyordu.

“Fermanı padişahlar okutur. Gözünüzde büyüttüğünüz herkesin bir gün gelip boynunuzu keseceğini unutuyorsunuz.”

“Bugünlük bu kadar yeterli Mazi Bey gidebilirsiniz.” Mazi ayağa kalkarak kapıya yöneldi çıkmadan önce söylemek istediği bir şeyler daha vardı. Bitemezdi bu böyle belki de bu onların son günüydü.

“Acele işe şeytan karışır Munise Hanım, siz şeytanın işine aceleyle karıştınız tahmin edin iblisin öfkesini.” Munise'nin sınırları daha fazla ortaya çıkmıştı, sesini ilk defa ayarlayamayarak bağırırdı.

“Siz benim yaşadıklarımı nerden bilebilirsiniz ki?”

“Bazı insanların gözlerinde çakan şimşekler öyle çarpıcıdır ki Munise Hanım, o bakışların ardına büyük bir gürültünün gizlendiğini düşünürsünüz. Ama hayır, yalnızca görünüştedir onların ışıltısı. Sizin gözlerinizin arkasında bir gök parçalanıyor, duyuyorum.” Mazi fötr şapkasıyla gözlerini kapatarak kapıyı açtı ve Munise'nin gözlerine bakmadan konuştu:

“Günün birinde hak ettiğini düşündüğünüz için birinin canını bilerek yaktığınızda, onun buna layık olduğunu düşündüğünüzde, vicdanınızın yaşlı gözlerine benim için bakın ve onu yolcu edin. Çünkü geri gelmeyecek.” Dedi ve kapıdan çıkarak gitti.

Munise'nin düşünceleri bile susmuştu o an. Sessizce oturdu koltuğa ve emin oldu, kendinden daha zeki biri yetiştirmişti beş ayda. Başarmıştı. Ve şaheseriyle gurur duyuyordu. Mazi'nin konuştukları kendi zihninde kendisi için tekrarlar larken belki de emindi her şeyden. Bir notayı Mazi'nin çalamamasından gelmiştik buraya kadar ama aslında Munise viyolonsel sanatçısı yerine kendi ruhunu yetiştirmişti o adamda. Kendi dünyasından bir parçayı Mazi Hisar'a vermişti. Mazi Hisar'ı artık Munise Yener yapmıştı. Asıl amaçta bu değil miydi? Manolya namının sönmemesine. Kim bakardı ki zaten sanatçının eserine. Önemli olan halk için sanatçının düşünceleri değil miydi? Düşünce bir olduktan sonra ortaya aynı eser çıkmaz mıydı? Sadece notanın yerleri değişir ama melodi aynı.

Munise, Mazi'yi nasıl görüyordu? Zihninden onun için neler geçiyordu? Dünyanın merkezinde kendisini görmek istemişti ama oydu. Her şeyin, herkesin, Munise'nin odağı, Mazi Hisar.

Bir hafta dolmuştu Mazi bir daha gelmedi Munise'nin evine. Ama Munise'nin umudu vardı fötr bir şapka taktı, Mazi olmak istiyordu belki de Munise. Uzun beyaz eldivenler ve vücudunun kusursuzluğuyla bürünmüş beyaz bir elbise... Yarışmanın yapılacağı salonun önünde bekliyordu, Mazi Hisar'ı. Ne güzel bir mayıs akşamıydı. Hafif yağmur çiseliyordu. Biraz üşümüştü.

“Size benden daha çok yakışmış Munise Hanım.” Munise'nin kulaklarını dolduran tanıdık ses dudaklarını gülümsetti.

“Mazi Hisar, gelmişsiniz.”

“Munise Yener, geleceğimden emin değil miydiniz zaten?” Munise cevap vermeyerek elindeki çello kutusunu Mazi'ye uzattı.

“Siz bana hayransınız, bende öyle. O yüzden geleceğinizden emindim. Ve şu an neyden eminim biliyor musunuz? Size de dünyanın hayran olmasından ve tanınmasından. Siz bugün ben olacaksınız ben ise tarihin tozlu gazete kupürlerinde unutulacağım.” Munise fötr şapkayı düzelterek söylemişti bu sözleri.

“Olaylara hep yanlış açıdan bakıyorsunuz.” Munise cevap vermeyerek izleyicilerin oturduğu koltuklarda yerini aldı. Mazi Hisar ise ilk defa sahneye çıkışını gerçekleştirdi. O an ne insanlar, ne sesler, ne alkışlar. Yalnızca Mazi Hisar ve Munise'nin çellosu. Mazi o gece Munise oldu. Manolya namı unutulmadı, Mazi'yle tekrar hayat buldu. Mazi on bir kişiyi geride bırakarak adını ilk ve son defa Munise'yle aynı gazete sayfasının aynı başlığına yazdırdı. “Munise Yener'in öğrencisi Mazi Hisar, Uluslararası Viyolonsel Yarışması'nın birincisi oldu.”

O gün Mazi ve Munise'nin emekleri boşa gitmemişti. İkisi de çok mutluydu. Mazi'nin gözleri Munise'nin gülen dudaklarında asılı kaldı. Çünkü onu hiç gülerken görmemişti. İkinin de kahkahaları sokağı inletiyordu. Kahkahaların sesini bir silah sesi susturdu. Yine bir kıskançlık, bir hayatı karartmıştı. Bir yaşama son vermiş, geride üzülen birkaç kişi bırakmıştı. Munise Yener vuruldu. Beyaz elbisesi kırmızı renkle kirlendi. Mavi gözleri ise Mazi'nin gözlerinde asılı kaldı. Çılgınlıklar, koşuşturmalar, karanlık geceye heyecan katarken Mazi ve Munise'yi izleyen sadece Ay ve Yıldızlardı. Ay ağladı yıldızlar ağıt yaktı. Mazi, Munise'nin ruhu bedeninden ayrılmadan önce tek bir şey söyledi.

“Seni seviyorum ölene kadar Munise Yener.” Ölene kadar demişti çünkü öldüğünde bunu Munise'ye tekrar söyleyebilecekti. Ve o zaman sonsuza kadar diyebilecekti. Zamanı gelince...

Zaman, kader, tesadüf, bunların hepsi neyi oluşturuyordu? Bir insanın hayatını mı? Bir yaşamı, belki de şanslı doğruyordu üçü birleşince. Sadece yaşasın diye insan mı yaratılıyordu? Ya da herkesin bir görevi vardı birilerinin hayatına dokunacağı bu hayatta. Munise çoğumuzun aksine yaşaması için yaratılmamıştı. O, geçmişi günümüzde yaşatmak için yaratılmıştı. Bir rehberdi; günce, heykel, anıt, antika.

Vefa'sız Geçen Yıllar

ÖMER KESKİN

Yükseklere ak düşmüş, alçaklara sis çökmüştü. Yorgun ve yaşlı bedeninde bazen ikiyle yetinmeyip üçe ihtiyaç duyduğu anlar da oluyordu. İki büklüm beline rağmen kendi hayatını idare etmeye çalışıyor, “Şimdilik başkasına ihtiyaç duymayacak kadar iyiyim.” diyerek şükcrünü eksik etmiyordu. Günlük meşguliyetleri bile Vefa Bey'in yokluğunun yüreğinde açtığı yaraların acısını dindirmeye yetmiyordu. Hatıraları, umutları, hayalleri dahası yüreğinin en derin yerinde sakladığı sevgisi hala ilk günkü tazeliğini koruyordu. Yaşlılığı ile yalnızlığının aynı zamana denk gelmiş olması, gönlüne hüznün düşürmüş olsa da kimsesizlerin kimsesinden gelen bu tesadüf, ne güzel bir tevafuktu.

Son zamanlarda iyiden iyiye ağrımaya başlayan dizlerine üçüncü olan, rahmetliden kalma bastonuna dayanarak pencerenin önüne kadar geldi. İnce parmaklarıyla tuttuğu ahşap sandalyeyi zayıf kollarıyla kendine doğru çekip önce minderini düzeltti. Sonra da sandalyenin uç kısmına yavaş yavaş oturdu. Zaten istese de ne hızlı oturabilirdi ne de arkasına yaslanabilirdi. Ahşap masanın diğer tarafındaki boş sandalyeye gözleri takıldı.

Zihninde hayaller, gönlünde geçmişin izleri, ardında huzur, yanında ise yalnızlık vardı. Başını kaldırıp ahşap pencereden dışarı baktı. Gözleri mi bulanık görüyordu yoksa sonbaharın hüznünü üzerine çekmiş camlar mı buğuluydu? Bunu anlamamanın bir yolunu biliyordu. Toprak kokan nasırlı ellerinin tersiyle gözlerini sildi. Yetmedi, elleriyle gözlerini ve yüzünü yokladı. Eline ıslaklık gelmedi. Geriye tek ihtimal kalmıştı. İşaret parmağını cama yatırıp ileri doğru çekerek buğulu cam üzerinde kendine yeni görüş alanı açtı. Cam ile parmağının arasında biriken küçük damlalar, camda süzülürken her saniye biraz daha büyüyorlardı. Vefa 'sız geçen günlerde güneş yanığı yüzünden akan inci taneleri gibi. Acele etmeden, yavaş yavaş. ...Cama açtığı boşluktan karşı yamaçlara baktı. Sonbaharın sarısı yamaçlara bir örtü gibi serilmiş, kendini iyice gösterir olmuştu. Tıpkı yaşlı yüreğinde yer etmiş yalnızlığın rengi gibi. Hüznün sarısı...

Yaşlı gözleri, en koyu sarıların arasında bata çıka dolaşırken yüreği maziye dalmıştı. İstese de ayrılamıyordu oradan. Hayalleri de yanındaydı, geleceğe dair beklentileri de. İnsan, ölmek için yaşarmış derler. Yine böyle bir sonbaharın sonunda ayrılmıştı Vefa Bey yanından. Ama gönlünden değil. Bu, onsuz girdiği hazan mevsiminin yedincisiydi.

Tepelerinde her sabah doğan güneşle beraber yeniden başlayan yalnızlığına ev sahipliği yapan bu ahşap ev de kendisi gibiydi: Yaşlı, yorgun, umuda muhtaç... Evi, köyün en tepesindeydi. Aynı zamanda iyi bir ahşap ustası olan Vefa Bey yapmıştı bu evi de. Hem de çoğunu gürgen ve ceviz ağacından yapmıştı. Kendisi gibi dayanıklı olsun diye. Aslında Vefa Bey çok mahir biriydi. O, cami de Vefa Hoca, esnaf arasında Vefa Usta, mahallede Vefa Bey en önemlisi de evde Asiye 'nin Vefa'sıydı. Gönlünü gönlüne, ömrünü ömrüne, başını yastığına eş ettiği Vefa'sının kaderi ölümle düğümlendiği günden beri yalnızlığını paylaştığı bu evin tahta duvarları yaşadıklarına şahitti. Akı dalgınlığa, gönlü çaresizliğe ve bedeni yalnızlığa gark olduğunda kimsesizlerin kimsesine el açar, gözyaşlarını dualarına eş edip en büyük kapıya, yerin göğün sahibinin kapısına, dualarını yollardı. Kimselere diyemediklerini o kapının sahibine söylerdi.

Tahta masaya dayadığı koluna yük ettiği başını kaldırdığında, yüzündeki çizgilerde kümelenen gözyaşlarını tülbindenin kenarıyla sildi. Kalanlarını da kuşağından çıkardığı beyaz mendille silmeye devam etti. Sildikçe sanki yenileri geliyordu. Ara sıra istemeyerek de olsa çıkan hıçkırık sesine denk gelen kapı sesini duyunca mendilini ters çevirdi. Kuru tarafla yüzünü ve gözlerini yeniden sildi.

“Kapı açık, girin.”

Kapı gıcirtısıyla beraber içeri giren genç kadın, “Ben geldim Asiye Ana, Tacir Süleyman'ın gelini Emine.” diyerek kendini tanıttı.

“Hoş geldin kızım, hoş geldin. Gözlerime sis çöktüyse, kulaklarımda sağır olmadı ya hamdolsun onlar iyidir. Hem Allah bir kapıyı açmadan diğerini kapatmazmış. Gözlerimin ferî azaldıysa kulaklarımdan zarı kuvvetlendi çok şükür. Her daim kapımıza geleni, halimi hatırımı soranı sesinden tanırım evelallah.”

Emine, önce Asiye Ana'nın elini öptü. Sonra da elindekileri de masaya bıraktı. Dört kulağını bir araya getirerek yapılmış basit düğümü açıp içindeki tepsiyi çıkarttı. Sonra bezi tekrar katladı. Sevgi ve merhamet dolu gözlerle Asiye Ana'nın yüzüne bakıp “Yarın Kurban Bayramıdır. Senin gelenin gidenin çok olur. O yüzden ikramlık baklava getirdim. Azımı çok say.” diyerek boş sandalyeye oturdu. Genç kadının bakışları Asiye Ananın yüzünde dolaşırken kızaran gözlerine vardığında durakladı. Sonra da masanın üzerindeki ıslak mendili görünce başka söze hacet olmadığını anlamıştı. Onun bu hali, sanki yaşadıklarının bileşkesi gibi masanın üzerindeki ıslanmış mendile gizlenmişti. İkişi de sustular. Genç kadın böyle durumlarda ne diyeceğini de nasıl davranacağını bilemiyordu. Yaşlı kadın ise ağlamaktan da yorulmuştu, konuşmaktan da. Duygular ağır, sözler tutsak, kulaklar sağır, diller lal olmuş gibiydi. Emine'nin titreyen sesi, sessizliği bozan son hamleydi.

“Rahmetliyi ne kadar çok sevdiğini hepimiz biliyoruz. Ne olur kendini artık bu kadar hırpalama! Gidenler geri gelmez!”

Genç kadının isteği Asiye Ana'nın yüreğinde bir türlü kabuk bağlamayan gönül yara-

sını yeniden kanamaya başlamıştı. Seksenine merdiven dayamış yaşlı kadının sözleri, aşkı ve sevdayı iki dudak arasındaki öpücükten ibaret bilen zamane gençlerine ders niteliğindedi.

“Ben, Vefa’nın yürüdüğü yolu sevdim, geçtiği eşiği, tuttuğu kaşığı, bastığı toprağı, su içtiği bardağı, bir ömür beraber baş koymaya ant içtiğimiz yastığı sevdim. Bütün bunları sırf onun için sevdim. Her gün şu pencerenin önüne oturuyorum. Göklere bakıyorum. Sonra da bir yastıkta bahtiyar ve ihtiyar olmak için yola çıkmıştık, öyleyse onu benden niye aldın Ya Rabbi? diye haykırasım geliyor. Sonra hemen tövbe tövbe diyerek La havle’yi çekiyorum. Veren de sensin, onu bana sevdiren de. Zamanı geldiğinde alan da. O zaman bu itirazın kimedir Asiye? diyerek ağlıyorum. Bunun adına da sabır diyorum. Teslimiyet makamında içimi ferahlatmak için divana durduğumda her şeyi unuttuyorum.”

Sessizlik hükümdar olmuştu dillere. Konuşsa ne diyecikti? Sussa nereye kadar? Genç kadın bu eve her geldiğinde ağlayarak ayrılıyordu. Hatta eşi onu sürekli, “Oraya sık sık gitme ki ela gözlerin kederlenmesin.” diye tembihliyordu. Ama gel gör ki vefalı kadın ise “Komşuluk ne güne durur, insanlık öldüğünde ela gözler yaşar mı sanırsın? Bana engel teşkil etme, fırsatım var iken düşküne yardım edeyim!” diyerek eşine itiraz ediyordu. Bir boşluğunu bulduğunda Asiye Ana’nın yüzüne bakıp gözlerini gözlerine değdirdi. Yüzünde çilenin her türlüüne tanıklık eden Emine’ye tam da söz sırası gelmiş gibiydi.

“Vefa Amcanın adını duyduğunuzda gözlerinizin içi gülüyor. Sadece gözlerinizin içi gülmüyor, sesiniz değişiyor, yüzünüzdeki çizgiler kayboluyor, her haliniz ona olan sevginizi daha belirgin hale getiriyor. Dilerim yüce Allah sizi cennette kavuştursun. Geç oldu, ben artık gideyim. Sonra yine gelirim.”

Asiye Ana her sabah yaptığı gibi bu sabahta güneşin doğuşunu, her zamanki yerinde, pencerenin önünde bekliyordu. Bu saatlerde hep ayakta olurdu. O sabah güneş Yukarı Kışlak Köyü’nün tepelerinde Bayram namazının mukaddes vaktini işaret etmek için de doğmuştu. Sırtındaki kambur, yaslanmasına mâni olsa da biraz daha dik durmaya çalışıyor; daha fazla uzakları görmek için başını uzatıyordu. Kısa zaman sonra vazgeçti uzakları görme isteğinden. Sandalyenin ucuna oturuyor, yorgun bedenine dayanak olsun diye kollarıyla masadan güç alıyor, sanki arkasına yaslanmak istemiyordu. Sol elini arkasına atıp sırtındaki kamburun üstünde gezdirdi. Sonra da ağrıyan yeri ovaladı.

Acısı biraz olsun dinmişti. Eski günlere gitti yaralı gönlü. İçi acıdı, gözleri yine doldu. Yaşlı bedenindeki yaşlı yüreği, bugüne kadar birçok acıya tanıklık etmişti. İçlerinde bir tanesi vardı ki kolay kolay unutulmazdı, unutulamazdı. En küçük oğluna hamileyken

halk takvimi karakışın on ikisini gösteriyordu. Gün aşırı yağın kar örtüsü bir metreya ulaşmıştı. Kendisi de eyvanındaki karları kürürken buzun üzerindeki karlara aldanıp kayıp düştüğünde omuriliği zedelemişti. Canı çok yanıyordu ama bunun hiçbir önemi yoktu. Hem eşi Vefa Bey hem de doktorlar gebeliğini sonlandırmak istese de kendisi bu teklifi kesinlikle kabul etmedi, onları dinlemedi. En sonunda hastane başhekiminin, “Ya sen sakat kalırsın ya da çocuk sakat doğar!” diye olası riskleri bildirmesi de kararını değiştirmeye yetmedi. Doğurdu ciğerparesini. Onun, son beşiği Veysel’in, doğduğu gün kendisi için bayram günüydü. Son beşiğine olan kavuşma isteği bedenine işte bu kamburu emanet bırakmıştı. Hem de bir ömür. Oğlunun hayatı için hayatının geri kalanını bu şekilde iki büklüm geçirmeye mecbur kalmıştı. “Bu şekilde yaşamak senin için zor olmuyor mu?” diye soranlara, “Ben, sırtımdaki bu kamburu bir yük olarak değil analık gururumla taşıyorum. Onun için bana eziyet değil meziyet veriyor. Anayım ben ana!” diye cevap veriyordu.

Pencere önünde otururken hayalleri geçmiş ile bugün arasında git gelleri yaşarken köy içinden kulağına kadar gelen uğultuyu “Bayram namazı bitmiş olmalı.” diye yorumladı. Kısa süren bir duraklamanın ardından yine geçmişe duyduğu özlem belirdi yorgun yüreğinde. Her Bayram namazı çıkışında hep böyle heyecanla beklerdi onun gelmesini. Ama bugün gelmeyecekti. Yalnızlığına çare olmasını ne de çok isterdi. Her şeyi, yaşadıklarını, yaşayamadıklarını dahası yalnızlığını yüklediği o üç kelime yüreğinin derinliklerinden çıkıp döküldü dilinden: “Af Allah’ım af!” Sonrada “Vefa ’sız geçen bu kaçınıcı Bayram?” diye sordu yaralı gönlüne. Kısa bir muhasebenin ardından diliyle cevap verdi. Sadece kendisi duydu bu cevabı: “Yedi.”. Asiye Ana’nın bu halini birisi görse “Bu kadın kendi kendine konuşuyor.” derdi. Yaşlı kadın kuşağının arasına sıkıştırdığı küçük tuşlu telefonu çıkarıp tahta masaya bıraktı. Sonra da onu, daha iyi çeksın diye cama yasladı. Onun çalmasına, en çok ta bugün çalmasına, ne kadar da çok ihtiyacı vardı. “Dört evladımın dördü de memleketin dört bir yanındadır. Beni arayıp ulaşamazlarsa çok üzülürler. Belki de daha sonra aramaktan vazgeçerler. Bu sefer de benim yüreğim yanar. En iyisi çalar çalmaz telefonu cevaplamaktır.” diye düşündü. Bu yüzden telefonu tekrar eline aldı. Ona manalı manalı baktı.

“Ah ne olur bir okuryazar olsaydım da aklıma geldiklerinde yürek parelerimi arayabilseydim. Oysa şimdi oturduğum yerden onların aklına düşmeyi bekliyorum.”

Yine gözleri buğulanmıştı. Gerçekten de Asiye Ana’nın okuryazarlıkla ilişkisi rakamları ve parayı tanıyacak kadardı. Bu duruma çok üzölmüyordu. Gördüğü gençlere okumalarını tavsiye ediyor, kendi hayatını onlara örnek veriyordu. Elindeki telefonu kullanmayı açıp kapatacak kadar biliyordu. O yetiyordu şimdilik kendisine. İhtiyacı olduğunda telefonu eline alır iki büklüm beline, yaşlı bedenine aldırmadan doğruca komşuya gidiyordu. Açtırır telefonu, arattırır canlarını. Yalnızlığına ortak ederdi karşıdan gelen yürek sızılarının sesini. Bayram gelmiş neyime, kan damlar yüreğime diyerek isyan kokan cümleler kurmaz, “Her halime binlerce kez şükür.” diyerek bunu diliyle ıkrar,

kalbiyle tasdik ederdi.

Daldığı yerlerden, gittiği diyarlardan kendisini toplayıp ayağa kalktı. Masanın kenarına yasladığı bastonu eline aldığı anda yine rahmetli Vefa Bey aklına düştü. Her şey onu hatırlatıyor, her yol ona çıkıyordu sanki. Ne de olsa bu bastonda ondan yadigârdı. Ağır adımlarla odasına varıp sandığı açtı. Dilinde yer etmiş olan şükran dolu sözlerle önceden yaptığı hazırlıklarını çıkardı. Önce bir miktar iki yüz liralıkları kuşağının bir yanına sonra da yüz liralıkları da diğer yanına koydu. Elini kuşağının içine her attığında birer tane kağıt para çıkartacak şekilde ayarladı. En sonunda da yeleğinin cebine yirmilikleri koydu. Düşmesin diye de kancalı iğneyle ağzını güzelce tutturdu. Sonra kuşağının içindeki paraların yerlerini iyice ezberledi. Kendi kendine de. “Bayramdır; genci yetişkini, kızı kızanı, özellikle de çocukları sevindirmek lazımdır.” diyerek odadan ayrıldı.

Yedi bayramdır aynı şeyi yapıyordu. Bu bayramda da genç kızlara ve erkeklere iki yüzer lira, orta yaştaki çocuklara ise yüzer lira harçlık verecekti. Köyün bütün çocukları ve gençleri Asiye Ana'nın bu geleneğini bildikleri için gelir hem onun elini öperek hayır dualarını alırlardı. Hem de harçlıklardan paylarına düşenden nasiplenirdi. Bazı küçük çocuklarda Asiye Ana'nın huyunu bildikleri için iki defa, üç defa kapıya gelir, harçlık almaya çalışırlardı. Alırlardı da. Yaşlı kadının fark etmediğini düşünse de aslında yanılıyorlardı. O, bu durumu fark ediyordu. Bu sebepten dolayı yeleğinin cebine koyduğu yirmi liralıkları ikinci, üçüncü defa gelen küçük yaramazlar için ayırmıştı. Onların kalbini kırmaz, geleni boş geri çevirmez, onları asla utandırmazdı.

Sandalyeden kalkıp mutfağa doğru ilerlerken çalan kapının sesine mukavele etmek için adımlarını hızlandırmaya çalıştı. Kapıya varmadan kapı tekrar çalınmıştı. Belli ki dışardaki sesin sahibinin acelesi vardı.

“Asiye Ana! Kurbanlık koçları getirdik. Gel, vekâletini ver de keselim kurbanları”

“Geldim muhtar oğlum, geldim.”

Muhtarın hanımı Sündüs, açılan kapıdan içeri hızlıca girip Asiye Ana'nın koluna girdi. Ona yardımcı oldu. Beraber eyvana kadar çıktılar. Vefalı komşusu bıçaktan tekneye, ipten su kabına kadar her şeyi hazır etmişti. Niyet edip vekaletini verdi. İlkini “Üzerime vacip olan kurbanımı kesmeye, kestirmeye” diyerek, ikincisine de “Eşim rahmetli Vefa Bey'imın niyetine kurbanı kesmeye, kestirmeye.” diyerek muhtara vekâleti verdi. Sündüs hem muhtara yardım ediyor hem de hem de Asiye Ana ile sohbet ediyordu. Daha sonra yaşlı kadın içeri girdi. Dayanamıyordu Vefa'nın kurbanına bakmaya. Duygularını belli etmemek için içeri kaçmıştı adeta. Nasıl duygulanmasın! Yedi yıldır onun adına da kurban kesiyordu. İçinden geliyordu, ona karşı kendisini vefalı göstermek ve borcunu bir parça ödemiş olmak için bunu yapıyordu. Rahmetli yıllarca çalışıp sonunda emekli olmuştu. Ama sadece üç aylığını almak nasip olmuş, gerisini almaya ömrü vefa etmemişti. Ahtı vardı rahmetlinin, geleceğe dair hayalleri de.”

“Önümüzdeki ilk Kurban Bayramından itibaren artık kurbanı çift keseceğiz. Biri sana, biri bana. Maaşımı alınca kurban paralarını ayıracağım. Geriye kalanın üstünü tamam-

layıp bir tam maaşımı kapıma gelenlere, -çoluk çocuk, genç yaşlı veya kadın erkek ayırımı yapmadan ihtiyaçlı kişilere- dağıtacağım. Ne de olsa verdiklerim benle gelecek.” Böyle söz vermişti kendi kendine lakin o ilk Kurban Bayramı’na varamamıştı. Ne kurbanı çiftleyebilmiş ne de ilk maaşını dağıtabilmişti. Hakk’a teslim etmişti canını. İşte Asiye Ana’yı kaçarcasına içeri götüren duygular ile aklına geldikçe yüreğine ağır gelen düşünceler bu düşüncelerdi. Her zamanki yerine oturmuş kulağı telefonda gözü uzaklardaydı. Kapıdan gelen Sündüs’ün sesiyle daldığı derinlerden çıkıp gittiği uzaklardan dönüp kendine geldi. Sese kulak verdi.

“Etlere bir kısmını hemen halledip sobanın üzerine atayım, pişmeye başlasın değil mi Asiye Ana?”

Aslında Sündüs’te nasıl bir cevabın gecikeceğini biliyordu. Onun için sorusuna olumlu cevap almış gibi işine koyuldu. Genç gelin hem sobayı yakıyor hem de Asiye Ana’ya yaptıklarını anlatıyordu.

“Rahmetli Vefa Amcanın kurbanını dokuz aileye paylaştırdık, seninkinin de yarısını eve getirdim. Kalan yarısını da beş aileye pay ettik. Evlerine de ulaştırdık.”

“Sağ ol kızım” dediğinde gözlerinin içi gülüyordu bu sefer. Son zamanlarda belki de hiç bu kadar mutlu olmamıştı. Sündüs devam etti.

“Aslında bakarsan sen Vefa amcaya üç yıl yatakta baktın. Altını temizledin, ellerinle onu besledin, suyunu bile sen içirdin. Velhasıl ona her daim dayanak oldun. Onu hiçbir zaman kendine yük olarak görmedin. Onun sende hiçbir hakkı kalmamıştır diye düşünüyorum. Dağıtma işini azaltsaydık, buzdolabına da biraz et koysak iyi olur. Yazın belki de gelinlerin, torunların gelirler. Sonra lazım olur. Ama anladığım kadarıyla yüreğin böyle rahat ediyor. Bu da senin tercihin tabi ki de.”

Asiye Ananın yüzü gerildi. Az önceki tebessüm yerini korkuya ve telaşa bırakmış gibiydi. Belini, yapabildiği kadar doğrultup Sündüs’ün yanına vardı.

“Ah benim yavrum ah! Bak bu ev, bu maaş, bu düzen hatta aha bu bastona varıncaya kadar her şey ondan bana kaldı. Onun yüreğinin güzelliği yüzünde, ahlakının güzelliği davranışlarındaydı. O benim kolum kanadımdı. Onun çalıştıkları ve biriktirdikleriyle ayakta duruyorum. Onun kazandıklarıyla yine onun için tasadduk ediyorum. Şu üç günlük dünya da neyim varsa bana ondan kaldı. Hiç kuşa kanadı, insana kolu yük olur mu?”

“Elbette olmaz Asiye Ana!”

“İşte benim kızım; Vefa benim kolum kanadımdı. O göçtükten sonra kolum kanadım kırıldı. Vefa’sız geçen yıllarım, ömrümün en ağır yılları oldu. Onun için, Vefa için, keşke daha fazlasını yapabilsem!”

Hüzün odanın her yerinde, yaşlar çehrede, hıçkırıklar seslerde kendini iyice belli etmişti. Artık her şey aşikârdı. Geçmişin özlemi de ona gösterilen vefa da. Yaşlı kadın, Vefa’dan ayrıldıkça ona kavuşmanın yakın olduğunu bildiği için kendisini teslimiyet makamına havale edip kulaklarını elindeki telefonundan gelecek sese odakladı. O telefonun en kısa zamanda çalması en büyük arzusuuydu.

Kuyusuna Düşen

ARİF SEMİH SULUBULUT

“Buyurun, buyurun Üstat.”

Onu böyle karşıladık. Yinelenen iki davet nidasına iliştirilen bir yüceltme sıfatı. Nidalar, durgunluğa gömülen zihnimiz ve hissizliğe çekilen kalbimizin ürettiği ilk sözlerdi. Bunca zaman içinde hep övündüğümüz hareket tavrı, bu iki gücü buluşturduğumuz iddiasından kaynaklanmıyor muydu? Karşılama esnasında da tıpkı böyle yaparak, muhtemelen bilinçsiz bir ifade fonksiyonuyla, işte tam bu sözleri etmiştik. Ama bu bir örtüydü şüphesiz. Akıl ve kalp. Büyük buluşmanın uçlarını temsil eden sözcükler nice vakit düşmemişti ağzımızdan.

Gerçekte hangi katmanına ermiştik ki bu birleşimin, şimdi onu gizlemeye, kusursuzca örtmeye çalışıyorduk? Söylemem gerekir ki son derece hazırlıksız yakalandığımız bir karşılama töreniydi bu. Hatta böyle bir törenle yüz yüze geldiğimizi, ancak kapıyı açtığımız anda kavramış yahut o bilinçsiz nida sözleri ağzımızdan çıktıktan biraz sonraki anda idrak etmiştik.

Misafirimizin karşılanmak üzere çaldığı ortada olan bu kapıdan sunulacak bir yüceltme sıfatına ihtiyacı var mıydı? Hem bu gelen kişi karşılanmak niyetinde miydi acaba? Değilse kapıyı neden... Üstelik böyle akşam vakti... Israra yeltenmeyen tek bir kuvvetli vuruşla çalsın... Bir yeniden düşünme faaliyetinin baş göstermesi an meselesiydi. Fakat ben zihnimin etrafında dolanan düşünsel faaliyet kıpırtısına yol verecek sakinlikten uzaktım.

Midem bulanıyor, gözlerim kırpışıyor, ellerim titriyor, ruhumun uzaklara kaçmak için çırpındığını duyuyordum. Bu sırada misafir içeri alınmış, salondaki köşede oturuyordu bile; kanepeye tenezzül etmeden yere kurulmuş, ev sanki onunmuş gibi düzenin sırtına çökmüştü. Düzenimiz, uçları zorlukla buluşturulan hatlardan iyi kötü akmaktaydı bu vakte dek. Ama şimdi salonda bağdaş kuran misafirden başışık kalamazdım. Bu du-

rum dejavunun tam tersi bir duyguya, bu ânı daha önce hiçbir şekilde yaşamadığım hissine kapılmama neden olmuştu. Epey eskide kalan bir anıya aniden giriş yapmanın tedirginliği ve o anıdan öyle aniden çıkamayacak olmanın verdiği korkuyla, çaresizce ve çekinerek oturuyorduk.

Kendime ufak aralıklar bulmaya çalıştım. Susamışlar mıydı, bir bardak soğuk su getirsek miydi, istirahat mi geçmek isterlerdi, yatağı hazırlarsak mıydı hemen... Gidip su hazırlarken ansızın gelen bu misafirin kim ve neci olduğunu çıkarmaya çalışıyordum. Bağdaşını toparlayıp, ikram ettiğim suyu kanmadan ve telaş belirtisi göstermeden içti. Bu arada yatağını serdim, yer yatağıydı. Lambayı söndürdük ve odanın kapısını onu incitmemeye özenerek sessizce kapatıp, nihayet evin kalan kısmında yalnız kalabildik. Hiçbirimizden çıt çıkmıyordu.

Dillerimiz kapının diliyle birlikte birer kilide sokulmuştu. Acil durumlarda hemen herkesin yapacağı gibi, uykudan kolayca feragat ettik. Yine pek çok kişinin başına gelen bu mahrumiyetle geceye usulca girip, geceden aynı temkinle çıkmak üzere öylece kaldık.

Neyse ki susmak, konuşmaktan daha çok işimize geldi. Konuşmaya çalışsak bunu bazarırdık şüphesiz, fakat durumun ilginçliğini kritik etmekle kalacak, mahiyeti anlamak yolunda idrakimize perdeler çekmekten başka kazanç sağlayamayacaktık. İyi ki konuşmadık. Bize bu gece düşünmenin değil hissetmenin kucak açtığını düşünüyorduk. Yeryüzünün تنها saatleri, çırpınan hayat sahiplerinden yalnızca bunu istemez miydi? Konuşmamanın bir adım ötesi susmak, susabilmenin ötesiyse hissetmektir. İçerideki bir takım sezgisel dönüşümler bu sayede mayalanır.

Bu akşam sularında büyük bir av yakalamış olmalıydık. İlk his buydu sanırım. Fakat ne türden bir hasılat yaptığımızı anlamadan, oltadaki avı evirip çevirmeden, sağını solunu kurcalayıp bakmadan, yakaladığımız hâliyle salonda bırakmıştık onu. Günlük düzenin misafire göre yeniden şekillenmesinden farklıydı bu kez, sanki biz onun misafirleriyiz gibi gözlerinin içine bakıyor, ondan yat, kalk gibi kısa emirler bekliyorduk. Bu yazıyı yazmak için o akşamdan itibaren başlayan olayları tekrar düşündüğümde, ortada bir av varsa bizim onu değil, onun bizi yakaladığına kanaat getirecektim.

Şimdilik tanıdık, telaşsız bir şeyin içindeydik: Gece. Buyurun, buyurun gece, evvelce siz buyurun. Sizin yeriniz hazır, uyku çöken bizlerin üstü, yanı, ötesi berisidir sarınacağımız yerler. Uyku çöken bizler, uyku çöken biz, uyumak... Derken uyuduk. Hepimiz aynı anda, tüm duyargalarımızı kapatarak uykuya daldık. Sanki uyku beraberce dalınabilen bir nehirdi. Tek şart el ele tutuşup üçe kadar bir ritimde saymaktı. Uyumak için yatağa uzandığımda birden bu eylemi yapmakta tek kişi olmanın zaruretini duydum. Ölmek,

gölmek, sevmek...

Bunların her birinin de ancak ve ancak kendi başımıza olagelen eylemler olduğunu düşündüğümü anımsıyorum. Aynı zamanda uyku şehri kuşatacak bir dinginliği bulamayacağımı da anlamıştım. O ıssız şehrin surları etrafında efkârla dolanıp duracaktım. Nitekim bu geceden bir damla uyku girmedi gözüm. Bakışlarımı tavana dikerek izleyip durdum. Gece bir deniz ve uyku o denizde yüzmekse, en fazla kıyıda ayaklarımı ıslatmıştım. Belki birkaç kulaç atıp, birkaç defa nefes denemesi yaptım, o kadar. Ne derinlere dalabildim, ne açıkları görebildim. Rüyaya benzer, fakat bir mevzu dâhilinde kümelenmeyen, yanıp sönen fişekler tarzında görüntüler geçti gözümün önünden, bazıları dikkate alıp büyüttüm. Bunlardan birinin sırtına binsem, yarı isterik yarı bilinçli ifadelerin ikametgâhı olan uyku şehriyle aramda uzanıp giden denizi de aşabilirdim belki. Girmeye çalıştığım şehrin bildiğimiz uzayın dışında bulunduğunu işaret eden, henüz gelişimini tamamlayamadan doğmak zorunda kalan cılız bedenleri içindeki ceninlere benzeyen belirsiz görüntülerden bazıları ise hiç dikkate almadım. Ufacık fitillerini de kendim söndürdüm.

Bu fitillerin üstüne topuğumla basarken, kendimi astığı astık kestiği kestik bir külhanbeyi kuvvetinde hayal ettim ve nihayet sabahı buldum. Yine de uyumuş olacağım ki şimdi uyandığımı fark etmişim. Sabah bir kara parçasıydı ve uyanıklık o karanın üstünde yapılacak tüm eylemlerin başında gelen yürümek fiiliyle anılıyordu. Sınırları çizilmiş diyarlarda yürümek, tekinsiz gecenin açık sularında yüzmekten çok daha kolaydı elbette; çok daha fazla insanın, çok daha ustaca icra edebildiği bir fiildi yüzmeye nazaran. Bu fikirler zihnimin geceden kalan artıklarıydı. Şimdi yapılması gereken ve yeni bir güne de yakışacak olan şeyin, sabaha dair yeni fikirler üretmek olduğunu bildiğimden harekete geçmeye çalışmalıyım. Uykusuzluktan şişen gözlerimi ovarak, deniz artığı fikirleri güçlkle tutundukları kıvrımlardan savuşturdum.

Gözlerim açıldığında vardığım bu yerin sahiden bir sabah olup olmadığını kontrol etmek için, gece boyu peşimden sürüklediğim bedenimi yokladım. Beden ile bilinç beraber hareket edebiliyorsa, kendimi sonsuzluk diyarının bahçesine henüz uğramamış sayabilirdim. Evet, sabahtı ve hayattaydım. Bu da iyimser bir bakışla, sabaha ve hayata dair şöyle böyle yeni bir fikir sayılabilirdi. Doğrudum fakat üstümü başımı doğrultmaya girişmedim. Aceleyle kalkıp koridordan geçerek salonun kapısına geldim. Bu bir sabah olabilir ama bakalım çünkü de sahiden bir akşam mıymış? Karşılaştığım durum aslında şaşılacak herhangi bir tarafı bulunmayan, her türlü aşırılıktan yoksun, son derece normal bir ev hâli olmasına rağmen, geceyle birlikte silinip gitmesini arzuladığım dün akşamki olayın gerçekliğini yüzüme vurduğundan korkmuştum; salonun kapısı kapalıydı. Son bir umutla eğilerek kapının kanadı ile kasası arasındaki metal parça-

yı görmeye çalıştığımda, kilidin çevrili vaziyetini görmekle dün akşamın hayal ürünü oluşuna dair son ümidimi de yitirdim. Çaresizce nefesimi tutup anahtarı döndürerek kilidin dilini içeri çektim.

Bir siluet. Eğilmiş miydi yoksa ciddi şekilde kambur muydu anlayamadığım, omuzlarına dökülen saçları darmadağınık, perişan bir kıyafete sarınmış sıska bir beden. Kapıyı açmama rağmen yüzünü kaldırmamıştı. Bundan cesaret alarak ona dikkatle baktım. Kambur değildi fakat gözleri bozuk olabilirdi. Çünkü uzun parmakları arasında tuttuğu kitabı okumak için neredeyse içine girecek kadar eğilmişti. O sırada yan taraftaki mutfaktan gelen seslerle beynimden vurulmuşu döndüm. Aslında dünden beri kafamın içinde bir karıncalanma hissi duymaktaydım, uykusuzluğumun nedeni de muhtemelen beni son derece yoran bu histi. Migren teşhisi yıllar önce konan biri olarak bu tarz ağrılara karşı umursamaz bir kabul edişle boyun eğmem gerekir. Ama bu hissin peşini kovalasam sıradan migren belirtisiyle değil de, son günlerde musallat olan başka türden bir karıncalanmaya tesadüf edeceğimi biliyordum.

Mutfağın kendisinden mi yoksa oradaki ev arkadaşımın rahatsızlık duyduğumu kestiremeden, çıldırılmış vaziyette mutfağa girdim. Arkadaşım sükûnet içinde, her zamankinden de bariz bir mutlulukla yumurta çırpıyordu. Onun burada olmaması gerekirdi. Yani iki o'dan birinin olmaması. İkisi aynı anda, aynı evde bulunamazdı. Ama arkadaşım gayet sakinlik ve huşu içindeydi.

“Buyur gel” dedi arkasını dönüp gülerek. “Misafirin geldiğini neden söylemedin akşam? Dillere destan bir kahvaltı hazırlıyorum şimdi, biraz geç kaldık ama.”

Vurdumduymazlık boyutundaki rahatlığı sinirime dokunmuştu. “Misafir?” diye yineledim kızarak.

“Evet işte, misafirin” dedi. “Görmedin mi yoksa? Salonda bir şeyler okuyor.”

Hemen sonra, sakinliğinin beni de yatıştırdığını fark ettim. O ilk çıldırma dalgasının sağduyuma çarptığı kıyıdaki savruluş da dağıldı gitti. Her şey yeniden normaldi sanırım. İki o sorunsuz şekilde buluşmuş muydu? Arkadaşım ve misafirim birbirlerini görmüş ve seslerini çıkarmamışlardı. Deprem falan da yaşanmamıştı evde. Kuruntularım boşa mıydı yani? Alnımdan soğuk bir ter boşandığını hissettim. Hâlâ mutfağın eşliğinde duruyordum. Tam elimi alnıma götürüp terimi silecektim ki, belime şöyle bir dokunup sıçrayan başka bir elin farkına vardım. Buradan yak.

“Hişt, bu ne hâl” diye yüksek tonda bir kahkahayla atıldı üstüme bu elin sahibi. Yabancı değil, onu da tanıyordum. Arkamdaki diğer arkadaşım da misafirden ve misafir de

ondan haberdar ise, çıldırmamak elde değildi artık. Hiçbir şey elde değildi ve şöyle dedi:

“Misafirin gelmiş birader, sen hâlâ uyku semesi dolaşıyorsun ortada.”

Kendimi toparlamaya çalıştım, sonuçta içeride bir misafir vardı ve arkadaşlarım onu ağırlamak için yardım ediyordu. Belli belirsiz bir minnet duygusu dolandı içimde. Tam normale dönecektim ki konuşmalarındaki bir gariplik dikkatimi çekti. Aramızda nasıl bir bağlantı kurmuş, onun benim misafirim olduğunu nereden çıkarmışlardı? Bu evde bir tek ben yaşıyor değildim ya. “Bir misafirimiz gelmiş.” demeleri gerekmez miydi Allah aşkına? Sabahleyin onunla konuşmuş ve yalnız benim misafirim olduğuna dair ağzından bir laf mı almışlardı? Bu arada onları karşıma oturtup, “arkadaşlar yakında bir misafirim gelecek...” diye başlayan anlatımlarda bulunmamıştım. Belli ki bugün de dünün devamı ve ben engelleyemeyeceğim bir dizi düşünsel faaliyet alanına son hız çekilmekteydim. Bu girdabın ortasında başımı ellerimle sararak, fırtınanın bitmesine kadar durup beklemek geçti içimden. Fakat ellerimi kaldırmak için bile kıpırdamadım. Dış kapıdan gelen tıkırtı dengemi iyiden iyiye bozmasa kıpırdamazdım da.

Kapı tıkırtılarının peşine düşmek benim vazifemmiş gibi, hemen atılarak arkamdaki arkadaşımı yana çektim, koridora çıkıp kapının yanına usulca vardım. Paltoları kenara iterek gözümü dürbüne dayamıştım. Bu arada söyleyeyim ki, paltoların bir hayli çokluğu dikkatimden kaçamazdı. Bu kadar paltomun olduğunu sanmıyordum çünkü.

Kapı askısı tıka basa dolmuş, bazıları birbirinin üstüne asılmış vaziyetteydi. Dürbüne ulaşmak için teker teker kenara çekiyordum onları ve bu işi her ihtimale karşı sessizce yapıyordum. Arkalara doğru giyip giymediğimi hiç hatırlamadığım paltolar gördüm. Birkaçının boyu iyiden iyiye küçüktü, çocuk kabanlarıydı daha çok. Paltoları öyle sessizce çekmeye çalışıyordum ki, istemsizce saymışım onları. Tam yirmi yedi tane. Velhasıl gözümü dürbüne dayayabilmişim ki, bu esnada hayatımın son derece ilginç bir kaydıyla yüz yüze geldiğimi hissettim. Tabi hayatımın kaydı tutuluyorsa ve ben bunun farkına henüz yaşarken varabilirsem.

Dürbünde gördüğümü anlatmadan önce, o esnada aklıma düşen bir konudan bahsedeyim. Sanki o anda mutlaka erişmem gereken bir bilgiymiş gibi eve ne zaman geldiğimi zihnimde araştırmaya başlamıştım. Dün akşam kapıyı açtığıma göre içerideydim. Ne zamandan beri devam ediyordu peki bu hâl, en son ne zaman dışarı çıkmıştım? Kan tekrar beynime sızdı. Hiç dışarı çıkmamış olabilir miydim? Bir dışarının olduğu olgusuna nasıl kapılacaktım ki yoksa! Dışarı der demez zihnimde bunca şeyin canlanmasına ne demeli? Mesela şu migren teşhisi, onu kendi kendime bu evde koyacak hâlim yoktu ya. Sırf dışarı diye bir kelimenin varlığını bilmem bile, ona dair malumatımın kanıtı değil mi? Bir şey daha biliyordum ki; şu tıkırtı olmasa, bu dışarı olgusu aklıma hiç mi hiç

gelmeden yaşayabilirdim. Sanırım beni şüphelendiren de buydu. Çünkü bu kelimenin zihnimde uyandırdığı çekimler son derece kuvvetliydi, öyleyse bu kuvvete karşı koyabilecek güçte miydim ben? Kendimde böyle bir gücü göremediğimden, yine kendimden şüphe duymaya başladım.

Güçlü bir kelime biliyorum, aynı zamanda bu kelimeye karşı kendi zayıflığının da farkındayım; fakat bir şekilde bu müsabakayı bu vakte değin galip götürmekteyim. Şu tıkırtıyı duyana dek. Nihayet kuvvetli çekimlere sahip bir dışarının olduğu ve fakat benim bundan habersiz yaşamakta olduğum için onun tesirinden de bir nebze kurtulduğum yönünde, iki taraftan da makul bir cevap geliştirdim ve kendimi bu acele yanıtı inanmaya zorladım. Dışarının seslerinden birini duymaktaydım işte, inkâr edemezdim. Evet, bunda bari şüphem yoktu. Tıkırtı, kapının öte yanından geliyordu.

Kapının hemen arkasında, onun iç taraftan sınırına dayanarak dürbünden bir kez daha gözledim. Ayna veya mercek yanılgısı mı, hayır, karşımdaki düpedüz başka bir gözdü. Kapının ardındaki bu gözün gerçek anlamda başka veya en azından yeni diye tarif edebileceğim bir sifata haiz olduğunu anlamıştım. İnsan gerçek bir başkayla karşılaşmadan, etrafındakilerin kendiyile ne kadar benzer olduğunu kestiremiyor. Etrafım ve ben, ne kadar da benzeriz öyle. Sanki onları ben... Sanki onlar benim zihnimden... Sanki ben bütün bu... Hadi canım. Evet, hadi canım, ben de böyle derdim demine kadar. Etraf ve ben birbirimizin aynıyız ha! Üstü kapalı sözlerin çıkacağı yer burası değil mi?

Uzatmaya hacet yoktu. Ev arkadaşlarımla gözleri ne olacak peki, ya misafirin kitaba gömülen gözleri! Onların da bana benzeyecek hâlleri yok ya! Elbette yok, fakat bir kez tetkike daha ihtiyaç duysa da, evin içindeki en ufak şeyden en esaslı unsura değin, bir şekilde ve hatta fena hâlde benden bir parça barındırdığını tahmin ediyordum. Benzer bir boyayla boyanmış, hiç değilse uzun süredir aynı koşullara tâbi olmaktan kaynaklanan gelişigüzel bir ünsiyet peyda etmiştik. Mümkünün üstünde bir ihtimal boyutu olsa gerek bu. Üstelik dışarıya karşı aniden yabancılaşmamı da açıklayabilir. Daha önce, hep bu benzer boyanın tesirinde, bir örnek renklerin içinde yaşayıp gitmiş ve bu bir örnekliğin farkına dahi varmamışsam... Mümkündü, evet. Bu basit imkân hadisesi, tüm bu evi başıma yıkabilecek kuvvettaydı. Peki bu şey, benim bunca yıllık evimi başıma yıkarsa ben ona ne yaparım? Ne yaparım ha... Hiddetle yumruğumu sıkıştırdım ki paltolardan biri az kalsın üstüme düşecekti. Bunca yıllık evimin başıma yıkılması, diye ürpertiyle düşündüm. Kaç yıllık evim sahi, yirmi yediyi dolduracak bu yıl.

Sayılar kelimelere nazaran içimde hep daha geriden gelen çağrışımları tetiklese de, bu sefer dank diye beynimin ortasına çakıldı o düşünce. Kimini giydiğimi dahi hatırlayamadığım paltoların sayısı hayattaki yalnızlık ve kayıtsızlığımı temin eden sağduyunun üstünde sarkaç gibi üç dört kez salındı ve her bir salınımında o ince ipi tiftiterek sonunda

kopardı. Belki de bu şaşkınlık yüzünden kapıyı çalan adamı gaipten haberler taşıyan bir falcı zannettim kim bilir.

Kapının ardındaki de gözünü dürbüne dayamıştı. Aslında ses de tıkırtı falan değil, tıklatmaydı. Kesik kesik devam ediyordu öncelikle. Canlı bir varlığın işiydi demek ki, çünkü vuruşlar mekanik bir düzenden yoksundu. Hadi canım, bu dediğime kendim de inanmam. Mekanik vuruşlar, hele de kalpteysel canlılığın temel belirtisi değil midir? İşte bakın size dışarının varlığını kanıtlayan bir başka harici tıp bilgisi. Teşhise yeltenmeyen bir rahatlıkla sese kulak verdiğimde, bunun çok tanıdık bir ses olduğunu çıkarmam zor değildi. Biri kapının gövdesine gövdesine vuruyordu. Dürbüne dayadığı yüzünü uzaklaştırdığında seçebildiğim kadarıyla orta yaşlı biriydi. Yüzünü seçebilmişim ama bu yüzde hiçbir bildik ize rastlayamamışım. Tabi içinde bulunduğum durumda sabah sabah kapımı çalan, orta yaşlı bir yabancıyı kabul etmem beklenemezdi. Bu ziyaretin dün akşamki misafirle alâkası da bariz gibi gelmişti bana.

Bu esnada birden ölümden korktum. Ölmekten değil, ölümün kendisinden. İnsan bir şekilde ölür, acı veya tatlı. Ama bu eylemle beraber içine daldığımız ölü deniz... Yüzme de bilmiyorsak... Ne tarafa, hangi yöne gidilir, birbirinin aynı o tekrar eden dalgaların hangisine itibar edilir ki! Kim bilir, belki de mezardaydım. Bir mezar-ev, kabir-haneydi burası. Misafirle bakiştığımız akşam boyunca, bu vaktin bir kıyısında ruhumu teslim etmiş olmam işten bile değildi.

Gelip kapımı çalanlar da buna işaret ediyordu. Çiçek dikenler, toprağını havalandırıp sulayanlar. Hayat saçan avuçlarını, memat saçan toprağa bulamakla, bana karşı duydukları derin sevgiyi göstermeye çalışanlar veya belki de bu son sevginin de içlerinden çıkıp gitmesi için gayret sarf edenler. Hepsi de kapıma dayanıyor, dürbüne gözlerini dikip yumrukluyorlar. Konuşmak, kâinatın büyük bir sınır ihlali olacağından iletişime geçmiyorduk onlarla. Kapı bir daha açılmamak üzere kapanmıştı belki, çalıp çalıp gideceklerdi. Herkes sonunda pes edecekti bu evden. Çünkü kapının açılmaması bir yana, evin duvarlarına da bir renk, pencerelere bir saffet, çatıya bir halavet verdiği de söylenemezdi bunca hâl hatır sormaların. Apartmanın katlarından inip kapıya dayanıyor, âdettenmiş gibi sıraya girerek kapımı çalıyor ve çekip gitmek için yeniden sıralarının gelmesini bekliyorlar. Çalıp çalıp giderler. Elleri nasır tutana değin vuracak değiller ya.

Kapının da bir dayanma haddi var. Kalıcılık iddiasıyla topluluğun arasında hemencecik sıyrılanlar oluyor. Gitme sırası onlara geldiğinde kalma iradesi gösteriyorlar. Kimileri yeniden sıraya giriyor, kimileri eşikten bir an bile ayrılmıyor. Her boşlukta dürbüne kafalarını yanaştırmaya çabalıyorlar. Ama onları da pes etmeye ikna edecekti sonunda, mezar-evin vurdumduymazlığı. Burası bir mezarsa içeriye bunları ben mi almışım: bir arkadaş, bir başka arkadaş daha ve bağdaş kurup kitap okuyan bir misafir.

Neyse ki bir süre sonra adam arkasını dönüp merdivenlerinden yukarı çıktı, ben de rahatlayarak içeri döndüm. Alnımdan tekrar soğuk terler akıyordu. İçeri dönmüştüm, hangi içeri? Şu dışarıya göre vaziyet alanlardan birine mi? Mutfakta arkadaşlardan biri kahvaltı hazırlığına devam ediyor, öteki ise bacaklarını iki yana açarak sandalyeye ters bir şekilde oturmuş, laf yetiştiriyordu. Muhtemelen misafir de kitaplarına gömülmüştü.

Evde başka odalar da vardı ama onlar karanlık bir kısım gibi gelirdi bana her zaman. Şimdiyse o karanlık odalarda bulunduğunu tahmin ettiğim şeylerin, misafirin gelişinden itibaren geri dönülmez bir çelişki hâline girdiklerini hissediyordum; ev ile, sonra kendi aralarında, sonra doğrudan kendileriyle. Bu saf çelişki, henüz harici taarruzlarla iğdiş edilip bulanarak bir çatışmaya dönüşmemişti. Misafirin ise bu çelişkilerin kaynağı mı, yoksa zaten çürüyen ev için bir denge unsuru mu olduğunu ilk anda anlayamadığımdan, artık kestirmek güç. Misafirin gelişinin ikinci gününe dair anlatmaya değer şeyler bunlardan ibaret. Sonrasını ise anlatmaya ne kadar dayanabileceğimden emin değilim.

Günler hızla geçmeye başlamıştı. Geceleri o, gündüzleri ise ben odalarımızdan dışarı çıkmıyorduk. Ne yiyip içtiğini de bilmiyordum. Fakat ben mutfığa neredeyse uğramaz olmuştum. Bitkin, zayıflayan bir bünyeyle giderek misafirin beni tiksindiren hâline büründüğümü biliyordum yalnız. Geceleri sırf bu yüzden odamdan çıkıp, salonun kapısına giderek anahtar deliğinden onu gözlüyordum. Görünüşümün bu pespaye bedene tamamıyla benzemediğine ikna olmadan da yatağıma dönmüyordum. Bir gün, uzun zamandır beraber kalsak da pek selam sabahımızın olmadığı başka bir ev arkadaşımı salonun kapısında yakaladım. Galiba sesini bile ilk kez duymuştum. “Solaris” demişti fısıltıyla. Çok ilginç ki tam o esnada aklımdan Stanislaw Lem’in aynı isimli kitabı geçiyordu. Yüzeyi kaplayan bir okyanus vardı Solaris gezegeninde. Ziyaretçilerin benliklerinde saklanan sırları çözümleyen, onlarla bu yolla iletişim kurmaya çalışan organik bir okyanustu bu. Solaris’in hikâyesini durumumuza çok benzer bulduğumuzdan, kütüphanedeki çalışmalarımıza “SOLARİS ARAŞTIRMALARI” ismini verdik.

Evin karanlık kısmından bahsetmişim, koridorun sonundaki oda bir kütüphaneydi ve bana Solaris diye fısıldayan arkadaşla karşılaşmamızın hemen ardından kendimizi bu kütüphanede bulmuştuk. Bir bakıma asıl aydınlık sayılırdı burası. Salon ile mutfığın arasında ve dış kapıya açılan koridorun ortasından girilen oda. İşte bu kütüphane bir nebze olsun işe yarayıp, bana kendimi unutturdu diyebilirim. Oradayken kendimi hatırlama ihtiyacı duymadım hiçbir zaman. Daha insaflı bir tabirle iki olgu arasındaki mesafeyi daha da açarak, bunların cidden zıt olgular olduğunu kolayca kabul etmemi sağladı: İçeri-dışarı, misafir-arkadaşlar, kendim-etraf, canlılık-ölgünlük... Ölümün bir yokluk değil, yalnızca bir mekân değişikliği, evrenle yeni tür bir ilişkiye girmek olduğuna dair yazılar okudukça ferahlayıp sakinleştim.

Kütüphanedeki cilt cilt eserler, romanslar, novellalar, poetikalar, monologlar, mesneviler, hamseler, lügatler, rehberler bana yazılıyordu sanki. Ulaşılması hedeflenen yegâne okur bendim, diğer tüm okuyucu kitlesi bana göre şekilleniyordu. Başka türlü bir düşünce olsam, kütüphaneyi size anlatır mıydım? Günlerin geçmesine, birbiri ardına yeni güneşler doğmasına aldırmadan, kim bilir güneşimiz yanmaktan harap olup bir kırmızı deve yahut beyaz cüceye dönüşse de aldırmayacak olmanın bilinciyle, kapıya dayanan kimliği belirsiz orta yaşlı adamın ve onun mihmendarlığında tüm apartmanın giderek artan bir merakla yumruklamalarına da zerre kadar önem vermeden, kalıcılık iddiasında bulunanları daha ayak seslerinden tanıyıp ve onlara yalnızca içimden gülüp geçerek, kitapların sağladığı yararları aramı açacak başka herhangi bir müdahaleye de kapılarımı sımsıkı kapayarak, kendi içime çevrilen bir tekdüzeliğin himayesine sığınmıştım. Benzer hâller sezdiğim yeni arkadaşımınla hiçbir şeye aldırmadan misafirimizi araştırıyorduk.

Bu yeni arkadaşla kısa zamanda yoldaş olup çıkmıştık. Bizi çalışmaya zorlayan şey, her ne kadar umursamadığımızı söyleyerek birimizi yüreklendirsek de aralıklarla vurulan kapıydı. Aslında gidip tık diye kapıyı açabilir ve evden çıkabilirdik. Kendimize bu hapsi neden reva gördüğümüze anlam veremedik, kitap kurtları gibi sayfaların arasında gezinip duruyorduk. Hatta bir ara arkadaşım, kitapların bize kendilerini pervasızca açmalarının minnetini günün birinde mutlaka bizden isteyeceklerini, bu sebeple ihtiyat olarak bir yerlerden Kebikeç Muskası edinmemizin doğru olacağını söylemişti. Ancak her ne kadar yoldaş olsak da, meseleye bakışımız temel bir noktadan farklılık gösteriyordu. Yoldaşım salona giriyor, misafirle uzun sohbetler ediyordu. Bense tahmin edeceğimiz gibi, ilk birkaç günden sonra o acayip adama bir daha yanaşmamıştım. Yoldaşım misafiri gayet hoşsohbet ve entelektüel buluyordu. Öyle bir anlatışı vardı ki, salonda gördüğümüz adamların aynı kişiler olmasının imkânı yoktu. Bununla birlikte misafire hayran kalan yoldaşım, neler konuştuklarına dair bana asla bir sır vermiyordu.

Nihayet bu ketumluğu aramızı açtı. Solaris Araştırmasını bir müddet beraber yürütsek de, sonuca ulaştıracak bilgileri birbirimizden gizleyerek ortak çalışmamızı sürdürmedik. Tüm başarıyı tek kişinin elde edeceği çalışmaların hepsinde rastlanan ayrılık kavgasına yol açan da, yoldaşımın misafirle giriştiği anlamsız buluşmalar oldu. Kitapların bir sözlük gibi alfabetik şekilde sıralandığı raflardan sin harfine kadar ilerlediğimiz ve sıradaki harfe geçeceğimiz günün akşamıydı. Karşımıza hangi dilin alfabesinden bir harf çıkacağına yoğun merakı içindeydim. Kısaca açıklayayım ki, bu garip kitaplıkta düzen alfabeğe göre sağlansa da, harflerin isimleri farklı dillerden alınmıştı. Alfa ile başlamıştık. Neden Arapçanın Elif'i veya İbranice'nin Alef'i değil de, Yunancanın alfası seçildiğine dair en ufak fikir edinmemek doğrusu bizi üzmemişti. Çünkü diğer seçimler bize bunların tamamen rastlantısal bir şekilde tercih edildiğini göstermişti. Gerçi

arkadaşım bir defa “Sevgili yoldaşım, burada hem bir tercihten hem de bir rastlantıdan nasıl olur da bahsedebiliriz.” dediye de, zıtlıkları aşmak kütüphanede geçirdiğim daha ilk günlerden edindiğim bir beceri olduğundan, bu endişesinde yersiz olduğuna arkadaşımı ikna edebilmişim. Rastlantı ve tercih ikilisinin bir arada bulunması imkânlarına dair açıkladığım onca akıl yürütmeyi küçük düşüren çıkışına içerlemiş olsam da, onun misafirle yaptığı görüşmelerden kaynaklandığını düşündüğüm için bunun üzerinde durmadım.

Yine de o ayrılık kavgasından sonra binlercesini söylemek isteyeceğim sitemlerimin ilki olarak, buraya yoldaşımın o çıkışını yazayım. “Bütün bu akılcı yorumları bir tarafa bıraksak bile” diye açıklamıştı ona, “kütüphanenin bize sağladığı faydayı görmüyor musun? Bizi eve karşı bağışık konuma soktuğundan memnuniyetimizi nasıl büyük bir sevinç ve rahatlamayla dile getirdiğimizi hatırlasana. Şimdi kalkıp sırf şu saçma harf dizini yüzünden ona koca bir mantık hatası gibi bakmayı kesmelisin.” Ve arkadaşım bu noktada ikna olmuştu. Akılsız serseri. Zaten Kebikeç Muskasından bahsettiği an anlamalıydım.

O gün odamıza (kütüphaneye) geç bir saatte gelmişti. Ellerinde yepyeni bir heyecan, gözlerinde aradığını bulmanın sevincinden de öte, bunca zamandır çok yanlış bir yerde aradığını idrak etmenin abukluğu vardı. Hele o haz sonrası gevşemelere benzeyen mutlu yüzünü düşündükçe çıldıracağım. Bir şeyler söylemiş olmalı elbette, geç kalmasına dair açıklama kabilinden şeyler. Kapıdan girişindeki heyecana takılıp kaldığımdan ve belki de hemen ardından beni büyük bir çukurdan çekmeye çalışır gibi ellerini uzatıp “kalk” deyişinden olsa gerek, onu dinlemiyordum. Detaylarını anlatmayacağım büyük bir kavgaya tutuştuk. Rafları yere yıktık, kitapları birbirine kattık. Yoldaşımın adeta yalvararak ettiği sözler hâlâ kulaklarımda pis bir yaratığım sesi olarak çınlıyor. Yediği dayaktan bezip de kendisine merhamet göstermem için söylediğini anlamasam itibar edebilirdim belki.

“Bir sonuç yok dostum, her şeyi çok yanlış anlıyorsun.”

Elbette kanlı dudaklarından sökülen bu söz beni daha da çileden çıkardı. Aylardır sürdürdüğümüz çalışmayı bir çırpıda, üstelik o misafirin sohbetlerinin etkisinde kalarak nasıl hiçe sayabiliyordu? Ama bir yandan benim sert darbelerime hiçbir karşılıkta bulunmaya çalışmadığını da görüyor ve buna bir anlam veremiyordum. İçimi bir fikir kemirmeye başlamıştı. Yoldaşım dediğim arkadaşımın bu kayıtsız tavı acaba bana karşı güçsüzlüğünden mi, yoksa gerçekten de benim henüz ulaşamadığım bir bilgiye eriştiğinden mi kaynaklanıyordu? Öyleyse bu bilgiyi ona kim vermiş olabilir? Yeni ve asıl faili bulmam zor olmadı. Üzerindeki kudrete çaresizce boyun eğen ve bir emir kulu gibi fikrimi çelmesi için tekrar yanıma yollanan arkadaşım bu geç vakitte onun yanın-

dan gelmiyor muydu? Nefretim tek bir kişiye yoğunlaşmıştı artık. Salona gidecek ve aylardır süren bu oyuna bir son verecektim. Hınçla son bir kez yoldaşıma “hain” diye bağırdım, “satıcı, emek düşmanı, ödle” ve onu iterek yere düşürdüm. O esnada cebinden bir defter çıktı. Bunun benden gizli yürüttüğü bir çalışmanın notları olduğunu görmemle, kanın tepeme sıçraması bir oldu. Kütüphaneden çıkıp salona doğru çıldırma adımlarla yürürken, hain yoldaşımın defterinde gördüğüm birkaç cümle zihnimde yankılanıp duruyordu.

“Mutfak, salon, koridor, ev, misafir, yoldaş” diye yazmış sayfanın başına; sonra da bunlara basit anlamlar yüklemeye çalışmış. Herhangi bir şeyi sırf kendi içindekilerle anlamlandırma zafiyetine düşmeyeceğimizi işin başında belirlemiştik oysa. Koridoru adımlarken notlardan dikkatimi çeken bir kısım gözümün önüne geldi. “Üstat, kalbe dair...” Demek misafire böyle sesleniyormuş, üstat. Defterden gözüme çarpan son cümleyi düşündüm: “...akıl ile kalbin bir bedende bu denli çatışması, çoğu insanı cinnete...”

Salonun kapısında idim. Gece olduğu için misafirin odada olduğuna emindim. Bu kapının önünde anahtar deliğinden dikizlemelerim aklıma gelince tüm o dehşet ve çıldırmanın içinde, bir anlığına gülümsedim. Hemen ardından da bu zayıflık için kendime kızdım. Misafire bir kerecik kim olduğunu sormadığım halde bunca zamandır ondan neden korkmuş, onu tüm cevapsız sorularımın aktörü hâline getirmiştik ki! Salonun kapısını kırarcasına açtım. İşte orada, karşımdaydı. Onu en son aylar önce bu kadar yakından görmemden bu yana pek bir şey değişmemişti. Bir silüetten ibaret gibiydi hâlâ. Önüne mi eğilmişti yoksa ciddi şekilde kambur muydu anlayamadığım, omuzlarına dökülen saçları darmadağın, perişan bir kıyafete sarınmış sıska bir bedendi. Hınçla üstüne atıldım. Heyhat, misafirin yerinde yeller estiği gibi, elimde yalnızca siyah bir cübbe kalmıştı. Yırtık pırtık bu kıyafeti çekip aldığım, altında bir kitap duruyordu. Uzun zamandır unuttuğum, yoldaşla bile sözünü epeydir etmediğimiz, misafirin ilk akşamdan itibaren elinden düşürmediği o kitap bu. Belki de bu hain yoldaş, misafirle sohbet ederken bu kitabın sırrını keşfetmiş ve bana da kasıtlı olarak unutturmuştu.

Zihnim hızla çalışmaya başladı. O sırada yoldaşımın notlarındaki kelimeler gözümde tekrar canlandı. “Mutfak, salon, koridor, ev, misafir, yoldaş.” Bunlar sahiden de birer kelimeydi. Sadece, tam anlamıyla birer kelime. Yani biz, bu ev, yoldaş, onunla az önce olan kavgamız, dudaklarından süzülen kanlar, yediği dayığa rağmen o tatmin olmuş sırıtışı, hepsi birer... Artık ne yaptığımı kesinlikle bilmiyordum. Saçımı başımı yılmaya başladım. Günlerdir mutfağa girip tek lokma dahi yemediğimi söylemişim. Bu hâlin üstüne az önceki kavganın bitkinliği ve şimdi çıldırmanın eşğine geldiğimden yaptığım saçma sapan saldırganlıklar eklenince vücudumu ayakta tutmakta zorlandım. Aynı anda şiddetle üşüdüğümü hissettim.

Zafiyet geçiriyor olabilirdim. Misafirden arta kalan siyah kıyafeti biraz olsun ısınmak için üstüme aldım. Ne iğrenç bir hâle bürünmüştüm kim bilir ama şartlara en uygun hareket de buydu. Aynaya baksam, kaybolan misafire ne denli benzediğimi görürdüm. Zihnim bana bir iyilik yaparak cinnetimi öteliyor, bazı noktalarda hâlen sağduyuyla düşünebilmeme fırsat veriyordu.

Misafirin de bir kelime olup uçup gitmesini bekleyemezdim elbette, bir an için bunu düşünsem de saçmaydı. O kebiğeç masalları, zıtlıklar, alfabetesi değişen harfler kadar saçma; ama şimdi neden bu safsatalar bende tahammülü imkânsız bir iğrentiye sebep olmuyordu? Kendimi topladım. Evet, kapıdan çıkmış olmalıydı, kilitli değildi sonuçta. Hınçla salondan çıktım, dış kapıyı açtım ve aylardır kendimi kapattığım hapisten öteye ilk adımımı attım.

Karanlık sokaklarda onu aradımsa da, cılız lambaların ışığından başka bir şey göremeyince umutsuzlukla geri döndüm. Apartmanın aralık kapısından girerken başına büyük bir rüzgârın demir kapıyı örtmediğine sevinmiştim. Bir an önce evime, mümkünse kitaplığıma gidip yeni harfin hangi alfabeyle ait olduğunu öğrenmek niyetindeydim. Hain yoldaşın hâlen orada kanlar içinde yatıp yatmadığı aklıma gelince tiksintiyle yüzümü buruşturdum. Heyhat, dairemin kapısı kapanmıştı. Buraya kadar rüzgârın erişmesi mümkün olmadığından yine o hainin parmağını sezdiğim bir komplonun içine düştüğümü anladım. Sabaha değin kapıyı ısrarla tıklatıp dursam da duyan olmadı. Benim de dermanım kalmamıştı. Arada gözümü dürbüne dayayarak içeriye görmeye çalıştım. Sanki aylar geçmişti ama hâlâ aynı gecede idim. Gün ağarıyordu, sınırlarım da giderek zayıflamıştı. İçimdeki son güçle önce bir üstüme başıma baktım, o serkeş giysiler içinde, saçımı başımı yolmuş bir vaziyette, adeta kadidim çıkmış bir zafiyet hâlinde kapıya artık ısrara yeltenmeyen tek bir kuvvetli vuruşla vurdum. Oracıkta düşüp bayılmasam şu hainin not defterinin elimde olduğunu fark edecektim.

Velâdet

ÖZGE KORKMAZ

Patates çuvalı. Kırmızı. Üzerinde köpükler. Üzerinde suç lekeleri gibi beliren o beyaz köpükler. Çaresiz bir elin tuttuğu, çaresiz bir bedene değmiş ve az sonra tekrar degecek olan kırmızı patates çuvalı ve köpükler. Bir gözyaşı degecek onlara sudan önce, bir sessiz çığlık dokunacak. Sönüp gidecekler.

Hemşire, kapının önüne çıktığında kat boştu. Pencereye kadar yürüyüp küpeşteye tundu. Şehir her zamanki şehirdi. Işıklar göz alıcı, trafik yoğun. Hayat kaostan ibaret ama seviyorlar bunu, hayat bittiğinden bihaber. İnsanlar yoğun, insanlar hep yoğun, ellerini başlarına götürecek vakitleri yok. Ellerini başlarına bir götürseler zaten, alsalar ikisi arasına onu, bir dursalar, düşünseler görecekler. Görmek rahatsızlık verecek. Yapamazlar bu yüzden bunu, gözlerini kendi içlerine bile çevirmezler. Işıklardadır gözleri, sonsuzluğa meydan okur gibi dikilmiş gökdelenlerdedir. Elli sekizinci kata kadar çıkarken zorlanmazlar. Yükselmekten korkmazlar. İçeride soluk alıp verenlerden habersizlerdir muhakkak. Bu kent, herkesi sığdırır içine ama az önce gördüğü anne ile kızı sığdıramaz. Bu kentin kucasına sığdıramadığı kız, annesinin kucasına sığar bir aya kalmaz. Çünkü hayat. Çünkü tüketir. Çünkü bir anne çaresizse çuvaldan çare üretir.

Gözün gördüğünü silemezsin. Gözün gördüğü kalbe batır bazen. Ok olur, süngü olur, iğne olur batır bazen. Hemşire, kafasını kaldırıp tekrar dışarı baktı. Işıklar yanıyordu hâlâ. Gökdelenler fasulye sırtığı gibi gecenin karanlığına doğru yükseliyordu. İçkili partiler veriliyordu kiminde. Kiminde şirket, içine düştüğü durumdan kurtarılmaya çalışılıyordu. Gece bile büsbütün saramıyordu bu şehri. Geceyi dahi alt etmekte mahirdiler. Bir tek hastane sessizdi. Koridorlarda birkaç hasta yakını, odalarda birkaç yorgun düşmüş beden vardı. Yarın kemoterapi alacak olanlar için sabah, gelmesi hiç istenmeyen bir misafirdi. Banyolar, son kalan saçlarının uğrak yeri. Anneler için evlatlarını yıkamak, ağlamalarını meşrulaştıran tek eylem. Suyu karışınca gider her şeyin izi.

Hiçbir şey olmamış gibi tekrar içeri girdi. Nasıl olduğunu sordu genç kıza. Duş aldığını, biraz rahatladığını söyledi genç kız. Hemşire, sırasıyla kontrollerini yapıp değerlerini not ederken sohbete devam ettiler.

“Kitap okumayı sever misin?”

“Severim. Neden?”

“Kitaplığımı boşaltacağım yakın zamanda. İstersen sana da birkaç kitap getirebilirim, üzerine konuşuruz belki.”

Gülümsediğini gördü kızın. Yarın sabah tekrar gelip kontrolleri yapacağını söyledikten sonra iyi geceler dileyip odadan çıktı. Banyoyu toparlayan anneye takıldı çıkarken gözü. Kadın, elinde duran çuvalı bir suç aletini saklar gibi hızlıca arkasına götürdü. Yarısından azı kalmış kalıp sabun şimdi alenen ortadaydı.

Sabahın aydınlık yüzü pencerelerden içeri dolarken hemşire, nöbetini devredip hastaneden çıktı. Yorgundu. Otobüs durağında beklerken başka şeyler düşünmeye çalıştı, meselâ buzdolabında neler olduğunu. Geçen hafta yaptığı fırın köfteden kalma biraz kaşar peyniri vardı. Sebzeğin dibinde birkaç biber ve domates de kalmış olmalıydı. En iyisi bunları değerlendirip ekmekleri fırına vermek, dedi. Onlar kızarıırken kendisi de evi havalandırır, bir duş alır, sonra da çamaşırları makineye atardı. Bazı şeyler zamanın olağan akışı içinde, olanca sıradanlığı ile kalmalıydı.

Evdeki hesabın çarşıya uymadığı olsa da çarşıda yapılan hesaplar genelde eve uyardı. Hemşire fırınlanmış ekmeklerini yerken bir yandan da düşünüyordu: Şimdi zamanı mıydı? Sonra tekrar kendi cevaplıyordu: Şimdi değilse ne zamandı? Ara ara gaza gelip gümbürdeyen çamaşır makinesi tartışmayı sekteye uğratsa da kararını vermişti. Öyle ya, en iyi kararlar kahvaltı yaparken verilirdi. Çayını balkonda içti. Balkonu da karşı komşunun balkonunu görüyordu gerçi. Bu şehir, manzarasını bile kime gösterip kimden esirgeyeceğini iyi bilirdi.

Tezgâhtaki bulaşıkların makineye dizilmesi, ocağın silinmesi, sarı bezin önce ortadan ikiye sonra tekrar ikiye katlanıp evye önüne serilmesi ve kapanış. Bu tamamlanmışlık hissi bile insana huzur verir çoğu zaman. Bir şeyler hâlâ yolundaymış gibi gelir. Salondaki kitaplıktan beyaz bir kâğıt alıp yemek masasına geçti. Sağ köşeye bugünün tarihini attı. Büyük şehirden küçük şehre neden tayin istediğini bildiren bir sebep, arz ederim, imza. Ardından tekrar kitaplığa dönüp sevdiği öykü ve romanlarla birlikte birkaç şiir kitabı seçti. Yanına da deri kaplı bir defter ve dolma kalem ekleyip hepsini bir kutuya koydu. Çamaşırları sermeden odasına gidip uyudu.

Ertesi sabah 512 numaralı odaya girdiğinde genç kızı uyurken buldu. Annesi orada değildi, muhtemelen biraz hava almak için bahçeye inmişti. Genç kızın saçları epey seyreلمişti. Saçından düşen her tel ruhundan bir parçayı da beraberinde götürmüş gibiydi. Uyurken bir sabah vakti kadar dingin, bir poyraz kadar hırçındı. Yanmış evlerden geriye kalan birkaç fotoğraf gibi hüznü, terminalde gidenini uğurlayan bir kalan gibi

dalgındı. Bir yanı çocuklar gibi şen öbür yanı ölümünü bekleyen bir ihtiyar gibi olgundu. Şu an en yakın arkadaşının yatağının üzerinde olabiliyordu, diye düşündü hemşire. İki kız, ellerinde kahve fincanları, heyecanla yeni bir diziye başlamış olabiliyorlardı birlikte. Ya da biri diğerine sevdiği çocuğu anlatırdı. Eskileri anarlardı belki, lisede şunu yapmıştık hatırladın mı der çocukluklarından utanırlardı. Hâlbuki çocukluk, utanılmayacak ve geri gelmeyecek tek andı.

Hazırladığı kutuyu komodinin üzerine bıraktı hemşire. İçinde tayin istediğini ve telefon numarasını yazdığı bir not da vardı. İstedığın zaman beni arayabilirsin, diye eklemişti. O telefon bir gün çalmazsa diye hiç endişelenmemiş gibi. Elini tuttu kızın, avuçlarının içine aldı. “Kimseye gücünün yeteceğinden fazlası yüklenmez.” dedi.

Yanında getirdiği bir paket daha vardı hemşirenin. Banyo kapısına doğru yöneldi, içeri girer girmez onu gördü. Duş musluğunun üzerinde öylece duruyordu. Bu şehir gibi, binalar gibi, insanlar gibi kayıtsız duruyordu. Elindeki paketi lavabonun üzerine bıraktı. Birkaç kalıp sabun ve annesinin, çeyizi için ördüğü lifler. Yeşil, sarı, mavi, beyaz lifler. Kırmızı değil ama hiçbiri. Sert değil. Narin tenlere, narin ruhlara lâyük lifler.

Aşağı inip nöbetteki arkadaşlarına dilekçeyi verdiğini söyledi. “Ani bir karardı.” dedi, “Önceden düşünsem size söylemez miyim?” Söylemez. Her şey, herkese öyle kolaylıkla söylenmiyor. “Kemoterapi katında, 512 numaralı odada bir genç kız var.” dedi. “Onu yalnız bırakmayın olur mu? Durumundan haberdar edin beni. Bu zarfı da annesine verirsiniz yarın. Bağış geldi hastaneye, tüm hastalara paylaştırdık dersiniz. Kendinize iyi bakın. Gittiğim yerde düzenimi kurunca muhakkak gelin yanıma.” Sarıldılar. Ağlayanlar oldu. İnsanın gözü, boşluğa düşeceğini anladığı vakit yaşla doluyordu.

O hafta izin kullandı hemşire. Hastaneye gitmedi. Birkaç gün sonra da tayin işlemlerinin tamamlandığı ile ilgili bilgi geldi. Devlet işleri böyledir. Çok istersen yıllar sürer sonuçlanması, bir daha istememeye tövbe edersin. Geride kalanların varsa eğer hiç bekletmez, hemen onaylanır. Öyle gidilmez böyle gidilir der gibi. İki hafta sonra yeni görev yerinde işe başlayacaktı. Evi küçüktü bu yüzden toplanması uzun sürmedi. Önce aboneliklerini iptal ettirip ev sahibiyle görüştü. Sonra bir nakliye firmasıyla anlaşıp o hafta sonu şehri terk etti.

Küçük şehirler ve büyük hayatlar. Küçük şehirler ve sıradan hayatlar. Küçük şehirler ve nasıl olduğu çok da önemli olmayan hayatlar. Önemli olan şu, burada hayat var. Hemşire ilçe merkezinde tuttuğu küçük dairesine yerleşti. İlk alışverişini yapmak için meydana kurulan pazara gitti. Buranın marulu bile bir başka yeşil, limonu bir başka sarıydı. Satıcı kadınların kan fışkıran yüzlerine yakışmıştı en çok kırmızı. Al yanaklarıyla mahcup bir küçük kızı andırıyorlardı. Zamanın akmaya çalıştıkça daha da yavaşladığı yerlerden biriydi burası.

Göreve başlayacağı hafta ilçe minibüsünü süren Şoför İhsan’la tanıştı. Samimiyetten hoşlandığı her halinden belli olan bu küçük yer insanı, hemşirenin kendisine “İhsan abi” diye hitap etmesini istemişti. “Bir şeye ihtiyacın olursa haberimiz olsun hemşire hanım, biz burada ne güne varız.” diye de eklemişti. İlk hafta görev ve nöbet listesini alan hemşire, Şoför İhsan’la daha çok görüşeceğine sevinmişti. Çünkü evde bakım hizmeti verilen yaşlı bir amcaya haftalık iğne yapması gerekiyordu. Bu da her hafta köye gidip gelmesi anlamına geliyordu. Eve dönerken çarşıda görüp selam verdi, durumu anlattı. “Bundan sonra cuma günleri muavin benim İhsan abi.” dedi. Gülüşmeler yerini, görüşürüzlere bıraktı. Akşamlar sabahlara, dünler bugünlere.

Çarşı pazar torbalarını ellerinde sıkı sıkı tutan yaşlı amcalar ve teyzeler, gözlerinin çapağını henüz silmeden yola düşen liseli gençler, stabilize yolda tozu dumana katarak gelen minibüsten bir bir indiler. İlçe hareketlenmeye başlamıştı. Yarım saat sonra tekrar kalkacak olan minibüse bindi hemşire. Bir saat sonra yeni bir köye adım atacaktı, yeni insanlar tanıyacaktı, yeni bir havayı içine çekecekti. Şoför İhsan, ilçeden köyedeki tanıdıklarına siparişlerini yollayanların poşetlerini minibüse taşıyordu. Kendi aralarında oluşturdukları bu dayanışma zincirini seyretmek bile çok keyifliydi. Az sonra minibüs hareket etti ve yerel radyodan çalan türküler eşliğinde yolculuk başladı. O sırada hemşirenin telefonuna bir mesaj geldi:

“Nerede olduğunuzu biliyorum, buradaki arkadaşlarınızdan öğrendim. Sizin adınıza öyle mutluyum ki! Bazen ben de tek yöne bilet alıp gitmek istiyorum buradan. Belki bir gün yaparım, kim bilir?”

Bıraktığınız kitapları okumaya başladım. Altını çizdiğiniz yerlere denk gelince hala buradaymışsınız gibi hissediyorum. Her şey için çok teşekkür ederim, sırrımızı sırtlandığınız için de. Lütfen vaktiniz olursa bana oradan bol bol fotoğraf gönderin. Annemin de selamı var, dua ediyormuş sizin için her gece. Şu an gayet iyiyim, beni merak etmeyin. Kendinize iyi bakın, benim yerime de mutlu olun orada. Sevgiler, Eda.”

Şoför İhsan gözünün ucuyla süzdü hemşireyi, ağladığını görünce torpidodan mendil alıp uzattı. Herhangi bir şey sormadı. Burada dertler sessizce yaşanır, hüznün sessizce bölüşülürdü. Köye vardıklarında Şoför İhsan durağa yanaşıp camı araladı. İlçeden getirdiği emanetlerini alması için Seyhan diye birini ünledi. Sonra hemşireye dönüp kendisini saat on birde yine buradan alacağını söyledi. Hemşire teşekkür edip indi otobüsten. Poşetlerini yüklenmeye çalışan kişiye doğru yanaşıp gideceği hastanın evinin ne tarafta kaldığını sordu. Kafasını kaldırıp hemşirenin yüzüne uzun uzun bakan adam, sanki bir rüyadan uyanmış gibi sıçrayarak cevap verdi. Hemşire, bir gün aniden kalkıp milyonları geride bırakarak yüz bin nüfuslu bu şehre, tozlu yolları aşırıp beş şeritli asfalt yolların götüremeyeceği bu köye, bir çift gözden geçip yaban bir kalbe girivermişti. Adam, minibüsün yanına gelmeden evvel sırtındaki patates çuvalını bakkalın önüne indirmişti.

Hicazdan Rasta

ALİM AKCA

Hacı Celâl Efendi, yatsı namazına camiye gel, dedi. Gittik ama namaza giremedik. Donumuzu değişsek paçamız pis. Paçamızı temizlesek içimiz pis. Ne yüzle girelim camiye? Neyse oralarda Hacı'yı bekledik. O çıkınca atladık Renault Kartal'a. Biz pideciyiz, pideci adam üç kuruşluk pideyi taşımak için kamyonet alamayacağına göre benimle yaşıt Kartal kullanacak elbet. Kârı benzinciyle yarı yarıya.

“Bu büyük pavyon nerede, sen bilirsin?”

“Yok benim öyle şeylerle işim hacı amca. Vallahi de yok.”

“Sana işin var mı dedik? Bizim işimiz var. Sen yolu tarif et.”

“Ne işin var usta? Pavyona pide mi vereceksin?”

“Sen bizim işimizi el âlemin kızlarına hamur sattığına mı benzettin? Biz şu yaşımızda öyle naneler karıştıracak değiliz. Hayırlı bir işimiz var.”

“Pavyonda mı?”

“Yok, pavyonun mescidinde!..”

Bu iş benim pek hoşuma gitti ama merakım nefsimde baskın çıkıyordu. Gerçekten de pavyona gittik; mekânı bulduk, içeri girdik, arkalarda bir masaya oturduk. Demek şu yalan dünyada böyle yerler de varmış hem de yanı başımızda, dedim. Garson bin bir temennayla geldi.

“Ne arzu edersiniz beyler?”

“Sana ne ulan bizim ne arzu ettiğimizden? Arzuymuş... Sen bizi şey mi belledin?”

“Yok abi, ne yer, ne içersiniz manasında...”

“Ben bir şey istemem, sen şuna bir kola getir.”

“Tek kolaya masa açmıyoruz.”

“Ulan, senin yaladığın çanak benim tarlamın parasıyla alındı. Sen masa açamıyorsan git patronun olacağına, Hacı Celâl gelmiş de, bize masayı o açsın!”

Hacı Efendi şimdi anlaşılıyordu ki bir alacak davasına pavyonlara düşmüştü. Hiddeti de beni korkutuyordu. Biraz sonra aynı garson masaya iki bardak kola getirdi, hiçbir şey söylemeden çekilecekti ki Hacı Efendi aynı öfkeyle çıkıştı:

“Sizin ırakı içtiğiniz bardaktan ab-ı hayat olsa içmem lan ben! Şu karıların ablası yerinde kim varsa onu çağır gelsin.”

“Anlayamadım abi...”

“Sizin şu görevlilerden (görevli!) hangisinin sözü ötekilere geçer?”

“Nergis abla buranın eskisidir, çağırayım...”

Hayda! Hacı tarla parasını Nergis'ten sormayacağına göre bu iş nereye varacak şimdi? Gıdılı, bu gıdadan dolayı -hani makyajı, pullu elbiseleri de olmasa- hepimizin halası olabilecek bir hanım geldi. Fakat şu tarla meselesi ona da mı çıtlatılmıştı ki yüzü asık, Hacı'nın karşısına, yani benim yanıma oturdu.

“Hoş geldiniz gençler.”

“Ne genci hanım? Biz yerimizi biliriz!”

“Yerini biliyorsan Hicaz'a gitseydin...”

“Gittik, Allah kabul ederse.”

“Ohoool!.. Hicaz'a da giderim Rast'tan da geri kalmam, diyorsun. Çattık mı Hacı Ağa'ya!”

“Bak hanım, biz buraların adamı değiliz, sözü uzatmayalım... Ben nikâhlanmak üzere bir hanım aramaktayım.”

“Ahhayyyy!.. Hiç güleceğim yoktu... Demek nikâhlanmak üzere... Bir gecelik mi, bir saatlik mi? Yaparız baba, nikâh da kıyarız, cenaze de yıkarız biz. Yapmadığımız şey mi sanki? Şurada gördüğün karılar kadar insan kahrı çekmek tarafından dünyaya faydalı kim var? Sen paradan haber ver.”

“Hâşâ! Bizde nikâh ezel ebet... Hem param da yoktur.”

“E, karıyı niye burada ararsın öyleyse?”

“Canım, keyif bizim değil mi? Nerede istersek orada ararız.”

“Ah, Somuncu Baba ah! Paran yoktur, suratından hüvelbaki okunur, şuraları karıştırıcak bir kabadayı filan olsan gene bir şeydir... Hâlbuki... Yahu şu hâlinle nasıl olacak da bataktaneden kız kaldıracaksın?”

“Şimdi helal süt emmişini bulmak şuradan birini almaktan kolay mı sanki? Koca karılar akıllanmış, ev isterler, para isterler... Hem ne olacak? Ahir ömrümüzde ne akar ne kokarız, çok çok baş başa verip dedikodu ederiz. Biz gönül ehliyiz, bir kader mahkûmunun elinden tutsak, onu istikamete soksak fena mı? Cihat sevabı alırız, cihat!”

“Ay, Somuncu Baba, sen çok yaşa e mi! Diyelim birisinin kafasına taş düştü de seninle evlendi. Sonra ne olacak? Tilkinin dönüp dolaşacağı yer kürkçü dükkânıymış. Gururuna yediremezsin sonra.”

“Dönmez, dönmez. Hakiki sevgiyi bulan buraları aramaz.”

“Ayyy!.. Bizim hacı baba kendini Orhan Gencebay zannediyor. Hakiki sevgiyi sende mi bulacaklardı? Sen şu işin aslını anlat hele. Hacı annelerden hayır görmedin de şöyle allı pullu bir karı mı ararsın? Kaç karın var?”

“Bir hanımımız vardı, üç sene oluyor rahmetli olalı.”

“Allah rahmet eylesin. Sen kaç yaşındasın baba?”

“Elli iki.”

“Yok ya! Sen benden ufakmışsın ayol!”

Nergis Hanım böyle söylerken Hacı'ya yanaşacak oldu, Hacı kendini çekti. Kadın cid-dileşti.

“Ulan ne âlem adammışsın. Sana ben varırdım ama acıdım hâline, kıyamam. Ulan!.. Ulan, çel birinin aklını da görelim hadi.”

“Nasıpte varsa çeleriz, yoksa kimin elinden ne gelir?”

Bu saniyede masamıza gerçekten de bir kadın geldi. Hoş geldiniz, deyip sandalyeye ilişti. Daha o anda çarpıldım ama kadının güzelliğinden değil, normalliğinden. Neredeyse komşunun kızı gibiydi. Medyum makyajlı Nergis pavyon tuvaletçiliğinde versin son nefesini fakat şu kızın burada ne işi vardı? Acıdım mı, pişman mı oldum? Bir garip oldum ama âşık olmadım. Âşık olan Hacı Celâl'di. O pervasız, her şeyi olduğu gibi anlatmaktan çekinmeyen adam, kızın gelişiyile suspus olup kaldı.

“Kız Nefise, bak bu Hacı'ya bir kere. Allah'ın emriyle sana görücü gelmiş. Ne dersin, varır mısın kız?”

“Varırım tabii. Ondan iyisini mi bulacağım?”

“Kız sen de az değilsin ha! Adam bugüne kadar kadın yüzü görmemiş, ona göre.”

“İyi ya abla biz de adam görmedik.”

Onlar güldü, Hacı'yla biz somurttuk. Nergis,

“Bize bir şey ısmarlamayacak mısın şekerim?” diye sordu. Hacı hiç istifini bozmadan garsona işaret etti. Masaya balık getirtti, şişesi açılmadan gelmek şartıyla maden suyu söyledi. Kadınlar da içki istemediler. Hacı da ben de küskün iki çocuk gibi yedik tabaklarımızdakini. Ne kadar iştahsız görünmüşüm ki Nefise bana,

“Anam, sen ne yedin ne konuştun.” dedi.

“Alışık değilim anam.” dedim.

Hacı, yemek boyunca Nefise'ye tek söz etmedi, kalın kaşlarını kaldırıp bir kere bakmadı. Nergis gülmeye başladı,

“Vallahi tuttum, tuttum burama geldi. Ulan köftehor, tutuldun değil mi şu kızcağıza?” diye sordu.

Hacı iyice bozulduğunu belli eden bir tavırla kalktı, aynı garsonu buldu, hesabı istedi. Garson elinde küçük bir sandıkla dönünce Hacı'nın bağırdığı duyulmaya başladı:

“Ulan!” diyordu, “Aynı delikten kaç kere sokulacağız?”

Birini çağırdılar, tostoparlak bir şey; sonradan öğrenecektik ki patronun oğluymuş.

“Veremeyeceğin hesabın altına ne giriyorsun dümbelek!” diyerek azarladı Hacı'yi. Eskiden tombulların bir sevimliliği vardı, şimdi o da kalmamış. Hacı da,

“Biz hesabımızı Allah'a veririz. Koş yetiştir baban olacak düzünüye, ondan alacaklarımızıza saysın.” diyerek diklendi. Sevimsiz dombili sövmeye kalkışınca el enseyi yapıştırdı, herifi upuzun serdi. Arkasından seğirten sofraya biberi gibi iki adama da aynından birer tokat aşk etti. Tam bizim usta neymiş, derken Hacı'yı kolundan vurdular! Ama o geri adım atacağına daha da hiddetlendi. Tekbir getirerek heriflere akın etti. Bir yarım dakikayı bulmayan bu kavga esnasında ne yapacağımı bilemediğim hâlde Hacı'nın bu son

hâlini görür görmez ben de adamların üstüne atıldım. Bu da bir şey mi? Hacı'nın cengâverliği taraftar toplamıştı, belki bütün masalardaki sarhoş, serseri, kalantor tayfasının tamamı Allah Allah nidalarıyla dövüşen Hacı'ya yardım için pavyonculara saldırdı. Herkesi vuramayacaklarına göre başka kimseyi vurmadılar. Ama bu anda bir silah sesi daha duyduğumdan emindim. Polis gelip hepimizi karakola tıkmasa orada büyük bir zafer kayıtlara geçecekti...

Komiser, Hacı'ya, “Şu sakalınla utanmıyor musun küçük kızlarla haltlar yemeye?” diyordu. Galiba yaşı 18'den küçük olduğu dedikodusu yayılan kız Nefise'ydi. Ondaki tuhafılık şimdi anlaşılıyordu; Nefise ne giyinse, ne sürünse, nasıl konuşsa yine çocuktuktu.

Hacı,

“Müdürüm, hayırlı bir iş için gitmiş idik.” diyebilirdi.

“Sen bizimle maytap mı geçiyorsun, it! Keseceksin o sakalı! Keseceksin ulan!” diye susturdu komiser onu.

Bizimle birlik pavyoncuları hırpalayanlardan biri, Hacı'nın yaralı olduğu neden sonra hatırlanıp da biz hastaneye götürülene kadar ayakta elleri bağlı bekledi. Ondan bir “görklü nazar” göremeyince benim kulağıma eğilip,

“Tövbekâr olmak istiyorum abi, şeyhimi buldum, daha peşini bırakmam.” dedi.

“Kimmiş şeyhin dayı?” dedim.

“Na, işte, şu hazret...” diyerek bizim Hacı Celâl'i gösterdi.

“O zaman sen de içeri gireceksin...” dedim. “Senin şeyh, patronun oğlunu vurmuş.”

Hacı iki buçuk yıla yakın yattıktan sonra verilen mahkeme kararı neticesinde “içeride bulunduğu süre göz önüne alınarak” çıktı. Kırk yıllık sakalını kesmişti. Ben sebebini sormuşum gibi, “Sakal bize mi düşmüş?” dedi.

Atıma İyi Bak Nalan

HAYATI ATEŞ

Ellerini göğsünde birleştirerek odasında geziniyordu ki kulağına gelen nal şakırtılarıyla gözlerini büyüterek öylece kaldı. İşte yine o geliyordu. Duvarları çınlata çınlata bu tarafa yaklaşıyordu. Bu seslerin evlerinin önünde ayyuka çıkacağını bildiğinden paçaları tuttu. Kapının arkasındaki aynaya bakınca yanaklarının al al olduğunu gördü. Kaçacak delik ararcasına telaşla geçtiği mutfaktan hemen geri döndü. Annesiyle karşılaşmamak için odasının kapısını örterek pencerenin önünde durdu. Perdenin ardında dikilirken iki eliyle yüzünü tutuyordu. Derin derin nefes alırken bu anı dün de yaşadığını düşünüyordu. Önceki gün de böyle olmuştu. Ne zaman bu nal seslerini duysa yüreğinin pır pır etmesiyle hüyalara dalıyor, içinde havalanan kuşların peşine takılarak soluğu dağların tepesinde alıyor, köpüren kanat seslerinin çağılıya dönüşmesiyle kelebekler, ceylanlar ve kınalı kekliklerle gezinirken devasa bir ağacın üstüne konumlanarak gözlerini kapatıyor, bütün endişelerden azade ayaklarını sallayarak kollarını açıyor, at kılığında savrulan bulutların üzerindeki Mürsel'i fark edip de birden onun beline sarılınca saçlarından kopan alkış tufanı ile kendinden geçiveriyordu... Bununla birlikte iki gün önce buluştuklarında, “Sen niye atla dolaşıyorsun hep böyle?” diye sormaktan kendini alamamıştı. “Ne zaman bu nal seslerini duysam bir hoş oluyorum ben. Hem de korkuyorum valla!..”

“Neden korkuyorsun, attan mı?”

“Yoo, attan niye korkayım ki?” derken ürpertiyle karışık nefes almıştı. “Ben buluşmamızın duyulmasından korkuyorum. Sen gümbür gümbür gelirken herkesin bana baktığını sanıyorum. Onun için duvarların arkasına saklanıyorum.”

“Ama ben atımın da alışmasını istiyorum sana. Tıpkı benim gibi o da tanısın senin kokunu.”

“Hıhm,” derken nazlı bir edayla dudağını bükmüştü. “Alışayım derken çiftesiyle yere uzatmasın da!”

“Yok canım, olur mu öyle şey.”

“Olmaz değil mi?..”

Bu soğuk espriyi zihinlerinden silmek için gülmüşlerdi. Gülerken yere bakmışlardı. Kapıldığı bu hayalle gözlerini süzmüştü ki annesinin sesiyle birden irkildi. “Kız Nalan,

neredesin sen kız? Şuna bak hiç sesi soluğu çıkıyor mu?” Çabucak toparlanarak, “Geliyorum anne,” dedi. Hızlı adımlarla mutfağa geçerken gözlerini kaçırdı. Kaşlarını çatan annesinin, “Bu da yeni çıktı, paldır küldür at mı sürülür böyle? Deli mi ne?” diyerek homurdanmasını duymadığı gibi pencereye yönelip dışarıya bakmasını da görmedi. On yedisini yeni bitirmişti Nalan. Buğday benizliydi. Dalgalı gür saçlarını ortadan ayırınca lokma gözleri daha bir masumiyetle parlıyor, yüzüne ayrı bir güzellik yayılıyordu. Tez canlı olduğundan iş tutarken hiç yüksünmezdi. Onun fıldır fıldır ortalıkta dönmesi karşısında, “Yaşa kız Nalan,” derdi komşuları. “Kız oğluma almazsam ben de seni!” Başını kaldırmaksızın, “Ya olurdu, hazırdım ben de!” demesi kadınların hoşuna giderdi. “Anam, seni alan oğlan da yaşar valla, kaynana da!” diyerek gülerlerdi. Fındık bahçesinde de ahenkle çalışırdı. Mahallelinin “grebi” dediği çengelli çubuğu dalların arasında gezdirirken gözünü dört açardı. Aksi halde ağaçtaki toz toprak insanın ağzına yüzüne doluverirdi. Arazinin eğimi dersin ayrı bir dertti. Aşağılara yuvarlanmamak için hep tetikte olmak gerekirdi. Şartların böylesine çetin olmasına aldırmayan Nalan sırtlandığı çuvala harmanın yolunu tutarken bir kere daha herkesin hayranlığını kazanmış olurdu.

Fındık hasadından sonra başlayan düğünlerde yılın bütün yorgunluğu unutulurdu. Çitlerin arkasına sıralanan delikanlılar ortada oynayan kızlara alıcı gözüyle baktıktan sonra en güzel oyunlarını sergilemek için sahne alırlardı. Nalan ile Mürsel’in gönüllerini birleştiren de bu düğünlerden biri olmuştu. Arkadaşlarının içinde delişmen bir at gibi kendini belli eden Nalan’dan gözlerini alamayan Mürsel, ışığın etrafında pervane olan kelebeğe dönmüştü. Yıldırım aşkı dedikleri bu olsa gerekti. Her fırsatta ona bakmış, bir bahane bularak hep ona yakın durmaya çalışmıştı. Kalabalığın boşluklarından bakıştıkları anlarda ikisinin de yüreği çakmak çakmak olmuştu.

Düğünden sonra kabına sığmayan bir canlılıkla evlerine dönen Nalan, içini saran telaşla kâh dalgın dalgın gülümsemiş kâh aniden hareketlenerek odanın içinde dolaşıp durmuştu. Herkesin yatağına girdiği o gece Mürsel de at üstünde tarlalar boyunca gezinmişti. Zaman zaman aşağıya inerek yere uzanmış, gökteki yıldızlara bakarak dilekler tutmuş, aklına bir şey gelmişçesine birden doğrularak atını koşturmuştu.

Bu atı dayısı hediye etmişti Mürsel’e. Bunca zaman kahrını çeken kır atını yeğenine veririrken duygulanmıştı. “Bu küheylan var ya çok yumuşak başlıdır yeğenim,” derken bir çocuğu sever gibi ellerini yelelerinde gezdirmişti. “Ama bir o kadar da hoyrattır. Ona kıymet verirken seni de sever, senin sevdiğini de. Aklından çıkarma bunu.”

Dayısının ellerine kapanarak teşekkür eden Mürsel çok sevinmişti. Ahırın en havadar yerine bağladığı atın samanını ineklerinkiyle karıştırmadığı gibi suyunu da ayrı kovayla veriyordu. Her sabah tımar ederken ona güzel sözler söylüyor, dışarıda gezintiler

yaptırırken yeni yeni hüneler öğretiliyordu. Uzaktan seslendiğinde ön ayağını kaldırarak başını eğip kendini selamlamasını avucunda tuttuğu şekerlerle ödüllendiriyordu. İçindeki aşkı ilan etmekten başka bir galesi olmayan Mürsel, ne yapıp etse de bir türlü Nalan'la karşılaşamıyordu. Bu durum onu çok üzüyordu. Öyle ki yemekten içmekten kesildiği son günlerde hiçbir şeyden zevk almıyordu. Sokakta bir aşağı bir yukarı doluştuktan eline bir şey geçmeyince yorgun argın evlerine dönüyor, sofradan erkence kalkarak odasına kapanıyor, uykusuz geçirdiği gecenin sabahında kendini dışarı atarak aynı döngüye devam ediyordu. Yaşadığı değişimi alttan alta hisseden annesine de açılmıyordu. Hal böyleyken karamsarlığa düşmüyor, bugün olmazsa yarın diyerek kendine moral veriyordu. Bu haleti ruhiye içinde fındık bahçesinden döndüğü bir gün Nalan'ı görünce çok heyecanlandı. Üzerine giydiği açık yeşil kazak ve bu kazaktan taşan karpuz kırmızısı yakalarla tropikal ormandaki çiçeklere benzeyen Nalan'ın güzelliği karşısında ne yapacağını şaşırıldı. Bu şaşkınlıkla aniden dizginlere asıldığı için atı da irkilmmişti. Ön ayaklarını kaldırıp, "Fhruu!" diye ses çıkardıktan sonra kulaklarını silkerek sakinleşmişti. Etrafındaki bütün kuşların, çiçeklerin ve böceklerin, "Hadi!" dercesine seslerini keserek meydanı ona bıraktıkları bu anda ne söyleyeceğini bilemiyordu. Avuçları terlemeye, bacakları titremeye başlamıştı.

Ummadığı bir anda Mürsel'le karşılaşmaktan dolayı Nalan da bir hoş olmuştu. Yoluna devam etmek isterken muvazenesi bozulmuş, ayakları nereye basacağını şaşırılmıştı. "Pardon," diyerek seslenen Mürsel'e bakarken merak içindeydi. "Seninle arkadaş olabilir miyiz?"

Kısa bir duraksamadan sonra cebinden çıkardığı kâğıdı uzatan Mürsel, "Sana şunu verecektim!" diyerek bekledi. Amacının ciddi olduğunu belgelediği için kendiyi gurur duyuyordu. Bir an kararsızlık yaşayan Nalan uzatılan mektubu alarak avucuna sıkıştırdı. Tedirginlik içinde etrafına baktıktan sonra, "Ama ben," diyerek gözlerini büyüttü. "Ben sözlüyüm!" Söylediğinin yalanlanmasını önlemek istercesine birden arkasını döndü ve hızla evlerine yöneldi. Az kalsın tökezleyecekti ama çabuk toparlandı. Eve gelince annesine gözükmemeye çalışarak odasına geçti. Kapının arkasına dayanarak mektubu okurken gözleri ıslık ıslık olmuştu. Nefesi hızlanmıştı. "Seni gördüğüm o düğün gecesinden beri aklımdan çıkmıyorsun Nalan. Ben seni seviyorum ve çok ciddiyim. Seni düşünmediğim bir anım geçmiyor inan ki." Duyularını bu şekilde dile getiren Mürsel kağıdın altına, "Kestane kebab acele cevap!.." diye not düşmeyi de unutmamıştı.

Mektubu tekrar tekrar okuyan Nalan'ın yüreği bahar havalarıyla yıkanan bir çimenlik gibi gövermişti. İçinden fıskıran bu baharla dünyayı pırıl pırıl görüyordu. Mektubu koynuna koyup da hızlı hızlı gezinirken sabit bir noktaya bakarak, "Hıhm!" diyordu. "Şuna bak, nasıl da ansızın yakalanıverdim. Ne geçip gidebildim yanından ne de olduğum gibi görünebildim!.." Gezinmekten yorulunca aşağı çökerek duvara yaslandı.

Başını dizlerinin üzerine koyarak gülümserken, ‘Kızım sen var ya,’ diyordu. ‘Hem mektubunu alıyorsun hem de sözlüyüm diyorsun, oh ne güzel. Bu yaptığın nedir mankafa, off!..’

Zor da olsa sevgisini açık etmenin rahatlığına bürünen Mürsel, Nalan’ın ne dediğini anlamamış, hatta hiç duymamış gibiydi. Sırtından tonlarca yük kalkmışçasına hafif hissediyordu kendini. Fakat akşam olup da yalnız kalınca içindeki iğretiliği duyumsadı. Ne demekti, ‘Ben sözlüyüm?’ Böyle bir şey olabilir miydi? Yerinde duramıyor, kendi kendine konuşarak ileri geri geziniyordu. ‘Madem sözlüsün Nalan, neden aldın o zaman mektubu!.. Ha, söyle bakalım niye aldın? Niyetimi sınamak mı senin amacın? Beni deli etmek mi derdin?..’ Kendi kendine konuştuğuça öfkesi yatıştı. İyimser bakışlarla başını sallayarak ‘Ama yok,’ dedi. ‘Böyle yapması çok mantıklı. Hemen ben de sana yardım mı diyecekti sanki. Şaşırdığından böyle yaptı, olsun!..’

İki gün sonra Nalan’ın yakın arkadaşlarından Reyhan’la karşılaşınca birden heyecanlandı. Sokağın başına doğru atını sürerek kızın önüne geçti. İçindeki bit yeniğinden kurtulmak için, “Sana bir şey soracağım,” diyerek dizginlere asıldı. Atlı birinin üstüne gelmesinden şaşırarak Reyhan, “İyi sor bakalım,” derken saf saf gülümsüyordu. Lakin kaş altından bakan manidar bir gülümsemeydi bu. Sanki Nalan ona her şeyi anlatmıştı. Bu ihtimalle cesaretlenen Mürsel, “Nalan sözlü mü, değil mi? Ne olur bana doğru söyle; Nalan’ın yangın olduğu biri var mı?” diyerek Reyhan’ın ağzının içine baktı. Gülümsemesini genişleten Reyhan’ın “Yoo,” demesi nasıl da büyük bir müjdeydi. “Sözlü falan değil Nalan. Yangını da yok. Kim diyor onu?”

Reyhan’ın yüreğine su serpmesiyle birden silkinerek avucunu atının boynuna indirdi. “Ne duruyorsun küheylan; haydi!” anlamındaki direktifi alan atın bir anda parlaması da görülme değeri. Bahçeleri, tarlaları rüzgâr hızıyla geride bıraktıktan sonradır ki çayırılıkta durabilmişti. Küçük dairelerle bir müddet ortalıkta döndükten sonra aşağıya inmiş, “Duydun değil mi Yıldırım?” diyerek ellerini açmıştı. Kendine karşılık veriyor-muşçasına yelelerini savurarak kişneyen ata bakarken deli gibi bağıırıyordu: “Sen de duydun değil mi Yıldırım? Nalan’ın sözlüsü yokmuş işte, kimseye de yanık değilmiş. All... laaahhh!..”

Bundan sonra Nalanların iki katlı yeşil boyalı evlerini kendi evleri gibi benimsemişti. Aşağıdan geçerken başını bu yeşil eve çevirmesi kısa sürede atın da ezberlediği alışkanlıklardan olmuştu. Öyle ki yavaşladığı köşe başında binicisi topuklayana dek o noktada öylece kalıyordu. Nalan’ı gördüğü zaman el sallaması, Nalan’ın de aynı şekilde karşılık vermesi Mürsel kadar atı da mutlu ediyordu. Kulaklarını dikerek yola koyulunca sanki o da hayallere dalıyordu.

Hal böyleyken keyif kaçırır haberlerin duyulması çok sürmedi. Güzelliği dillere destan olan Nalan için dünürçüler gelmeye başlamıştı. Adını sanını iştmedikleri uzak köyler-

den bile talipleri çıkmıştı. Üst üste gelen görücülerden iyice bunalıp da odasına çekildiği bir gün yanına sokulan annesi ağzını aramak istemişti. Zaten ne zamandır işkillenip duruyordu. Halden anlayan bir yaklaşımla gözlerine bakarak, “Kızım, bi denem, güzel Nalan’ım,” dedi. “Senin bu halin içime dokunuyor benim. Döküver hele anana içindekileri. Bak elin günün içinde dünürçülerin biri gider biri gelir. Bundan âlâ onur mu var bize. Ama ben bilirim ki hiç birine akmaz senin gönlün. Bilirim de Nalan’ım, acep derim kızımın yandığı biri mi var? He yavrum, ha guzum, ne dersin?..”

Annesi konuştuğuca yüreği kabardı. Kendini tutamadığı anda gözlerinden iplik iplik yaşlar süzüldü. Buna dayanamayan Hamide Hanım kızına sevgiyle sarıldı. “Seni zorla verecek değiliz kimseye yavruum! Sen bizim bi denemizsin guzum!..” derken o da ağlıyordu.

Annesinin sıcaklığıyla içindeki buz kütlelerinden kurtulan Nalan çok rahatlamıştı. Utaçla karışık gülmeye, “He gız ana,” diyordu. “Senin şüphelendiğin o oğlan işte!” Kızının gülmesi Hamide Hanım’ı da ferahlatmıştı. “Bi soralım soruşturalım kızım,” derken kızının saçlarını okşuyordu. “Bizim tek arzumuz senin mutlu olman kızım. Adın gibi kaderinin gülmesi yavrum. Eğer Allah yazdıysa kimse mani olamaz bu işe...”

Bir hafta sonra Nalan’ın yeğeni Sinan çok heyecanlandırmıştı Mürsel’i. Çocuğun buruş-turduğu kâğıdı alırken gözlerinin içi gülüyordu. “Annenleri yolla,” ifadesini okurken Nalan’ın sesini duyar gibi olmuş, kalbi hızla atmaya başlamıştı: “Beni istemeye gel-sinler.” Mektubu cebine koyduktan sonra kollarından tutup havaya kaldırdığı çocuğu şapır şupur öpmüştü.

Serin bir eylül akşamıydı. Gökte yıldızlar ipil ipil parlayıp dururken hava birden değiş-mişti. Aniden çıkan bir rüzgâr, topladığı bulutları mahallenin üstüne boca edivermişti. Dalların savrulmasının ardından başlayan yağmur birden şiddetlenmiş, köpeklerin hav-lamasına gök gürültüleri karışmıştı. Bununla birlikte içerideki sıcak havayla börekler yenilip çaylar içildi. Yemekten sonra söz alan Mürsel’in babası kız isteme vazifesini yerine getirdi. Onun ardından bütün gözlerin kendine çevrildiği Mazhar Ağa, “Madem Allah’ın emri, peygamberin kavli böyledir,” diyerek başını salladı. “Bize de işi kolay kılmak düşer o halde.” Herkesin onayladığı sözlerini, “Biz iyinin, hayrın yanında ol-malıyız.” şeklinde devam ettirdi. “Dileğim odur ki şu mübarek gece gibi bereketli olur inşallah geçimleri. Allah utandırmasın cümlemizi.” Herkes rahat bir nefes almıştı. Büt-tün yüzler gülüyordu. Sevgi dolu bakışlar altında ortaya çıkan Nalan ile Mürsel’in el öptüğü anda dünürler de birbirlerini tebrik ediyordu.

Haftalar sonra önde davul ve zurna olmak üzere gelin almaya gidildi. Takı merasiminin ardından baba evinden dualarla çıkarılan Nalan kırmızı kurdelelerle süslenen Mürsel’in kır atına bindirildi. Yeni evinin önünde attan inerken kayın babasının bir dana bağış-laması karşısında birden alkış tufanı koşturdu. Toprak damlı iki odalı evine geçtiği anda mahallenin çocukları da saçılan şekerleri kapmak için birbirleriyle yarıştı.

Yeni evine çabucak alışan Nalan, akşama kadar ortalıkta dönüyor, ineklerin samanlarını verdikten sonra altlarını kürüyordu. İşlerini bitirince de fındık bahçesinde çalışan Mürsel'e yemek götürüyordu. O geldi geleli elini işlerden çeken kaynanası her gün değişik bir komşuya oturmaya gidiyordu. Gittiği yerlerde duyduğu sözlerden koltukları kabarsa da eve gelince bunlardan hiç bahsetmiyordu. “Kız Nezaket Hanım,” diyerek ağızlarını açıyordu mahallenin kadınları. “Kız anam nereden buldun sen o gelini? Nasıl hamarat, nasıl çalışkan biriymiş o. Allah hepimize böylesini nasip etsin inşallah!..” Komşularının bu ifadeleri karşısında, “Ne de olsa benim gelinim canım, ben öğretmem nereden bilecek iş tutmayı!” diyerek aslan payını hep kendine ayırıyordu.

Onun bu tavrından hoşnut olmayan Mürsel, Nalan'ın nasıl bir sıkıntı yaşadığını hissediyor ama duruma müdahale edemiyordu. Annesiyle eşi arasında kaldığı için suçluluk duygusundan kurtulamıyor, annesine ayrı hanımına ayrı şirinlikler yapmak suretiyle kendini affettirmek istiyordu. Bu anlamda geçen akşam sofradaki bal çanağını usulca Nalan'ın önüne çekmesi Nezaket Hanım'ın dikkatinden kaçmamıştı. Kadının hazımsız bir ifadeyle oğluna bakmasını yakalayan Nalan, “Ben balı sevmem ki!” diyerek tabağı kadının önüne kaydırırken usulca yutkunmuştu. Bu yutkunmayla boğazına acı bir yumru oturmuştu. Kendini tutmuş olmasa eteğini toplayarak usulca kalkacak, bir işi varmış gibi mutfakta oyalanırken musluğu açacak, su sesine karışan hıçkırıklarını bırakarak iyice rahatladıktan sonra vakarla gülümseyerek geri gelecekti. Ama böyle yapmadı. Ne kadar zor olsa da yerinden kıpırdamadan kahvaltısına devam etti. İçine atıklarının boğazına takılmasını önlemek istercesine küçük yudumlarla çayını içti.

Ne kadar kötü davranışlara maruz kalsa da sesini çıkarmayan Nalan, öğle vaktinde ahırın işlerini bitirip de soluklanmak için sedire oturmuştu ki, “Gelin kız,” diyen kaynanasının sesiyle irkildi. “Ne zaman geçeceksin daha mutfağa? Yeter oturduğun, kalk hadi. Bak ben komşuya gidiyorum. Gelene kadar her taraf gümüş gibi olsun, tamam mı? Akşama da mantı yap şöyle güzelce. Sen bilmezsin, Mürsel'im çok sever mantıyı. Hadi bakalım durma!” “Tamam anne,” diyerek hareketlendi. Hemen başlamazsa yetiştiremezdi.

Oğlunu kıskanan Nezaket Hanım sürekli açık arıyor, gözünü açtırmadığı Nalan'a dünyayı dar ediyordu. Bu cümleden olarak son günlerde neden sizin çocuğunuz olmuyor diye tutturmuştu. Sözüm ona bu zamana kadar çoktan kucağına bir torun verilmesi gerekirmiş. Konu komşunun içinde senin gelinin “Kısır mı?” denildiğinde ne yaparmış. Durduk yere ortalığı telaşa veriyor, bir an önce bunun çaresine bakılması için bozuk plak gibi her gün aynı şeyleri tekrarlıyordu. Kocasının, “Kız hanım, niye acele ediyorsun? Dur bakalım, daha kendileri çocuk sayılır bunların!” şeklindeki uyarılarını dinlemediği gibi baskıcı tutumunu günden güne iyice artırıyordu. Komşusuyla dertleştiği bir gün yanlarına gelen misafir kadından bu konuda değişik bilgiler almış, kadın anlattıkça kulaklarını dört açmıştı. Güya kendi köylerinde bir şeyh varmış. Onun muskalarını taktıranlar kısa zamanda hamile kalıyorlarmış. O olmazsa başka köyde yaşayan kadının bel çekmesiyle muradına erenler de az değilmiş.

Komşusundan ayrılınca hızlı hızlı yürüyen Nezaket Hanım, eve varır varmaz kolları sıvamayla düşünüyordu. Bu böyle gidemezdi. Aylar geçiyordu ama kimse bunu umursamıyordu. Onun emsalleri ikinci, hatta üçüncü çocuklarına hamileyken daha ne kadar bekleyeceklerdi. Bir an önce harekete geçilmeliydi. Bütün bunlar uygulandıktan sonra değışen bir şey olmazsa... O zaman... O zaman Nalan kesinlikle kısır demekti. Eğer öyleyse, diye düşünürken suratını ekşiterek kaşlarını çatıyordu.

Kafasına koyduğunu yapmaktan geri durmayan Nezaket Hanım iki gün sonra önüne kattığı Nalan'ı şeyhin önüne oturttu. "Aman hocam," diyerek yaşmağını ağzına götürdü. "Derdimize bir çare hocam. Namını duyup da geldik. Buna da bir okuyup üfleyiver." "Dur hele sakın ol," diyerek gülümseyen hoca, yıldız namesini açarak uzun uzun başını salladı. Gözlerini kaldırarak, "Hiç korkmayın," dedi. "Her tarafı bebek bu kızın. Alın, şu muskayı takın güzelce." Ceylan derisine sardığı muskayı verirken uzatılan parayı cebine atarak bir kez daha tekrarladı: "Olacak olacak, siz içinizi ferah tutun..." Lakin beş ay geçmesine rağmen Nalan'ın karnında bir değışme görülmedi. Bunu kendine yediremeyen Nezaket Hanım, gelirken geçerken laf sokuyordu Nalan'a. Pencereden bir çocuk görse, "Amanın şu oğlan falancanın çocuğu değil mi?" diyerek sahte bir hayranlığa bürünüyor, sessiz kalan Nalan'ın bu halinden tahrik olmayla becerdikten sonra, "Bak görüyorsun ya," diyerek kaşlarını çatıyordu. "Emsallerinin çocukları büyümüş de okula gidiyor gelin hanım! Yaa, biz de bekleyelim çorak tarlayla, öyle mi?" "Çorak tarla" benzetmesi Nalan'ın çok ağırına gitmişti. Buna rağmen yüzünü kaldırıp da karşılık vermemişti. Lakin çok daralmıştı. Kaynanasının evde olmadığı bir gün annesine uğramayla düşündü. Buna çok ihtiyacı vardı. Kaynanasının gönlü olmadığı için ne zamandır da görüşmemişlerdi. Ortalığı toparlayıp işlemlerini aldıktan sonra evden çıktı. Baba ocağı iki sokak ötedeki okulun hemen yanındaydı. Duvarlarına alışık olduğu sokakta yürürken çocukluk yılları gözünün önünden geçiyordu. Saklambaç oynadıkları sokakları, taşlı yolları hatırlayınca gözleri nemlendi. Avludan girip de merdivene yönelince elinde ot süpürgesi ile temizlik yapan annesi ile karşılaştı. Lakin Hamide Hanım kızını görmemişti. "Ana, ben geldim!" diye seslendikten sonradır ki elini beline koyarak doğruldu. Süpürgeyi yan tarafa fırlatarak bağırdı: "Amanın benim kızım gelmiş! Amanın benim guzum gelmiş. Hoş gelmiş sefa gelmiş!" Eteğini toplayarak hasretle kızına sarıldı, yanaklarından öptü. Doya doya saçlarını kokladı. Annesinin ardında doğup büyüdüğü, onca işlerini görmekten mutlu olduğu eve girerken duygulanmıştı. Ne yana baksa yılların biriken hatıralarından kurtulamıyordu. Birlikte yemek yedikten sonra pencere kenarına oturduklarında işlemlerini eline almıştı. Annesinin, "Ah benim gayretli kızım, ne var da getirdin işlemlerini. Rahat rahat otursaydık olmaz mıydı?" demesine, "Olsun ana, hem işler hem konuşuruz," diye cevap verdi.

Okuldan dönen dışarıdaki çocuk cıvıltılarını duyunca, "Ana kız," diyerek boynunu bükte. "Benim de bir çocuğum olur mu dersin acaba?" Böyle konuşması Hamide Ha-

nım'ın tuhafına gitmişti. Gözlerini yumup başını sallarken hem kızmış hem de gülümsemişti. “Bak şunun dediğine. Şimdiden bunları mı düşünüyorsun sen?” “Ama anne,” diyerek içini çekti. “Bir oğlum olursa var ya koç keseceğim onun için! Hem de en irisinden. İpekli yastıklara yatırıp ayağımda sallayacağım. Anlı şanlı askere uğurlayacağım. Avuçlarına kına yakacağım!..” Onun sözlerini beğenmeyen Hamide Hanım, “Sus!” dedi. “Kız erkek ne fark eder deli kız. Sağlıklı olsun yeter.” Kapıldığı hayalin büyüyle gülümsüyordu ki annesinin sesiyle birden irkildi. “Kız Nalaan, işlemen al kan olmuş ya kız! Görmüyor musun?” Eline batan iğneden dolayı yastık örtüsü kırmızıya boyanmıştı. Panik içinde yerinden kalkıp da çeşmenin altına giderken çok üzülmüştü. Güzelim işlemeyi çitilerken hıçkırıklara gömülmüştü. Aslına bakılırsa üzüntüsü eline batan iğneden değildi. Bu iğne bardağı taşıran son damla olmuştu. Aylardır içinde birikenler bir yanardağın patlaması misali şimdi gözlerinden akıyordu. Entarisinin koluyla gözlerini silerken melül melül bakıyordu. Onun bu hali karşısında annesinin de dudakları börtmüştü. Ellerini yanlarına alarak, “Yapma kızım, etme kızım,” derken çocuk gibi ağlıyordu. “Alt tarafı bir yastık kılıfı değil mi? Yenisini yaparsın olur biter yavrum. Hadi sil gözlerini bakıyım.”

Annesiyle oturup yemek yemek, onun sıcaklığını içine çekmek iyi gelmişti. Ağzını açıp da halinden yakınan tek cümle etmediği halde annesinin nasihatleri ona yetmişti. “Varsın herkes bildiğini işlesin kızım,” demişti annesi. “Sen haktan hukuktan ayrılma. Bilirsin ki dört atanın hakkı birdir. Sakın onlara kaşını eğme, saygıda kusur etme. Sen gönlüne inan, sevgine sevdalına güven. Bu günleri de böyle kalır sanma. Bakmışsın ki hepsi geçmiş kızım. Hem unutma ki birbirinize yandınız siz bir defa. Yanmak saygı demektir. Yanmak bir olmak demektir. İnsan yandığının sadece boyuna bosuna değil; huyuna suyuna, varına yoğuna, atına bahtına da yanmış demektir. Sen ne kadar onun suyuna gidersen o da mutlu olur sen de. Mutluluk atınız şaha kalkınca da kimse tutamaz sizi kızım!..”

Annesinin sesi başının üstündeki kara bulutları süpürüvermişti. Bu yüzden geri dönerken tüy gibi hissediyordu kendini. O derece ki annesinin mutluluk atı benzetmesi yaptığı anda, kız anne diyecekken son anda kendini tutmuştu. Eğer ağzını açsaydı, “Kız anne biliyor musun?” diyecekti. “Ben onun en çok atına mı yandım ne? Onu heybetli gösterdiğinden belki de? Off!..”

Geçen zamana rağmen hocanın muskasından fayda göremeyince bel çekirtmeye götürdü kaynanası Nalan'ı. Boylu boyunca yere uzanan Nalan güvercin gibi titrerken tepesinde dikilen kaynanası da, “Tamam, çocuk gibi büyütüp durma!” şeklinde onu bastırmaya çalışıyordu. “Başımıza ne geldiyse katlanacağız, sık biraz dişini!” Kaynanası ne derse yapan, hiç itiraz edemeyen Nalan, ayaklarından ve omuzlarından asılan kadınların arasında etleri kemiklerinden ayrılırcasına acı çekti. Gözlerini yumduğunda

kirpiklerinin arasından iki damla yaş süzüldü. “Ihh!” dediği anda alını boncuk boncuk tere batmıştı. Sanki canından canlar sökülüyordu, sanki üzerinden dağlar geçmişti. Titremeler içinde doğrulduğunda beti benzi atmıştı. Örselenen bedeniyle yürümeye çalışıyordu. Gönülsüzce elinden tutan kaynanasının, “Acıyor mu?” demesine, “Yok!” derken yüzü buruş buruş olmuştu.

Bel çeken kadın bir hafta yatsın demiş olsa da kaynanasının dırdırı yüzünden üç gün sonra ayaklanmıştı. Bu arada Mürsel’in askere gidecek olması da ayrı bir acı olarak yüreğine oturmuştu. Mürsel gittikten sonra günler nasıl geçecekti? Acısını sevincini kiminle paylaşacaktı? Akşama kadar biriken yorgunluğunu kimin iki çift lafıyla unutacaktı? Bunları düşündükçe karnına ağrılar saplanıyordu. Hal böyleyken annesinin sözlerini hatırlayarak sabrediyordu. İçini çekerek gülümsemeye çalışırken annesine hak veriyordu. İnsan yandığının sadece boyuna bosuna değil, huyuna suyuna, varına yoğuna topyekûn her şeyine yanmış olmalıydı...

Nihayet o gün gelip de odalarında vedalaşırken Mürsel’in söylediklerini canı gönülden kabul ediyordu. “Hakkımı helal et Nalan’ım,” diyerek sarılmıştı Mürsel eşine. “Biliyorum gereği gibi sahip çıkamadım sana. Biliyorum Nalan’ım tavır alamadım. Ne olur beni affet! Bir yanda sen bir yanda anam, ne olur beni anla. Ben arada kaldım Nalan...” Daha fazla konuşamayan Mürsel, birden hıçkırıklara gömüldü. Kollarını Mürsel’in boynuna dolayan Nalan da sarsılmaya başlamış, ikisinin gözleri bir anda çağlayan pınarlara dönmüştü. Oldukları yerde bir beden halinde sallanırlarken, “Ama sabret sevdiğim,” diyordu Mürsel. “Sakın yüreğini karartma. Sayılı gün çabuk geçer. Anama da gönül koyma. Bak, bizim önümüzde uzun yıllar var. Biz her güçlüğü aşarız. Sırt sırta verelim yeter ki...”

Onlar içerideyken sabırsızlanan Nezaket Hanım kapıyı tıklatmadan edemedi. Alt perdeden konuşarak, “Yeter yeter!” derken onu suçluyordu. “Ağıt, ağıt getirir kızım, hadi vedalaşın artık.” Bu uyarıyla son kez sarıldılar birbirlerine. Bu son sarılmada Yıldırım’ı hatırlayan Mürsel, “Atıma iyi bak Nalan’ım.” dedi. Yıldırım’a değil de atıma demeyi özellikle tercih etmişti. Son anda Nalan’ın aklında hoş olmayan bir şeyin kalmasına gönlü elvermiyordu. Zira onun üç gün önce “Senin atının adı neden Yıldırım?” diye sorduğu gözlerinin önüne gelivermişti:

‘Bak ben bu atı çok seviyorum. Onun adını çiçek ya da böcek ismiyle değiştirelim mi, ne dersin?’

‘Ciddi misin?’

‘Evet,’

‘Neden ki?’

‘Neden biliyor musun?’ diyerek ellerini birleştirdikten sonra boynunu büküyordu. ‘Bak benim adım inleyen anlamına geliyor, tamam mı?’

‘Ya, öyle mi?’

‘Evet Mürsel! Şimdi benim adımın anlamı ağlayan, inleyen ya, bu da Yıldırım!.. E, ikisinin bir arada olması sana da ürkütücü gelmiyor mu?’

Dudaklarını sıkarak geri çekilen Mürsel, “Aman ağzından yel alsın Nalan’ım, o nasıl benzetme öyle?’ derken ortada geziniyordu.

‘Ama öyle...’ dedikten sonra boynunu büken Nalan devam etmişti: ‘Bir de biliyor musun yıldırımdan çok korkarım ben!.. Bak, ta çocukken bir kadın anlatmıştı. Tarlada fiğ biçen köylü kadınlar yağmur bastırınca destelerin altına siperlenmişler. Fakat yağmur şiddetini arttırınca orada bulunan eski bir ahıra kaçmışlar. Her taraf birden kararmış. Gök gürlemesinin iyice hızlandığı anda güçlü bir ışık yalımı bir yilandili gibi içeri uzanmış. Ardından büyük bir çatırtı duyulmuş. Bu çatırtıyla birbirlerine sokulan kadınlar dehşetle gerideki arkadaşlarına bakmış. Düşen yıldırımdan dolayı kömür gibi yanan arkadaşları karşısında hepsinin de nutku tutulmuş. Niye dersin, dişlerinin arasına sıkışan sakızın dışında kadının her yanı kapkara kesilmiş. Ayy! Ne zaman yıldırım kelimesini işitsem bu görüntü canlanır gözümde. Hele ki ahırdayken gök gürlerse bir haller olur bana. Elim ayağım dolaştığı için bilemem ne yapacağımı. Eğer ki ağzımda sakız varsa çıkarırım telaşla!..’

Eşini sevgiyle kucaklayan Mürsel, ‘Tamam Nalan’ım,’ demişti. ‘Senin bulduğun isimle değiştirelim hemen.’

‘Ama ismine alıştı o.’

‘Sen orasını bana bırak, yenisine de alıştıırım ben onu.’

‘Tamam, dur bakıyım,’ diyerek sallanırken birden, ‘Rüzgâr olsun mu?’ demişti. Gözlerinin içi gülerken ellerini açarak açıklama yapmıştı: ‘Seherde bize ferahlıklar getirsin. Yeleleriyle yolumuzu süpürsün, üstümüzdeki kara bulutları dağıtsın, olmaz mı?’ Çocukça şirinleştiği bu anda kendine bakan kocasının boynuna sarılarak, ‘Şaka şaka!’ demişti. ‘Sen gelene kadar hiçbir şeyini değiştiremem. O senin emanetindir bana. Sen sağlıcakla git gel, ondan sonra bakarız gerisine...’

Bir anda hafızasını yalayan bu anısından şimdiye döndüğünde gözleri ıslak ıslak olmuştu. “Benim yokluğumu belli etme ona...” derken boğazı düğümlemişti. “Koşum takımlarını samanlığa kaldırır. Ben gelene kadar kimse binmesin üstüne. ”

Mürsel gittikten sonra evin ineğinin buzağılaması da alınganlığına tuz biber ekmişti. Verimli olduğu için değer verilen ineğin yanında kendini ıssız çöllere benzetmiş ve bundan çok utanmıştı. Her tarafını kuşatan sıkıntılardan dolayı etrafına karşı ilgisi gittikçe azalıyordu. Hiçbir şeyden zevk almadığı için günden güne içine kapanıyordu. Önceleri gönül hoşluğuyla gördüğü ev işlerini isteksiz ve üstünkörü yapmaya başlamıştı. Yemek yemesi ve uyku düzeni de iyice bozulmuştu. Tam anlamıyla karamsarlığa gömüldüğü bu günlerde derdini paylaşacağı kimsesi de yoktu.

Fındık çuvallarını ambara taşımakla geçen günün sonunda çok yorulmuştu. Bulaşıkları yıkadıktan sonra odasına geçmekten başka bir şey düşünmüyordu. Ne çember oyası

vardı gözünde ne de yastık işlemesi. Zaten kaç gündür bunlara elini sürmüyordu.

Odasına geçer geçmez yatağına uzandı. Aklına hiçbir şey getirmek istemiyordu. Sıkıca yorgana sarılırken yalnızlıktan üşüyor gibiydi. Tek tük havlayan köpek sesleri gittikçe zayıflıyor, uzaklardan kabaran bir rüzgâr arada bir dalları hışırdatıyordu. Bu hışırdatının arasında belli belirsiz duyulan bir miyavlama sesi rüzgârın durduğu anlarda şiddetleniyordu. Bir kedi vardı, yakınlarda olmalıydı. Acıklı miyavlamasıyla sanki onu yanına çağırıyordu. Ama gözlerini açıp da etrafına bakamıyordu. Zira dünya birden kararmış, gökteki yıldızların ardından bütün ışıklar da sönüvermişti. El yordamıyla ilerleyip de sağını solunu yokluyordu ki karanlığın dibindeki kediyi fark etti. Zavallı, bir ağacın kovuğuna sinmişti. Etrafına da insanlar toplanmıştı. Yaşlı, genç, kadın, erkek bir sürü insan, üstüne çullarıncasına ona bağıyorlar, uğultu halinde, “Yuh!” çekerek ellerini sallıyorlardı: “Köpekler, kunduzlar, fareler kunnayıp dururken bir enik doğuramadın ya yazıklar olsun sana! Tuuu senin kediliğine! Utanmaz arlanmaz, kaşık düşmanı seni!..”

Uzaktan bakılınca korkuluğu andıran insan silüetlerinin bir bir tanıdık simalara dönüşmesinden afallamıştı. Başta kaynanası olmak üzere mahallenin kadınları karşısına sıralanmıştı. Muskacı hoca, bel çeken kadın, açık arayanlar, laf getirip götürerler, kara çalanlar hepsi oradaydı. Onları bir arada görmekten çok öfkelenmişti. Yüreğinden kopan şefkatle, “Hayııııı!” diye bağıırken dehşete kapılmıştı. “Asıl size yazıklar olsun. Yaşı kaç başı kaç da ayıplıyorsunuz zavallı kediyi. Hiç mi vicdan yok sizde!..” Kalabalığı dağıtma amacıyla elini kolunu sallıyordu. Son hamlede aniden çırpındığı için kafasını karyolanın başına vurmıştı. Elini yüzüne götürerek doğrulurken gözlerini açmıştı.

Gördüğü rüyanın etkisiyle bir müddet öylece oturdu. Şafak ağarmıştı. Köpek havlamaları arasına karışan acayip gürültülerin ne olduğunu anlayamadı. Bugün çamaşır günü olduğundan erken kalkmalıydı. Aklına bundan başka bir şey gelmiyordu. Kalkmak için bedeninin açılmasını bekliyordu ki kulağına gelen takırtılara dikkat kesildi. Takırtılar ahırdan geliyordu. Bu gürültüyle uyanan kaynanası da, “Kız Nalaan!” diye kendine sesleniyordu. “Var git ahıra bi bak. İnekler zincirinden mi boşandı ne?” “Tamam bakayım,” diyerek aceleyle giyindi. Palas pandiras evden çıktı. Uyku sersemliğiyle düşmemek için duvarlara tutunarak gidiyordu ki şiddetli bir gök gürültüsüyle birden sendeledi. Sanki yukarıdan koca koca kayalar atılıyor, dipsiz uçurumları boylayan bu kayalar aşağı yuvarlanırken korkunç yankılar oluşturuyordu. Derinlerden yüzeye çıkan görünmeyen buz dağları sanki toprağı çatırdatıyordu. Duvarlara tutunduğu bu anda bir ejderhanın ağzından çıkmışçasına ortalığa yayılan alev yalımından dolayı beti benzi atıverdi. Birbiri ardına çakan şimşeklerce yutuluvarecek gibi tüyleri diken diken oldu. Oldum olası korktuğu şeyle yüz yüze geldiği için ne yapacağını bilemediği gibi geri dönerek eve girmeye de gözü kesmiyordu. Elleri titreyerek ahırın kapısını açarken neredeyse düşecekti. Zor da olsa kilidi açarak lambayı yakabildi. Medet dilenircesine

ineklere bakarken soluk soluğaydı. Ellerini göğsüne bastırarak hayvanların arasında dolaşırken onlardan güç almak istiyordu. Kendine cesaret vererek etrafa göz atınca herhangi bir değişiklik görememişti. Bununla birlikte kuyruğunu dikerek kişneyen Mürsel'in atını çok tuhaf bulmuştu. Ürperti içinde, "Sakin ol, sakin ol!" derken onu değil de sanki kendini yatıştırmak istiyordu. Elini atın sağrısına atarak sağa sola bakındığı anda gözlerine inanamadı. Oluğun dibinde bir kedi yavrusu vardı. Tüyleri yapış yapıştı.

Üşüyordu. İnce, titreşim sesiyle miyavlararken adeta ağlıyordu. Koyu bir kederin yapıştığı kara gözleri dibi görünmeyen kuyulara benziyordu. Kediyi oradan çıkarınca mesele halledilecekti. "Gel bakalım!" diyerek eğildi. Tam yakalamak üzereydi ki olmadı. Aniden sıçrayan kedi iyice geriye çekildi. Bu anda kiremitleri yalayan yeni bir gök gürültüsünden dolayı tamamen panikledi. Ne yaptığını bilmeksizin hızla oluğun altına uzandı.

Başına iş açan kediyi tuttu tutacaktı. Tam ona dokunmak üzereydi ki ahırın darmadağın eden güçlü bir çatırtıyla arkasına aştı. Fakat ne olduğunu anlayamadı. Önce bir şimşek yalazının beynine çakıldığını sandı. Ardından muzip birilerince ahırın lambasının karartıldığını zannetti. Kararan bulutlar altında ıslanan fiğ desteleri, eski bir ahır, kapkara yanan bir kadın ve dişler arasına sıkışan sakız görüntüleri başının üstünde dönmeye başladı. Derken yere yığılan bedeninde başını bularak eliyle yokladı. Ağzından burnundan boşalan kanın parmaklarına bulaşmasıyla kendine emanet edilen atın başına bir şey gelmiş olmasından korktu. Onu görme içgüdüleriyle dehşetle etrafına bakındı. Lakin kapkara bir çukura düşmüşçesine hiçbir şey göremedi. Ellerinin yanlara düştüğü anda gözleri cam gibi donuklaştı...

Yüzünde patlayan Yıldırım'ın çiftesi boşluğa takılan bakışlarına yapışmış gibiydi. Bu arada ürperen yavru kedi dışarıya fırlamış, gök gürültüsünün susmasıyla da bardaktan boşanırcasına bir yağmur başlamıştı. Yaptığından utanırcasına gözlerini belerten Yıldırım, olduğu yerde kıpırdanırken kulaklarını dikmişti. Kıçın kıçın gerilerken sanki, "Ben yapmadım!" demek istiyordu. Suçlayıcı gözlerle kendine bakarak homurdanan inekler karşısında kaçacak bir yer bulamadığı için bir hoş olmuştu. Tepeden tırnağa pişmanlığa büründüğü bu anda yerinde duramıyordu. İkide bir kapıya bakıp da kimseyi göremeyince deli gibi tepinmeye başlıyor, sesini Nalan'ın kaynanasına duyurmak için ağlarcasına kişiyor, kişiyor, kişiyordu...

Horozlu Ayna Sineması

AHMET KALKAN

Eski sinema afişlerinin yıllar içinde yıpranıp dağılmaya yüz tuttuğu, bütün renklerin yağmurlarla karışarak sulu boya bir resmi andıran mat ve fakat yer yer yırtılan kısımlarındaki ağartının damlalar arasından sızan çirkin buruşukluğa karışarak iyiden iyiye bozulmuş iri, şişkin harfleri önünde durdum. Üzerimden bulutsuz, berrak bir maviliğe bulanmış, esintiyi yapraklarda bile bulamayan koyu bir yaz geçiyordu. Geniş caddenin hemen bitiminde, keymih taştan yapılı, saçakları bardıç örtme, iki kanatlı büyükçe tahta kapısının kemerine asılı bu afişler, ergen bir tutkunun hayata eli kolu bağlı girdiği son şahitlerindendi.

Tek silindirli, pat pat öten motosikletin ayağımı sol ökçemle indirip yana yatırdıktan sonra, tozlu kaldırıma geçip, sağa sola savrulduğunda kunduramın büsbütün altında kaybolduğu geniş paçalarımı bir iki silktim. Cebimden çıkardığım Yenice paketinden kibritle bir dal sigara yaktım. Cumartesi idi. Dükkândan çıkarken ustamdan aldığım haftalığım olan gıcır gıcır bir ellilik saatlerdir sağ cebimi habire okşuyordu. Diğer cebimden de yuvarlak horozlu aynayı çıkarıp yüzümü uzun uzun bir daha seyrettim. Ortadan ikiye taralı saçlarımın arasından parmaklarımı geçirdim ve aklımda afişlerin bulanık görüntüsüyle iç içe; gres yağına bulanmış pantolonu ve kirli sarı tişörtüyle on üç, on dört yaşlarında bir çocuk, beni zamanın kayıp hayâllerine doğru sürükledi... Sonra ben, keymih taştan yapılı, saçakları bardıç örtme, iki kanatlı büyükçe tahta kapısının kemerine asılı çoktan kapanmış sinemanın hatıraları birer birer arşınlayan o acınası afişlerine bir daha bakıp, ergen bir tutkunun hayata eli kolu bağlı girdiği aynı buruşukluğun kırık sandalyeler, içildikten sonra bir kenara atılmış gazoz şişeleri, tırtıklarından çekilince yönü belirsiz tarafından yırtılıp atılmış biletleri ve beyazdan çok pas renginin kıyı köşe dağılarak yol bulduğu bir perdenin solgun sesleri ve bulanık görüntüleri arasında gelip omuzlarıma konan göçmen bir kuş olduğumu çok geç fark ettim. Fakat hangisiydim? Bunu o vakit dinginliğime çarpıp duran, sonra da havaya geçmişle alelusul çizilmiş, arduvaz renkli bir güneş içinde hiç fark edemedim. Göçmen kuştum ve belleğim bir kez daha titreşen bulanık karelere bölündüğünde, artık çoktan kapanan aynı sinemanın sebze kasasından bozma üç beş derme çatma çitasına çivili afişlerinin bulunduğu yüksekçe bir elektrik direğine asılmış aynı eski zamanlarını yeniden seyredebilirdim böylece.

O vakit hayat, şehirden çok uzak kasabalarda çok yavaş akardı ve havanın nabzı, suyun da kuyularda billurlaşan tadı mevsimine girerken erkenden fark edilirdi. Oysa kimşenin, dupduru bir gök altında seraplanıp dururken, buharlaşan ekinin ve toprağın ekmek adına canları kıstırdığı o sakinliklerle örülü kasabada, şehirli bir pas renginin kıyı köşe dağılarak yol bulduğu bir beyaz perdenin solgun seslerinden, bulanık görünüşlerinden habersiz yaşadıkları zamanlardı.

Horozlu aynada seyrettiğim yüzümü birden yana çekip, saatlerdir cebimi okşayıp duran elliliği nasırlanmış avucuna kadife yumuşaklığınca bıraktıktan sonra, yalvaran gözlerle, “Sözleştiğimiz gibi Servet abi, aman gözünü seveyim beni mahcup etme.” dedim. O da sağ avucunun içini öpüp alınına koyarak yemin billah etti kırk kere. Ne olursa olsun geleceğini ve her şeyin dediğim gibi olacağına dair kırık dökük sepetli motosikletini teminat olarak gösterdi. İnandım doğrusu ve yüzüme geniş ve yumuşak bir tebessüm yayıldı o ân. “Ahir ömürlerinde bir defa bile olsa görsünler.” dedim mırıldanarak. Kimsecikler duymadı tabi. Dedim ya, ben bir göçmen kuştum o sıra ve kuşluğumdan kuşku duyan her kuşa kuşkuyla bakmıştım hep. Sonra işte, o sakinliklerle örülü kasabada bir kuş, belki de bir düş olarak, tuttum da akça pakça bir kızı sevdim. Yalanım yok, bir güldü mü, cebimdeki aynanın horozu bayılana kadar öter dururdu, duyardım. Belki de kalbimdi, kim bilir. “Alemdağ’da Var Bir Yılan”ı vermiştim gizliden. Okudu mu bilmem fakat uzun zaman beklediğim hâlde Sait Faik’in kuşları da nedense hiç haber getirmediler ondan. Epey oldu, onlara da küstüm mektuplara da sonraları. Hâlime acımış olmalı ki, yolunu şaşırın bir mektup aydınlık yüzüyle çıkageldi birden.

“Keşke baharda gelseydin, gönlümde çiçekler açtırmış olurdun hem...” Bu cümleyi kaç defa okudum hiç hatırlamıyorum bile. Otobüse bindiğimden beridir, son telefon görüşmemizde söylediği bu bir tek cümle dâhi kanımı kaynatmaya yetmişti işte. Yol boyunca elimde evirip çevirdiğim kitabı, zihnimdeki sorularla harmanlayıp çabucak bitiriverdim. Aklımda makaslanmış sinema filmlerinden oluşan eğlenceli kareler dönüp duruyordu biteviye. Kemerli köprüye vardığımızda kaptan Kâmil Usta, dikiz aynasından uyuşuk gözlerle bakıp o hırıltılı, tütün kokan sesiyle, “On beş dakika sonra kalkıyoz, kimseyi beklemem ha, ona göre.” dedikten sonra Fevzi Amca’ya dönüp hıkır hıkır, tıslayıp pıslayarak güldü. Ben de çevik adımlarla inip petrol istasyonunun hemen girişindeki çeşmede elimi yüzümü yıkadıktan sonra, telefon kulübesine yöneldim. Jetonu atıp numarayı çevirerek bekledim...

Kasabaya vardıktan tam iki gün sonra şoseye çıkıp elimi alınma siper ederek uzakları taradım. Gelen giden yoktu. İkinci sonrası, uzaklarda, sıcakla buğulanan serapla karışık bir hareket, çok bulanık da olsa bir karartı belirdi sonra. Belli belirsiz, tıkırtıyı andıran sepetli motosikletinin sesinden tanıdım; Servet abi idi gelen. Kırk yılın sinemacısı Servet abi, hay yaşsa sen!

Uçlarından birbirine bağlayıp geniş avludaki iki dut ağacının ortasına gerdiğim sakız gibi çarşafarla perde işi de tamam sayılırdı. Karanlık iyice çöküp, gazla çalışan jeneratörün patirtisini duyunca, avluda toplanmış bütün başlar Servet abiye döndü. Geniş bir tepsiyi andıran irice kabın kapağını açtıktan sonra büyük bir makarayı yerinden özenle çıkarıp tepe ışığı yanar vaziyetteki makinaya büyük bir dikkatle yerleştirdi.

Yaz gecesinin perdeye yansıyan bu tok ışığına hayretle bakanlar, bir türlü anlam veremedikleri bu uğraşın sonunu merak eden gözlerle çevrede olup bitenleri hiç ses çıkarmadan izliyorlardı. Çünkü kimseleri yoktu ve bin bir şüpheyle kundaklanmış geçmişlerinde hep, silahların gölgesiyle devrilmişlerdi tarlalara, uzayan sınır boylarına. Çünkü trenler gelir, trenler geçerdı yarı uykularından gece yarıları. Sonra aynı gece yarıları boz bulanık adamların ağaran sakalları, gümüş tabakaları, zülüflü tespihleri sancırdı her anımsadıklarında ölümlerle sıralanmış geçmişi. Silahlar patlar, korkular birbirine sokulur, uykular bölünür ve her birinin henüz kapağı açılmamış hikâyeleri saçılırdı ortalığa. Bütün sesler, bütün yüzler ve şehre dokunaklı notalar ekleyen her armonikayla onlar, taşranın duldasında yarım bırakılmış yaban acılar eskisiydi. Sonra aynı acıları armonikasız sobalarda, iz sürülmez kuytularda yakanlar da yine onlardı. Geçip giden hoyrat türkülerinde patlayan, bir tüfek dolusu çıkla saçmaydı hayat. Bir top vedaya hazır hüznün seslerinden örülme yâr duldasındaki kefen beziydi. Boyunları işte hep bu yüzden geriye dönüktü uzaklaşan trenlerle birlikte...

İşte sonra Servet abi, o tok ışığa bir on beş dakika kadar sonra can verdi de, önce gölgelerin sonra da kocaman gövdeleriyle insanların yüzleri patır patır düşüverdi perdeye. Bulanık, boğuk sesler birkaç sahnenin ardından berraklaştı. Derken Klark Geybil bıyıklı kara yağız bir adam, pek çitlembik bir kızın omuzlarından tutarak sarstı, sarstı, sarstı... Hiçkırıklara boğulan kız, uzun fistanı sırtında, çiçekli bir dal gibi yürüdü gitti gece içinde. Birkaç dakika sonra da, ağanın adamları damlara girip çıkmaktan arsızlaşmış; subaşında kıstırdıkları kızı “Bu sevdadan vazgeç bacım, bak sonu kötü olacak sonra” diyerek zavallının enikonu gözünü korkuttular.

O yitip giden yazla hatırlanan dolukmuş sözler arasındaki hummalı aşk sözcükleriyle biz, ne Klark Geybil bıyıklı kara yağız adamın ne de uzun fistanlı gülümser bir kızın geniş avluya taşıdıkları bir kucak sevgi, bir dünya hasret siperiydik de hiç de fark etmemiştik bunu. Bizi, eskimeyen mevsimler aşkına dağlara ve kasabalara bağlayan şey, harlı baharlarla hep harlanan o yanık türkülerle tütsülenmiş kötülük çiçekleri olmamıştı hiçbir zaman. Sevmekten çok, kaybetmenin geceler ve günler boyu güm güm göğsümüzde çarpıp duran cevherin tutuşmasıyla korkutulmuş ve akıp giden filmin unutulmaz karelerine sığınmış hoyrat gençliğimizdi. Geceyi ve günü zifiri karanlık saçlarından sıyıran o kırgınlık ayazı, vadesi dolmuş hesap ve küçümen bahçelerde, çiçekliklerde büyüyen sâzendelikti belki de. Bilirdik çünkü her tren kalkışında bir istasyon, her kurşunda ayrı

bir dağla sarsılan ağıt gibiydi hayat. İşte bizlere, kapısı sürgülü bir evin serin taşlığına sıkıştırılmış bir top film sıcaklığıyla sarılan hayat, sonraları yankılı uçurumlarla derinleşen kavi hüznler bıraktı. Şimdi geriye dönen kim varsa, yani yeminini bozan kimse onlar, aşkla hatırlamaktalar o nazenin seslerde biriken mayhoş serinliği.

“Geceler Yârim Oldu” filminde Nuri Sesigüzel ve Selda Alkor, televizyonun adının bile duyulmadığı zamanlarda, o gece, yıllar önce ödeşmiş gururlarıyla oturan birkaç düzine erkek yanında, bir o kadar da hüznü dolu yüzlerinden ırmaklar akan kadınlarla birlikte sakin bir kasabaya misafir oldular. Film bittikten sonra o serin yaz gecesinde, yaşlı gözlerini birbirlerine göstermekten utanan tertemiz insanlar gördüm. Aynı gözlerde, “Uzaktan bakanlar, bakınca uzaklaşanlar ve uzaklaştıkça bakılanlar içinde biz, hep sancılı bir üveyik sesiyle andık tutuşturulmuş gençliğimizi. Çünkü kasıldıkça içlenen, içlendikçe kasılan birer yoksulluk teliydi içimizde geçmiş. Evlerin, fabrikaların, sonraları ise anten direklerinin ve siyah beyaz zamanlara ayrılmış fotoğraf özlemlerinin gerisinde durarak yoksulluk kuyruğuna girenlerin harcıymış ölgün ışıklı pencereleri seyretmek geceler boyu, anladık” cümlesini, aradan geçen çok zaman sonra uzun uzun okudum. Telefonda dupduru sesiyle, “Keşke baharda gelseydin, gönlümde çiçekler açtırmış olurdun hem...” diyen o akça pakça kız ise, sekide oturmuş, sevgi ve hayranlık dolu gözlerle bana bakıyordu... Aynamı çıkarıp yüzümü bir daha seyrederken, “Benimki de, ‘Horozlu Ayna Sineması’ olsun.” dedim mırıltıyla karışık.

Geniş caddenin hemen bitiminde, keymih taştan yapılı, saçakları bardıç örtme, iki kanatlı büyükçe tahta kapısının kemerine asılı afişler, ergen bir tutkunun hayata eli kolu bağlı girdiği son şahitlerindendi. Tek silindirli, pat pat öten motosikletin ayağını sol ökçesiyle indirip yana yatırdıktan sonra, tozlu kaldırıma geçip, sağa sola savrulduğunda kundurasının büsbütün altında kaybolduğu geniş paçalarını bir iki silkti. Cebinden çıkardığı Yenice paketinden kibritle bir dal sigara yaktı. Cumartesi idi. Dükkândan çıkarken ustasından aldığı haftalığı olan gıcır gıcır bir ellilik saatlerdir sağ cebini habire okşuyordu. Diğer cebinden de yuvarlak horozlu aynayı çıkarıp yüzünü uzun uzun bir daha seyretti. Ortadan ikiye taralı saçlarının arasından parmaklarını geçirdi ve aklında afişlerin bulanık görüntüsüyle iç içe; gres yağına bulanmış pantolonu ve kirli sarı tişörtüyle on üç, on dört yaşlarında bir çocuk, onu zamanın kayıp hayâllerine doğru sürüklendiği yerden birden çekip çıkardı.

Şiir Senden İbaret

ÜZEYİR KARAHASANOĞLU

İmkânsız arkadaşım Attilâ İlhan için.

Hadi Kaptan, küslüğü filan bırak da umuda düşür beni. Hey, sana diyorum! Görmüyor musun, noktanın kara lekesi ışığa tutunca parlıyor.

O gün beni -editör, şair, yazar, dergici, eleştirmen, köşe yazarı, edebiyat öğretmeni, anlı şanlı Halim Terfi'yi- şiire düşman ettiğinden haberi yoktu. Seni ayrı tutuyorum Kaptan ama ustalara, üstatlara korkunç öfkem bundan. İçimdeki fırtınayla kendimden başlayıp şiir miir tanımadan yok edesim var her şeyi! Nasıl durulayım, sesi hep kulaklarımda: “Bir daha okur musun? Şurayı tekrar okur musun? O dizeyi daha yavaş okur musun?” Okumaz olaymışım! Okuyamaz olaymışım! Bilemezdim şiiri de koparacağını canımdan. Onunla ne kadar şiirin huzurundaysam, onsuz kıyametindeyim. Değil şiire, şaire; şiir gibi konuşana, yazana bile dayanmamam bundan! Şiir artık gönlümün karası ve iğrendiriyor beni. Hele çirkinlikleri bile güzel söyleyen şairciklere şuncacık tahammülüm yok! Ah, karşıma çıksalar yakarım! Hâliyle kafayı toplayıp hesap kitap yapmalı, durulmalı, o korkunç boşluğa başka şeyler koymalı, tüm o dizelerin kapladığı gereksiz alanı makul bilgilerle doldurmalı, unutamadıklarımı da bozarak başka biçimlerde kullanmayı öğrenmeliyim. Yazık ki tarla değilim sürülecek yahut nadasa bırakılacak! Sonu nereye varacak göreceğiz.

Önümde dizi dizi, maymun iştahıma uyan kitaplar varsa da hiçbirine elimi sürmeyeceğimi, değil okuma kıvamında, yaşama kıvamında olmamamdan biliyordum. Daha çok bir yazının ilk kıvılcımları içime düştüğünde böyle olsam da tek satır karalamamıştım. Hâlbuki kâğıtlarım, silgili kurşun kalemlerim önümde; yazım kılavuzu ve sözlüğüm elimin altındaydı. Saatimi, cüzdanımı çekmeceye kaldırmış; bir süredir takmaya çalıştığım kravatımı iki parmak gevşetmişim. Az ötede ihtiyaç halinde esin verebilecek dergiler, kitaplar... Kalemin sivirilttiğim ucu uzun süre bıçak gerektirmeyecek... Sırf sarı ışığı sevdiğimden masa lambası yanmakta. Her şey yazmaya müsait fakat... Ah! Sonuç tek bir nokta... Tek yapabildiğim bu! Kalemi ilerletmeden aynı noktada tutmak, yazamanın sancısını çekerek bastırmak, ha bire kâğıt delmek, hiçbir şey yazmak. O günden beri böyle.

Bakmasam da görüyordum, bıyıklının mütemediyen gülümsediğini. Somurtarak dön-

düm ve alışık olduğum üzere konsoldaki resim kalabalığının içinde hemen buldum onu. “İyi şeyler birdenbire olur; bu kadar bekletmez insanı.” Neden ümit var konuşuyor, hülyalara sevk ediyordu beni? Bunca saflık kemliğe çıkmaz mıydı? Aksine iyilik dediğin bekletir, hem ne çok bekletir, hatta bazen hiç olmazdı... Şiddetli bir doz aşımıydı onun iyi niyetliliği. Dolayısıyla uyuşmuyordu bıyıklıyla dokularımız. Onun omuz başındaki-ne, yaldızlı çerçeve içindeki-ne, dudakları söz söylemenin kıvrımlarıyla bükülmüş rastalıya baktım. Hazırmiş, bakmamla “Yalnız kalmaya alışmış birine herkes fazlalık gelir.” deyiverdi. Vurmadım yüzüne, dilbazlıkla gevezelik arasında konuşkan adamın teki olduğunu ve bizde çenesi çok işleyenlerin pek sevilmediğini. Onun yerine “Peki, kalabalığın ölçülemeyen yalnızlığına ne dersin Jamaikalı?” dedim. Tek kelime cevap yok, belki meşgul... Cevap versene Bob?

Bunu bana yaptığı zamanı unutamıyorum Kaptan! Sırtımda yine o spor çanta vardı. Hani şu önünde gazoz reklamı olup da fermuarı takılmadan çalışmayan ve sürekli bana taşıttığı. Doğrusu kendi kılıksızlığımla çantaya pek güzel uyum sağlasam da bir günden bir güne bunu neden taşıdığımı sormamıştım. İlk kez dilimin ucuna ulaşıverdiğindeyse demirlemiştim daha öteye geçmesin, geçip de duymak istemediklerime neden olmasın diye. O sırada sen aklımdan geçeni okuyup fısıldamıştın kulağıma: “elimden gelen bu ben iki kişiyim / ikisi birbirinden çıkmaya uğraşiyor / bilmem ki hangisinden vazgeçeyim” Asabım o denli bozuktu ki büyüğü sesinin tınısına hayran olsam da demek istediğini anlayamazdım. Ruhum bilinçten azade dipdiri ayaktaysa da bilincim yerle yek-sandı. Bir daha çantasını taşıyamayacağım zamanları anıştırıyordun sen; bense olaylar arasında neden sonuç bağı kurmada bihaberdim, zırcahildim. Evet Kaptan, uyardın ama nasıl anlayabilirdim seni ve nerden bilebilirdim son kez baktığımda arkasından yutkunacağımı, çantasını taşıyacaklardan nefret edeceğimi?

Sen de duyduğun mu Kaptan? Kapı mı tıkırdadı? Gerçi kimse kim değil mi? Umurumda olmaz. Dünya burada, genişleyen şu kara noktada ve muhtemelen o noktadan delinecek bu kâğıtta. Sonuç? Hiçbir şey... Masa lambasının yaydığı ışık, harcadığı elektrik israf! Esin verebileceğini umduğum karalamalarıma bakıyorum. “İnanmadığım şeylerin arasında eskiden inandığım ne çok şey birikmiş. Terside geçerli ama evvelinde ne saf olduğum baki.” Neden demişim sahi bunu? Belki çocukluğa sığınan şair edasından, belki şiir gevelemesinden. Ucu hâlâ yeterince sivriyken kalemin, yazdım bunu devamı belki gelir diye, marşı basmayan arabayı vurdurmak gibi. Bekledim, bekledim. Gülümseyen bıyıklıya, çalçene rastalıya baktımsa da onlar umursamadıkça somurttum ve kâğıt delmekten başka hiçbir şey...

Bir arkadaşımın annesi, başımıza türlü çeşitli belalar geldikten sonra “Bizim çocuklar öyle temiz ki her şeyi düzeltmeye çalışarak kendilerini yakıyorlar,” demişti. Kadıncağının sesi kulaklarımda hâlâ. Zamanın tortusu, şiirden uzak acılar, ahlal serimde. Gelgelelim yakılan biz, yanan biz, mahvolan biz olduktan sonra kimin ateşçi, kimin körükçü olduğunun kıymeti var mı? Dahası ne lüzumsuz şey, şiir çağırırçasına mecazlı şeyler düşünmek! Bu cümleyi de hızla, yokuş aşağı koşarcasına yazdım. Umdum. Bekledim.

Umarak bekledim. Kalemin ucuna ne çok bakarak bekledim. Hiçbir şey...

“Edebiyatla hemhâl sandığım arkadaşlarımla dopdolu günüm, bir anda futbolun kışkırtıcı günlüğüne döndüyse memleketteki edebiyat ortamının Dingo’nun ahırına dönmesine nasıl şaşırıyım?” Yazık ki toplumun aynası dediklerimiz böyleydi, bulanıktı, güdüktü. İşin tuhafıysa bu kadar sevilen şu oyunu bir türlü layığıyla icra edemezken ayağı topa değmeden oyun konsollarında şampiyonluklara ambargo koyan evlatlarımız ne çoktu! Ki bu, delicesine sevdiği şeylere bunca yabancılaşarak aslında sevgiye sırt çevirmek değil miydi? Heyhat, temel çelişkisi sevgisizlik olan insancıklar toplamıyız ne vakittir! Süratle yazdım. Umarak okudum kaç sefer üst üste, zihnime yol açsın diye. Gelecekti devamı... Hiçbir şey...

Bak, bunu dün gibi hatırlıyorum Kaptan. Hikâye dinlemeyi sevdiğin kara gecelerin birinde sen fena kırmızı şarabını yudumlarken başımdaki türlü çeşitli belayı anlatmıştım. Çok gerilerden bakmıştın yüzüme, en duru halinle. “beni bir kere dövdüler çok gözlüklüydüm / daha bere giyiyordum bıyıklarım da duruyor” Ben ne diyordum, sen ne anlatıyordun? Sordum, kim dövdü seni diye. “fakat çok fena dövdüler size ne söylüyorum / bir vakit omuzlarım tutmadı dişlerimi tükürdüm” dedin. Anlayamıyor muydum yoksa? Haddinden fazla bir düzlükle mi sokuluyordum şiire? Durdum ve şöyle diledim: “Benim adıma da meraklısı için notlar yazacağın bir iki dize döşesen... Bilemezsin, bunu ıssıza çalan gönlümden şikâyet ederek ne çok istediğimi.” Sen oralı değildin, kasketini gözlerine devirip duruyordun; bense bekleyeyim, hız alamadan bekleyeyim... Hiçbir şey... Sonra nicesine kalkışacaksam da ta o zamandan, hem de senden başladım şiir bozmaya: “ne içi boş insanlar gördüm zaten yoktular / böyle bir iç bulantısı görülmemiştir”

“Öyle ya da böyle, ne insanlığa küsecek ne yarından ne de umuttan vazgeçeceğiz; yalnızca hikâyemizi yazarken karakter seçimine daha fazla dikkat edecek, kontrolü elden bırakmayacağız.” İşim gücüm yazmak ve senken kaldıramıyordum eleştirisizliği, eleştiri diye sunulan özensiz eleştirmesizliği, paçavra etkisini, bu etkisizliğe tepki eleştirgenliğini, alıngan dilemmaları... Sana kavuşamayacaksam -sanki başka seçenek varmış gibiklimi şiirden ve senden korumam lazımdı üstelik. Hâl böyleyken çıkıp çıkıp sevdiğin dizelerle aklıma gelmen insafsızlıktı! Hem sonra herkesten fazla rahata alışık olduğundan ya da zaman ayarlı, tahrip gücü yüksek bir bomba gibi âlemin en kalabalık anında gündem olma arzusuyla ilk fırsatta patlayacağından ayrılıkta da yakardın beni. Baştan ayağa ihtiras yalımıyken cayır cayır yanardım... O zaman öyleyken şimdi bastırmaktan ucu kütlenmiş şu kalemden farkım yok ve hiçbir şey...

Kapı tıkırdadı ya da koridor boyunca duvarlara sürtünerek geçen bir münasebetsiz gereğinden fazla temas etti kapıya. İştmedin mi Kaptan? Zihin yanılığısı belki de. İstifimizi bozmayalım.

Karalamalardan bir tutamak çıkmayacak Kaptan. Sahi, bir gün Tanzimat şairleri için şunlar toplum için sanatı, şunlar sanat için sanatı savunuyor dediğimde hangisi doğru diye sormuştu, illa biri doğru olmak zorundaymış gibi. “İkisi de eksik, eksik oldukları için de yanlış. Her sanatçı evvela kendi için, sonra insanlara ulaşmak için yazar.” Onun dermanı sorularlaydı. Sorar, kuşkunun tohumunu serper, sürgün verdiğini görünce uzaklaşırdı. Cevaplarla işi yoktu! Hâliyle derdi bana bırakıp çekilmişti uzağına.

Şairlerle tıka basa doldurduğu sırt çantasını yine bana taşıttı o gün. Bu ne rezalet ve ne felaketti ki elini tutmama izin verdiği süre boyunca minnettardım ona. Ne vakit ki tepeyi aştık, bıraktı elimi. Zihnen başlayan ayrılığımızı resmen uyguluyordu ve değil yan yana yürümenin küçük sürtünmeleri, rüzgârın getirdiği kokusu bile uzaktı artık.

Bekleyenlerini aynı anda kuş bakışı görmüştük Kaptan. “İşe yaramaz, şiirden anlamazın birileri” dememe itirazla “çakıdan bozma itler sustalı birileri” demiştin. Fakat inerken tepeden paldır küldür, varırken düzlüğe adımları havalanmıştı -duymuştum-, yüreği kıpraşmıştı -görmüştüm-, ışımsı, tazelenmişti. Gözleri mi körleşmiş, yüreği mi zehirlenmişti? O sendelemiş, ben düşmüştüm. Uzattığım sırt çantasını alan hoyrat, hırpani, bulanık bakan serseriye “Şiiri ihmal etme.” demiştin sadece. Şiir onda kalsındı; sen yeterdin bana Kaptan! N’olur bırak darılmayı filan da anla; evet, o beni terk etti ama sensiz ben bir hiçim! Şunu da anla: kimi sevsem sensin ve şiir senden ibaret.

Boş bir kâğıt çektim önüme ve nice vakit sonra ilk kez kıpırdadı kalem: “Senden sonra tek şey yazdım: hiçbir şey.” Ucunu sivriltilip devam ettim.

Gerçeği Düşlerinde Bulursun

YEŞİM DAĞSUYU

Sakız çiğniyorum, bir sürü sakızı aynı anda çiğniyorum. Oh çilekli çilekli, kolalı kolalı... Bu kadar sakızı nasıl buldum acaba, annem vermez ki bu kadar parayı. Rasim amcadan aşırđım desem yok ama öyle olsa anca iki üç tanesini atabilirdim cebe bu kadarını alamazdım. Birisinin tadı bitince diğerini açıyorum ah dayanamayacağım hepsini atacağım ağzıma! Gözüm yaşıyor yoksa sulu göz mü karışmış aralarına? Biraz dayanayım tadı şekerlileşir şimdi. Yok ciddi ciddi gözyaşım akmaya başlıyor. O da ne ağzımda taşın ne işi var? Yok taş değilmış dişmiş. Aa! Kaç tane dökülmüş böyle? Ama daha abiminki kadar dişim yok ki benim, ne yapacağım şimdi? Geriye kala kala iki üç dişim kalmıştır. Annem “Diş alamayız sana, geçen senekilerle idare et” demese bari. Zaten sıkıyordu o dişler beni, keşke yenisini alsak böyle beyaz beyaz, gıcır gıcır. Annemler çok paramız yok diye bana çok diş alamamış zaten o yüzden dişlerim hep ayrık. Zengin dişi olsa böyle mi olurdu? Jilet gibi üniformalarını çekmiş askerler misali tek sıra dizilirlerdi. Ah keşke benimkiler de öyle olsaydı. O da ne bir tane daha taş ay diş geldi ağzıma.

“Gel bakayım ağzına da için rahat etsin.” demişti annem, rüyamı ona anlatırken. Korkmamıştım az biraz endişelenmiştim sadece. O seneki gayri safi aile içi hasıladan payıma düşen bölümle mont değil de diş almamız gerekecek diye, o kadar. Ninem “Hayrolsun, rüyası hayrolsun.” deyip bir şeyler mırıldanıyordu, dua ediyordu büyük ihtimalle. Kolalı sakız rüyasından korkmuş olamazdı. Artık sakız çiğneyemediği aklına geldiğinden üzölmüş olmalıydı. Sakız çiğneyemiyordu ama annem yemeklerdeki etin büyük kısmını ona koyardı. Ne de iştahla çiğnerdi o zaman. Büyük kısmı nineme, sonraki büyük kısmı babama, küçük kısım abime, küçük kısımdan arta kalan -mikroskop altında incelenmesini teklif etmek istediğim- daha küçük kısım bana konulurdu. Anneme de etin kokusu kalırdı. Ne demekti bilmem, annem “Zaten ben pişirirken kokusundan doydum siz yiyin.” derdi. Annem kokudan doyabilen bir süper kahraman mıydı acaba? Ya da annelerin öyle bir süper gücü mü vardı? Ama öyleyse ninem de anneydi, demek ki yaşlandıkça güç kaybına uğruyorlardı. Daha geçenlerde ninem dememiş miydi? “Gücüm kuvvetim kalmadı artık eski gücüm kayboldu. Tarlayı tek başıma sürerdim sizin yaptığınız da iş mi? Hey gidi günler!” diye. Demek ki hey gidi olan günler henüz ninemin

sakız çiğneyebildiği zamanlardı. İşte şimdi çözmüştüm olayı, sakız çiğnemeyle güçlü olmanın arasında bir ilişki vardı. Annem, sakız çiğneyemediği için en çok eti nineme verirdi, sonra da babama o da hiç sakız çiğnemezdi mesela demek onun da artık ete ihtiyacı vardı, abim sakız çiğnerdi ama benim kadar değil tabii ki. Peki, annem niye hiç et yemezdi? Demek ki aslında benden çok sakız çiğneyebiliyordu da belli etmiyordu ah anne ah sakızlarını aşıracağımdan korktuğum için mi söylemedin bunca zaman? Neyse kalan sakızlarımdan birazını anneme vereyim, bol bol çiğnesin egzersiz yapsın ki hiç güç kaybına uğramasın, benim de ne fedakâr olduğumu anlatsın.

Ninem duasına devam ediyordu, annem beslenme çantamı hazırlıyordu, ben 60 wattlık ampulün ışığında acaba ödevim var mıydı diye hatırlamaya çalışıyordum. Sonra birdenbire ninem gibi bir şeyler mırıldanmaya başladım. Dua ediyordum desem yalan olur çünkü baştan sona ezberleyebildiğim tek bir dua yoktu. Başım sıkışınca bol bol Allah'ım yardım et derdim. Allah'ım yardım et bu sakızları aşırığımı Rasim amca görmesin, Allah'ın yardım et öğretmenim sözlüye kaldırmasın, Allah'ım yardım et babam bugün meyve olarak muz almış olsun, Allah'ım yardım et abim ödevine meyve suyu döktüğümü görmesin. Allah'ım bugüne kadar dualarımı da hep kabul etmişti zaten, sadece abimin ödevine meyve suyu döktüğümü görmemesinde yardım etmemişti. Onda benim de suçum vardı ama biraz geç dua etmiştim ulaşması biraz uzun sürmüştü demek ki.

Evin içini haşlanmış yumurta kokusu sarmıştı, annemin mutfaktan çıkmasına birkaç dakika, okulun haşlanmış yumurta kokmasına da birkaç saat kalmıştı demek. Bu ampul de hiçbir zaman evi tam aydınlatmıyordu. Ne kadar az elektrik harcarsa o kadar iyiydi ama yeminle şu yaşımda ninemi gündüz gözüyle görmüşlüğüm yoktu. Keşke lambayı hiç açmasaydık da gözlerimiz karanlığa alışsardı, kim bilir belki gece görebilen o hayvanlardan olurduk. Bunu ilk söylediğimde babam tepki bile vermemişti, büyük ihtimalle zekâmda bir sorun olduğuna bir kez daha kanaat getirmişti. Abim çok saçma bulmuştu, annem de evimde yarasa istemem diye gülmüştü. Aslında aklımdaki hayvan galagoydu ama annem öyle güzel gülmüştü ki o isteseydi oracıkta yarasa olurdu, ne olacaktı sanki. Büyüyünce bir galagoyu sahipleneyim de geceleri babamın yanına salayım diye düşünmüştüm, o zaman anlardı belki kimin zekâsında birtakım aksaklıklar olduğunu. “Galago oğlum gel buraya ısırma dedeyi”. Gerçi o zamanda babam galagocuğumu bir kedi sanıp, “Cami kim açık bıraktı?” diye hepimizi haşlayabilirdi. Babam söz konusu olunca detaylıca düşünmek lazımdı adamın sağı solu hiç belli olmuyordu ki. Annem beslenme çantamı hazırlayana kadar evcil hayvanıma isim düşünmeyim bari. Kedi desem kedi değildi, maymun desem maymun hiç değildi. Yani ne Tekir koyabilirdim adını ne de Çarlı. Aa! Bugün Çarlı vardı televizyonda bak nasıl da çıkmış aklımdan. Annemin izlememe izin vermesi için ödevlerimi hızlıca halletmem lazımdı. Ödev, hız ve ben pek sık bir araya gelen bir üçlü değildik ama o gün yapacak bir şey yoktu pek bir özlemiştim Cilvenaz'ı ay Çarlı'yi. Uyduruktan kaydırdıktan bir şeyler karalardım

zaten öğretmenim o kadarını bile yaptığımı görse gözyaşlarını tutamazdı. Durduk yere adamı üzmeyle gerek yoktu.

Annem beslenmemi elime tutuşturup yakamı da bağladıktan sonra yolcu etmişti. Eli daha o saatte çamaşır suyu kokuyordu. Annem zaten genel olarak sabahları çamaşır suyu kokardı, akşama doğru kavrulmuş soğan. Yorganı üstüme örttüğünde de masal kokardı. Biraz ejderha, biraz Tepegöz, biraz Keloğlan, biraz Pamuk Prenses, biraz Gretel, biraz da Pinokyo. Bir varmış, bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Kambur kimdi, adı neydi, niye samanların içinde yatıyordu anlam verememiştım bunca zaman. Bu büyüklerin işine akıl sır erdirilemezdi zaten de biraz inandırıcı olmak için çaba sarf etselerdi keşke.

Okula giderken yarı yoldan Bekir'i alırdım. Kalaycının oğluyla boyacının oğlunun üç senedir devam eden zorunlu arkadaşlığıydı bizimkisi. Gidip bakkalın oğluyla arkadaş olacak değildik ya? Bekir'in şansına da ben düşmüştüm idare edecekti artık. Ama yeminle tek başıma kalsam daha iyiydi, kafam rahat olurdu en azından. Bekir'i evden al, eve bırak bu düdüğü makarnasının bana hiç faydası yoktu ki. Yalnız kalsam düşünmeye daha çok vaktim kalırdı üstelik. Ninem sabahleyin niye sakız rüyasından o kadar çok etkilenmişti, niye yıllar geçtikçe duvar saatine benzemişti, abim meyve sulu ödevin acısını nasıl çıkaracaktı, galagomun adı ne olacaktı, yarınki ödevi yapmasam bu hafta yapmadığım kaçınıcı ödevim olurdu, öğretmenim annemi çağırır mıydı, çağırırsa annem çok kızar mıydı? Bir sürü bir sürü çözülmesi gereken dert vardı başımda ama ben Bekir Beyleri evlerine kadar götürmekle meşguldüm. Acaba geçen borç aldığı tasoları hatırlatsa mıydım Bekir'e? Kendinin hatırlayacağı yoktu belli ki. Neyse borcu hatırlatmak delikanlılığa yakışmaz yarına kadar bekleyeyim.

Bizim sokaktan sesler geliyordu, salıncakçı amca mı gelmişti acaba? Çok şükür eve oylanarak gitmişim de abim harçlığını zorla alıp salıncığa binememişti. Aslında meyve sulu aromalı ödevini unutmaması için ona bir tur salıncak mı ismarlasaydım? Neyse canım ne olacaktı en fazla yastıkla boğmaya çalışırdı, param cebimde kalsın. Senin de keyfin yerindedir be salıncakçı amca tur başına zam yaptın nasılsa yüzünde güller açıyordur şimdi. Adam resmen pedal basışına katma değer kattı. Büyük girişimcisin be salıncakçı amca! Büyüyünce izinden gideceğim. Ee ama sokakta kimse yoktu. Kimse yoktu derken beklediğim kimse yoktu ne salıncakçı ne çocuklar ne de başlarını bekleyen anneleri. Sadece kadınlar vardı, çocuklar ortada görünmüyordu, birkaç tane de adam vardı. Şimdi jeton düşmüştü işte! Kesin züccaciye arabası gelmişti, bunu nasıl akıl edememiştım? Züccaciye arabaları da ayrı bir girişimcilik örneği idi, yastık kılıfıyla tencere setini aynı arabada satmayı, para üstü yerine gırgır vermeyi düşünmek üstün bir zekânın örneği idi. Salıncakçılıktan vazgeçip züccaciye arabacısı mı olsaydım yoksa?

Yok daha neler ninem miydi o kadın? Allah'ım ama sabah söylediğim şey dua değildi ki ne yapayım buruş buruş kadını gündüz gözüyle görüp. Dua diye kabul edeceğini bilsem vallahi başka şey isterdim. Ninemin dua saati dediği ana denk gelmişim demek, ney-

le harcadım şansına tüküreyim. Ninemin yanındaki teyzelerden biri “Küçüğüne ayan olmuş, sabah rüyasında dişlerinin döküldüğünü görmüş, vay talihsiz yavrum” diye bir yanındaki teyzeye konuşuyordu. Eh be teyzecim küçücük çocuğa ayran olmuş denir mi? Bir de bize dersiniz güzel konuşun diye senin dediğin ayıp olmadı mı şimdi? Kimdi acaba dişlerinin döküldüğünü gören o çocuk, mahallede rüyada diş dökülmesini görme salgını olmasın mı sakın? Peki, annem neredeydi? Bu kadar kadın yok olsun da annemi kolayca bulayım istiyordum. Yok olurken belki yanlışlıkla ninemi de yanlarında götürürlerdi. Hem nineme bir değişiklik olurdu, yıllardır otur otur nereye kadar üstelik biraz yürürse dizleri de açılırdı. Evden de bir duvar saati ay bir kişi eksilmiş olurdu, neyse o da kısmetimize artık. Annem nerede? diye sormama kalmadan bir teyze göğsüne bastırmıştı “Vay talihsizim, vay bahtsızım” diye. Aa yoksa ayran çocuk ben miydim, ama niye? Ay daraldım teyze bırak beni çok fena ter kokuyorsun diye bağırmanın ramak kalmıştı ki sonra utanmaza bak diye laf eder korkusuyla biraz daha sessiz kalmaya karar verdim. Mahalle baskısı dedikleri şey buydu demek, ter kokulu teyzelere kokuyorsun diyememek. Annem neredeydi? Yemek yapıyordur desem etrafta kavrulmuş soğan kokusu yoktu. Gerçi bu teyzelerin kokularından başka şey duymak mümkün değildi ki. Keşke Leylacığım kucaklasaydı beni ama günlük dua şansımı ninemi gündüz gözüyle görmeye harcamıştım. Bir teyze de abimi kucaklıyordu, kız bırak o koca danayı belin tutulacak bak demedi deme.

Babama öfkeliydim anneme et almadığı için, kendimden nefret ediyordum sakızlarımı anneme vermeyi unuttuğum için. Ne yapacaktım şimdi bu kadar sakızı çeyizime mi saklayacaktım? Lanet gelsin hepsine! Allah’ım sana birazcık kolalı versem annemi geri verir misin? Kolalı karşılığında Allah’ın annemi vereceğini ummak, annelerin balkonu salona katma isteği kadar saçmaydı aslında...

Sakız çiğniyorum, bir sürü sakızı aynı anda çiğniyorum. Oh mentollü mentollü, kolalı kolalı... Bu kadar sakızı nasıl buldum acaba diye soramıyorum artık yaş kemale erdi sonuçta. İnsanlar rüyalarında uzaylı saldırısı görürler, ne bileyim ölen yakınlarını görürler, en kötü durduk yere düştüklerini, ansızın çıplak kaldıklarını görürler. Ben niye rüyalarımda kendimle sohbet ediyorum hiç anlamış değilim. Üstelik vakit geçirmekten çok keyif aldığım birisi de değilimdir ama yakamı kurtaramadım resmen bu heriften. O da ne bir tane taş şaka şaka diş geldi ağzıma, inşallah çürüklerden biridir de dolgu parasından yırtarım. Yok şans bende ne gezer. Meğerse geçen yaptırdığım dolgulu dişimmiş, bu yaşta neyime güvenip sakız çiğniyorsam zaten. Acaba dişçiye pardon diş hekimine gitsem bu tatsız olay aramızda kalsın diye adamı darlasam ay teklifte bulunsam bu sefer ücretsiz doldurur muydu? Ah bu Freud yok mu bu Freud? Dil sürçmesi yapmayacağım diye şekilden şekle sokuyor insanı. Ee o da ne bir tane daha diş geldi ağzıma.

Kim ölecekti acaba? Umarım bu sefer sırasını savacak kişi benimdir.

...

Bir varmış şimdi de biri yok olmuş...

Tansu iller ayı

AYSEL Kişi

Sizce her şeyden kaçabilir miyiz? Yaşamdan izler taşıyan her mahalleden, apartmandan, caddeden, insanlardan... Üniversiteyi bitirdikten sonra atandığım küçük ilçeye kaçabileceğimi umarak, geçmişimi bırakarak gittim. Boş bir eve yerleşir gibi yerleştim buraya. Eksiklerimi, valizime sığmayanları da annemle babam gönderiyorlardı. Ben ne kadar fark etmesem de koli koli anı gönderdiler arkamdan. Kargolar üzerinde “dikkat kırılabilir” yazılı karton kutularda geçmişimi getirdiler. Son gelen kolide tarhananın, marmelat şişesinin ve kuruyemiş poşetlerinin yanında bir de kuşburnu çayı vardı.

Aile saadetimizin kurulmasında güzide bir yeri olan kuşburnu çayı, kırık bir anımdı. İçinde yengemden, kerpiç duvarlı evimizden, amcamdan, babamın sönük kırgınlığından ve annemin takdir edilmeyen emeklerinden birer tutam vardı.

Çocukluğumun bu buruk anısı, dedemin erken denecek yaşta, Allah’ın davetine uyup terk-i dünya etmesiyle başladı. Bu acılı dönemde beş kardeşin en küçüğü olma talihsizliği, babamın sırtına binmiş.

Dedem vefat ettiğinde amcam on sekiz babam yedi yaşındaymış. Cenazeyi kabristana gömüp, acısını da birkaç gün yaşadıktan sonra aile reisliği evin büyüğüne, yani amcama kalmış. Kocasının ölümünden sonra köşesine çekilen babaannemin buna sesi çıkmamış. Amcam, oldukça heybetli olmasına rağmen içinde cüce bir ruha sahip olan ve hayatı el yordamıyla öğrenen küçük bir baba olmuş. İlk babalık görevini, iki halamı rızalarını almadan evlendirerek yapmış. İki de kocalarını, düğün akşamı görebilmişler. Evliliklerinin ilk yıllarında baba evine bayram seyran dışında gelememişler. Boylarınca çocukları olduktan sonra baba evine yeniden uğramaya başlamışlar. Abilerinin onları evden kovarcasına evlendirmesini unutmayı tercih etmişler ve gönül koymak yerine yurt yuva sahibi yaptığı için ona minnettar kalmışlar ama onlar abilerine gönül koymak yerine babasız bu yaşa getirdiği için minnettar kalmışlar.

Amcam, halalarımın birkaç yıl sonra yengem ile evlenmiş. Ailedeki saltanatını ortanca kardeşini de baş göz edene kadar devam ettirmiş. İkinci oğlunu evlendiren babaannem, “Gelinlerimi dizimin dibinden ayırmam.” diye diretince hep birlikte yaşamışlar.

Bir süre böyle devam ederken mutlulukları, bir yerinden hava kaçıran balon gibi sönmeye başlamış. İki gelin; kocaları çıktıktan sonra iğnenin ucu, üzümün çöpü kavgalarıyla akşamı zor ederlermiş. Ev üstüne ev, babaannemin zannettiği saadeti getirmemiş. Tartışmalar artınca ortanca amcam İstanbul'da bekçisi olduğu inşaatın yakınlarında bir gecekonduya taşınmış. Başlarını sokabildikleri evlerine alışmaları epey zaman almış almasına ama düzenlerini kurunca babaannemin cenazesine gelmişler, bir daha da hiç uğramamışlar köye.

Büyük amcam, babamı çocuklarıyla aynı evde büyütmüş. Ona hem babalık hem abilik yapmış. Okuma yazma öğrenecek kadar okula, eli iş tuttuktan sonra da para kazanmaya göndermiş. Babam, dedemin yüzünü hayal meyal hatırlıyor ama abisinin bayramda çocuklarına zaka alırken bir tane de ona aldığını hâlâ hatırlar. Dedemin ölümünden sonra aynı babadan kalan arazilerde babam çalışan bir ırgat, amcam eli belinde bir bey oluvermiş. Tarla işlerini çekip çevirirken abisinin cebini ısıtacak üç beş kuruş verişini, aradan yıllar geçtikten sonra tekrar tekrar anlatır. Sonra bir süre susar. Babamın bu sessizliği kaç yıla denk gelir bilmiyorum. Geçmişten öcünü alır gibi derin derin susar. Ardından yorgun bir nefes alıp “Ona her baktığımda babasızlığımı hatırlarım.” diye devam eder. Amcama olan bütün sitemlerini bu cümlede toplar. Okuldan kaçıp sigara parasına çalıştığı günleri, abisiyle aynı sofrada oturamayışın gurur kırıcılığını, sahip olduklarını ona borçlu oluşunu, kazandıklarını pay etmek zorunda kalışını... Geçmişini toplayıp bu cümleye koyar, üstünü kapatır.

Ne zaman yapıldığını ailenin en büyüğü olan babaannemin bile bilmediği kerpiç duvarlı evimizin, her birimizin gençliğinin baharına denk gelen bir şanssızlığı vardı. Dedemin genç yaşta vefat ettiği, babaannemin dul kaldığı, babamın yetim, amcamın aile reisi olduğu bu evde ben de talihsiz bir kız çocuğu olarak dünyaya gelmişim. Babamın beşiğine koymuşlar beni, bütün hüznümün babamdan miras bu yüzden. O yaşamış, ben hissetmişim gibi.

Beş odalı küçük bir konağı andıran evimizin duvarlarında annemin parmakları, her ilkbahar ve sonbahar temizliğinde yeni desenler çizerdi. Annem, dağdan koparıp getirdiği beyaz toprağı suyla yoğurur, ardından hazırladığı şerbetli suyu ilave ederdi. Sürülecek kıvama geldikten sonra çıplak elleri çatlayana kadar dokunduğu her yeri beyazlatırdı. Duvardaki izler kaybolana kadar içeri girmemiz yasaktı. Geceleri, ıslanmış toprak kokusu ve annemin yer yer silinen izlerine bakarak uyurdum.

Evimizin iç içe geçmiş koridorlarından birine bizim; diğerine de yengemlerin odasının kapısı açılıyordu. Babaannemin kaldığı oda kilerin hemen yanındaydı. Kaçamak yapacak olsak, ufak bir tıkırtıda yakalanacağımızı bildiğimiz için oraya yolumuzu düşürmekten korkardık. Babaannemin nöbetini tuttuğu ve biz çocukların gündüz hayalini,

gece rüyalarını süslediği bu kilerde, yeryüzünde yaratılmış tüm yiyeceklerden birer numune vardı adeta. Kuru üzüm, keçiboynuzu çuvalları; erik, kayısı, elma kuruları; kara ve beyaz dutlar, rengârenk şekerlemeler... Annemin dahi giremediği bu odanın kapısı bayramda, kandilde açılır; buradaki yemişler hane halkına birer tabak dağıtılırdı. Biz çocuklar için asıl bayram, o tabaklardaki yemişleri karnımız ağrısına kadar yemekti.

Babam çalışmak için gittiği yerlerden aylarca gelmezdi. Döndüğünde bize hediyeler alırdı. Amcama, yengeme, kuzenlerime, babaanneme... Herkes paketini açarken annem, bizimkileri daha sonra açmak için saklardı. Poşetlerimizdeki giysilerin içinde fıstıklar, yaş helvalar, aromalı şekerler olduğunu bildiğimizden akşamı zor ederdik. Gündüz ısıltısını kaybedince, gecenin yorgunluğu kerpiç duvarlardan üzerimize akardı. Yemekten sonra herkes odasına çekilirdi. Annem de çaydanlığı kapıldığı gibi gelirdi. Hediyelerimizi açarken, babamın akide şekeri tadında anlattığı İstanbul'u dinlerdik. O anlattıkça biz fıstıkların ve lokumların olduğu bir cennetin hayalini kurardık.

Babaannemin vefatı ilkbahara denk geldi. Karlar henüz ermişti, onu yumuşacık bir toprağa gömdüler. Kaç yaşında öldüğünü hatırlamıyorum ama ben yedi yaşındaydım. Yaşamaya, onun bıraktığı yerden devam edecektim. İstanbul'daki amcam ve halalarımın cenazede ağlarken tanışmıştım. Aradan yıllar da geçse, onları her gördüğümde yanaklarındaki kurumuş gözyaşı kanalını hep görecektim.

Yaşım geldiğinde amcamın rızası olmadığı için okula iki yıl geç gittim. Kız çocuklarına harflerin yasaklandığı bir eve doğmuştum. Gizlediğim defterler ve kitaplarla, okuma yazmayı kuzenimden, öğretmen görmeden öğrenmişim. Yeryüzünde icat edilmiş bütün harfler amcamın tekelindeymiş de ben öğrendikçe ondan eksiliyormuş gibi hissediyordum. Harfler korkularımı yeniyordu. Öğrendikçe doyuyordum sanki öğrendikçe onun açlığına üzülüyordum.

Babamın evdeki ikinci reisliği, ancak amcamın Suudi Arabistan'a çalışmaya gitmesiyle başladı. Bu değişiklik hem benim hem annemin hoşuna gitmişti. Fırsattan istifade okula başlamıştım. İki yıl geç gittiğim halde okuma yazma bildiğim için kolayca sınıf atmış, yaşıtılarına yetişmişim. Okulda öğrendiklerimi eve gidince anneme anlatıyordum. Okudukça anneme yeni harfler veriyordum.

O zamanlar tek eğlencemiz, amcamın gönderdiği renkli televizyondur. Bütün mahalle bizde toplanır; belli saatlerde açılan bu kutudaki insanları, filmleri ve Tansu Çiller'i izlerdik. Başbakanın iksirli içeceği diye bahsedilen çayın kırmızı rengini gösterebilmek, bu renkli aletin en etkileyici maharetiydi. Ajanslardan duyan her hanenin ve bizim de tek konumuz, Tansu Çiller'in bu çayıydı. Takım elbisesi ve kısa saçlarıyla başbakan görününce, belli etmesek de tatlı bir heyecana kapılırdık. Bu devlet kadınının güçlü

duruşunu, kırmızı çay efsanesine bağlıyorduk. O günlerde şehir dışına çıkanlar, uzakta akrabası olanlar birbirine Çiller çayı hediye ediyordu. Babam da küçük ilçemizde bu çayı çok aramış, bulamadığı için üzülmüştü.

Çalıştığı üç yıl boyunca amcamdan yazdığı mektuplar dışında haber alamıyorduk. Döneceği yıl ben artık beşinci sınıfa geçmiştim. Gönderdiği bir mektupta yakında geleceğini yazmış, bize neler istediğimizi sormuştu. Yengem Medine ipeği kumaşı, kuzenlerim; akik kolyeler, kokular, annem de erişte kesme makinası istemişti. Babam mektubun sonuna “Biz iyiyiz abi, hepimizin tek merakı sensin. Ne zaman geleceğini haber verirsen karşılamaya gelirim.” demişti. Nasıl isteyeceğini bir türlü karar verememiş ve utana sıkıla, “Televizyonda gördüydüm, tadını merak ettim. Bana da gelirken Tansu Çiller çayı getirirsen...” diye eklemişti. Sözlerini “Selametle yolunu gözler, seni Allah’a emanet ederiz.” diye bitirmiştir.

Amcam, gönderdiğimiz cevap mektubundan bir ay sonra geldi. Orada ne kadar kazandığını anlatmamıştı ama herkese istediği ne varsa getirmişti. Hediyelerimizi güle oynaya açmıştık. En son babama sıra gelmişti. Amcam, “Senin çayı unuttum. Yola çıktıktan sonra hatırladım ama sorduğum herkes geri dönersen yolundan kalırsın dediler, ben de dönmedim” demişti. Kardeşinin kırılan gönlünü almak için, kolundaki saatini çıkarıp onun bileğine takarak almıştı.

Babam da amcam da çalışmaya bir daha gitmediler. O günden sonra babamın mektubun sonuna eklediği ama abisinin unuttuğu için mahcup olduğu Tansu Çiller çayından çok bahsedildi. Misafirlerin, akraba oturmalarının, akşam yemeğinden sonra yapılan aile sohbetlerinin tek konusu bu çaydı. Renginın neden kırmızı olduğundan, Tansu Çiller’in aksatmadan içtiğine; aklının bu kadar çalışmasını bu çaya borçlu olduğundan, her yerde bulunmadığına dair efsaneler konuşuldu. Bir kadının devlet kürsüsüne yakılabilmesine o kadar inanmıyorlardı ki bir mucizeden medet umuyorlardı.

Sadece adını duyduğumuz çayın tadına bakmak ailemizde ilk önce amcam ile yengeme nasip oldu. Bunu, okuldan dönerken kapının önüne yığılan eşyalarımızla bekleyen annemle babamı gördüğümde öğrenmiştim. O gün, sönük bakışlarımızı eşikte bırakıp arkamıza bile bakmadan, duvarlarında annemin ellerinin izinin olduğu evimizden ayrılmıştık. Babamın küçüklüğünden beri büyüttüğü sabrı, tadını bilmediğimiz bir çaya yenik düşmüştü. Artık bizim olmadığına karar verdiğimiz evimize, ortanca amcamlar gibi biz de bir daha dönmedik.

Babamın ilk büyük kırgınlığı buydu. Abisinin unuttuğunu sandığı çayı aslında getirdiğini, kimsenin giremediği kilerde sakladığını öğrenince, kolundaki saati çıkarıp bizi de alarak evi terk etmişti. Babaannemin, “aynı çatı altında mutlu yaşayın” diye nasihat

ettiği mutluluğumuz, neresinden hava aldığını bilmediğimiz bir balon gibi sönmüştü.

Küs ayrıldığımız o günden sonra köye dönmemiş, amcamla yengemi bir daha görmeye gitmemiştik. Bize yeni bir hayat hediye eden kırgınlığımızın üzerine, hepimize yetecek genişlikte yeni bir hayat kurduk. Duvarlarına babamın, çiçeklerine annemin elinin dokunduğu evimizde, ikinci ve üçüncü kardeşlerim dünyaya geldi. Büyüdük, okula gittik. Çocukluğumun üstüne kırmızı bir mürekkep lekesi gibi damlayan, babamın yıllardır içinde birikmiş cesaretini yeşerten Tansu Çiller çayının; aslında kuşburnu çayı olduğunu, köyden ayrıldıktan çok sonra öğrendik. Çocukluk anılarımın rengi olan kırmızıyı neden sevmediğimi artık daha iyi anlıyorum.

Atandığım bu ilçede, renklerimden saçarak yaşamayı öğrendim. Anılar, yaşandığı renkte hatırlanır, biliyorum artık. Gelen kolileri kaldırdıktan sonra babamın daha içmeden, dönemin başbakanının metanetini aldığı çayı poşetten çıkarıp kaynatarak bir bardağa doldurdum. İçimde şimdiye kadar birikmiş tüm cesaretleri yeşertmek için bir yudum da ben içtim.

Zamanın İzinde

YAĞMUR DEMİRBAŞ

Ormanın derinliklerinde bir ses işitti. O gün hava gök gürültülü ve yağmurlu olmasına rağmen o sesi bastırırçasına bir feryat gibiydi duyduğu ses! Kurtulmak isteyen birinin feryadı... Korkarak kulağına değen bu sesin peşinden gitme isteğine karşı koyamadı. Birkaç derin nefes aldı, ormanın kuytusuna doğru bir sonraki adımının ne olacağını bilmeyerek küçük ürkek adımlar attı.

Öyle derin nefes alıyordu ki birinin peşinden geldiğine emindi. Ta ki o sessizliğin içinde kendi sesini fark edene dek... Kendisi de bu attığı adımlara çok şaşırıyordu hem korkarak hem merakla adım adım sese doğru yaklaşıyordu. Sanki o ses de, kendi bulunacağını inancıyla daha da yüksek imdat çağlıkları ile kurtarılmayı bekliyordu.

Ağaçların arasından kendisini çeken o gizemli sese doğru ilerledikçe, sesin değiştiğini ve gittikçe tanıdık bir ses haline dönüştüğünü fark ediyordu. Kalbini biri avuçlarının arasına almış gibi hissediyor, bir adımı öne diğer adımı ise geriye doğru gidiyordu. Varmak için bu kadar yaklaşmasına rağmen içinde bir tereddüt oluşmuştu. Kendine çeken bu ses tanıdık olduğu için mi beni yolumdan etti diye düşünmeden edemiyordu... Bulunmak isteyen bir ses ve bulmak için adımları sanki bir çember etrafında dönen biri vardı. Yapbozun tamamlanması için eksik olan o son parçanın izine düşülmüş gibi hissediyordu.

Adımlar birbirini tekrar ederken oracıkta dona kaldı bir anlığına nefesi durdu. Ve ürkek bakışlarla sağına soluna doğru iz sürer gibi gözlerini gezdirdi. Daha önce buraya kadar gelmiş olmasına mı, yoksa ormanın tam ortasında duran kapıya mı şaşırmalıydı.

Ormanın derinliklerinde bir kapı... Ne yapacağını bilemeden ama bir yandan da havanın karardığını fark eden telaşlı nefes alışları yeniden artmıştı. Kapının sağında solunda, arkasında da hiçbir şey yoktu! Kim ne için buraya kadar taşıdı sorusu yankılanıp duruyordu zihninin her bir köşesinde! Daha da yaklaştı, düşünceleri kapıyı yumruklar

gibi şiddetliydi. Sese o kadar yaklaşmışken neden bir anda durmuştu? Şimdi duyduğu ses sanki içinden yükseliyordu. Kapıya doğru yaklaşmaktan kendini alamadı. Ve derin bir nefes alarak kapıyı araladı...

Yavaş adımlarla koca yollar aştı. “Hiçbir zaman sokağına” doğru adımlar attı. Gözüne çarpan “hiçbir yerde evinin” kapılarını araladı. Yetmeyen zamanın içinde geçen süreye dalıp dalıp çıktı. Tanıdık bir yerin yabancısı gibiydi. Hızlanan adımları daha da yavaşlamıştı ama sanki bulacağı şeye daha da yaklaşmıştı. Burada her şey tersine akıyordu. Adımlarının da öyle olduğunu fark edene dek her şey yolundaydı... Bir an telaşa kapıldı, duraksadı... Yavaşladıkça aradığına kavuşmuştu. Yine bir kapı çıktı karşısına, ardında tanıdık bir ses!

Tik tak, tik tak, tik tak... Anlam vermeye çalışırken olan bitene, bir saatin önünde duruyordu. O kadar yol, elinden tutarak buraya kadar getirmişti onu! Sessizliğin sesini seslendiren kelimeler, bir biri ardına dizildi ve olan biten her şey dile geldi.

Terkedilen bir saatti o! Şehirde herkes bir telaş içindeyken, zamanın peşinden koşar gibi yaşıyorlarmış. Bir gün tak etmiş canlarına ve yetişemedikleri zamandan kurtulmak istemişler. Akreple yelkovanı birbirinden ayırıp hiç kimsenin bulamayacağı bir yere göndermişler. Hiç bir zaman sokağına terk edip artlarına bile bakmadan gitmişler. Bir zamanlar herkesin dilinde, hayatının başrolüne koydukları zamanı gösteren o saat, artık popülerliğini kaybetmişti. Üstü başı tozlanan, yıpranan o saat, derdini anlatmış da anlatmış. Bir daha bir araya hiç gelemeyen akreple yelkovanın hikâyesi unutturmuş, geçmekte olan zamanı, zamansızlığın evinde...

Şimdi anlıyordu kapıdan girdikten sonra neden geri geri adımlarının gittiğini. Hızlandıkça yavaşladığını, yavaşladıkça da hızlandığını anlamaya başlıyordu. Sesin neden tanıdık geldiğini, o zamana kadar neden başkasını değil de onu kendine çektiğini ve bulunmayı bugün bekliyormuşçasına her sırrın kendine açıldığını anlamıştı. Tanıdıktı, bir zamanlar birbirini takip eden, yoldaş olduğu bir yüzdü karşısındaki.

Akrepti karşısında duran kendisi de bir yelkovan... Akrep, tanıyamamıştı yelkovanı bıraktığı gibi değildi. Şehirde hızlanan zaman onu yıpratmıştı. Ama akrep olduğu gibi kalmıştı. İki eski dost birbirine sarıldı. Yelkovan akrebin elinden tutarak eski günlere dönmenin zamanının geldiğini fark ederek işin başına geçti. Her şey eskiye dönmeliydi.

Bir orman ağaçlarla doluydu! Başka bir ihtimal mümkünmüş gibi... Şaşılacak şey doğrusu! Akrebin elinden tutarak, saniyeleri peşine takarak yürüdü de yürüdü. Güneşin önüne pusu kurmuş gibi dizilen koca koca binaların içinden sıyrılarak girdi ormanın

kuytusuna... Özlenen bir tanıdık gibi sarıldı dallara. Kapıdan çıktıkları an her şey bir anda eskiye dönmüştü. Zaman artık olağan hızında akmaya başlamıştı.

Ellerini bir an olsun bıraktığı zaman, kaçtı avuçlarından. Arkasından koştukça koştu. O hızlandıkça zaman daha da hızlanarak gözden kayboldu. Şehirde de böyle olmuştu. İki eski dost kol kola girip her yerde asılı olan yerlerinde görevlerinin başına geçmek için gözden kayboldu. Hızlandıkça zaman kumbarasına atılan saatler, kar sanılarak biriktiriliyor. Hem de bir daha kullanma fırsatının olmadığı görmezden gelinerek! Saatler onları okumasını bilenlere kendini açar. Gördüğümüz rakamlardan ibaret değil, hepsi birer kapı! Çalmasını bilmeli. Zamanı dışından bakarak değil, içine girerek anlayabiliriz.

Zamanın göreceliği tüm kapıları ardına kadar aralayabilir. İşte bu yüzden o kapı yelkovan sonuna kadar açılmıştı. Kim bir yelkovan gibi durursa kapının önünde hiç bir zaman sokağının kapıları ardına kadar açılır. Sakinlikte huzuru bulunca, zaman bağdaş kurup yanı başına oturuyor. Demlendikçe demleniyor, an yaşandıkça bereketleniyor.

Saniye göstergesinin üzerinde ne olup bittiğini bilmeden dönüp dururuz. Yelkovan geçerse biraz daha zaman kazanmış oluruz. Ancak eğer adımımızı akrebe atarsak, sakin hareket eder ve ne için dönüp duruyoruz bu zaman diliminde, daha iyi kavrarız. 24 saat hepimize aynı ama ayaklarımız hangisine basıyor buna dikkat etmek gerekiyor.

Heybesinde gezdiği tüm diyarların havasını taşıyan biri, oturduğu yerden bi koşu gider gelir özlem duyduğu yerlere... Zaman mekân her zaman ifade edemez yaşananları. Hemen oracıkta gelip alır sizi, hatırladığınız yerin kapısına kadar bırakır. Hasret giderme bittiğinde özel şoför gibi kapınızı açar tekrar yerinize getirir. Aslında kapı da biziz o kapıyı açan anahtar da, mesele kendimizden geçip yine kendimize gelmekte...

Zamanın kapıları açılmış herkes yerini almış. Bir daha hiç ayrılmamak için kenetlenmiş. Akreple yelkovan arasında dönen saniyeler onların korumalığını yapıyormuş. Biz sürekli ekip çalışmasına şahit olup dururuz. Özlem gideren akreple yelkovanı sesini duyururuz her an... Duyarız, duyarız da hikâyesini bilmediğimiz seslere kulak tıklarız. Bazen kulak verince o sese bırakmaz peşimizi bir an.

Ve her an tik tak, tik tak, tik tak...

Yıldızlar Ve Gece Bekçisi

ASIYE AKIŞ

Sevgili gecenin bekçisi Pazvant,

Nasılsın? Umuyorum ki, dediğin gibi iyisindir.

Beni soracak olursan buna kolay anlaşılır bir cevap veremeyeceğimi yinelemek isterim çünkü önceki mektuplarıma yapmış olduğun dönüşlere bakacak olursak, sen benden yalnızca “iyiyim” dememi bekliyorsun. Ancak benim yalnız “İyiyim.” diyerek geçiştirebileceğim bir hissiyatım yok. Beni anlıyorsun değil mi? Benim, birden çok his barındırdığımı muhakkak bilmelisin.

Maksadım, kendimi anlaşılır bir şekilde ifade edebilmek; sana duyduğum saygıdan ötürü her bir hissi sana uzun uzun anlatmak ve açıklamaktır. İtiraf etmeliyim ki senin, gecenin karanlığında var olduğunu bilmek bana güç veriyor. Ancak karşılık beklemezsin sana kıymet verdiğimi eklemeyen geçemeyeceğim. Evet, sana kıymet veriyorum sevgili Pazvant.

Birine kıymet verebilmek ne hoş bir eylem.

İnsanlara bunu söylemiyorum çünkü beni anlamayacaklarını biliyorum ama bunu sana söylemekte bir mahsur görmüyorum çünkü sen, beni anlıyor ve beni anlamandan daha fazla anlam barındırarak benim varlığım için kıymet bulunduruyorsun. Aslında senin kıymetinin farkındalığına yeni eriştim. Hem de çok yeni. Belki bunu duymak seni bir miktar düşündürmüştür ama endişe etme, bence düşünmek en zevkli işlerden birisi. Evet, biliyorum. Bir çocuktan zevkli işleri öğrenmek seni güvendirilmiş olabilir ama güvenmeni istemem. Neticede aynı gökyüzüne bakabilecek kadar yakınınız. Buna rağmen nasıl olur da sana kendi telkinimden ödünç veremem?

Aslını istersen bütün mesele bu. Eminim. Niyetim sana telkinimi bir süreliğine emanet etmek. Eğer istersen seninle paylaşabilirim. İster misin Pazvant?

-bir mektup bekleyen

Sevgili Gece Bekçisi Pazvant,

Mektubunu bu sefer geç aldım. Sanıyorum ki, bu gecikmeyi affettirebilmek için zarfın içerisine güzel bir şeker bırakmışsın. Biliyorum, ağzım tatlansın diye o şekeri bıraktığını yazmışsın ama bence durum böyle değil. Bence sen hatanı fark ettin. Hatalı olduğunu anımsadığın anda şekere başvurdun. Ancak buna kızmıyorum çünkü içimi kaplayan hisler bana diyorlar ki: Hatasını fark edip şeker göndermeyi akıl edebilecek kadar, böyle ince düşünen bir gece bekçisini başka nerede bulabilirsin? Ben de bu hislere diyorum ki: Herhangi bir gece bekçisi arıyor muyum ki? Yani senden başka. Senden başka gece bekçisi aramıyorum Pazvant. Bu yüzden içini ferah tutabilirsin.

Bunun yanı sıra bu mektubum bir miktar uzun olacak sevgili Pazvant. Çünkü yeni şeyler öğrendim. Bu yeni şeyleri senden başkasına kolayca açabileceğimi düşünmediğimi bilmeni isterim. Sana olan zafiyetim hakikaten bir küçümsemeden daha fazlası, salt bir samimiyet içermektedir. Bir ihtimal büyüyen bedenimin büyümemiş hatıralarından kaynaklanıyor bunlar ama olsun, senin gibi bir yetişkine bir şeyler anlatmak, diğer yetişkinlerden daha zor olan çocuklarla konuşmaktan daha kolay. Anlıyor musun? Bu uzun bir cümle. Uzun cümlelerim uzun olur ve onları anlamada zorlanabilirsin çünkü babaannem bazen beni anlamıyor. Aslında çoğu zaman anlamıyor. Sanırım beni babaannemden başkaları da anlamıyor. Fakat sen beni anlıyorsun, değil mi Pazvant? O mektuplar bunu göstermez mi? Hatta son mektubunda sadece “İyiyim.” dememişsin. İyilik, yalnız bir eylemden ziyade bir hale bürünme görevi edindiğinde, zihnim bana güzel hatıralar sunacak kadar güzel hayaller vadettiğinde her şey nasıl kolay olabiliyorsa, o denli kolay olduğunu hissedebildiğim duygular kadarım demektir, diye yazmışsın ve şöyle eklemişsin: “Ben iyiyim.”

Bunun beni huzurlu bir melodi kadar etkilediğini itiraf etmeliyim. En son bir şarkıda bu keyfi yaşamıştım çünkü o şarkıda yıldızlardan bahsediliyordu sevgili Pazvant. Yıldızları görebilmem için havanın kararması gerektiğini ve vaktin geceye çaldığını anımsayabildiğimden, aklıma senin geldiğini itiraf etmemde fayda var.

Gece Bekçisi Pazvant.

Böyleydi değil mi? Farsça olduğunu belirtmiş olmalıydın çünkü aklımda öyle kalmış. Hatta Osmanlı İmparatorluğu henüz düşmemişken, Rumeli’de gece bekçilerine bu ad verilir, diye yazmıştın. Bunun ne güzel bir açıklama olduğunu o zaman da söylemiştim. Açıklaman kadar adının anlamı da güzel Pazvant. Aynen geceleri göğü kuşatan yıldızlar gibi. Sanırım gecenin yalnız bekçisi sen değilsin, onlar da var. Belki de bunu bir sürü

insan fark edebiliyor çünkü şarkı sözünde yıldızların öneminden bahsedilmişti. Evet, hala şarkıdan bahsediyorum. Bir ihtimal sadece şarkının sözlerini yazan kişi bunu biliyordur. Belki de ona yazmalıyım. Kime mi? Bu şarkıyı yazan Can Koç'a. Çünkü ne güzel yazmış.

“Ben gökyüzünü tutamam/ Yıldızları çalanlar var/ Bu karanlığın sebebi onlar.”

Gördün mü? Yıldızların kıymetini o da fark etmiş. Sanıyorum ki, yıldızların çalınabildiğini söyleyerek gece bekçilerini ihmal etmiş ama bilmediği bir şey var; eğer ki, yıldızlar gece bekçisiyse ve birileri onları çalmaya kalkacak olursa karşılarında beni bulacaklardır. Bu muhakkak bir gerçek. Çünkü gece bekçileri saygıyı hak ederler Pazvant. Nasıl ki gündüz iyi hissedebiliyorsak, gece vaktinde de iyi hissetmeliyiz ve geceleri iyi hissetmemizi bu gece bekçileri sağlıyor. Haliyle onlara ve özellikle sana müteşekkirim.

Bunun yanı sıra senin ‘iyilik’ diye güzelce açıkladığın şeyi uzun uzadıya düşündüm. Bir sürü şey biriktirdim. Onlara geçmek istiyorum ama öncesinde yine hatırlatmak isterim; mektubum uzun olacak, okumak istediğinden emin ol. Lütfen.

Öncelikle şu konuya değinmek istiyorum: İyi olmak, iyilikle kalmak. İyilik dediğin şey, iyi hissetmekten geliyor... Sanırım. Eğer herkes iyi hissederse her şey iyi olabilir ve her şey iyilik barındırabilir. O zaman kimin neyde iyi hissettiğine bakmak gerekmez mi? Veya birini iyi eden şeylerin ne olduğunu incelememiz gerekmiyor mu? Bunun için kendimden örnek vermeme ister misin?

Ben bazen markete giderken veya dönerken, otobüs beklerken, otobüsle yolculuk yaparken; bazen bir parkta oturup yağın karın, yağmurun yeryüzündeki kalıntılarını veya yerlerde açan çimenlerin yeşilini izlerken iyi hissederim. Bu hissin beni sarıp sarmaladığı o anda sanki bedenim daha keyiflidir; coşar, neşeye sarmalandığı için hareketlenmek, hızla etrafı dolaşmak ve kimi zaman bacaklarımın ne denli güçlü olduğunu bana hatırlatmak tutkusuna kapılıverir. Böylesi anların kiminde güneşe bakmak isterim. Gözlerimi kocaman açar ve göz pınarlarımın yaşla dolmasına müsaade ederim ama yine de iyi hissetmekten geri durmaz ve gülümserim.

Mutluluk böyle kolay olduğunda ve üstelik insanlar bu anımı eleştiremediğinde daha iyi hissederim. Neticede bu hisleri keşfetmek için bir başka insanın bedenine müracaat etmem gerekmeyecek ve evvelinde kurmayı bir türlü sağlayamadığım diyaloglara istinaden, ifade edemediğim cevaplar benden istenmeyecektir.

İşin sonunda zihnim sakin olur, ruhuma telkinlerde bulunurdu. Ardı sıra ruhumdaki renklilik vücudumda çalkalanır, sanki asırlardır süre gelen bir hipotezi tekrarlar gibi, ruhumun bedenime mana kattığını bana anımsatırdı. Nasıl da bariz? Değil mi? Yek

olarak gevşerim. İşte o zaman nefesim boğazımı tıkamaz, çenemin altına baskı uygulamaz. Nasıl ki zihnen iyiyimdir; aynı şekilde ruhuma ferahlık uğradı ise, işte bedenim böyle selamet bulur. Çünkü ben iyiyimdir. Bu zaman diliminde normalimdir. Normal biriyimdir. Normal bir insan.

Her şey o an kontrollüdür. Duygularımda bile sıralı bir hal vardır. Bunlar yalnız zihnimin tembihlerinden sözler. Bir beden olmasa dahi zihnimi etten, kemikten bir canlı ilan etmişim. Bana konuşur, herkesten çok. Birçok şey gibi. Öyle çok ki. En barizi sayımlardır. Çoğu zaman üç der. “Üç tur koştun. Şimdi iki tur koş ve bir tur daha koşarak sıranı bitir.” diyerek beni ikaza girişirdi. 3, 2, 1.

Fena değil mi? Bazen evet ama çoğu zaman bilmem. Bunu bilebilmem için diğer ihtimallerle yan yana koymam gerekmez mi? Buna kıyaslamak denirmiş. Ancak ben, insanların kıyaslamak dediği şeyi yapamam. Aklım ermez. Böyle... Bunları dedim diye de beni normal sanabilirsiniz ama insanlar – velev ki çocuklar – normal olmadığımı söyler.

Oysa normal nedir ki Pazvant? Bana kalırsa normal, aynıdır. Benzerdir. Onlar gibi olmaktır. Onlar dediğim ise diğer çocuklar; hani komşuların çocukları ve sınıf arkadaşım olan çocuklar. Onların aynısı. Uzun veya kısa, tombul veya zayıf fark etmeksizin istediği anda oyun oynayabilen bir çocuk olmak. Bu normaldir. Yani onlar gibi olan, onlardan pek farkı olmayan ve onların yaptıklarını yapabilen. Top oynamak, saç çekmek, çelme çakmak gibi. Hatta bazen bu normal; sek sek oynamak, taş tutmak, tek ayak üzerinde zıplamak ve çömelme. Bunları yapamıyor muyum? Oynayamıyor muyum? Ben sek sek oynayamıyor muyum? Oysa oynayabiliyorum sanmıştım. Çünkü oynayabiliyorum. Ben bunları yapabiliyorum. Yapabilirim Pazvant. Okula da gidebilirim. O zaman nasıl oluyor da onlardan farklı olabiliyorum? Bu kadar benzeyen şeye rağmen, bunca normale rağmen nasıl farklı sanılabiliyorum? Hem bu normallerin kuralını kim belirliyor? Neye göre belirleniyor? Sen biliyor musun Pazvant? Biliyorsan lütfen mektubunda yazar mısın?

Düşün ki, gülmenin bile normali varmış. Koşmanın, kovalamanın, durmanın ve hatta ağlamanın. Hatırlıyorum şöyle; önceki normallerin, geçip büyüyen her normallere eklenişini. Hatta bir keresinde, “Sen,” denmişti. “Olması gerektiği gibi normal bir şekilde dinlemiyorsun. Sana bir şey anlatıyorum ama gözlerin kocaman oluyor. Beni dinlediğin bile belli değil. Üstelik bu çok korkutucu. Aynı bir canavar gibi.”

Canavar mı? Normal olmamak canavar olmak mıdır Pazvant? Oysa çizgi filmler bana canavarların sevilmediğini öğretmişti. Yoksa bu tabir sevilmediğimi mi gösterir? Yani bu mudur? Sevilmemek ve korkutucu bir canlıya benzetilmek. Sanırım bu... Bu beni üzmeli değil mi? Hâlbuki onların dediği gibi üzülebilmem için önce onların normale-

rindeki üzülmemin nasıl bir şey olduğunu öğrenmem lazım. Galiba üzülmemin bile bir normal var çünkü ben, insanların söylediği gibi bir şey hissetmiyorum. Onların ne hissettiğini bilmiyorum ki kendimin neyle karşı karşıya kaldığını anlayabileyim.

Aslında bu kısma dek baktığımda sanki her şeyi aceleyle getirmişim gibi duruyor ama durum bu. Çünkü bunları yazarken daha hızlı yazmak ve aklıma ulaşan her cümlenin; önümde, bu mektup kâğıdında var olması telaşesi var. Eğer onları aynı sırayla yazamazsam zihnim bir canlı gibi tekrar hareketlenir, bana bir sürü kötülük eder. Kötülük ise, iyilikten ziyade bir şeydir.

Kötülük, iyilik denilenin gölgede kalmasına neden olmayan, onu ortaya çıkmaya davet eden yıldızsız gökyüzü hissine sahip bir şeydir. Belki de bir eşyadır. Eşya olması bazen muhtemel çünkü sigara içmenin kötü bir alışkanlık olduğunu söyleyebilen yetişkinler var ama başka yetişkinler hem sigara içmenin kötü bir alışkanlık olduğunu söylüyor hem de sigara içiyorlar. Üstelik “Sakin ha, sen içme.” diyebiliyorlar. Mesela annem. Annem böyledir. Sigara içer. İçmemesini söylediğimde, “Sen anlamazsın.” der. Anlamayacaksam neden anladığım kötülüğü görmeme neden oluyor ki? Bazen yetişkinleri anlamak, yaşlılarımla beni anlamasından daha zordur. Yine de sen farklısın Pazvant. Bence sen iyi bir yetişkinsin. Bu yüzden, “Nasılsın?” diye yazdığımda, “İyiyim.” diyorsun.

Sözü uzatıyorum değil mi? Merak etme, sırasıyla yazmaya özen göstereceğim.

Öncelikle konuya dönmeliyim: Kötülüğün kendisine. Hani kötülüğün yıldızsız gökyüzü hissine benzediğini söylemiştim ya, yıldızsız bir gökyüzü ne demektir biliyor musun Pazvant? Bilme. Bilmeni istemem çünkü iyi hissetmezsin. Bana nasıl hissettirdiğini duymak ister misin? Belki istemezsin ama ben yine de seninle paylaşmak isterim.

Yıldızsız bir gökyüzünün bendeki etkisi işte böyle oluyor; içimde ansızın beliren ve kökü belirsiz olan bir ağaçtan başlayan sonsuzmuş gibi sürebilecek kadar sancılı bir hissiyat. Bu hissiyat öyle bir halden geliyor ki, adeta dalları içimi kuvvetli bir açlık rehavetiyle sarıp sarmalıyor, organlarımı çepeçevre kuşattığı yetmiyor gibi içimi karman çorman ediveriyor. Böylesi bir boğucu havaya uğruyorum. Sanki içimin de göğü var ve ben ne zaman yıldızsız bir gök hissiyle karşılaşsam içimde yağmurlar yağıyor. Bu yüzden yıldızsız her göğü istemediğimi ama onlarsız bir döngü olamayacağını bildiğimi söylemek isterim.

Ah Pazvant, ah.

Çok utandım. Bir yerden nasıl başlamak gerekirse yıldızsız göğün nasıl hissettirdiğini bilmekle bir yerden öğrenmeye başladım. Hem de iki gün önce. Üstelik hava çok

Wgüzelken. İnanabiliyor musun? Hava çok güzeldi ve ben kalbimin kıyısını harika hislerle donatmışken yıldızsız göğün hissettirdiği buhtanı seziverdim. Düşün ki, öncesinde güneş bile içimde açmıştı ama sonra... Sonra içimin göğünde yıldızsız gece belirdi, şiddetli bir yağmur başladı. Çünkü... Çünkü ben kötü hissettim. İyi değildim. İyi hissetmedim.

Aslında güne güzel başlamıştım. Ebeveynlerimle harika bir kahvaltı yapmış, sayılı zeytinlerimi tüketirken elektrik süpürgesinin tarihçesi hakkında babama sorular sormuştum. Bunun nedeni babamın bir elektrik süpürgesi tamircisi olması değildi. Hatta babam bir tamirci bile değil. O, bir öğretmen. Buna rağmen elektrik süpürgelerine dair birçok şeyi iyi bilir çünkü bana anlatabilmesi için iyi bilmesi şart. Bana neden mi anlatmalı? Şey, elektrik süpürgelerine karşı zihnimin bir hassasiyeti var. Bunu sana daha önce itiraf etmeliydim Pazvant. Biliyorum, bana kızmış olmalısın ama kızma, ben sana her şeyi açıklamaya özen gösteriyorum. Açıklamamışsam, bil ki unutmuşumdur. Unutmak ise zihnimin bilebileceği iş.

Elektrik süpürgelerine zihnim meraklı demiştim. Bunun nedeni, elektrik süpürgelerinin her türlü zerreyi içine kolayca çekmesidir. Bence bu enteresan. Belki de o kadar tozu nasıl içinde barındırdığını bilmeyişimin şaşkınlığını yaşamayı seviyorumdur çünkü bu cihazlar hakikaten kolayca toz biriktiriyor ama buna rağmen herhangi ağır bir hasar almıyorlar.

Bunun enteresan bir şey olduğunu düşünüyorum ve bunu merak etmemin enteresan olduğunu o güne kadar düşünmediğimi itiraf ediyorum. Meğer elektrik süpürgelerine karşı bu şekilde ilgili olmamalıymışım çünkü ben yalnızca bir çocukmuşum. Çocuklar oyunlar oynar, okula gider, arkadaş edinir ve oyuncaklarıyla vakit geçirirmiş. Bazen de uzaya merak salarlarmış. Belki de bir arabaya, bir insana veya bir çizgi diziyeye. Ancak çocuklar herhangi bir şeye, özellikle elektrik süpürgelerine böyle ilgili olmazlarmış. Üstelik buna takıntı bile denebilirmiş. Herhangi bir şeye takıntılı olmak ise iyi değilmiş.

Gördün mü? İyi olan şeylerin bile bir normal var ve ben, bu konuda da beceriksizmişim. Bunu öğrenmemin asıl nedeni o insan. Tanıdık olacağını iddia eden ama onu ilk kez gördüğümünden emin olduğum o kişi. Onu iyi ezberlediğimi söyleyebilirim. Yüzü güzeldi. Belki de gözleri güzeldi çünkü bana garip bakmadı. Aslında bana garip baktı; bana, normal biri değilmişim gibi bakmadı. Bu garipti. Hepsi bu ve ben, bundan etkilendim.

O, bana dedi ki: “Sen çok özel bir çocuksun. Küçüksün. Büyüceksin. Önünde uzun bir yol var. Bu yolda önüne bir sürü taş çıkacak. Bazen yalpalayacaksın ama kalkmayı, yürüyebilmeyi ve bu yolda mutlu olabilmeyi içinde keşfedeceksin. Keşif, kişinin kendi içinde başlayan ve asla bitmeyen mucizevi seyahatidir.”

Bunu söylediğinde bir masanın arkasında değildi. Karşımdaydı. Bir odadaydık. Kapısı kapalı bir oda. O ve ben. İkimizdik. Onun odasıymış. Odada koca bir masa vardı. Masanın arkasında aynen çizgi dizideki koca sandalyelerden vardı ve o sandalyenin arkasında duran duvarda ise bir sürü çerçeve vardı. Bu çerçeveler tuhaftı. Bu tuhaflığı ilk andan beri hissetmişim çünkü çerçevelerde fotoğraf olurdu ama bunlarda fotoğraf değil, yazı vardı. Bir sürüydü. Çerçeveller diyorum, birden fazlaydı. Yani yazının olduğu çerçevelerden bu kadar olması normal miydi?

Yine de o, konuşmasına devam etti. Ben de gözlerinin güzelliğine baktım. Bir an için gözleri çok karanlık göründü, aynen bir gece karanlığı gibi. Sanki gecenin ta kendisi. Belki bu gözlerin de bir gecesi ve gece bekçisi vardı Pazvant. Ben onu aradım; yani gözlerinin gecesini ve o gecenin bekçisini. Ancak bulamadım. Nedense bir an bulmuş gibi iyi hissettim. Sonra içimdeki sarmaşıklar çözüldü. Ardı sıra bu yabancı insanın kim olabileceğini merak ettim. Merakım bir süre daha sürdü.

O ise konuşmasına devam etti. Susmayacak gibiydi. Bana bir sürü şey anlatıyordu ama vaktimden çaldığını bilmiyordu. Bence vaktimden çalması kötüydü. Bu da bir hırsızlık türüdür. Ciddiyim Pazvant. Babaannem öyle söylemişti: “Sakın küçüğüm, değersiz şeylerin senin vaktinden çalmasına izin verme. Bu bir hırsızlıktır.” Babaannem söyleyene dek zamanın çalınan bir şey olduğunu bilmediğimi itiraf etmeliyim.

Buna rağmen öğrendim. Belki de babaannemden öğrendiğim bu şeyi bu insana da söylemeli, sonra buradan çıkmalı ve kapıda bekleyen ama bu odaya girmeyen ebeveynlerimin yanına vardıktan sonra beni babaanneme götürmelerini haykırmalıydım. Muhakkak. Babaanneme gitmek o an için çok önemliydi. Sonuçta zaman kısıtlıydı. Bu insan tanıdık değildi ve tanımadık bir insana verilecek bol zamanım yoktu. Hatta hiç zamanım yoktu.

“... Bu şekilde bir sürecimiz var ama bunun için ikili ilişkiler çok önemli. Birbirimizi anlamamız şart. Benim seni, senin de beni anlamam gerekir. Tabii öncesinde birbirimizi anlamamız için birbirimize bir şeyler söylemeliyiz.” diyerek konuşmasına devam etmişti o insan. Beni dinlemek istediğini bilmiyordum ama öğrenmiş oldum. Buna rağmen içim hiç rahat değildi ve sanki içimin göğüne yıldızsız bir gök doğuvarmıştı. “Benim adım Saime. Peki ya, senin adın ne?”

Bana adımı sormuştu Pazvant. Kendi adını söylemeyi ise ihmal etmemişti. Bir cevap vermeliydim değil mi? Ancak cevap verirken zorlandığımı, dudaklarımın aralanışının zahmetli olduğunu fark ettim. Sanki hemen oradan kalkarak kapıya koşturacak, kapıdan içeri girmeyen ebeveynlerimin, beni bu insanla neden buraya hapsedtiklerini sorgulayabilecektim. Hâlbuki buna bile cesaretim yoktu. Yalnızca zihnimi bir ağırlık sardı.

Bedenim sanki bir sürü şeker yemişim gibi kaşınmaya, içimdeki göğün yağmurlarını yağdırmaya başlamıştı. İstedğim tek şey susmak ve kendimle kalmaktı. Belki babaanneme gitmeliydim çünkü o, beni ebeveynlerimden daha iyi dinlerdi. Neticede seni en iyi tanıyan odur Pazvant, onun beni iyi dinlediğini biliyor olmalısın.

Bu karmaşada en iyi bildiğim şeyi yaptım. Öylesine bir yeri işaret ettim ve sanki o şeye ilgi duyuyormuş gibi parmağımı gösterdim. Oysa neyi işaret ettiğimi, ne olduğunu bilmiyordum. İlgimi bile çekmiyordu. Meğer ilgimi çekmeliymiş çünkü o kişi, “O mu? O şey bir isimlik. Kişinin adını ve unvanını belirtir.” demişti. Üstelik gülümsemişti. Bilmediği şey ise, orada yazanı anlayabildiğimdi.

Uzm. Dr. Saime Kalıpçı- Çocuk Psikiyatri Uzmanı

Bunun beni incittiğini itiraf etmeliyim Pazvant çünkü onun bir doktor olduğunu sonunda anlamıştım. Üstelik o, benim bir hasta olduğumu düşünerek benimle ilgileniyordu. Hatta ebeveynlerimin kapının dışında kalmayı – ki, her daim bu böyle oldu – seçtiği herhangi bir yaşanmışlık gibi. Sanırım bu yüzden, evet, kesinlikle bu yüzden içimin göğü, yıldızlar görülmeyecek kadar karanlık oldu. Sonra ise içimi bir yağmur sardı. Oysa ailemden tek istediğim; beni, önceden normal gördüklerine inandırdıkları her an gibi, bundan sonra da normal gördüklerine inandırmalarıydı. Olmadı. Yapamadılar. Beni, varlığımı normal görmediklerine inandıracaklarını bilerek veya bilmeyerek buraya getirdiler.

Söylemek istediklerim bu. Hepsi bu. Önceden normal olduğumu sanıyorsam bile artık buna inanmam biraz zor. En iyisi babaannemle konuşmak. O, beni anlayabilir. Belki. Umuyorum. Umuyorum ki, anlar.

-bir mektup bekleyen

Adam ve kadın binadan çıkıp araçlarına bindikleri ilk andan bu yana sessizliklerini korumayı tercih etmişlerdi. İkilinin bu sessizliği arabanın içerisini kuşatmış, yol boyu sürecek olan durumun ön gösterimini gözler önüne sunmuştu. Bunun sıradan bir sessizlik olmadığını, ikisinin de ürpermesine neden olduğunu bir başkasının fark etmesi olağandı ama arabanın arka koltuğuna geçen, öylece araç camından dışarıyı izleyen çocukları için bu pek mümkün değildi.

Çocuk, sanki bütün bu olanlarla kendisi alakadar değilmiş gibi arkada oturuyor ve aceleyle taktığı kulaklıklarından dışarı yayılan şarkıyı dinliyordu. Bir, iki kere müziğin sesi yükseldiğinde, adam aracı lambalarda durdurup derin derin soluklandığında kadın ağlamak istedi. Oysa bunlar böyle olmamalıydı. Kadın bunları yaşamayı hayal etmemişti. Kendisini o zamana dek özel bir insan sanmış, mutlu bir evlilik sürmüştü, yalnızca son za-

manlarda vuku bulan sessiz bir aile yaşantısında başarılı evlatlarını uzaktan seyretmişti. Hâlbuki o sabah her şey darmaduman olmuştu. Olmalı mıydı? Kadına göre kesinlikle hayır, her şey eskisi gibi düzenli olabilmeliydi. Fakat nasıl olmuştu da çocuklarında böyle bir durum oluşmuştu? Düşünmesi bile korkutucuydu.

Lamba yeşile döndüğünde araba hareketlendi. Aracın sessizliği parçalandı ve şehrin uğultulu kalabalığında yamalı yollar çekilmez bir halmiş gibi adamın alnını sıvazlamasına neden oldu. Ağlamamalıydı. O, bir babaydı. Babalar ağlamazdı. Hem de evlatları ile ilgili çözülmeyecek gibi görünen – kesinlikle çözeceklerdi – herhangi bir sorun için hem eşinin hem de evladının göreceği bir alanda ağlamamalıydı.

Bir iç çekme sesi duyuldu. Araç sağ dönemece girip yol değiştirdiğinde sesin kimden çıktığını kimse fark edemedi. Derken araç birkaç metre daha ilerledi, ileriden sinyal verip bir kez daha sağa doğru girdi ve kırmızı ışıklara denk geldiği için yavaşladı. Aynı iç çekme sesi bir daha yükselip aracı sardığında kimseden itiraza dair bir ses duyulmadı. Tabii, arka koltukta oturan çocuğun kulaklıklarından yükselen şarkı sesi sayılmazsa.

“Kırgınım sana ben/ Üstelik bu ana dek/ Hiç kırılmadığım gibi”

“Ben gökyüzünü tutamam/ Yıldızları çalanlar var/ Bu karanlığın sebebi onlar”

Şarkı devam etti. Vakit, aynen aracın ilerleyişi gibi ilerledi. Bu süreçte kimse konuşmadı ve şarkı yine başa sarıp bir kere daha kulaklıktan yükselip aracın içini, ebeveynlerin zihinlerini kuşattı. Her şey olması gerektiği kadar ama olmaması gerektiği gibiydi; bir anne, bir baba, bir çocuk ve kendilerine özgü bir araç. Karışan, eden yok. Başka bir müdahale bulunmamakta. Vakit onlara has. İstediklerini yapabilecek imkânları ve birlik-telikleri bariz ama bir o kadar da istediklerini yapamayacak kadar büyük farklılıkları aşikâr. Oysa bir önceki gün böyle bir an, onlar için en güzeli ve olağanıydı ama bir gün sonra, tam olarak bugün ki kahvaltıdan sonra her şey düne göre epey farklıydı. Hayatın kolayca değişmeyeceğini kanıtlar ama hayatın her an değiştiğini savunur gibi. Öyle ya, her şey böyle başlamadı mı?

Araç, biraz sonra duracağını belirten bir yavaşlıkla sokağa girdiğinde kadın; bu sabahı, doktora gitmeden önce yüzleştiği şeyi düşündü. Bu sabah kendi evlerindeyken o odaya girişini, girdiğinde yaşadığı şaşkınlığı hala anımsıyordu. Kadının tek yaptığı iş; kahvaltı sonrasında çocuğunun odasına gitmek, odada olmayan dağınıklığı üstünkörü elden geçirmek ve evladının derli topluluğuna hayranlıkla bakmaktı. Böyle bir alışkanlığı olduğunu, evladının düzenine hayran kaldığını içten içe ezberlemişti ama bu düzenle meşgulken ansızın bir şeyi fark etmeye alışık değildi. Birden fazla olan kâğıt parçaları. Mektuplar. O mektuplara denk gelene dek süren keyifli hal.

“Geldik.” dedi adam. Bunu kadına mı yoksa çocuğuna mı söylediğini kestirmek zordu. Neticede sakin bir akşam vaktinde çocuklarının gitmek istediği güzergâha varan ebeveynler endişeliydiler. Öncesine dayanan yaşanmışlıkları nasıl toparlayacaklarını bilmemenin korkusu etraflarını kuşatmıştı. Akıllarında ise psikiyatristin yaptığı açıklama bulunmaktaydı.

“Çocuğunuz,” demişti. “Asperger Sendromlu bir çocuk...”

İki yetişkin olduklarını sanan ebeveynler, adeta bir çocuk gibi korkuya kapılmışlar ve bu korkularının gerçekliğini bir kendilerini bir de Allah’ın bilebileceğini düşünmüşlerdi. Her şeyden ziyade bir şey vardı ki, o da sendrom sözcüğünün iyi bir sonuç vermediği.

Bunun yanı sıra gerçekliği ortaya bırakan doktor uzun uzun konuşmuş, daha sonraki süreç için bir yol haritası belirlenmesi gerektiğinden bahsetmişti. Konuşmayı sevdiği, işinde başarılı olduğu barizdi ama onları – ebeveynleri – ilgilendiren bir başka konu vardı. O konunun mihenk taşı ise çocuklarının odasında buldukları mektuplardı; ebeveynleri bu doktora dek sürükleyen o mektuplar. Üstelik Pazvant adında bir yetişkine yazılmış mektuplar. Hem de o yetişkine yazılmış bunalımlı sözcükler. Oysa onların çocukları küçüktü. Nasıl olurdu da bir yetişkine böyle şeyler yazardı? Kaldı ki, bu yetişkin de neyin nesiydi? Bu iletişim nasıl olmuş – ebeveynlerin bu konu hakkında bir fikirleri vardı çünkü mektupta çocukları babaannesinden bahsetmişti – ve nasıl buralara kadar ilerlemişti? Her şeyi bertaraf etseler dahi, iki ebeveyn olarak bu gelişmelerden nasıl bu denli geç haberdar olabilmişlerdi?

İşte bu yüzden hazmedemedikleri gerçekliği sırtlandıkları gibi, akıllarını kurcalayan bir diğer ihtimalle anneleri olan kadının evinin yolunu tutmuşlar, az önce ise evinin kapısından içeri girmişlerdi. Peşi sıra çocuklarını odalardan birine göndermiş, bir süre uyumasını rica etmişlerdi. Eğer uyumazsa yorgun düşeceğini söyleyerek tatlı bir dille tavlamaşlardı. Ki, ebeveynlerine kırgın olan ve konuşmakla ilgili sorunları bulunan çocuk sesini çıkarmamış, kulaklıklarını tekrar kulaklarına geçirdiği gibi kendisine gösterilen odaya gidip yatağa kıvrılmıştı. Bundan sonrası ise yetişkinlerin bilebileceği işti.

Adam, kız odaya girip kapıyı kapattığı anda annesinin önüne gelerek, yorgun bir suratla, “Anne,” demişti. Halinden bile belli olan bir gerilimle ensesini okşuyor, odanın kısacık yolunu telaşla adımlıyordu. Öte yandan çocuklarının gittiği diğer odanın kapısına göz atıyor, bir süre uyuyacağını tahmin ederek kendisini rahatlatıyordu. “Kim bu Pazvant?”

Sonunda sorulmuştu. Kimdi bu Pazvant? Neyin nesiydi? Çocuklarına nasıl ulaşmıştı?

Kaç yaşındaydı? Nasıl oluyordu da küçük bir çocuğa mektup yazacak cüreti kendinde bulabiliyordu? Nasıl bir densizlikti bu? Üstelik evlatlarında sosyal bir rahatsızlık vardı. Doğru ya, Dr. Saime böyle demişti. “Asperger sendromlu bireylerde sosyal ilişkilerde yeterli verimin elde edilmemesi gibi birçok belirti bulunmaktadır.” diye de eklemişti. “Bu kişiler bazı şeyleri anlamada güçlük çekebilirler. Bazen bazı şeylere karşı bir takıntı geliştirebilirler. Sanıyorum ki, çocuğunuzun en belirgin takıntısı elektrik süpürgelerine olan tutkusu olmuş. Bazen bu durum bir dinozora duyulan merak şeklinde de olabilir. Bunların yanı sıra bu sendromu yaşayan bireyler odaklanma ile ilgili farklı davranış biçimleri gösterebilirler. Örneğin; ansızın yüzünüze kilitlenip kalabildikleri gibi, öylece yüzünüzü seyredebilirler. Bu odaklanma biçimini çocuğunuzda gördüm. Birkaç dakikaya yakın gözlerime bakmaktan başka bir şey yapmadı. Bu, olağan bir davranış...” dediği de demiş, ekledikçe eklemişti. Sanki asla susmayacak, sürekli olarak konuşacakmış gibi. “Burada ebeveynlere düşen görev büyük.”

Doktorla kurdukları bu iletişimi hatırlayan adam, sanki o anda da doktorun odasındaymış gibi irkildi. Halbuki annesinin evindeydi ve annesinden cevap bekliyordu. Zaten bu düşüncelerden ötürü, annesinden cevap beklerken bir an için utançla yüzünün kıvrıtığını hissetti. Utancı beklenmedik ve kuvvetliydi. Nedeni ise belliydi. Tabii ya, doktor onlara – kendisi ve eşine – ebeveynlere dair görev bahsi açtığı anda kendi zihninden ilk geçen düşünce neydi? Kendisi ne düşünmüştü? Evet, çirkin bir düşünceye kapılmıştı. ‘Bana daha ne gibi büyük bir görev düşebilir?’ diye kendi kendini yoklamamış mıydı? Maalesef, o böyle düşünmüştü. Hâlbuki bir baba olarak gururlanmalı, çocuğu için gayret etmenin keyfini yaşamalıydı.

Derken dalgın düşüncelerine, yaşlı kadının karşısında, kendisi gibi duran eşinin hayıfla sesi eşlik etti. Sanki eşi de aynen kendisi gibi doktorun söylediklerini düşünüyor, karamsar bir yüzle yerdeki halıyı seyrediyordu. Bu dalgınlık iyi değildi. Kaldı ki önlerinde duran yaşlı kadın kendilerine bakıyor, bu ebeveynlere kusurlu varlıklarmış gibi detaylıca göz atıyordu. Böyle bakmaya devam etmesi iyi sonuçlanmayacaktı çünkü ebeveynlerin yüreğini sarmaya başlayan müthiş bir utanç baş göstermişti bile. Çünkü bu ebeveynler öyle ebeveynlerdiler ki, mektupları bulana dek evlatlarının bir sıkıntısı olduğunu fark etmemişlerdi dahi. Hâlbuki ebeveynler evlatlarını en iyi tanılayanlar olmaz mıydı?

O ara odada bulunan ve duvara asılı olan eski tip saatin kendisinden durumun farkındaymış gibi birkaç uğultu yükseldi. Bir an için odadaki zihinler aydınlanır gibi oldu. Sonra aynı sessizlik bir kez daha çöktü ve peşi sıra bu sessizliğin fırtına öncesi sessizlik olduğunu herkes çoktan biliyormuşçasına derin derin iç çekildi.

Ardından yaşlı kadın acele etmeden, gayet sakince konuştu. “Pazvant...” dedi önce. Bir kez daha soluklandı ve bu ismi bildiği için üzüleceğini haykırmak istedi ama bunun

yerine başka bir şey söyledi. “Kızınızın kendisi... Kızınız mektupları kendisine yazıyor. Geceleri yazıyor. Geceyi bekler gibi. İyi hissettiriyormuş. Öyle söylemişti. Sonra bunu kullanmayı seçti. Bir – iki kere mektuplarını bana okuttu. Mektupları kendine yazdığını... Ah! Öyle. Kendi kendine mektup yazıyor. Sanki farklı birinden mektup almış gibi...” dedikten sonra yaşlı kadın uzun bir süre sustu. Karşısında duran ebeveynlerin derin derin düşünmelerini ve anbean yüzlerindeki ifadelerin değişmesini seyretti. Sonunda ise şunu demekten geri durmadı: “Demek ki, insanın dinleyeni olmayınca böyle de olurmuş.”

Olur Mu Olur

HİMMET ÇOKAL

İncecik bel, servi boy, bembeyaz ten, güneş gibi parlayan sarı saçlar, hokka bir burun, çakır gözler, bir de yanağında mahcup bir gamze... Ah, Neriman ah! Ne buldun ki o Fehmi denen herifte? Boy desen yok, para desen yok, eli iş de tutmaz, kara kuru bir herif. Oysa karşı komşunun oğlu Hidayet vardı. Hem de boylu boslu, yakışıklıydı. Tapu dairesinde memurdu üstelik. Ayrıca çocukluktan tanırdın sen onu, huyunu suyunu iyi bilirdin. Sana münasip olan oydu fikrimce. Sadece ben böyle düşünsem iyi. Konu komşu da hep bu fikirdeydi. Sizin bahçe duvarına oturup az çekiştirmediler sizi.

Bu Neriman pek güzel kız, Hidayet de aslan gibi çocuk, üstelik de memur. Biri aracı olsa da bunları baş göz ediversek, diye az plan yapmadılar hani. Eee, aklın yolu bir. Ama sen ne yaptın, gittin o kılıksız Fehmi'yi bulup koca diye evlendin. Ah Neriman ah!

Annen ansızın hakkın rahmetine kavuşunca baban da dayanamadı. Üçüncü günü kalp krizinden göçüp gitti yanına. Eee, gencecik kızdın. Bir hafta içinde hem anne hem babanı kaybedince tutunacak dal aradın haliyle. Bu çakal Fehmi de pusuya yatmış, fırsat bu fırsattır deyip omuz vermiş sana. Bu vesileyle işler dallanıp budaklanıp o raddeye ulaşmıştı. Sen vicdanlı kızdın. Zor günde yanında olduğundan Fehmi'ye gönlünü kaptırırvermiştin. Zaten çok geçmeden düğün dernek kurmuştunuz. Bir şeyin olacağı varsa olur, demişti gölgemde soluklanan teyzeler. Olacağı varmış ki olmuş, yazgıdan sual olunmaz. Hidayet ise şöyle uzaktan bir hayırlı olsun, diyebildi ama dili başka gözleri başka söylüyordu. Belli ki o da yanıkmiş sana. Ama iş işten geçmişti, artık kafasını duvarlara vursa da yoktu çaresi.

Fehmi babadan kalan evi satmış, senin evine kapak atmıştı. Bu sebeple elde bulunan paranın güvenciyle birkaç ay hiç çalışmadı. Ara sıra kahve dışında evden bile çıkmamıştı. Birkaç ay sonra komşuların gelip gitti ziyaretine. Önce yarım ağızla hayırlı olsun, dediler. Sonra hazıra dağ dayanmaz kızım, Fehmi Bey oğlumuz bir işe girsin ya da madem paranız var bir iş kursun, dediler. Sen de gerildin bir gün Fehmi'nin önüne. Kem

edip, küm edip sonunda hazıra dağ dayanmaz, diyebilmiştin. Fehmi aylak adamın teki, çalışma nedir bilmemiş yıllarca. Babasının emekli aylığına ortak olmuş da yaşamış hep.

Yine de sana itiraz etmedi, boyun eğdi sözlerine.

Üç gün sonra otuz iki dişini göstere göstere çıkagelmişti Fehmi. Müjde Neriman iş kuruyorum, dedi. Bizim bu kılıksız Fehmi her zaman takıldığı kahvehanenin devren satılık olduğunu öğrenmiş. Bir müddet gelip giden müşteriyi gözlemlemiş. Kim çay ister, kim kahve ister, kim veresiye, kim peşin çalışır; hepsini bir inceden gözlemlemiş. Sonra kahveciye yanaşıp çayın, şekerin, kahvenin geliş fiyatını; kazanın başında duran elemannın yevmiesini falan sorup soruşturmuş. En sonunda kafasına yatmış bu iş. Hemen el tutuşmuşlar kahveciyle, devir işlemlerini de bir çırpıda halledivermişler. Kuş olup uçmuşsun havadisleri dinledikçe. Fehmi'nin de bir işi vardı artık. Sabah erken çıkıp akşam eve geç dönüyordu ama bu kahvehane ekmek teknenizdi, o kadar da olacaktı. Yalan yok, oldum olası kanım hiç ısınmamıştı şu Fehmi'ye ama içkisi, sigarası, kumarı da yoktu hani. İncelikten, bir gün elinde çiçekle evine dönmekten bihaber olsa da gönlünü kırmaz, sesini dahi yükseltmezdi hiçbir zaman.

Evliliğinin ilk yılı dolayım derken, sevinçle fırladı evden bir gün Fehmi. Baba oluyorum baba, duyduk duymadık demeyin; bugün kahvehanede her şey benden diye koşturdu, gitti. Ardından sesi yankılandı durdu cadde boyu. "Ah be Neriman, demek sen de anne oluyorsun ha! Daha şu kadicaktın senle tanıştığımızda. Rahmetli baban, beni pazardan alıp evin önüne dikmen için getirdiğinde nasıl da sevinmiştin. İllaki bahçe duvarının ardına, kaldırıma dikelim de mahallenin tüm çocukları yesin dutlarından, demiştin. İlk can suyumu sen vermiştin, benim canım olmuşsun. Sarı, bukle bukle saçlı Neriman; ne ara büyüdün de anne oluyorsun sen. Zaman ne de hızlı geçiyor böyle." diye düşünmüştüm o gün. Düşündükçe hüznle mutluluk karışımı bir his peyda olmuştu içimde.

Göz açıp kapayınca dek geçti zaman, kollarında kundakladığın yavrunla kapıdan giriverdin bir gün. Bir süre "Hayırlı olsun." demek için, konu komşu eksilmedi kapından. Neriman, sen artık anne olmuşsun. Sen bile meyve vermiş, ben verememişim. Oysa tüm mahalle nasiplensin diye dutlarımdan, yol kenarına dikmiştin beni. Ne bileyim Neriman, olmayınca olmuyor demek ki.

Bir keresinde Fehmi olacak kılıksız gövdeme baltayla çentikler atıp dut vermezsen seni keserim diye beni tehdit bile etmişti. Canım çok yanmıştı da sana diyememişim. Sen zaten karnın burnunda evden çıkamazken, bir de ben yük olmak istememişim. İşin aslı zaten sonradan çıktı ortaya. Sizin yan komşu aksi ihtiyar Süleyman amca girmiş Fehmi'nin aklına. Yoksa Fehmi'nin dikkat ettiği mi vardı bana. Demiş ki Süleyman amca:

“ Sizin bu dut ağacının meyve verdiğini hiç görmedim ben. Onu bir korkutsan aslında, bak nasıl da dallarından sarkar dutları her sene.” Fehmi anlamamış pek bu korkutma işinden. Süleyman amca kafayı benim dut vermememle bozmuş ya illaki yaptıracak istediğini. Halk arasında bu iş pek yaygınmış da, hatta kendileri de denemiş olmuşmuş, baltayla ağacın gövdesine küçük çentikler atıp eğer meyve vermezsen seni keserim demek lazımmış. Fehmi de uymuş bu aksi ihtiyarın lafına, vurdu baltayı böğrüne ama olmayınca olmuyor işte. Zaten Süleyman amca, hakkın rahmetine kavuşunca Fehmi de unutuverdi beni. Unutsun tabi, unutsun ki canımı yakmasın. Sen de yakmasın isterdin değil mi Neriman!

Gel zaman git zaman üç çocuğun oldu. İki kız bir oğlan. Allah’tan hepsi sana çekmiş de bakan dönüp bir daha baktı hep çocuklarına. Bu bahçe onların sesleriyle şenlendi yıllarca. İnan olsun, çocukların yesin diye dallarım sarkasıya dut vermeyi çok istedim. Ama işte olmayınca olmuyor. Yine de bahtları açılmış çocukların, hepsi kendine yakışır birini buldu da evlendiler. Onlar gittikçe ıssızlaştı evinin bahçesi. Yüzünde çizgiler oluştu, saçına aklar düştü. Fehmi’nin kendinden önce göbeği çıkar oldu kapıdan ama sen hep güzeldin be Neriman. Her güldüğünde hala gamzende bir mahcubiyet titreşir dururdu.

Yıllar birbirini kovaladı. Doğanlar büyüdü, vakti gelen takıldı Azrail’in peşine. Fehmi de kavuşunca hakkın rahmetine, kalakaldın bir başına. Çocuklar desen fırsat bulup gelemediler yanına. Olsun be Neriman, ben hiç ayrılmadım kapıdan. Hatta herkes gidince gelip benle dertleştiğin bile olmuştu. Biliyor musun, beni çok mesut etmiştin. Ah be Neriman, o kılıksız Fehmi’de ne buldun bilmem. Bu kadar mı çok sevdalandın o kara kuru herife? Daha seneyi devriyesi dolmadan, sen de çektin gittin peşinden. Sen gittikten sonra kaç kış, kaç bahar geçti. Çocukların bir kez bile gelmediler. Sahipsiz kalan evini yağmaladılar. O en sevdiğin çiçekleri komşular pay etti. Hurdacılar ne varsa taşıdılar evden. Mahallenin yaramaz çocukları sapanla kırdılar camlarını, çatına koca koca taşlar atıp kiremitleri parçaladılar. Şimdi senin ellerinle yuva yaptığın bu evin vira haline bakıp bakıp hüzünleniyorum.

Biliyor musun, bu akşam ne oldu. Bir delikanlı yokuştan soluk soluğa tırmandı. Gelip sizin evin bahçe duvarına oturdu. Bir müddet soluğunu dengelemek için çabaladıktan sonra çıkarıp bir sigara yaktı. Bizim buranın ayazını bilirsin. Delikanlı bir eliyle sigarasını içerken diğer eliyle ceplerinde ısınacak bir kuytu arıyordu. Çok heyecanlı görünüyordu. Delikanlı tam sigarasını yere atıp ayakkabısının ucuyla eziyordu ki yolun üst tarafından saçlarını savurarak bir kız koşar adımlarla geldi. Tam dallarımın altında sarıldılar.

Kız bil bakalım kime benziyordu Neriman. Gülünce gamzesinde bir mahcubiyet titreşiyordu. Bu sana birini hatırlattı mı?

Bu akşam birbirlerine “Seni seviyorum.” dediler. Beni aşklarına şahit gösterdiler. Hatta senin viran evine baktılar uzun uzun. Bir gün evlenip burayı satın alalım ve yuvamızı kuralım diye sözleştiler. Evinin yeniden yuvaya dönüşüp, bahçene yeniden bahar gelmesi, çocuk sesleriyle şenlenmesinin hayali bile beni çok heyecanlandırdı. Yazgıdan sual olunmaz ama belki bu defa bu kızla delikanlının çocukları için meyve verebilirim. Olur mu olur. Neden olmasın be Neriman.

Merdümgiriz

ŞEYMA KAYA

Solmaya yüz tutmuş, bakımı biraz eksik kalmış, yine de tüm şımarıklığıyla demirlerine dolanmış hanımeliyle bezeli bahçe kapısının paslanmaya durmuş kilidini açıp aralığından içeriye süzüleli tam iki nisan geçti. İki ilkbahar, iki yaz, iki sonbahar, iki kış bu bahçede sıralanarak aktı zamandan... Geçmiş hikâyeme eşlik edecek, belki yüreğimdeki yükü hafifletecek, kalan hikâyeme ise çiçek kokularıyla ev sahipliği yapacak bu mekânı seçmek uzunca bir zamanımı aldı. Bu maksatla karışı karışına gezdiğim bu adada, çok sayıda evi dolaştıktan sonra bu güzellikte karar kılmıştım.

Öyle her gördüğüne hayran kalan bir gönlün sahibi değildim, lakin bu evin büyüüne kapılmam sadece birkaç saniyemi aldı. Ruhumda bir yerlere dokunduğunu hissettim bir nisan serininde. Bazen bazı mekânlar ya da zamanlar; bazı kokular ya da tatlar insanı sersemleten, duygudan duyguya ilginç bir hazla geçişini sağlayan anları ve anıları taşırlar insanın yüreğine. Kalbin ince sızı halinde hissedilen bir uyarı ile irkilir, hüznle karışık tebessüm düşer yüzüne. Bedenin hafifçe sarsılır, o varlığa aşinalık duyuyormuşçasına bir özlemle gözlerin dolar.

Bu tanışıklık hissi bende böylesi bir yaşanmışlık uyandırmıştı. Muazzam maviliğe yüksekçe bir tepeden sırtını yaslamış arka penceresinin cezbediciliğiyle düşüvermişti yüreğimin orta yerine. Buraya yerleşmeye, hayatın karmaşasından sıyrılarak, hayatın bir kıyısına çekilmeye, bir ada sakini olarak ağır hatıraları sakince sindirmeye şiddetle ihtiyaç duymuştum.

Bunda şehrin her bir metre karesine sıkıştırılmışçasına evleri dip dibe yapan müteahhitlerin payı elbette ki büyüktü. Gecenin lacivertinde çok sayıda harelî yıldız dizili olması gerekirken, puslu bir griye çalan renginde birkaç sönük yıldız zorlukla görebildiğimi çok zamandır biliyordum. Lakin insana bağımlılığıyla bilinen minik serçe kuşlarının, tek bir ağaca hasret, yol kenarlarındaki yabancı çalı dallarına sığınmak durumunda kaldıklarını fark edeli çok az bir zaman olmuştu. Cıvıltılarının alçacık çalılıklardan duyulduğunu gözlemlediğimde, bazı şeylerin o kadar da olması gerektiği gibi olmadığına ikna olmuşum artık. Böyle bir farkındalığın ardından gelen zaruret sonucunda kendimi bu noktada bulmuştum.

Çok da geniş olmayan ön bahçesi toz toprak yola açılan bu iki katlı ev; munis, samimi, içten olmakla birlikte biraz da harap bir görünümdeydi. Su yeşili ve beyaz uyumlu boyası yer yer dökülmüş, yıpranmış, panjurları ise hüzünlü bir kapanışla kapanmış gibiydi. Birkaç basamaklık merdivenlerin yıpranmışlığı bulunduğum yerden bakınca bile fark ediliyordu. Bu ufacık bahçe biraz terk edilmişlik hissi sinmiş de olsa, benim gönlüme su serpici, aradığımı bulmuş olmanın umudunu vericiydi. Minikçe çardağı, paslı da olsa kenara toparlanmış oymalı demirlerden oluşan masa ve sandalyeleri...

Yerlere muntazam döşenmiş çim taşlarının yabani otlarla sarılmış lakin eve uzanan ince yolu kapatmaya güç yetirememişti. Eve yaklaştıkça yayılan ayakkabı tıkırtısı dışında, derin bir sükûnet, dingin bir huzur... Hafifçe bakışlarımı kaldırdığımda ikinci katın yine bahçeye dönük yüzünde küçük bir balkon; sıcacık, sevecen, sanki bir can kıyısı... Aşınmış merdivenleri çıkıp yine aynı tedirginlikle araladığım giriş kapısının açılmasıyla karanlık bir salona hücum eden ışıklarla beraber aydınlandı yüreğim, kesinleşti düşüncem. Salona açılan bir kapı, kapının tam karşısında neredeyse duvar boyunca bir pencere; hemen önünde oturmak üzere yerleştirilmiş bir uzunca ahşap oturma, yine oturma için iki başucuna üç beş sıra kitaplıkla bir cam kenarı görünümündeydi. Konulacak bir minderle hafifçe yaslanmak suretiyle pencere ışığında kitap okumak için tasarlanmış olduğu aşikârdı. Yavaş yavaş içeriye doğru girerken ayaklarımın benden bağımsız ilerlediğini hissetmiştim. Bu tarifsiz güzellik karşısında “Hayy’sın Allah’ım!” demekten kendimi alamamıştım. Bu nasıl bir güzelliğin yansımasıydı böyle. Pencere manzarasında yamaç aşağı nefti çam ağaçları, muhteşem parlaklıkta maviliğin sonsuz kaynağı gökyüzü, boyu biraz diğerlerinden uzunca çam ağacının gölgesinden görünen kayıklarla dolu nazenin bir deniz...

Hem gözümü hem de gönlümü kamaştıran bu güzellik tezahürü karşısında büyülenmiş olmalıydım. Dünya nimeti bile böylesine kusursuzken, cennetin eşsizliğini o an aklım hayalim almadı. Ve istemsizce bir sürü düşünce arasından kendisini hissettiren o sorunun cevabını: “Bu evin hikâyesini” içten içe merak ettim.

Çift kanatlı geniş penceresini açtım; keskin çam kokusu saldı rüzgâra... Sersemledim... Hâlâ dün gibiydi ki o günün üzerinden tam iki yıl geçmişti.

Salonu genişçe, eşyaları bakımlı, sade ve gösterişsizdi. Sol duvara dayalı yeşil kadife koltuklar, aralarına yerleştirilmiş oymalı sehpa, üzerinde bir iki biblo. Duvarda çakılı bir raf, üzerinde birkaç biblo daha. Kim bilir hangi zamanda durmuş bir duvar saati... Tozlu taş zeminde bir orta sehpa daha, üzerinde ansızın eskilerden bir şarkı çalacakmış-

çasına hazır bir gramofon. Sağ duvarda isli bir şömine, önünde üç beş odun... Ahşap iç merdivenlerini kullanarak usulca üst katına çıktım. Tahta dolap, yatak ve sandalye de yine kalan iki küçük odasına serpiştirilmişti. Eşyaları ile yüzüstü bırakılmak suretiyle devredilen bu ev, bütün yaşanmışlığıyla, terk edilmişliği her ayrıntısından okunan haliyle karşımda öylece duruyordu.

Yolu gören mini balkonunun şirinliğine, evin arka tarafındaki saklı cennet manzaralı ayrıntısıyla pencere kenarına... Burayı özel kılan hiç bilmediğim hikâyesiyle bu eve taliptim. "Evet." demiştim. Bu evde... Her mevsimi bu evde yeniden tecrübe etmeliydim. Karın ve yağmurun denizle karışarak çoğalmasına, çam kokusunun havaya salınmasındaki hazza, rüzgârın dökülen yapraklarla dansına, ağaçların ayazda yosun tutan gövdesinin seyrine, yine dalların baharda başka başka renklere boyanmasındaki hikmete... Dünyanın bir parçası olup da yine dünyadan bağımsız gibi duran bu özgür ruhuna... Şehirlerin coğrafyasından ayrılıp, başka bir kaderi tercih ediyormuşçasına durulup, arınmış yüreğine...

Şehrin gürültü kirliliğine karşı, tozlu yollarında belirli aralıklarla geçen faytonun at koşturmasıyla karışan teker sesleri bir gürültü bile sayılmazdı. İnsanların yoruculuğundan uzaklaşıp doğanın dinlendiriciliğine sığınmak için o kadar çok sebep vardı ki... Yazar hanımın da dediği gibi "Gül devrim geçmişti, lale devrim de. Şimdilerde nergis devrimdeydim." Geç kaldığım yerden de çoğalabilirdim. Geç kalmak için geç kalmış hissetmiyorsam, buradan da tutunabilirim. Gözlerimde bu anlara sakladığım hayat pırlantısı, yüreğimde solmaya yüz tutmuş çiçeklerin meyveye durmuş avuntusu... Biraz deniz rutubeti, biraz yontulmuş marangoz tozu kokusunu saklı tutan bu evde bir başka tecrübe olunacak bahara bıraktım hikâyemi... Nereden başlamalıyım sorusunun cevabını ararken anımsadım. İnsanların azını, kuşların ve çiçeklerin hepsini seviyordum. Bu ayrıntıdan yürüdüm tılsımında zamanın...

Bazı şeyleri anlatmak için anlatıcı gerekmezdi. Halin dili kelimelerden güçlüydü çünkü. Bu evin dili besbelli hüznüdü. Hüznünü sevmiştim onun. Harabeye dönmüş yanlarımızla iyi gelebilirdik belki de birbirimize.

Elimden geldiğince, gücümün yettiğince, ince bir sanatçı gibi işlemeye başladım bir ucundan tutarak bu güne değin. Eşyalarına ise kıyamadım. Hem hikâyesine duyduğum saygıdan hem de ihyacı olanı karşılamaya yetmesi sebebiyledir, tadilatla hepsini yeniden kullanılır kıldım. Toparladım, temizledim, boyadım. İsmi cennet köşesi koyduğum pencereme, vazgeçilmezim, tek dünya yükümü, kitaplarımı, ahşap kitaplığa özenle yerleştirdim. Orta yerindeki tahta oturmalığı birkaç el dokuması minderle süsleyip, denizi bir tablo zarafetiyle hemen yanı başımda şiirleştirdim. Vaktimin büyük bir kısmını bu köşede geçirdiğimi söyleyebilirim. Baharda ve yazlarda yola dönük küçük ön bahçemde oyalanacak fırsatı bulabilsem de kış soğuşunda en güzel sığınağım, arka

penceremdeki yamaçta denizin ihtişamını saklayan bu köşem olmuştu. Ben sakin yağın lapa lapa kar severdim; burada kar savrula savrula hoyrat yağardı. Tabiat suspus olur, adaya seferler durur, adeta dünyayla irtibatı kopardı. Ve gümüş martılar şiir manzaramda, mısralarıma karışmış kar taneleri içinden süzülerek yollarını bulurdu. Kışlarda kopan bu fırtınalarla beraber rüzgârın uğultusu yüreğime takılıp soğur, camıma çarpıp erirdi usulca. Uzun kış gecelerinin sabahında sert denizin lacivertinde teselli buldum ben. Ona bakarak arındım, onda duruldum içten içten...

Cemreler canlandırmaya başlayınca tabiatı, içimde yeşermeye yüz tutan yanımla küçük bahçeme bıraktırdım yüreğimi. En büyük yeniliği ön bahçemde yapmıştım, çünkü bana istediğimi verebilecek kabiliyete sahip olan tek şeydi toprak. Mizacım bahçe severdi ezelden. Çocukluğumda olsaydı tercihim bol çeşitlilikte meyve ağaçlarından yana olurdu. Şimdilerde iyi gelecek olanın bol çiçekli, rengârenk süs ağaçlarından olacağını artık biliyordum.

Bahçe kapısının demirlerine aşkla sarılmış, anlamı “bağlılık” olan, çocukluğumun çiçeği olarak bildiğim hanımeliyle can suyu vererek işe başladım. İnce zarif parmakları olan bir kadın elini anımsatan bu çiçek; ilkbahardan sonbahara değin bakım gerektiren, uzun ömürlü sarhoş edici kokusu ve sarılı beyazlı renkleriyle zarafeti yanıma taşıyandı. Bahçemin hemen dışına dikili olsa da bahçeye doğru uzanan dallarındaki pembe çiçekli diğer adı “Rodos sarmaşığı” olan begonvil ağacıyla bahar, bahçemin gülen yüzü gibiydi. Akdeniz iklimini evime taşıyan bu naif ağacın pek çok renge sahip olan çeşitleri de vardı ki kuşkusuz adanın da vazgeçilmeziydi.

Sessiz sakin sokaklarında yol boyu erguvanlar eşliğinde kısa gezintiler de ruha iyi geldi yine baharlarda. Ara sıra geçen faytonlar, daha genç sayılabilecek grupları bisiklet turları, iğne yapraklı çam ağaçları arasından bir görünüp bir kaybolan balıkçı tekneleyle döşeli bir deniz...

Hikâyemden bağımsız bir hikâyeye yaşamayı tecrübe etmeye çalıştığım olsa gerek, aklımı sadece bahçemde bulunmayıp olması gereken süs bitkileriyle meşgul ediyordum bütün yollar boyunca. Bunu başarabilmek için ne çok zorlukla mücadele etmek, yitire yitire kazanan olmak gibi büyük bir bedel ödemeyi de gerektirebilirdi hayat.

Kaderime razıydım; lakin irademi kaybetmemek için savaşmayı hep sevmişimdir. İyi kilerim keşkelerimden çok olsun diyeydi bütün çabam. İyi ki diyordum şimdilerde. İyi ki gelip kurulmuşum bu cennet köşesine. Ömrümden ne azalmış, geriye ne kalmış bilinmez; lakin iyi ki hayatımda “dingin berrak bir deniz, durgun mavi gökyüzü, nefli gölgesi çam ağaçları, suların süsü martı çığlıkları” gibi ayrıntıları nakşetmişim ömrüme. İyi kimdi burası benim.

Sokak boyu çokça pembemsi mor renklerinin cümbüşüyle erguvan ağaçları salınıp durdu yanım sıra ılık esen rüzgârla. Bahçemde bir mimoza eksikti, düşüverdi o anda aklıma. Şehrin florasında erguvanlar kadar mimozalar da sembolleşmişti oysaki. Bir nefes güzel koku da benim için olsundu, sapsarı top top çiçekleri benim için köpürsündü küçük cennetimde. Ve bir ada yerlisi olanlar çok iyi bilir ki erguvanlar bahar, mimozalar kış çiçeklerindedir. Yazlıkçılar bu değişime şahit olamazlar, sefası ada sakinlerindedir. Cefası da sefası da her haliyle kabulümdü.

Bu zaman dilimindedir ki yine üzüm salkımlarını andıran çiçeği ile naif akasyayı, nadir de bulunsa diğer adı “Japon kirazı” olan sakurayı bahçemin nadide ağaçları arasına eklemiş olmanın sevincini duyuyordum.

Ağaca durmayıp bahçe kenarına simetrik dizilen pek çok süs bitkisi de benimle birlikte kök saldı bu toprağa. Yine kışın hoyratlığını gölgeleyen mis kokulu mor, beyaz, mavili renklerde sümbülleri, şehrin motifi değerinde rengârenk uzun boylu zarif laleleri, festival çiçeği “İstanbulensis” olan İstanbul çiğdemini, aralık ayının güzelliği nergisi... Öyle ki pembe yapraklı nadir bulunan adı gibi hassas ve kırılğan, bir diğer adı “ıtırşahi” olan İstanbul nazendesini çiçeklerimin arasında sıralamıştım.

Artık hemen hemen her mevsime gülümseyecek çiçeğim, baharı kaçırmış da olsa yakaladığı mevsim için açacak umutlarım, toprağın sadakatine aşkla vefa gösteren güzellerim vardı. Bu çabamın en güzel getirisi ki çiçekleri benim kadar seven ve benim de çiçekler kadar sevdiğim, kuşların bahçeme duyduğu ilgiydi.

Hikâyesine hep sadık kaldığım bu evi, eskisi gibi beyaz ve su yeşili renklerle boyatmış, bahçe demirlerini, demir çardak, masa ve sandalyeleri de yine beyazla tazelemiştim. Zamanla çiçeklerin cazibesi, başlarda duyduğum kuş seslerini çeşitlendirmeye yetmişti. Onlar da çiçeklerden sonra bahçeme kendiliğinden yönlendirmeye çalıştığım diğer güzelliklerdi.

Yerli serçe kuşları, gümüş martılar, denizin vazgeçilmezi karabataklar adanın sadık dostlarıydı. Çiçeklerin sarhoş ediciliği bana yaz göçmeni olan kır kırlangıçları, kırlangıcı anımsatan maviye çalan rengiyle yalıçapkınlarını, kış göçmeni olup sürüyle gezen saka kuşlarını dahi yakından gözlemlene fırsatını sunmuştu. Çiseleyen yağmura karşı kahvemi yudumlayarak pencereden mevsimin kokusunu içime çekmek suretiyle, kuşların sesini dinlemek gibi bir güzelliği çok az yaşamıştım.

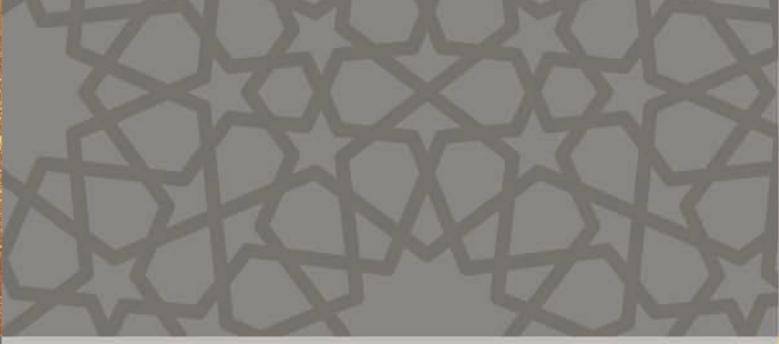
Kalbimin yalnızlığına ve adanın tenhaliğine kuşların şarkısı şifa gibi gelmişti şüphesiz. Devamızın çoğu zaman kendi elimizde olduğu gerçeği bu ayrıntıda saklıydı.

Herkesin muhakkak ki bir hikâyesi vardı. İnsanın yaratılışının tek bir hikâyesi olması-

na karşın; insanoğlunun yaşamak durumunda olduğu binlerce hikâye bulunmaktaydı. İnsan insana benzerdi de kimi zaman, kimsenin hikâyesi kimseninkine benzemezdi. Benim hikâyem, senin hikâyen, onun hikâyesi... Hikâyesi yüreğine ağır gelenler zümresi... İşte insanoğlunun mahirliği de tam bu noktada belirlenirdi. Hikâyesi kaybolanlar, hikâyesinde kaybolanlar ve hikâyesiyle güçlenenlerdi...

Yeniden kahvemi yudumlayarak penceredeki cennet köşesine oturup turkuaz mavisini denizi seyrediyor, hikâyem olsun diye uzun kış gecelerinde biriktirdiğim defterimin akıbetini düşünüyorken, tahta oturmalığın elime dokunan çıkıntısı, küçük bir bölmenin ansızın açılması beni şaşkına çevirmişti. Onca zamandır dikkatimden kaçmış olamayacağına kendimi ikna etmek üzereydim ki biraz mürekkep lekesi, biraz safran sarısı karışımli zarflar, hoyrat bir makasın oyduğu fotoğraflarla beraber önüme dökülüyordu. Efkârı zarfından okunan bu hikâyenin belli ki yüreğe ağır gelmiş kalıntıları hiç beklemediğim bir anda kendini aşikâr etmişti.

İçimi yokladım. Böyle bir ayrıntıya hiç hazır değildim. Başından beri hep öğrenmek istediğim fakat bana mahrem olmayan bu yaşanmışlığı, bilmediğim bir nedenle okumaya cesaret gösteremedim. Anlık bir hareketimle de elimdeki deftere not düşülmüş kendi hikâyemin izlerini, burada saklı tutulmuş başka bir hikâyenin üzerine bırakarak hızlıca kapağını kapattım. Ve son bir yudum daha aldım, günün solmaya durmuş ışıklarına doğru kahvemini üzerinden.

kayseri büyükşehir belediyesi

6. Hikâye Yarışması

Kitap ister bir şiir kitabı olsun, ister bir araştırma inceleme veya tarih kitabı olsun; ya da bir roman, hikâye, fotoğraf, sanat, anı vb. olsun fark etmez. Aynı misyonu taşır. İnsanın zaman içinde anlamını korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlar. İşte bu bilinç de kültür, sanat ve medeniyetin ortaya çıkmasının temel sebebidir.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin merkezi olan Kayseri, “Âlimler şehri” olarak bilinmektedir. Dolayısıyla biz de bu aidiyete ve tanıma uygun olarak tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayınlamaya çalışıyoruz. Biliyoruz ki yayınladığımız eserler geleceğe bıraktığımız işaret taşlarıdır. “Okuyan Şehir” bilinci ile açtığımız her kütüphane ve kültür merkezi, yayınladığımız her dergi ve kitap, Kayserimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir.

ISBN: 978-605-9117-71-5

9 786059 117715